

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ГРАДСКОГ НАСЕЉА БРОД

(Документациони основ)

КЊИГА 1

Бањалука,
април/мај, 2026. год.

ПРЕДМЕТ: УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ГРАДСКОГ НАСЕЉА БРОД
ИНВЕСТИТОР: ОПШТИНА БРОД
ВРСТА ДОКУМЕНТА: УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
НОСИЛАЦ ПРИПРЕМЕ: ОПШТИНА БРОД
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ: ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО „ИГ“, д.о.о., БАЊА ЛУКА
БРОЈ ПРОТОКОЛА: 1293-1/25

УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ:

др ДРАГАНА КУЗМАНОВИЋ, мастер пр.планер
МАРКО КНЕЖЕВИЋ, мас.пр.планер
ДИЈАНА ШАЈИЋ, мастер. пр. планирања
МИЛАН КОПАЊА, дипл. пр. планер
СЊЕЖАНА САВИЋ, дипл. пр. планер
ГОРДАНА ЈЕВТИЋ, мастер пр. планер
МИЛАНА ВРБЉАНАЦ, магистар архитектуре
НЕБОЈША ДРАГУШИЋ, дипл.инж.арх.
СТЕФАНА МАРЧЕТИЋ, дипл. инж арх.
ЖЕЉКА СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж.пољ.
ОБРАД БОСНИЋ, дипл.инж.грађ.
МЛАДЕН МАЛЕШ, дипл. инж. грађ
ИВАН БАЛВАН, дипл. инж. грађ.
БИЉАНА ЋУСО, мастер инж.грађ.
НЕВЕНКО САМОУКОВИЋ, дипл.инж.грађ.
МИЛАН ТЕШАНОВИЋ, дипл.инж.саоб.
САША ОСТОЈИЋ, дипл. инж.саоб.
НИКОЛА ДРАГОВИЋ, дипл. инж. ел.
ДРАГАН БАРАШИН, дипл.инж.маш.
АЛЕКСАНДРА ГАЛИЋ, дипл.инж.маш.
ТАМАРА КУЗМАНОВИЋ, дипл. инж. геол.
ТАТЈАНА ПЕРИШИЋ, дипл.инж.геол.
НЕДЕЉКА МЕТЛИЋ, дипл.инж.геод.
ЈЕЛЕНА ВУЧЕНОВИЋ, дипл.еколог
РАНКА ПУШИЋ, дипл.биолог

ДАНИЈЕЛ ИВИЋ, дипл.ецц

ГОРАНА РЕЧЕВИЋ, дипл.правник

ДИРЕКТОР

ДУШАН ТОПИЋ, дпл. инж. грађ.

САДРЖАЈ:

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ТЕКСТУАЛНИ ДИО ПЛАНА

A.	ПРИПРЕМА	43
A.I.	ОРГАНИЗАЦИОНА ПРИПРЕМА	44
A.I.1.	Формирање радног тима за припрему плана	44
A.I.2.	Избор Носиоца израде плана	52
A.I.3.	Формирање радног тима за израду плана	52
A.I.4.	Формирање Савјета плана	53
A.I.5.	Организација сарадње са институцијама, јавним предузећима, привредном комором и другим правним и физичким лицима	57
A.I.6.	Организација стручне расправе, јавног увида и процедура усвајања фаза Плана у складу са Законом	60
A.II.	СТРУЧНА ПРИПРЕМА	63
A.II.1.	Анализа Одлуке о изради плана	63
A.II.2.	Подлоге за израду плана	64
A.II.3.	Примјењена методологија	65
A.II.4.	Анализа природних добара од великог и изузетног значаја	70
A.II.5.	Анализа непокретних културно-историјских добара од великог и изузетног значаја	70
A.II.6.	Анализа претходног документа просторног уређења	71
A.II.7.	Наслијеђене планске обавезе	72
A.II.8.	Информациони основ	81
A.II.9.	Остала документација прибављена у фази стручне припреме	85
B.	АНАЛИЗА И ОЦЈЕНА СТАЊА	86
B.I.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	87
B.I.1.	Простор	87
B.I.1.1.	Географски положај	87
B.I.1.2.	Природни услови	87
B.I.1.2.1.	Геоморфолошке карактеристике терена	88
B.I.1.2.2.	Рељефне карактеристике (хипсометрија, нагиб, експозиција)	89
B.I.1.2.3.	Геолошке карактеристике терена	90
B.I.1.2.4.	Инжењерско - геолошке карактеристике терена	91
B.I.1.2.5.	Савремени егзогени процеси и појаве	91
B.I.1.2.6.	Хидрогеолошке карактеристике терена	91
B.I.1.2.7.	Сеизмолошке карактеристике	92
B.I.1.2.8.	Хидролошке карактеристике терена	97
B.I.1.2.9.	Минералне сировине	97
B.I.1.2.10.	Климатске карактеристике	97
B.I.1.2.11.	Ловна и риболовна подручја	97
B.I.1.3.	Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)	99
B.I.1.4.	Правни и имовински статус земљишта	102
B.I.1.5.	Остварена организација простора	103
B.I.1.6.	Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава	105
B.I.1.7.	Земљишна политика	116
B.I.1.8.	Процес промјене намјене земљишта	120
B.I.1.9.	Контролисан и неконтролисан урбани развој	120
B.I.1.10.	Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)	122
B.I.1.11.	Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)	122
B.I.1.12.	Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре	122
B.I.1.13.	Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града	125
B.I.2.	Становништво	125
B.I.2.1.	Демографски развој	125

Б.І.2.2.	Структура становништва (старосна и полна структура).....	130
Б.І.2.3.	Густина насељености.....	132
Б.ІІ.	РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ.....	133
Б.ІІ.1.	Становништво (радно способно, образовна структура и друго)	133
Б.ІІ.2.	Природни ресурси.....	138
Б.ІІ.2.1.	Пољопривредно земљиште.....	138
Б.ІІ.2.2.	Шумско земљиште.....	140
Б.ІІ.2.3.	Водотоци и водно земљиште	144
Б.ІІ.3.	Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције).....	147
Б.ІІ.4.	Простор као потенцијал за развој.....	148
Б.ІІІ.	ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА	149
Б.ІІІ.1.	Стамбени фонд (стамбене зоне)	149
Б.ІІІ.1.1.	Квантитативна обиљежја	150
Б.ІІІ.1.2.	Квалитативна обиљежја.....	153
Б.ІІІ.1.3.	Распоред станова (становништва у простору).....	154
Б.ІІІ.1.4.	Стандард становања.....	154
Б.ІІІ.2.	Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја	155
Б.ІІІ.3.	Привреда	156
Б.ІІІ.3.1.	Пољопривреда и шумарство	169
Б.ІІІ.3.1.1.	Пољопривреда	169
Б.ІІІ.3.1.2.	Шумарство	171
Б.ІІІ.3.1.3.	Лов и риболов.....	173
Б.ІІІ.3.2.	Индустрија, рударство и енергетика	173
Б.ІІІ.3.3.	Пословање некретнинама	174
Б.ІІІ.3.4.	Саобраћај и складиштење	174
Б.ІІІ.3.5.	Грађевинарство	174
Б.ІІІ.3.6.	Снабјевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине.....	174
Б.ІІІ.3.7.	Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	175
Б.ІІІ.3.8.	Образовање	175
Б.ІІІ.3.9.	Информације и комуникације	175
Б.ІІІ.3.10.	Стручне, научне и техничке дјелатности.....	176
Б.ІІІ.3.11.	Умјетност, забава и рекреација.....	176
Б.ІІІ.3.12.	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	176
Б.ІІІ.3.13.	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и услуживања хране;хотелијерство и угоститељство	176
Б.ІІІ.3.14.	Остале услужне дјелатности	177
Б.ІІІ.3.15.	Туризам	177
Б.ІІІ.3.16.	Основни индикатори развоја	178
Б.ІІІ.3.17.	Просторна организација привреде.....	179
Б.ІІІ.4.	Непривреда	179
Б.ІІІ.4.1.	Образовање и наука.....	180
Б.ІІІ.4.1.1.	Предшколско образовање.....	180
Б.ІІІ.4.1.2.	Основно образовање	181
Б.ІІІ.4.1.3.	Средњошколско образовање	181
Б.ІІІ.4.2.	Култура	182
Б.ІІІ.4.3.	Здравство	183
Б.ІІІ.4.4.	Ветеринарска дјелатност	184
Б.ІІІ.4.5.	Социјална и дјечија заштита	184
Б.ІІІ.4.6.	Комуналне дјелатности.....	184
Б.ІІІ.4.7.	Управа, финансијске и сличне дјелатности (администрација)	187
Б.ІІІ.4.8.	Спорт	188
Б.ІІІ.4.9.	Вјерски објекти.....	190
Б.ІІІ.4.10.	Остале друштвене службе и дјелтности.....	190
Б.ІІІ.5.	Инфраструктура	191
Б.ІІІ.5.1.	Саобраћајна инфраструктура	191
Б.ІІІ.5.2.	Енергетска и телекомуникациона инфраструктура	193
Б.ІІІ.5.2.1.	Електроенергетика	193
Б.ІІІ.5.2.2.	Телекомуникације	194
Б.ІІІ.5.3.	Термоенергетика	196
Б.ІІІ.5.4.	Хидротехничка инфраструктура	196

Б.ІІІ.5.4.1.	Водоснабдијевање	197
Б.ІІІ.5.4.2.	Канализација	199
Б.ІІІ.6.	Остварени урбани стандард	201
Б.ІІІ.7.	Систем зелених површина (Урбано зеленило).....	201
Б.ІІІ.7.1.	Зеленило стамбених блокова.....	203
Б.ІІІ.7.2.	Јавно зеленило	205
Б.ІІІ.7.3.	Зеленило ограничене употребе	206
Б.ІІІ.7.4.	Зеленило специјалне намјене	207
Б.ІV.	ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	208
Б.ІV.1.	Културно – историјско наслеђе	208
Б.ІV.2.	Природно наслеђе	213
Б.ІV.3.	Угрожена подручја	213
Б.ІV.4.	Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)	214
В.	ОЦЕНА СТАЊА ИЗГРАЂЕНОСТИ И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРОСТОРА	217
В.І.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	218
В.І.1.	Простор	218
В.І.1.1.	Природни услови	218
В.І.1.2.	Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)	218
В.І.1.3.	Правни и имовински статус земљишта	219
В.І.1.4.	Остварена организација простора	219
В.І.1.5.	Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава	220
В.І.1.6.	Земљишна политика	220
В.І.1.7.	Процес промјене намјене земљишта	221
В.І.1.8.	Контролисан и неконтролисан урбани развој	221
В.І.1.9.	Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)	221
В.І.1.10.	Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)	221
В.І.1.11.	Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре	222
В.І.1.12.	Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града	222
В.І.2.	Становништво	222
В.І.2.1.	Демографски развој	222
В.І.2.2.	Структура становништва (старосне групе)	222
В.І.2.3.	Густина насељености	223
В.ІІ.	РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	223
В.ІІ.1.	Становништво	223
В.ІІ.2.	Природни ресурси	223
В.ІІ.3.	Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)	224
В.ІІ.4.	Простор као потенцијал за развој	224
В.ІІІ.	ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА	225
В.ІІІ.1.	Стамбени фонд (стамбене зоне)	225
В.ІІІ.2.	Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја	226
В.ІІІ.3.	Привреда	227
В.ІІІ.4.	Непривреда	228
В.ІІІ.4.1.	Образовање и наука	228
В.ІІІ.4.2.	Култура	230
В.ІІІ.4.3.	Ветеринарска дјелатност	231
В.ІІІ.4.4.	Здравство	231
В.ІІІ.4.5.	Социјална и дјечија заштита	231
В.ІІІ.4.6.	Комуналне дјелатности	231
В.ІІІ.4.7.	Управа, финансијске и сличне дјелатности	232
В.ІІІ.4.8.	Спорт	232
В.ІІІ.4.9.	Вјерски објекти	232
В.ІІІ.4.10.	Остале друштвене службе и дјелатности	232
В.ІІІ.5.	Инфраструктура	233
В.ІІІ.5.1.	Саобраћајна инфраструктура	233

B.III.5.2.	Енергетска инфраструктура.....	235
B.III.5.3.	Телекомуникације.....	235
B.III.5.4.	Термоенергетика.....	235
B.III.5.5.	Хидротехничка инфраструктура.....	235
B.III.6.	Остварени урбани стандард.....	236
B.III.7.	Систем зелених површина.....	236
B.IV.	ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА.....	237
B.IV.1.	Културно – историјско наслеђе.....	237
B.IV.2.	Природно наслеђе.....	237
B.IV.3.	Угрожена подручја.....	237
B.IV.4.	Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси).....	237
Г.	ПРОБЛЕМИ РАЗВОЈА И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА.....	238
Г.І.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО.....	239
Г.І.1.	Простор.....	239
Г.І.1.1.	Природни услови.....	239
Г.І.1.2.	Остварени урбани развој (територија, намјене и друго).....	239
Г.І.1.3.	Правни и имовински статус земљишта.....	239
Г.І.1.4.	Остварена организација простора.....	242
Г.І.1.5.	Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава.....	242
Г.І.1.6.	Земљишна политика.....	244
Г.І.1.7.	Процес промјене намјене земљишта.....	245
Г.І.1.8.	Контролисан и неконтролисан урбани развој.....	245
Г.І.1.9.	Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго).....	245
Г.І.1.10.	Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго).....	245
Г.І.1.11.	Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре.....	246
Г.І.1.12.	Идентификовање градских дијелова (целина, потцелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града.....	246
Г.І.2.	Становништво.....	246
Г.ІІ.	РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ.....	246
Г.ІІ.1.	Природни ресурси.....	246
Г.ІІ.2.	Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој.....	247
Г.ІІІ.	ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА.....	248
Г.ІІІ.1.	Стамбени фонд (стамбене зоне).....	248
Г.ІІІ.2.	Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја.....	248
Г.ІІІ.3.	Привреда.....	248
Г.ІІІ.4.	Непривреда.....	249
Г.ІІІ.4.1.	Образовање и наука.....	249
Г.ІІІ.4.2.	Култура.....	249
Г.ІІІ.4.3.	Здравство.....	250
Г.ІІІ.4.4.	Ветеринарска дјелатност.....	250
Г.ІІІ.4.5.	Социјална и дјечија заштита.....	250
Г.ІІІ.4.6.	Комуналне дјелатности.....	250
Г.ІІІ.4.7.	Управа, финансијске и сличне дјелатности.....	250
Г.ІІІ.4.8.	Спорт.....	250
Г.ІІІ.4.9.	Вјерски објекти.....	251
Г.ІІІ.4.10.	Остале друштвене службе и дјелатности.....	251
Г.ІІІ.5.	Инфраструктура.....	251
Г.ІІІ.5.1.	Саобраћајна инфраструктура.....	251
Г.ІІІ.5.2.	Енергетска инфраструктура.....	251
Г.ІІІ.5.3.	Телекомуникације.....	251
Г.ІІІ.5.4.	Термоенергетика.....	252
Г.ІІІ.5.5.	Хидротехничка инфраструктура.....	252
Г.ІІІ.6.	Остварени урбани стандард.....	253
Г.ІІІ.7.	Систем зелених површина.....	253

Г.ІV.	ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	253
Г.ІV.1.	Културно – историјско наслеђе	253
Г.ІV.2.	Природно наслеђе	253
Г.ІV.3.	Угрожена подручја	254
Г.ІV.4.	Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)	254
Д.	ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	255
Д.І.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	256
Д.І.1.	Простор	256
Д.І.1.1.	Природни услови	256
Д.І.1.2.	Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)	256
Д.І.1.3.	Правни и имовински статус земљишта	256
Д.І.1.4.	Остварена организација простора	257
Д.І.1.5.	Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава	257
Д.І.1.6.	Земљишна политика	260
Д.І.1.7.	Процес промјене намјене земљишта	262
Д.І.1.8.	Контролисан и неконтролисан урбани развој	262
Д.І.1.9.	Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)	262
Д.І.1.10.	Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)	262
Д.І.1.11.	Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре	263
Д.І.1.12.	Идентификовање градских дијелова (целина, потцелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града	263
Д.І.2.	Становништво	263
Д.ІІ.	РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	264
Д.ІІ.1.	Природни ресурси	264
Д.ІІ.2.	Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)	265
Д.ІІ.3.	Простор као потенцијал за развој	265
Д.ІІІ.	ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА	265
Д.ІІІ.1.	Стамбени фонд (стамбене зоне)	265
Д.ІІІ.2.	Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја	266
Д.ІІІ.3.	Привреда	266
Д.ІІІ.4.	Непривреда	267
Д.ІІІ.4.1.	Образовање и наука	268
Д.ІІІ.4.2.	Култура	270
Д.ІІІ.4.3.	Здравство	270
Д.ІІІ.4.4.	Ветеринарска дјелатност	271
Д.ІІІ.4.5.	Социјална и дјечија заштита	271
Д.ІІІ.4.6.	Комуналне дјелатности	271
Д.ІІІ.4.7.	Управа, финансијске и сличне дјелатности	271
Д.ІІІ.4.8.	Спорт	272
Д.ІІІ.4.9.	Вјерски објекти	272
Д.ІІІ.4.10.	Остале друштвене службе и дјелатности	272
Д.ІІІ.5.	Инфраструктура	272
Д.ІІІ.5.1.	Саобраћајна инфраструктура	272
Д.ІІІ.5.2.	Енергетска инфраструктура	273
Д.ІІІ.5.3.	Телекомуникациона инфраструктура	274
Д.ІІІ.5.4.	Термоенергетика	275
Д.ІІІ.5.5.	Хидротехничка инфраструктура	275
Д.ІІІ.6.	Остварени урбани стандард	277
Д.ІІІ.7.	Систем зелених површина	277
Д.ІV.	ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	278
Д.ІV.1.	Културно – историјско наслеђе	278
Д.ІV.2.	Природно наслеђе	279
Д.ІV.3.	Угрожена подручја	279
Д.ІV.4.	Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)	280

Е.	ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА	281
Е.І.	ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО	282
Е.І.1.	Простор	282
Е.І.1.1.	Природни услови	282
Е.І.1.2.	Концепција урбаног развоја и организације простора	282
Е.І.1.3.	Правни и имовински статус земљишта	283
Е.І.1.4.	Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава	283
Е.І.1.5.	Земљишна политика	284
Е.І.1.6.	Процес промјене намјене земљишта	285
Е.І.1.7.	Контролисан и неконтролисан урбани развој	285
Е.І.1.8.	Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)	285
Е.І.1.9.	Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре	285
Е.І.2.	Становништво	285
Е.ІІ.	РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ	285
Е.ІІ.1.	Природни ресурси	285
Е.ІІ.2.	Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој	287
Е.ІІІ.	ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА	287
Е.ІІІ.1.	Стамбени фонд (стамбене зоне)	287
Е.ІІІ.2.	Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја	290
Е.ІІІ.3.	Привреда	290
Е.ІІІ.4.	Непривреда	291
Е.ІІІ.5.	Инфраструктура	292
Е.ІІІ.5.1.	Саобраћајна инфраструктура	292
Е.ІІІ.5.2.	Енергетска инфраструктура	293
Е.ІІІ.5.3.	Телекомуникациона инфраструктура	293
Е.ІІІ.5.4.	Термоенергетика	294
Е.ІІІ.5.5.	Хидротехничка инфраструктура	294
Е.ІІІ.6.	Остварени урбани стандард	296
Е.ІІІ.7.	Систем зелених површина	296
Е.ІV.	ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА	298
Е.ІV.1.	Културно – историјско и природно наслеђе	298
Е.ІV.2.	Природно наслеђе	299
Е.ІV.3.	Угрожена подучја	300
Е.ІV.4.	Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)	300
Ж.	ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ	301

ГРАФИЧКИ ДИО**размјер**

Карте стања:

1. Границе обухвата плана са подјелом на цјелине	1:5 000
2. Карта власништва над земљиштем	1:5 000
2а. Зоне градског грађнског земљишта	1:5000

КЊИГА 2

3. Постојећа функционална и просторна организација са намјеном површина	1:5 000
3а. Становништво и становање	1:5 000
3б. Становништво по урбанистичким блоковима	1:5 000
3в. Друштвене дјелатности и комунална опремљеност	1:5 000
3г. Пољопривредно и шумско земљиште	1:5 000
3д. Систем зелених површина	1:5 000
3ђ. Привреда	1:5 000
3е. Природно и културно-историјско наслеђе	1:5 000
4. Геолошке тематске карте	
4а. Геолошка карта	1:5 000
4б. Хидрогеолошка карта	1:5 000
4в. Инжењерско-геолошка карта	1:5 000
4г. Сеизмолошка карта	1:5 000
4д. Карта подземних вода	1:5 000
4ђ. Минералне сировине	1:5 000
5. Саобраћајна инфраструктура	1:5 000
6. Хидротехничка инфраструктура	1:5000
7. Електроенергетика и телекомуникације	1:5 000
8. Термоенергетика	1:5 000
9. Извод из просторно-планске документације вишег реда	
9а. Извод из Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године	
9б. Извод из Просторног плана града Општине Брод 2017-2037	

СПИСАК ТАБЕЛА:

ТАБЕЛА БР. 1.: ЛОВНА ПОВРШИНА.....	98
ТАБЕЛА БР. 2.: СТРУКТУРА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА	100
ТАБЕЛА БР. 3.: СТРУКТУРА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА ПРЕМА CORINA 2018.	101
ТАБЕЛА БР. 4.: ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТИ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ У ОПШТИНИ БРОД, 2023	107
ТАБЕЛА БР. 5.: БРОЈ И ПРОЦЕНАТ ИСПИТИВАНИХ УЗОРАКА, 2023.	107
ТАБЕЛА БР. 6.: ОЦЈЕНА, КАТЕГОРИЈА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА ЗА 2023. ГОДИНУ, СРЕДЊЕ ГОДИШЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , CO, O ₃ , C ₆ H ₆ , H ₂ S, ЧАЋ И PM _{2.5} , БРОЈ ДАНА СА ПРЕКОРАЧЕЊЕМ ДНЕВНИХ ГВ И ТВ ВРИЈЕДНОСТИ, ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ(ЦВ) И МАКСИМАЛНЕ ДОЗВОЉЕНЕ ВРИЈЕДНОСТИ(МДВ)	111
ТАБЕЛА БР. 7.:КРЕТАЊЕ БРОЈА СТАНОВНИКА.....	126
ТАБЕЛА БР. 8.:ПРИРОДНИ ПРИРАСТАЈ У ОБУХВАТУ УП БРОД У ПЕРИОДУ 2014-2024. ГОДИНЕ	129
ТАБЕЛА БР. 9.:УНУТРАШЊА МИГРАЦИОНА КРЕТАЊА ЗА ПЕРИОД 2014-2024. ГОДИНЕ ЗА ТЕРИТОРИЈУ ОПШТИНЕ БРОД.....	129
ТАБЕЛА БР. 10.: СТАРОСНА И ПОЛНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА	130
ТАБЕЛА БР. 11.: СТАНОВНИШТВО ПРЕМА ЕТНИЧКОЈ/НАЦИОНАЛНОЈ ПРИПАДНОСТИ, ОПШТИНА БРОД, 1991. И 2013 ГОДИНА.....	131
ТАБЕЛА БР. 12.:КРЕТАЊЕ БРОЈА И ПРОСЈЕЧНЕ ВЕЛИЧИНЕ ДОМАЋИНСТВА, ПЕРИОД 1971 – 2013. ГОДИНЕ	132
ТАБЕЛА БР. 13.:БРОЈ ДОМАЋИНСТАВА И ЧЛАНОВА ПО ДОМАЋИНСТВИМА ЗА 2013. ГОДИНУ	132
ТАБЕЛА БР. 14.:СТАНОВНИШТВО СТАРО 15 И ВИШЕ ГОДИНА ПРЕМА НАЈВИШОЈ ЗАВРШЕНОЈ ШКОЛИ И ПОЛУ, ПОДРУЧЈЕ ОПШТИНЕ БРОД 2013. ГОДИНЕ	133
ТАБЕЛА БР. 15.:НЕПИСМЕНО СТАНОВНИШТВО СТАРО 10 И ВИШЕ ГОДИНА ПРЕМА СТАРОСТИ И ПОЛУ, ПОДРУЧЈЕ ОПШТИНЕ БРОД 2013. ГОДИНЕ	135
ТАБЕЛА БР. 16.:РАДНО СПОСОБНО СТАНОВНИШТВО ПРЕМА СТАТУСУ У АКТИВНОСТИ И ПОЛУ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ БРОД 2013. ГОДИНЕ	137
ТАБЕЛА БР. 17.:УДИО АКТИВНОГ СТАНОВНИШТВА У УКУПНОМ СТАНОВНИШТВУ И ЗАПОСЛЕНИ ПО ПОЛУ, ПОДРУЧЈЕ ОПШТИНЕ БРОД	137
ТАБЕЛА БР. 18.:ЛИЦА КОЈА ТРАЖЕ ЗАПОСЛЕЊЕ, ПОДРУЧЈЕ ОПШТИНЕ БРОД ПЕРИОД 2013 – 2023. ГОДИНЕ	137
ТАБЕЛА БР. 19.:ХИДРОМОРФНА ЗЕМЉИШТА	138
ТАБЕЛА БР. 20.:ПОЉОПРИВРЕДНА ПОВРШИНА ПО КАТЕГОРИЈАМА КОРИШЋЕЊА.....	139
ТАБЕЛА БР. 21.: КАТАСТАРСКИ ПОДАЦИ БРОЈА КО, ПАРЦЕЛА И ПОВРШИНА	142
ТАБЕЛА БР. 22.: БРОЈ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА	158
ТАБЕЛА БР. 23.:ПОСЛОВНИ СУБЈЕКТИ ПО КД.....	158
ТАБЕЛА БР. 24.:ПРЕГЛЕД ПРЕДУЗЕТНИКА ПРЕМА ДЈЕЛАТНОСТИМА.....	161
ТАБЕЛА БР. 25.: ЗАПОСЛЕНОСТ ПО ГОДИНАМА	164
ТАБЕЛА БР. 26.: ЗАПОСЛЕНИ ПО ПОДРУЧЈИМА КД ЗА 2022. И 2023. ГОДИНУ.....	164
ТАБЕЛА БР. 27.: ЛИЦА КОЈА ТРАЖЕ ЗАПОСЛЕЊЕ	165
ТАБЕЛА БР. 28.: СТАЊЕ РАСПОЛОЖИВЕ РАДНЕ СНАГЕ ПРЕМА СТЕПЕНУ ОБРАЗОВАЊА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ БРОД НА ДАН 31.12.2023. И НА ДАН 31.12.2024.	166
ТАБЕЛА БР. 29.: СТАРОСНА ДОБ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ БРОД НА ДАН 31.12.2024. ГОДИНЕ	166
ТАБЕЛА БР. 30.: РАДНИ ПОТЕНЦИЈАЛ	167
ТАБЕЛА БР. 31.: ПРОСЈЕЧНА БРУТО ПЛАТА	167
ТАБЕЛА БР. 32.: ПРОСЈЕЧНА НЕТО ПЛАТА.....	167
ТАБЕЛА БР. 33.: СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА СА ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ БРОД (КМ)	168
ТАБЕЛА БР. 34.: ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У СТАЛНА СРЕДСТВА (ХИЉАДА КМ) НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БРОД.....	168
ТАБЕЛА БР. 35.: ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У НОВА СТАЛНА СРЕДСТВА ПРЕМА КАРАКТЕРУ ИЗГРАДЊЕ И ТЕХНИЧКОЈ СТРУКТУРИ, 2023. (ХИЉАДА КМ) НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БРОД	168
ТАБЕЛА БР. 36.: БРОЈ РЕГИСТРОВАНИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНАСТАВА ПО ПОВРШИНИ ПОСЈЕДА	169

ТАБЕЛА БР. 37.: БРОЈ СТОКЕ И ЖИВИНЕ	171
ТАБЕЛА БР. 38.: ПРОИЗВОДЊА МЛИЈЕКА, ЈАЈА И МЕДА	171
ТАБЕЛА БР. 39.: ШУМЕ У ПРИВАТНОЈ СВОЈИНИ	172
ТАБЕЛА БР. 40.: ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ ШУМСКОГ ФОНДА У ДРЖАВНОЈ СВОЈИНИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БРОД И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БРОД, СТАЊЕ ИЗ 2014, РС, СТАЊЕ ИЗ 2016.)	172
ТАБЕЛА БР. 41.: ОБРАСЛА ШУМСКА ПОВРШИНА И ПРОСЈЕЧНА ДРВНА МАСА ОПШТИНЕ БРОД	173
ТАБЕЛА БР. 42.: ДОЛАСЦИ И НОЋЕЊА ТУРИСТА У ОПШТИНИ БРОД	178
ТАБЕЛА БР. 43.: ОСНОВНИ ЕКОНОМСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ОПШТИНЕ БРОД 2023. ГОДИНЕ	179
ТАБЕЛА БР. 44.: ПОДАЦИ О БРЈУ ДЈЕЦЕ, ЗАПОСЛЕНИХ, УЧИОНИЦАМА ЈУ ПРЕДШКОЛСТВА „БЕЛИ АНЂЕО“	180
ТАБЕЛА БР. 45.: ПОДАЦИ О БРЈУ ДЈЕЦЕ, ЗАПОСЛЕНИХ, УЧИОНИЦАМА ЈУ ПРЕДШКОЛСТВА „БЕЛИ АНЂЕО“, ПРЕМА ПОДАЦИМА ИЗ „ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БРОД 2017-2037. ГОДИНЕ“	180
ТАБЕЛА БР. 46.: ПОДАЦИ О БРЈУ ДЈЕЦЕ, ЗАПОСЛЕНИХ, УЧИОНИЦАМА У ЈУ ОСНОВА ШКОЛА „СВЕТИ САВА“	181
ТАБЕЛА БР. 47.: ПОДАЦИ О БРЈУ ДЈЕЦЕ, ЗАПОСЛЕНИХ, УЧИОНИЦАМА У ЈУ СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР „НИКОЛА ТЕСЛА“ БРОД	182
ТАБЕЛА БР. 48.: ПОДАЦИ ЗА ЈУ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „БРАНКО ЋОПИЋ“	182
ТАБЕЛА БР. 49.: ПОДАЦИ О БРЈУ ЗАПОСЛЕНИХ И ПОВРШИНИ ЈУ „ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД“ БРОД	184
ТАБЕЛА БР. 50.: ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПУМПНИХ СТАНИЦА	200
ТАБЕЛА БР. 52.: НАЦИОНАЛНИ СПОМЕНИЦИ НА ТЕРИТОРИЈИ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ГРАДСКОГ НАСЕЉА БРОД	208
ТАБЕЛА БР. 52.: ПОПИС ПОДРУЧЈА ПЛАНИРАНИХ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ЗАШТИТЕ ПО IUCN КЛАСИФИКАЦИЈИ	213
ТАБЕЛА БР. 53.: ВЕЛИКА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БРОД/НАСЕЉЕНА МЈЕСТО БРОД	227
ТАБЕЛА БР. 54.: БРОЈ РЕГИСТРОВАНИХ ВОЗИЛА У БРОДУ У ПЕРИОДУ 2020-2024	234

СПИСАК СЛИКА:

Слика БР. 1.: ИЗВОД ИЗ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА БОСАНСКИ БРОД 1988-2005.	72
Слика БР. 2.: ОСОВИНЕ РАЗВОЈА И ПРИОРИТЕТНА РАЗВОЈАН ПОДРУЧЈА ПРЕМА „ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2025. ГОДИНЕ“	74
Слика БР. 3.: ПОЛОЖАЈ ОБУХВАТА УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ГРАДСКОГ НАСЕЉА БРОД НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БРОД	87
Слика БР. 4.: ГЕОМОРФОЛОШКА КАРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, 1: 500 000 (ИСЈЕЧАК) СА НАЗНАЧЕНИМ ОБУХВАТОМ ИСТРАЖИВАЊА	88
Слика БР. 5.: КАРТОГРАФСКИ ПРИКАЗ А- ХИПСОМЕТРИЈА, Б- ЕКСПОЗИЦИЈЕ, В- НАГИБА	89
Слика БР. 6.: КАРТА ЕПИЦЕНТАРА ДОГОЂЕНИХ ЗЕМЉОТРЕСА СА ПОЛУПРЕЧНИКОМ 50 КМ ООД ОПШТИНЕ БРОД СА $M \geq 4$ СТЕПЕНИ ПО РИХТЕРУ У РАЗДОБЉУ ОД 1386. ДО 2023. ГОДИНЕ	93
Слика БР. 7.: КАРТА ЕПИЦЕНТАРА ДОГОЂЕНИХ ЗЕМЉОТРЕСА СА ПОЛУПРЕЧНИКОМ 50 КМ ОД ОПШТИНЕ БРОД У РАЗДОБЉУ ОД 1386. ДО 2023. ГОДИНЕ	93
Слика БР. 8.: СЕИЗМОЛОШКА КАРТА ЗА ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 500 ГОДИНА (МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД, БРОЈ 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. ГОДИНЕ -ЗАЈЕДНИЦА ЗА СЕИЗМОЛОГИЈУ СФРЈ, БЕОГРАД, 1987. ГОДИНЕ)	94
Слика БР. 9.: СЕИЗМОЛОШКА КАРТА ЗА ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 50 ГОДИНА (МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД, БРОЈ 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. ГОДИНЕ -ЗАЈЕДНИЦА ЗА СЕИЗМОЛОГИЈУ СФРЈ, БЕОГРАД, 1987. ГОДИНЕ)	94
Слика БР. 10.: СЕИЗМОЛОШКА КАРТА ЗА ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 100 ГОДИНА (МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД, БРОЈ 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. ГОДИНЕ -ЗАЈЕДНИЦА ЗА СЕИЗМОЛОГИЈУ СФРЈ, БЕОГРАД, 1987. ГОДИНЕ)	95
Слика БР. 11.: СЕИЗМОЛОШКА КАРТА ЗА ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 200 ГОДИНА (МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД, БРОЈ 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. ГОДИНЕ -ЗАЈЕДНИЦА ЗА СЕИЗМОЛОГИЈУ СФРЈ, БЕОГРАД, 1987. ГОДИНЕ)	95
Слика БР. 12.: СЕИЗМИЧКИ ХАЗАРД БИХ ЗА РЕФЕРЕНТНИ ПОВРАТНИ ПЕРИОД ОД 95 ГОДИНА (HTTP://EUROKODOVI.BA/?PAGE_ID=48&LANG=BS)	96
Слика БР. 13.: СТРУКТУРА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА ПРЕМА CORINA 2018. ГОДИНА	101
Слика БР. 14.: ОБУХВАТ УП ПРЕМА ЕКОЛОШКО - ВЕГЕТАЦИЈСКОЈ РЕЈОНИЗАЦИЈИ (ИЗВОР ПОДТАКА: СТЕФАНОВИЋ ЕТ АЛ. 1983.)	141
Слике БР. 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23.: ИЗГРАЂЕНИ ФОНДОВИ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА (ИЗВОР: НОСИОЦ ИЗРАДЕ, МАЈ, 2025. ГОДИНЕ)	148

Слика бр. 24.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз. (Извор података: Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске, до 2025.год.)	191
Слика бр. 25.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз (Извор података: HTTPS://WWW.OPENSTREETMAP.ORG)	192
Слика бр. 26.: Прегледна мапа полдера Ивањско поље	197
Слика бр. 27.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 1)(извор података:WWW.GOOGLEEARTH.COM)	204
Слика бр. 28.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 1)(извор података:WWW.GOOGLEEARTH.COM)	204
Слика бр. 29.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 2)(извор података:WWW.GOOGLEEARTH.COM)	205
Слика бр. 30.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз (Извор података: Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске, до 2025.год.)	233
Слике бр. 31 и 32.: Поглед на централни дио обухвата Плана	247

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

BOSNA I HERCEGOVINA

REPUBLIKA SRPSKA

Okružni privredni sud u Banjoj Luci

Broj: 057-0-Reg-25-002345

Datum: 17.11.2025.

Okružni privredni sud u Banjoj Luci, sudija Sanja Čegar, rješavajući po prijavi subjekta upisa Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka, koga zastupa direktor Dušan Topić, u predmetu upisa promjene funkcije lica ovlaštenih za zastupanje, povećanja broja lica ovlaštenih za zastupanje i promjena ličnih podataka rukovodioca poslovne jedinice društva, dana 17.11.2025. godine, donio je

RJEŠENJE O REGISTRACIJI

U registar poslovnih subjekata upisuje se:

Promjena funkcije lica ovlaštenih za zastupanje i povećanje broja lica ovlaštenih za zastupanje kod Društva sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka.

Imenuje se direktor društva Dušan Topić.

Imenuje se direktor tehničkih poslova Milorad Maksimović.

Razrješava se vršilac dužnosti direktora Duško Hinić i prelazi na funkciju zamjenika direktora društva.

Razrješava se zamjenik direktora Danijel Ivić i prelazi na funkciju direktora finansijskih poslova.

Promjena ličnih podataka rukovodioca poslovne jedinice društva Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka - Poslovna jedinica Poslovni centar "IG" Sarajevo a koja posluje u sastavu Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka.

Firma: Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka

Skraćena oznaka firme: INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka

Sjedište: Ulica kralja Petra I Karađorđevića broj 92-96, Banja Luka, Banja Luka

MBS: 1-11425-00

MB: 01928694

JIB: 4400918310005

Carinski broj:

Strana 1/11

PRAVNI OSNOV UPISA

Odluka o razrješenju v.d. direktora, datum: 15.10.2025
Odluka o imenovanju direktora, datum: 15.10.2025
Odluka o imenovanju zamjenika direktora, datum: 15.10.2025
Odluka o razrješenju zamjenika direktora, datum: 15.10.2025
Odluka o imenovanju direktora za finansijske poslove, datum: 15.10.2025
Odluka o imenovanju tehničkog direktora Društva, datum: 15.10.2025

OSNIVAČI / ČLANOVI SUBJEKTA UPISA – fizička lica

Prezime i ime	Adresa	Lična karta – JMB / Putna isprava
Siniša Praštalo	Ulica Slobodana Jovanovića broj 7, Banja Luka, Banja Luka	lična karta: 4M1731KJ1
Boris Regodić	Ulica Nedeljka Čabrinovića broj 8, Banja Luka, Banja Luka	lična karta: 4M1325371

OSNOVNI KAPITAL SUBJEKTA UPISA

Ugovoreni (upisani) kapital:	75.000,00 KM
Uplaćeni kapital:	75.000,00 KM

UČEŠĆE U KAPITALU

Osnivač	Ugovoreni kapital	Procenat
Siniša Praštalo	37.500,00 KM	50,00 %
Boris Regodić	37.500,00 KM	50,00 %

LICA OVLAŠTENA ZA ZASTUPANJE SUBJEKTA UPISA

U unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu

Duško Hinić, adresa: Ulica Sime Miljuša broj 8, Banja Luka, Banja Luka, lična karta: 4M17349K2, Zamjenik direktora	bez ograničenja ovlaštenja
Ana Komadina, adresa: Ulica Dujke Komljenovića broj 108D, Banja Luka, Banja Luka, lična karta: 4M132747T, Zamjenik direktora	bez ograničenja ovlaštenja
Danijel Ivić, adresa: Bulevar vojvode Stepe Stepanovića br.107A, Banja Luka, Banja Luka, lična karta: 4M183M85A, Direktor za finansijske poslove	bez ograničenja ovlaštenja u okviru ovlaštenja iz ove oblasti
Dušan Topić, adresa: Bulevar Vojvode Stepe Stepanovića broj 181 c, Banja Luka, Banja Luka, lična karta: 4M1224591, Direktor	bez ograničenja ovlaštenja

Strana 2/11

DJELATNOSTI SUBJEKTA UPISA – u unutrašnjem prometu

Naziv

- 01.11 Gajenje žitarica (osim riže), mahunarki i sjemenja uljarica
- 01.12 Gajenje riže
- 01.13 Gajenje povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća
- 01.14 Gajenje šećerne trske
- 01.15 Gajenje duvana
- 01.16 Gajenje tekstilnih biljaka
- 01.19 Gajenje ostalih jednogodišnjih usjeva
- 01.21 Gajenje grožđa
- 01.22 Gajenje tropskog i suptropskog voća
- 01.23 Gajenje agruma (citrusa)
- 01.24 Gajenje jezgričastog i koštunjavog voća
- 01.25 Gajenje bobičastog, orašastog i ostalog voća
- 01.26 Gajenje plodova uljarica
- 01.27 Gajenje biljaka za pravljenje napitaka
- 01.28 Gajenje biljaka za upotrebu u farmaciji, aromatičnih, začinskih i ljekovitih biljaka
- 01.29 Gajenje ostalih višegodišnjih usjeva
- 01.30 Gajenje sadnog materijala i ukrasnih biljaka
- 01.41 Uzgoj krava za proizvodnju mlijeka
- 01.42 Uzgoj ostalih goveda i bivola
- 01.43 Uzgoj konja, magaraca, mula i mazgi
- 01.44 Uzgoj deva i lama
- 01.45 Uzgoj ovaca i koza
- 01.46 Uzgoj svinja
- 01.47 Uzgoj peradi
- 01.49 Uzgoj ostalih životinja
- 01.62 Pomoćne djelatnosti u uzgoju životinja
- 01.63 Djelatnosti koje se obavljaju nakon žetve/berbe poljoprivrednih proizvoda (priprema za primarno tržište)
- 01.64 Dorada sjemenja (za sjemenski materijal)
- 02.30 Prikupljanje nekultivisanih šumskih plodova i proizvoda, osim šumskih sortimenata
- 02.40 Pomoćne uslužne djelatnosti u šumarstvu
- 03.11 Morski ribolov
- 03.12 Slatkovodni ribolov
- 03.21 Morska akvakultura
- 08.11 Vađenje ukrasnog kamena i kamena za građevinarstvo, krečnjaka, gipsa, krede i škriljaca
- 08.12 Djelatnosti kopova šljunka i pijeska; vađenje gline i kaolina
- 08.99 Vađenje ostalih ruda i kamena, d.n.
- 09.90 Pomoćne djelatnosti za ostalo vađenje ruda i kamena
- 10.11 Prerada i konzervisanje mesa
- 10.12 Prerada i konzervisanje mesa peradi
- 10.13 Proizvodnja proizvoda od mesa i mesa peradi
- 10.20 Prerada i konzervisanje ribe, ljuskara i mekušaca
- 10.31 Prerada i konzervisanje krompira
- 10.32 Proizvodnja sokova od voća i povrća
- 10.39 Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća
- 10.41 Proizvodnja ulja i masti
- 10.42 Proizvodnja margarina i sličnih jestivih masti
- 10.51 Proizvodnja mlijeka, mliječnih proizvoda i sira
- 10.52 Proizvodnja sladoleda i drugih zamrznutih smjesa
- 10.61 Proizvodnja mlinskih proizvoda
- 10.62 Proizvodnja skroba i proizvoda od skroba
- 10.71 Proizvodnja hljeba; svježih peciva i kolača
- 10.72 Proizvodnja dvopeka i keksa; proizvodnja trajnih peciva i kolača

10.73 Proizvodnja makarona, rezanaca, kuskusa i sličnih proizvoda od brašna
 10.81 Proizvodnja šećera
 10.82 Proizvodnja kakaoa, čokolade i proizvoda od šećera
 10.83 Prerada čaja i kafe
 10.84 Proizvodnja začina i drugih dodataka hrani
 10.85 Proizvodnja gotove hrane i jela
 10.86 Proizvodnja homogenizovanih prehrambenih proizvoda i dijetetske hrane
 10.89 Proizvodnja ostalih prehrambenih proizvoda, d. n.
 10.91 Proizvodnja gotove hrane za domaće životinje
 10.92 Proizvodnja gotove hrane za kućne ljubimce
 11.01 Destilovanje, prečišćavanje i miješanje alkoholnih pića
 11.02 Proizvodnja vina od grožđa
 11.03 Proizvodnja jabukovače i vina od ostalog voća
 11.04 Proizvodnja ostalih nedestilovanih fermentovanih pića
 11.05 Proizvodnja piva
 11.06 Proizvodnja slada
 11.07 Proizvodnja osvježavajućih pića; proizvodnja mineralne vode i drugih flaširanih voda
 12.00 Proizvodnja duvanskih proizvoda
 13.10 Priprema i pređenje tekstilnih vlakana
 13.20 Tkanje tekstila
 13.30 Dovršavanje tekstila
 13.91 Proizvodnja pletenih i kukičanih tkanina
 13.92 Proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda, osim odjeće
 13.93 Proizvodnja tepiha i prostirki za pod
 13.94 Proizvodnja užadi, konopaca, pletenica i mreža
 13.95 Proizvodnja netkanog tekstila i proizvoda od netkanog tekstila, osim odjeće
 13.96 Proizvodnja ostalih tehničkih i industrijskih tekstilnih proizvoda
 13.99 Proizvodnja ostalih tekstilnih proizvoda, d. n.
 14.11 Proizvodnja kožne odjeće
 14.12 Proizvodnja radne odjeće
 14.13 Proizvodnja ostale spoljašnje odjeće
 14.14 Proizvodnja rublja
 14.19 Proizvodnja ostale odjeće i pribora za odjeću
 14.20 Proizvodnja proizvoda od krzna
 14.31 Proizvodnja pletenih i kukičanih čarapa
 14.39 Proizvodnja ostale pletene i kukičane odjeće
 15.11 Štavljenje i obrada kože; dorada i bojenje krzna
 15.12 Proizvodnja kofera, ručnih torbi i sličnih proizvoda, sedlarskih i saračkih proizvoda
 15.20 Proizvodnja obuće
 16.10 Testerisanje i blanjanje drveta (proizvodnja rezane grade); impregnacija drveta
 16.21 Proizvodnja furnira i ostalih ploča od drveta
 16.22 Proizvodnja sastavljenog parketa
 16.23 Proizvodnja ostale građevinske stolarije i elemenata
 16.24 Proizvodnja ambalaže od drveta
 16.29 Proizvodnja ostalih proizvoda od drveta, proizvodnja predmeta od pluta, slame i pletarskih materijala
 17.11 Proizvodnja celuloze
 17.12 Proizvodnja papira i kartona
 17.21 Proizvodnja talasastog papira i kartona i ambalaže od papira i kartona
 17.22 Proizvodnja proizvoda od papira za domaćinstvo, higijenu i toaletne potrebe
 17.23 Proizvodnja kancelarijskog materijala od papira
 17.24 Proizvodnja zidnih tapeta
 17.29 Proizvodnja ostalih proizvoda od papira i kartona
 18.11 Štampanje novina
 18.12 Ostalo štampanje
 18.13 Usluge pripreme za štampu i objavljivanje
 18.14 Knjigovezačke i pripadajuće uslužne djelatnosti
 18.20 Umnožavanje (reprodukcija) snimljenih zapisa
 19.10 Proizvodnja proizvoda koksnih peći (koksovanja)
 20.11 Proizvodnja industrijskih gasova
 20.12 Proizvodnja boja i pigmenata

20.14 Proizvodnja ostalih osnovnih organskih hemikalija
 20.16 Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima
 20.17 Proizvodnja sintetičkog kaučuka u primarnim oblicima
 20.30 Proizvodnja boja, lakova i sličnih premaza, grafičkih boja i kitova
 20.41 Proizvodnja sapuna i deterdženata, preparata za čišćenje i poliranje
 20.42 Proizvodnja parfema i toaletnih preparata
 20.52 Proizvodnja ljepila
 20.53 Proizvodnja eteričnih ulja
 20.59 Proizvodnja ostalih hemijskih proizvoda, d. n.
 20.60 Proizvodnja vještačkih vlakana
 22.11 Proizvodnja spoljašnjih i unutrašnjih guma za vozila; protektovanje spoljašnjih guma za vozila
 22.19 Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
 22.21 Proizvodnja ploča, listova, cijevi i profila od plastičnih masa
 22.22 Proizvodnja ambalaže od plastičnih masa
 22.23 Proizvodnja proizvoda za građevinarstvo od plastičnih masa
 22.29 Proizvodnja ostalih proizvoda od plastičnih masa
 23.11 Proizvodnja ravnog stakla
 23.12 Oblikovanje i obrada ravnog stakla
 23.13 Proizvodnja šupljeg stakla
 23.14 Proizvodnja vlakana od stakla
 23.19 Proizvodnja i obrada ostalog stakla uključujući tehničke proizvode od stakla
 23.20 Proizvodnja vatrostalnih proizvoda
 23.31 Proizvodnja pločica i podnih ploča od keramike
 23.32 Proizvodnja opeke, crijeva i ostalih proizvoda od pečene gline za građevinarstvo
 23.41 Proizvodnja proizvoda za domaćinstvo i ukrasnih predmeta od keramike
 23.42 Proizvodnja sanitarne opreme od keramike
 23.43 Proizvodnja izolatora i pribora od keramike za izolaciju
 23.44 Proizvodnja ostalih tehničkih proizvoda od keramike
 23.49 Proizvodnja ostalih proizvoda od keramike
 23.61 Proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo
 23.62 Proizvodnja proizvoda od gipsa za građevinarstvo
 23.63 Proizvodnja gotove betonske smjese
 23.64 Proizvodnja maltera
 23.65 Proizvodnja vlaknastih zacementiranih proizvoda (fibrocementa)
 23.69 Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, cementa i gipsa
 23.70 Sječenje, oblikovanje i obrada kamena
 23.91 Proizvodnja brusnih proizvoda
 23.99 Proizvodnja ostalih proizvoda od nemetalnih minerala, d. n.
 24.33 Hladno oblikovanje ili savijanje profila
 25.11 Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
 25.12 Proizvodnja vrata i prozora od metala
 25.21 Proizvodnja radijatora i kotlova za centralno grijanje
 25.29 Proizvodnja ostalih cisterni, rezervoara i posuda od metala
 25.30 Proizvodnja parnih kotlova, osim kotlova za centralno grijanje
 25.50 Kovanje, presovanje, štancovanje i valjanje metala; metalurgija praha
 25.61 Površinska obrada i prevlačenje metala
 25.62 Mašinska obrada metala
 25.71 Proizvodnja sječiva
 25.72 Proizvodnja brava i okova
 25.73 Proizvodnja alata
 25.91 Proizvodnja čeličnih buradi i sličnih posuda od čelika
 25.92 Proizvodnja ambalaže od lakih metala
 25.93 Proizvodnja proizvoda od žice, lanaca i opruga
 25.94 Proizvodnja vezanih elemenata i vijčanih mašinskih proizvoda
 25.99 Proizvodnja ostalih gotovih proizvoda od metala, d. n.
 26.11 Proizvodnja elektronskih komponenti
 26.12 Proizvodnja punih elektronskih ploča
 26.20 Proizvodnja računara i periferne opreme
 26.30 Proizvodnja komunikacione opreme
 26.40 Proizvodnja elektronskih uređaja za široku potrošnju

Strana 5/11

26.51 Proizvodnja instrumenata i aparata za mjerenje, ispitivanje i navigaciju
 26.52 Proizvodnja satova
 26.70 Proizvodnja optičkih instrumenata i fotografske opreme
 26.80 Proizvodnja magnetnih i optičkih medija
 27.11 Proizvodnja elektromotora, generatora i transformatora
 27.12 Proizvodnja uređaja za distribuciju i kontrolu električne energije
 27.20 Proizvodnja baterija i akumulatora
 27.31 Proizvodnja kablova od optičkih vlakana
 27.32 Proizvodnja ostalih elektronskih i električnih žica i kablova
 27.33 Proizvodnja elektroinstalacionog materijala
 27.40 Proizvodnja električne opreme za rasvjetu
 27.51 Proizvodnja električnih aparata za domaćinstvo
 27.52 Proizvodnja neelektričnih aparata za domaćinstvo
 27.90 Proizvodnja ostale električne opreme
 28.11 Proizvodnja motora i turbina, osim motora za avione i motorna vozila
 28.12 Proizvodnja hidrauličnih pogonskih uređaja
 28.13 Proizvodnja ostalih pumpi i kompresora
 28.14 Proizvodnja ostalih slavina i ventila
 28.15 Proizvodnja ležajeva, penosnika, prenosnih i pogonskih elemenata
 28.21 Proizvodnja industrijskih peći, ložišta i gorionika
 28.22 Proizvodnja uređaja za dizanje i prenošenje
 28.23 Proizvodnja kancelarijskih mašina i opreme (osim proizvodnje računara i periferne opreme)
 28.24 Proizvodnja ručnih prenosivih alata sa sopstvenim pogonom
 28.25 Proizvodnja rashladne i ventilacione opreme, osim one za domaćinstvo
 28.29 Proizvodnja ostalih mašina za opštu namjenu, d. n.
 28.30 Proizvodnja mašina za poljoprivredu i šumarstvo
 28.41 Proizvodnja mašina za obradu metala
 28.49 Proizvodnja ostalih alatnih mašina
 28.91 Proizvodnja mašina za metalurgiju
 28.92 Proizvodnja mašina za rudnike, kamenolome i građevinarstvo
 28.93 Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana
 28.94 Proizvodnja mašina za industriju tekstila, odjeće i kože
 28.95 Proizvodnja mašina za industriju papira i kartona
 28.96 Proizvodnja mašina za plastične mase i gumu
 28.99 Proizvodnja ostalih mašina za specijalnu namjenu, d. n.
 29.10 Proizvodnja motornih vozila
 29.20 Proizvodnja karoserija za motorna vozila; proizvodnja prikolica i poluprikolica
 29.31 Proizvodnja električne i elektronske opreme za motorna vozila
 29.32 Proizvodnja ostalih dijelova i pribora za motorna vozila
 30.91 Proizvodnja motocikala
 30.92 Proizvodnja bicikala i invalidskih kolica
 31.01 Proizvodnja namještaja za poslovne i prodajne prostore
 31.02 Proizvodnja kuhinjskog namještaja
 31.03 Proizvodnja madraca
 31.09 Proizvodnja ostalog namještaja
 32.12 Proizvodnja nakita i pripadajućih proizvoda
 32.13 Proizvodnja bižuterije i pripadajućih proizvoda
 32.20 Proizvodnja muzičkih instrumenata
 32.30 Proizvodnja sportske opreme
 32.40 Proizvodnja igara i igračaka
 32.91 Proizvodnja metli i četki
 32.99 Ostala prerađivačka industrija, d. n.
 33.11 Popravka gotovih proizvoda od metala
 33.12 Popravka mašina
 33.17 Popravka i održavanje ostalih saobraćajnih sredstava
 33.19 Popravka ostale opreme
 33.20 Instalacija industrijskih mašina i opreme
 35.11 Proizvodnja električne energije
 35.30 Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija
 36.00 Prikupljanje, prečišćavanje i snabdijevanje vodom

37.00 Kanalizacija
 38.11 Prikupljanje neopasnog otpada
 38.12 Prikupljanje opasnog otpada
 38.21 Obrada i odlaganje neopasnog otpada
 38.22 Obrada i odlaganje opasnog otpada
 38.31 Rastavljanje olupina
 38.32 Reciklaža (prerada) razvrstanih materijala
 39.00 Djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine i ostale usluge upravljanja otpadom
 41.10 Organizacija izvođenja projekata za zgrade
 41.20 Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada
 42.11 Izgradnja puteva i autoputeva
 42.12 Izgradnja željezničkih pruga i podzemnih željeznica
 42.13 Izgradnja mostova i tunela
 42.21 Izgradnja cjevovoda za tečnosti i gasove
 42.22 Izgradnja vodova za električnu struju i telekomunikacije
 42.91 Izgradnja hidrograđevinskih objekata
 42.99 Izgradnja ostalih objekata niskogradnje, d. n.
 43.11 Uklanjanje objekata
 43.12 Pripremni radovi na gradilištu
 43.13 Ispitivanje terena za gradnju bušenjem i sondiranjem
 43.21 Elektroinstalacioni radovi
 43.22 Uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije, gasa i instalacija za grijanje i klimatizaciju
 43.29 Ostali građevinski instalacioni radovi
 43.31 Fasadni i štukturni radovi
 43.32 Ugradnja stolarije
 43.33 Postavljanje podnih i zidnih obloga
 43.34 Farbarski i staklarski radovi
 43.39 Ostali završni građevinski radovi
 43.91 Podizanje krovnih konstrukcija i pokrivanje krovova
 43.99 Ostale specijalizovane građevinske djelatnosti, d. n.
 45.11 Trgovina automobilima i motornim vozilima lake kategorije
 45.19 Trgovina ostalim motornim vozilima
 45.20 Održavanje i popravka motornih vozila
 45.31 Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila
 45.32 Trgovina na malo dijelovima i priborom za motorna vozila
 45.40 Trgovina, održavanje i popravka motocikala, dijelova i pribora za motocikle
 46.11 Posredovanje u trgovini poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, tekstilnim sirovinama i poluproizvodima
 46.12 Posredovanje u trgovini gorivima, rudama, metalima i industrijskim hemikalijama
 46.13 Posredovanje u trgovini drvenom građom i građevinskim materijalom
 46.14 Posredovanje u trgovini mašinama, opremom za industriju, brodovima i avionima
 46.15 Posredovanje u trgovini namještajem, robom za domaćinstvo i robom od metala i gvožđa
 46.16 Posredovanje u trgovini tekstilom, odjećom, krznom, obućom i proizvodima od kože
 46.17 Posredovanje u trgovini hranom, pićima i duvanom
 46.18 Posredovanje u trgovini specijalizovanoj za određene proizvode ili grupe ostalih proizvoda
 46.19 Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
 46.21 Trgovina na veliko žitaricama, sirovim duvanom, sjemenjem i hranom za životinje
 46.22 Trgovina na veliko cvijećem i sadnicama (rastinjem)
 46.23 Trgovina na veliko živim životinjama
 46.24 Trgovina na veliko sirovom, nedovršenom i dovršenom kožom
 46.31 Trgovina na veliko voćem i povrćem
 46.32 Trgovina na veliko mesom i proizvodima od mesa
 46.33 Trgovina na veliko mlijekom, mliječnim proizvodima, jajima, jestivim uljima i mastima
 46.34 Trgovina na veliko pićima
 46.35 Trgovina na veliko duvanskim proizvodima
 46.36 Trgovina na veliko šećerom, čokoladom i proizvodima od šećera
 46.37 Trgovina na veliko kafom, čajem, kakaom i začинима
 46.38 Trgovina na veliko ostalom hranom obuhvatajući ribe, ljuskare i mekušce
 46.39 Nespecijalizirana trgovina na veliko hranom, pićima i duvanom
 46.41 Trgovina na veliko tekstilom
 46.42 Trgovina na veliko odjećom i obućom

- 46.43 Trgovina na veliko električnim aparatima za domaćinstvo
- 46.44 Trgovina na veliko porcelanom, staklarijom i sredstvima za čišćenje
- 46.45 Trgovina na veliko parfimerijskim i kozmetičkim proizvodima
- 46.47 Trgovina na veliko namještajem, tepisima i opremom za rasvjetu
- 46.48 Trgovina na veliko satovima i nakitom
- 46.49 Trgovina na veliko ostalom robom za domaćinstvo
- 46.51 Trgovina na veliko računarima, perifernom opremom i softverom
- 46.52 Trgovina na veliko elektronskim i telekomunikacionim dijelovima i opremom
- 46.61 Trgovina na veliko poljoprivrednim mašinama, opremom i priborom
- 46.62 Trgovina na veliko alatnim mašinama
- 46.63 Trgovina na veliko mašinama za rudarstvo i građevinarstvo
- 46.64 Trgovina na veliko mašinama za industriju tekstila i mašinama za šivanje i pletenje
- 46.65 Trgovina na veliko namještajem za kancelarije
- 46.66 Trgovina na veliko ostalim kancelarijskim mašinama i opremom
- 46.69 Trgovina na veliko ostalim mašinama i opremom
- 46.71 Trgovina na velikočvrstim, tečnim i gasovitim gorivima i sličnim proizvodima
- 46.72 Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama
- 46.73 Trgovina na veliko drvetom, građevinskim materijalom i sanitarnom opremom
- 46.74 Trgovina na veliko robom od metala, instalacionim materijalom, uređajima i opremom za vodovod i grijanje
- 46.75 Trgovina na veliko hemijskim proizvodima (osim otrova)
- 46.76 Trgovina na veliko ostalim poluproizvodima (osim dragog kamenja)
- 46.90 Nespecijalizovana trgovina na veliko
- 47.11 Trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama pretežno prehrambenim proizvodima, pićima i duvanskim proizvodima
- 47.19 Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama
- 47.21 Trgovina na malo voćem i povrćem u specijalizovanim prodavnicama
- 47.22 Trgovina na malo mesom i proizvodima od mesa u specijalizovanim prodavnicama
- 47.23 Trgovina na malo ribom, ljuskarima i mekušcima u specijalizovanim prodavnicama
- 47.24 Trgovina na malo hljebom, kolačima, proizvodima od brašna i proizvodima od šećera u specijalizovanim prodavnicama
- 47.25 Trgovina na malo pićima u specijalizovanim prodavnicama
- 47.26 Trgovina na malo proizvodi ma od duhana u specijalizovanim prodavnicama
- 47.29 Ostala trgovina na malo prehrambenim proizvodima u specijalizovanim prodavnicama
- 47.30 Trgovina na malo motornim gorivima u specijalizovanim prodavnicama (osim plina u bocama)
- 47.41 Trgovina na malo računarima, perifernim jedinicama i softverom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.42 Trgovina na malo telekomunikacionom opremom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.43 Trgovina na malo audio i video opremom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.51 Trgovina na malo tekstilom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.52 Trgovina na malo robom od metala, bojama i staklom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.53 Trgovina na malo tepisima i prostiračima za pod, zidnim i podnim oblogama u specijalizovanim prodavnicama
- 47.54 Trgovina na malo električnim aparatima za domaćinstvo u specijalizovanim prodavnicama
- 47.59 Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i ostalim proizvodima za domaćinstvo u specijalizovanim prodavnicama
- 47.61 Trgovina na malo knjigama u specijalizovanim prodavnicama
- 47.62 Trgovina na malo novinama, papirom i pišaćim priborom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.63 Trgovina na malo muzičkim i video zapisima u specijalizovanim prodavnicama
- 47.64 Trgovina na malo sportskom opremom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.65 Trgovina na malo igrama i igračkama u specijalizovanim prodavnicama
- 47.71 Trgovina na malo odjećom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.72 Trgovina na malo obućom i robom od kože u specijalizovanim prodavnicama
- 47.75 Trgovina na malo kozmetičkim i toaletnim preparatima u specijalizovanim prodavnicama
- 47.76 Trgovina na malo cvijećem, sadnicama, sjemenjem, đubrivom, kućnim ljubimcima i hranom za kućne ljubimce u specijalizovanim prodavnicama
- 47.77 Trgovina na malo satovima i nakitom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.78 Ostala trgovina na malo novom robom u specijalizovanim prodavnicama (osim ouržja i municije)
- 47.79 Trgovina na malo polovnom robom u specijalizovanim prodavnicama (osim internetskih aukcija)
- 47.91 Trgovina na malo preko pošte ili Interneta
- 47.99 Ostala trgovina na malo izvan prodavnica, tezgi i pijaca
- 49.31 Gradski i prigradski kopneni prevoz putnika
- 49.32 Taksi prevoz
- 49.39 Ostali kopneni prevoz putnika, d. n.

49.41 Drumski prevoz robe
 49.42 Usluge preseljenja
 52.10 Skladištenje robe
 52.21 Uslužne djelatnosti u kopnenom saobraćaju
 52.22 Uslužne djelatnosti u vodenom saobraćaju
 52.24 Pretovar tereta
 52.29 Ostale pomoćne djelatnosti u prevozu
 55.10 Hoteli i sličan smještaj
 55.20 Odmarašta i ostali smještaj za kraći odmor
 55.30 Kampovi i prostori za kampovanje
 55.90 Ostali smještaj
 56.10 Djelatnosti restorana i usluge dostave hrane
 56.21 Djelatnosti kateringa
 56.29 Ostale djelatnosti pripreme i posluživanja (dostave) hrane
 56.30 Djelatnosti pripreme i posluživanja pića
 58.11 Izdavanje knjiga
 58.12 Izdavanje imenika i lista poštanskih adresa korisnika
 58.14 Izdavanje časopisa i periodičnih publikacija
 58.21 Izdavanje računarskih igara
 58.29 Izdavanje ostalog softvera
 62.01 Računarsko programiranje
 62.02 Djelatnosti savjetovanja o računarima, tj. o računarskim sistemima
 62.03 Upravljanje računarskom opremom i sistemom
 62.09 Ostale uslužne djelatnosti koje se odnose na informacione tehnologije i računare
 63.11 Obrada podataka, hosting i pripadajuće djelatnosti
 63.12 Internetski portali
 63.99 Ostale informacione uslužne djelatnosti, d. n.
 68.10 Kupovina i prodaja sopstvenih nekretnina
 68.20 Iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (lizing)
 68.31 Agencije za nekretnine
 68.32 Upravljanje nekretninama uz naplatu ili na osnovu ugovora
 69.10 Pravne djelatnosti (osim advokatskih i notarskih poslova)
 69.20 Računovodstvene, knjigovodstvene i revizorske djelatnosti; djelatnosti savjetovanja koje se odnose na porez (osim revizorskih poslova)
 70.10 Djelatnosti upravljanja
 70.21 Odnosi s javnošću i djelatnosti saopštavanja
 70.22 Savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje
 71.11 Arhitektonske djelatnosti
 71.12 Inženjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje
 71.20 Tehničko ispitivanje i analiza
 72.11 Istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji
 72.19 Ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama
 72.20 Istraživanje i eksperimentalni razvoj u društvenim i humanističkim naukama
 73.11 Agencije za reklamu i propagandu
 73.12 Usluge oglašavanja (predstavljanja) preko medija
 73.20 Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnjenja
 74.10 Specijalizovane dizajnerske djelatnosti
 74.20 Fotografiske djelatnosti
 74.30 Djelatnosti prevodilaca i tumača
 74.90 Ostale stručne, naučne i tehničke djelatnosti, d. n.
 77.11 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) automobila i motornih vozila lake kategorije
 77.12 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) kamiona
 77.21 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) opreme za rekreaciju i sport
 77.22 Iznajmljivanje video-traka i diskova
 77.29 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) ostalih predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo
 77.31 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) mašina i opreme za poljoprivredu
 77.32 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) mašina i opreme za građevinarstvo
 77.33 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) mašina i opreme za kancelarije, obuhvatajući računare
 77.39 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) ostalih mašina, opreme i materijalnih dobara, d. n.

Strana 9/11

77.40 Davanje u zakup (lizing) prava na upotrebu intelektualne svojine i sličnih proizvoda, osim radova koji su zaštićeni autorskim pravima
 78.10 Djelatnosti agencija za zapošljavanje
 78.20 Djelatnosti agencija za privremeno zapošljavanje
 78.30 Ostalo ustupanje ljudskih resursa
 79.11 Djelatnosti putničkih agencija
 79.12 Djelatnosti tur-operatora
 79.90 Ostale rezervacijske usluge i pripadajuće djelatnosti
 81.21 Osnovno čišćenje zgrada
 81.22 Ostale djelatnosti čišćenja zgrada i objekata
 81.29 Ostale djelatnosti čišćenja
 81.30 Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja zelenih površina
 82.11 Kombinovane kancelarijsko-administrativne uslužne djelatnosti
 82.19 Fotokopiranje, priprema dokumenata i ostale specijalizovane kancelarijske pomoćne djelatnosti
 82.20 Djelatnosti pozivnih centara
 82.30 Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova
 82.92 Djelatnosti pakovanja
 82.99 Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti, d. n.
 85.32 Tehničko i stručno srednje obrazovanje
 85.51 Obrazovanje u oblasti sporta i rekreacije
 85.52 Obrazovanje u oblasti kulture
 85.59 Ostalo obrazovanje, d. n.
 85.60 Pomoćne uslužne djelatnosti u obrazovanju
 93.11 Rad sportskih objekata
 93.13 Fitnes centri
 93.19 Ostale sportske djelatnosti
 93.21 Djelatnosti zabavnih i tematskih parkova
 93.29 Ostale zabavne i rekreativne djelatnosti
 95.11 Popravka računara i periferne opreme
 95.12 Popravka komunikacione opreme
 95.21 Popravka elektronskih uređaja za široku potrošnju
 95.22 Popravka aparata za domaćinstvo i opreme za kuću i baštu
 95.23 Popravka obuće i proizvoda od kože
 95.25 Popravka satova i nakita
 95.29 Popravka ostalih predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo
 96.01 Pranje i hemijsko čišćenje proizvoda od tekstila i krzna
 96.02 Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje
 96.04 Djelatnosti za njegu i održavanje tijela
 96.09 Ostale lične uslužne djelatnosti, d. n.

DJELATNOSTI SUBJEKTA UPISA – u vanjskotrgovinskom prometu

Poslovi spoljnotrgovinskog prometa u okviru i za potrebe registrovanih djelatnosti

POSLOVNE JEDINICE

Naziv: Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka
 - Poslovna jedinica Poslovni centar "IG" Trebinje
 Skraćeni naziv: INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka - PJ Poslovni centar "IG" Trebinje
 Poreski podbroj: 4400918310021
 Sjedište: Obala Luke Vukalovića broj 3, Trebinje, Trebinje

Naziv: Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo Institut za građevinarstvo "IG" d.o.o. Banja Luka, Poslovna jedinica Centar za ispitivanje, kontrolu i sertifikaciju Instituta za građevinarstvo "IG" Laktaši

Strana 10/11

Skraćeni naziv: Instituta za građevinarstvo "IG" d.o.o. Banjaluka, PJ CIKS "IG" Laktaši
Poreski podbroj: 4400918310048
Sjedište: Omladinska 44, Laktaši, Laktaši

Naziv: Društvo sa ograničenom odgovornošću za građevinarstvo INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka
- Poslovna jedinica Poslovni centar "IG" Sarajevo
Skraćeni naziv: INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO "IG" d.o.o. Banja Luka - PJ Poslovni centar "IG" Sarajevo
Poreski podbroj: 4400918310030
Sjedište: Ulica Borak broj 2/1, Sarajevo Dio, Centar Sarajevo

Pravni osnov upisa

Djelatnosti poslovne jedinice

Djelatnosti poslovne jedinice kao u subjektu upisa

Lice ovlašteno za zastupanje poslovne jedinice

Slavka Krajišnik, lična karta: 74170753E, Rukovodilac Poslovne jedinice, Bez ograničenja

Obrazloženje

Subjekt upisa je dostavio ovom sudu prijavu u predmetu upisa promjene funkcije, povećanja broja lica ovlaštenih za zastupanje i promjene ličnih podataka rukovodioca poslovne jedinice društva. Sud je izvršio uvid u dostavljenu dokumentaciju, utvrdio da su ispunjeni zakonski uslovi za navedene promjene, te je na osnovu člana 61. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“, broj 67/13, 15/16 i 84/19), odlučio kao u izreci rješenja.

 Sudija
Sanja Cegar

Pravni lijek:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba u roku od osam (8) dana od dana prijema rješenja. Žalba se izjavljuje Višem privrednom sudu Republike Srpske, a podnosi se putem ovog suda.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) и рјешења о испуњености услова за израду докумената просторног уређења број 15.3.2-361-117/26 од 07.04.2026. године, издаје

ЛИЦЕНЦУ

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука

за израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Ова лиценца важи од 14.04.2026. године до 14.04.2030. године, а провјера испуњености услова на основу којих је лиценца издата вршиће се у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу.

Број лиценце: ПЛ-4232/2026
Бања Лука, 14.04.2026. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију

Бања Лука, Трг Републике Српске 1

Број: 15.3.2-361-117/26
Датум: 07.04.2026. године

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на захтјев ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења, а на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 76. став. 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења

Утврђује се да ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука испуњава услове за добијање лиценце за израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Лиценца важи од 14.04.2026. године до 14.04.2030. године, а провјера испуњености услова на основу којих је издата вршиће се у складу са Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу.
Ово рјешење објавиће се у Службеном гласнику Републике Српске.

Образложење

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука обратило се овом Министарству захтјевом за доношење рјешења о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења.

Након увида у приложену документацију Комисија за утврђивање испуњености услова за стицање лиценце за израду докумената просторног уређења, израду техничке документације, ревизију техничке документације, грађење, односно извођење грађевинских радова и вршење енергетског прегледа зграда, а на основу Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника о грађењу, утврдила је да подносилац захтјева испуњава услове за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења.

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бања Луци, у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења. Тужба се у два истоветна примјерка таксирана са износом од 100 КМ судске таксе предаје суду непосредно или му се шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

Доставити:

1. Предузећу,
2. Службени гласник Републике Српске,
3. евиденцији,
4. а/а

Број: 1293-3/25

Датум: 02.02.2026. године

У складу са чланом 44. став 2 тачка в) Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), директор Института за грађивинарство „ИГ“ д.о.о. Бања Лука доноси:

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о именовању радног тима за израду УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА ГРАДСКОГ НАСЕЉА БРОД

Руководилац пројекта:

др Драгана Кузмановић, мастер. пр. планер

Радни тим:

др Драгана Кузмановић, мастер пр. планер
Марко Кнежевић, мастер пр. планер
Дијана Шајић, мастер пр. планирања
Милан Копана, дипл. пр. планер
Сњежана Савић, дипл. пр. планер
Гордана Јевтић, мастер пр. планер
Милана Врбљанац, магистар инж. арх.
Небојша Драгушић, дипл. инж. арх.
Стефана Марчетић, дипл. инж. арх.
Жељка Стојановић, дипл. инж. пољоп.
Обрад Боснић, дипл. инж. грађ.
Младеш Малеш, дипл. инж. грађ.
Иван Балван, дипл. инж. грађ.
Биљана Ћусо, мастер. инж. грађ.
Невенко Самоуковић, дипл. инж. грађ.
Милан Тешановић, дипл. инж. саоб.
Саша Остојић, дипл. инж. саоб.
Никола Драговић, дипл. инж. ел.
Драган Барашин, дипл. инж. маш.
Александра Галић, дипл. инж. маш.
Тамара Кузмановић, дипл. инж. геол.
Татјана Перишић, дипл. инж. геол.
Недељка Метлић, дипл. инж. геод.
Јелена Вученовић, дипл. еколог
Ранка Пушић, дипл. биолог
Данијел Ивић, дипл. ецц
Горана Речевић, дипл. правник

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО

«ИГ» Д.О.О. БАЊА ЛУКА

Директор

Душан Топић, дипл. инж. грађ.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Др Драгана (Винко) Кузмановић, мастер просторни планер
(Име, очено име и презиме, занимање)

0205986105035 рођен-а 02.05.1986. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-10832/24

Број протокола: 15.2-361-753/23

Бања Лука, 12.02.2024. године

МИНИСТАР
[Signature]
Боран Випотник

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Марко (Душко) Кнежевић, дипл.просторни планер
(Име, очево име и презиме, занимање)
2508985311405 рођен-а 25.08.1985. године у Копривници
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-5779/16
Број протокола: 15.02-361-1878 /16
Бања Лука, 28.07.2016. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је **Небојша (Божидар) Драгушић**, дипл. инж. арх. и урб.
(Име, очево име и презиме, занимање)

1304964100015	рођен-а	13.04.1964.	године у	Бања Луци
(ЈМБГ)		(Датум)		(Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Број лиценце:	ФЛ-8680/19
Број протокола:	15.02-361-570/19
Бања Лука,	25.09.2019. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милана (Радомир) Ђуза, магистар архитектуре
(Име, очево име и презиме, занимање)
0101987105020 рођен-а 01.01.1987. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-5383/16
Број протокола: 15.02-361-826/16
Бања Лука, 11.07.2016. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Обрад (Немања) Боснић, дипл.инж.грађ. - 240 ECTS
(Име, отчево име и презиме, занимање)

2405985192666 рођен-а 24.05.1985. године у Купресу
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-7686/18
Број протокола: 15.02-361-73/18
Бања Лука, 20.02.2018. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је

Невенко (Гојко) Самоуковић, дипл.инж.грађ.

(Име, очево име и презиме, занимање)

1903961171311

(ЈМБГ)

рођен-а

19.03.1961.

(Датум)

године у

Сарајеву

(Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9028/10 од 22.09.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0430/14

Број протокола: 15.02-361-1103/14

Бања Лука, 06.02.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је

Милан (Јанко) Тешановић, дипл.инж.саоб.

(Име, отчево име и презиме, занимање)

2509974103270

(ЈМБГ)

рођен-а

25.09.1974.

(Датум)

године у

Мркоњић Граду

(Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 8962/10 од 17.08.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0748/14

Број протокола: 15.02-361-383/14

Бања Лука, 09.04.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Никола (Милорад) Драговић, дипл.инж.ел.
(Име, очово име и презиме, занимање)
2303983100023 рођен-а 23.03.1983. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-7258/17
Број протокола: 15.02-361-636/17
Бања Лука, 26.07.2017. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је

Драган (Симеун) Барашин, дип.л.инж.маш.

(Име, очево име и презиме, занимање)

1706962100000

(ЈМБГ)

рођен-а

17.06.1962.

(Датум)

године у

Бањој Луци

(Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-9559/21

Број протокола: 15.02-361-506/21

Бања Лука, 09.08.2021. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

Број:05.01/153-1252/22
Датум:28.06.2022. године

На основу члана 25. Правилника о условима, начину и програму полагања стручног испита за лица геолошке струке („Службени гласник Републике Српске“, број 111/14 и 28/18), министар енергетике и рударства издаје

У В Ј Е Р Е Њ Е
о положеном стручном испиту

Тамара (Споменко) Кузмановић, рођена 26.09.1993. године у Фочи, општина Фоча са завршеним Рударско - геолошким факултетом, полагала је 28.06.2022. године, стручни испит за лица геолошке струке, област хидрогеологија, по програму стручног испита за кандидате са високом стручном спремом, пред Комисијом за полагање стручног испита и према оцјени Комисије

ИСПИТ ЈЕ ПОЛОЖИЛА

Увјерење се издаје без наплате таксе.

МИНИСТАР
Петар Ђокић
Петар Ђокић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊАЛУКА

Трг Републике Српске бр. 8, 78000 Бања Лука, тел. 051/338-000, факс: 051/318-006, E-mail: uprava@rgurs.org

Број: 21.01/955-1/21

Датум: 22.01.2021. године

На основу члана 14. став 4. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12, 110/16 и 62/18), члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18) и члана 80. став 2. и 3. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број 115/18), поступајући по захтјеву Недељке Метлић из Котор Вароша, директор Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Недељки (Ново) Метлић, са пребивалиштем у улици Видовданска бб, Котор Варош, Република Српска, дипломираном инжењеру геодезије, издаје се геодетска лиценца првог реда.
2. Накнада за издавање ове лиценце и печата наплаћени су у износу од 170,00 КМ.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Недељка (Ново) Метлић поднијела је захтјев за издавање геодетске лиценце првог реда Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове.

Уз захтјев именована је приложила сљедећа документа:

- диплому о стеченом звању дипломирани инжењер геодезије,
- увјерење о положеном стручном испиту и рјешење о ослобађању полагања стручног испита за рад у органима управе Републике Српске,
- радну књижицу и
- личну карту.

Увидом у предметну документацију утврђено је да именована испуњава услове прописане чланом 15. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске за стицање геодетске лиценце, према којем лице геодетске струке стиче геодетску лиценцу првог реда са завршеним академским студијама, и то првим циклусом студија са 240 ECTS бодова или еквивалентом (најмање четири године основних студија) и положеним стручним испитом у Управи, положеним стручним испитом за рад у органима државне управе и радним искуством на геодетским пословима у трајању од најмање три године.

Сви наведени документи достављени су као овјерене копије у складу са чланом 9. став 4. Правилника о лиценци за рад геодетске организације, геодетској лиценци и овлашћењу за снимање из ваздушног простора територије Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 11/14).

Будући да је у проведеном поступку утврђено да су испуњени сви законом прописани услови и да је захтјев подносиоца основан, поступљено је у складу са чланом 14. став 4. Закона о премјеру и катастру Републике Српске, те је одлучено као у диспозитиву овог рјешења.

По правоснажности овог рјешења Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове издаје геодетску лиценцу на штампаном папиру и печат.

Накнада за издавање геодетске лиценце и печата на основу члана 4. став 1. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“, број 92/09) и тачком IV подтачка 1) алинеја друга Одлуке о висини накнада за коришћење података и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове („Службени гласник Републике Српске“, бр. 18/12 и 27/12) у износу од 170,00 КМ наплаћена је у цијелости.

Поука о правном лијеку:

Против овог рјешења није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Достављено:

1. Недељки Метлић,
Ул. Видовданска бб,
Котор Варош,
2. А/а.

ДИРЕКТОР

Босиљка Предраговић, дипл. правник

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Жељка (Здравко) Стојановић, дипл.инж.пољ.
(Име, очево име и презиме, занимање)
1212955177658 рођен-а 12.12.1955. године у Сарајеву
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-10439/23
Број протокола: 15.02-361-204/23
Бања Лука, 28.03.2023. године

МИНИСТАР
Богдан Випотник
Богдан Випотник

ТЕКСТУАЛНИ ДИО ПЛАНА

А. ПРИПРЕМА

A.I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПРИПРЕМА**A.I.1. Формирање радног тима за припрему плана**

У складу са чланом 41. Закона о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) носилац припреме Урбанистичког плана градског насеља Брод године је *Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне односе*.

На основу члана 39. став 2. тачка 2. и 6. и члана 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Сл. Гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19, 61/21), члана 40. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 41. став 1. тачка 2. и 6. Статута Општине Брод (Службени гласник Општине Брод“, број 7/17), члана 111. и 112. Пословника Скупштине Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“ број 5/20), Скупштина општине Брод је на 3. редовној сједници одржаној 31.01.2025. године доњела Одлуку о приступању изради урбанистичког плана градског насеља Брод (број 01/022-9/25).

Планом је обухваћено урбано подручје градског насеља Брод које је заједно са дијелом корита ријеке Саве заузима површину од 1385ha. Границе обухвата Плана дефинисане су Просторним планом општине Брод 2017.-2037. година.

Носилац припреме документа просторног уређења дужан је да Носиоцу израде документа достави сву расположиву документацију, а нарочито: одлуку о приступању изради, односно измјени или допуни документа просторног уређења, документ просторног уређења вишег реда или ширег подручја, важеће спроведбене документе просторног уређења, водопривредне основе главног сливног подручја, шумскопривредне основе, стратегију заштите животне средине, планове развоја привреде и пољопривреде, податке о геолошкој и сеизмолошкој подлози и минералним ресурсима и ажурне катастарске и геодетске подлоге, овјерене од органа надлежног за послове премјера и катастра, са идентификацијом катастарских честица и подацима о власништву, у складу са Законом и правилницима који се односе на припрему и израду докумената просторног уређења.

Носилац припреме одређује органе и правна лица од којих је у току израде документа просторног уређења потребно прибавити мишљење на приједлоге планских рјешења, зависно од постојећег стања и планиране намјене простора и објеката у обухвату докумената просторног уређења, при чему се обавезно прибавља мишљење органа и правних лица у чијем дјелокругу су:

- снабдијевање водом и одвођење отпадних вода,
- снабдијевање електричном енергијом,
- снабдијевање топлотном и расхладном енергијом,
- телекомуникациони и поштански саобраћај,
- управљање јавним путевима у насељу и изван насеља,
- заштита културно – историјског и природног наслеђа,
- противпожарна заштита,
- управљање комуналним отпадом,
- заштита животне средине,
- управљање пољопривредним земљиштем и
- сеизмолошка дјелатност.

С тим у вези, Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове општине Брод, на основу члана 42. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ број 40/12, 106/15, 3/16, 84/19) и члана 208. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07, 50/10), у предмету одређивања органа и правних лица од којих се прибавља мишљење на приједлоге планских рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод, доњело Закључак у којем су одређени органи и правна лица од којих се прибавља мишљење на планска рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод.

За документе просторног уређења из надлежности јединице локалне самоуправе орган надлежан за уређење простора у јединици локалне самоуправе формира документациони основ који се односи на поступак за припрему, израду и доношење докумената просторног уређења прописан Законом и важећем Правилнику о начину о израде, садржају и формирању докумената просторног уређења. Документациони основ који се односи на поступак за припрему, израду и доношење докумената просторног уређења садржи све документе, одлуке, инструкције, мишљења, извјештаје и друге податке, по фазама извршења посла, који се односе на процедуре: доношење одлуке о приступању изради, избора носиоца израде плана, формирање савјета плана, избор органа или организација од којих је потребно прибавити мишљење на приједлоге планских рјешења, организовање стручне расправе на којој се разматра преднацрт, организовање јавне расправе на нацрт документа, сагласност на приједлог плана и друге процедуре у складу са важећим Законом и Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења.

Након утврђивања приједлога плана, Носилац израде доставља документ просторног уређења Носиоцу припреме. Уз овај документ Носилац израде доставља и документациони основ формиран у методолошком поступку за израду документа.

На основу члана 39. став 2. тачка 2. и 6. и члана 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16, 36/19 и 61/21), члана 40. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 41. став 1. тачка 2. и 6. Статута Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, бр. 7/17), члана 111. и 112. Пословника Скупштине Општине Брод („Службени гласник општине Брод“ бр.5/20), Скупштина општине Брод на 3. редовној сједници одржаној 31.01.2025. године, доноси

ОДЛУКУ

о приступању изради Урбанистичког плана градског насеља Брод

I

Приступа се изради Урбанистичког плана градског насеља Брод (у даљем тексту: План). Планом ће бити обухваћено урбано подручје градског насеља Брод које заједно са дијелом корита ријеке Саве заузима површину од 1385 ha, а које је приказано на карти, која је саставни дио ове Одлуке.

Границе обухвата Плана дефинисане су Просторним планом општине Брод 2017.-2037. година.

II

Урбанистички план градског насеља доноси се на период од 20 година, односно важиће за период од 2025.-2045. године.

III

За израду Плана, дефинишу се слиједеће смјернице:

- План ће бити израђен у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), Правилника о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења („Службени гласник Републике Српске“, бр. 69/13), и другим прописима из посебних области – релевантних за планирање и уређење простора (саобраћај, снабдијевање водом и енергијом, телекомуникације, заштита од природних непогода и техничких инцидената, заштита ваздуха, воде, тла, природних вриједности, културних добара, пољопривредног и шумског земљишта и других елемената животне средине, и др);
- приликом израде Плана, водиће се рачуна о јавном интересу и општим и посебним циљевима просторног развоја;
- носилац израде обавезан је обезбиједити усаглашеност Плана у току његове израде, са документом просторног уређења ширег подручја, односно да је у сагласности са Просторним планом општине Брод, те програмским елементима који му буду достављени од стране носиоца припреме;
- приликом планирања, водиће се рачуна да се обједине сви значајни фактори развоја, уз сагледавање динамике потреба и промјена у простору, и уз рјешавање

сукоба интереса у простору усаглашавањем функционалних, естетских, енергетских, економских и других критеријума у планирању.

IV

Рок за израду Плана је 300 дана од закључења Уговора о изради Плана.

V

Садржај Плана начелно је одређен чланом 33. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), а детаљније, одредбама Правилника о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења од члана 103.-115. („Службени гласник Републике Српске“, бр. 69/13).

VI

Прије утврђивања нацрта Плана, носилац припреме Плана разматра преднацрт Плана на стручној расправи, којој присуствују и чланови савјета плана и на коју се обавезно позивају овлашћени стручни представници органа и правних лица из члана 42. став 3. Закона о уређењу простора и грађењу.

На стручној расправи разматрају се примједбе носиоца припреме, чланова савјета и представника позваних организација.

Носилац израде разматра примједбе, мишљења и сугестије на преднацрт и прихваћена рјешења уграђује у нацрт Плана.

Носилац припреме Плана након спроведене процедуре из члана 46. Закона о уређењу простора и грађењу утврђује нацрт Плана и мјесто, вријеме и начин излагања Плана на јавни увид у трајању најмање 30 дана.

О мјесту, времену и начину излагања нацрта Плана на јавни увид, јавност и власници непокретности у обухвату Плана, ће бити обавијештени огласом објављеним у најмање два средства јавног информисања, најмање два пута, и то 8 дана прије почетка јавног увида и 15 дана од почетка излагања нацрта Плана на јавни увид.

Нацрт Плана излаже се : у просторијама носиоца припреме Плана и на његовој интернет страници, у просторијама носиоца израде Плана и у просторијама у којима се одржавају стручне расправе.

Носилац израде Плана обавезан је да размотри све примједбе, приједлоге и мишљења који су достављени током јавног увида и прије утврђивања приједлога Плана према њима заузме став, те да образложен став у писаној форми достави носиоцу припреме и лицима која су доставила своје приједлоге, примједбе и мишљења.

Приједлог Плана утврђује се на основу нацрта који је био објављен и става према примједбама, приједлозима и мишљењима на тај нацрт.

У приједлогу Плана не могу се мијењати рјешења из нацрта документа, осим оних на која је била стављена основана примједба, приједлог или мишљење.

Став носиоца израде Плана према примједбама, приједлозима и мишљењима разматра се на јавној расправи, на коју се позивају представници носиоца припреме, носиоца израде и органа и правних лица из члана 42. став 3. овог закона, те чланови савјета плана.

Јавна расправа из претходног става мора се организовати у року од 30 дана од дана затварања јавног увида.

Носилац припреме објављује јавни позив за јавну расправу у најмање једном дневном листу доступном на територији цијеле Републике три дана прије и на дан одржавања расправе, којој могу присуствовати сва заинтересована лица.

Након одржане јавне расправе носилац припреме Плана утврђује приједлог Плана у складу са закључцима са расправе и доставља Скупштини општине Брод најдуже у року од 60 дана од дана одржане јавне расправе.

Приједлог Плана носилац припреме доставља министру на сагласност у складу са чланом 50. став 2. Закона о уређењу простора и грађењу.

Ако министар у року од 15 дана од дана подношења приједлога не изда сагласност нити обавијести носиоца припреме о утврђеним неправилностима, сматраће се да је сагласност дата.

Скупштина општине Брод одлучиће о приједлогу Плана у року од 60 дана од дана достављања приједлога.

VII

Средства за израду Плана и трошкове у поступку његовог доношења обезбједиће се из Буџета општине Брод.

VIII

Носилац припреме Плана је Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове, општине Брод.

Носилац израде Плана биће одређен у складу са Законом о јавним набавкама БиХ.

IX

Носилац припреме Плана обавезан је ову Одлуку доставити Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију у року од 15 дана од њеног доношења, у складу са чланом 40. став 5. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19).

X

На приједлог носиоца припреме Плана Скупштина општине Брод ће именовати Савјет Плана у складу са чл. 43. Закона о уређењу простора и грађењу, ради укупног праћења израде Плана, вођења јавне расправе и усаглашавања ставова и интереса.

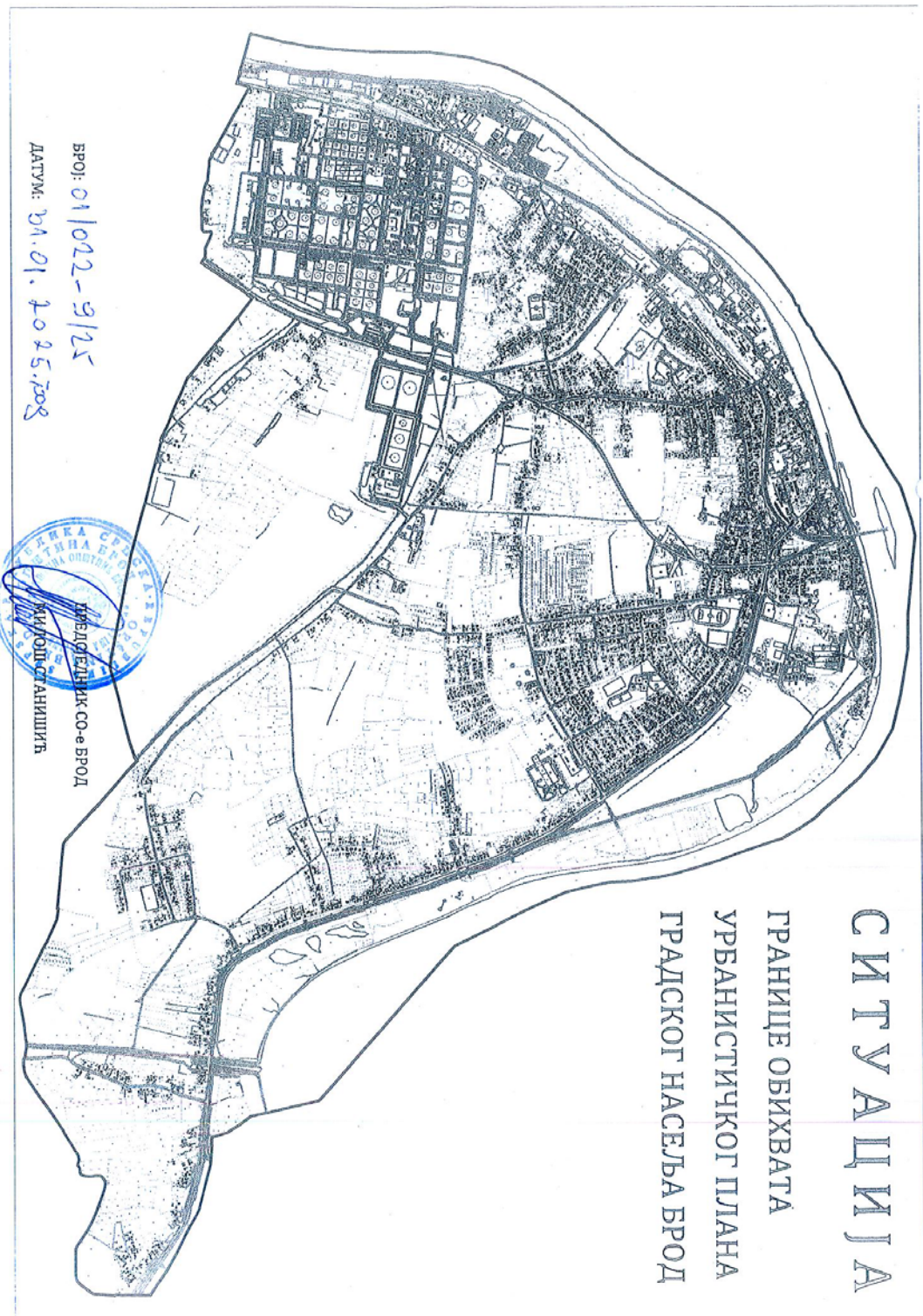
XI

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику општине Брод.

Ступањем на снагу ове Олуке престаје да важи Одлука о изради Урбанистичког плана градског насеља Брод („Службени гласник општине Брод“, бр. 4/19).

Број: 01/022- 9 /25
Датум: 31.01. 2025. године

Предсједник
Скупштине општине
Милош Станишић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРОД
НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

74450, Светог Саве 17, тел: +387(0) 53/610-879, www.opstina-brod.net; e-mail: urbanizam@opstina-brod.net

Број: 02.5/363-2/25

Датум: 19.02.2025.године

Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове општине Брод, на основу члана 42. Закона о уређењу простора и грађењу (Службени гласник РС, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 208. Закона о општем управном поступку (Службени гласник РС, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), у предмету одређивања органа и правних лица од којих се прибавља мишљење на приједлоге планских рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод, доноси

ЗАКЉУЧАК

Одређују се органи и правна лица од којих се прибавља мишљење на планска рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод:

1. Министарство за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и екологију, Бања Лука, Трг РС бр. 1, Б. Лука
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Трг РС бр. 1, Б. Лука
3. Министарство унутрашњих послова, Трг РС бр. 1, Б. Лука
4. Министарство просвјете и културе, Трг РС бр. 1, Б. Лука
5. Министарство здравља и социјалне заштите, Трг РС бр. 1, Б. Лука
6. Министарство саобраћаја и веза, Трг РС бр. 1, Б. Лука
7. Министарство сигурности БиХ, Трг БиХ. Бр. 1, Сарајево
8. Министарство индустрије, енергетике и рударства, Трг РС бр. 1, Б. Лука
9. Министарство породице, омладине и спорта, Трг РС бр. 1, Б. Лука
10. Министарство трговине и туризма, Трг РС бр. 1, Б. Лука
11. МУП ЦЈБ, Добој, ул. Светог Саве бр. 16, ПС Брод
12. Електропренос БиХ, Ул. Марије Бурсаћ 7а, Бања Лука
13. ЈКП „Комвод“ а.д. Брод, ул. Николе Тесле, Брод
14. ЗП „Електродобој“ РЈ Брод, ул. К.П.П. Ослободиоца, Брод
15. „м:тел“, а.д. Бања Лука, ИЈ Добој, К.Лазара бр. 4, Добој
16. БХ Телеком, Ул. Франца Лехара бр. 7, Сарајево
17. ХТ Еронет, Кнеза Бранимира бб, Мостар
18. „Супернова“ Ул. В. Караџића 2, Б. Лука
19. Предузеће за поштански саобраћај РС „Поште Српске“ а.д. Бања Лука, К.П.П. Карађорђевића 93, Бања Лука
20. ЈП „Путеви РС“ Бања Лука, Трг РС 8, Б. Лука
21. ЈП Шуме РС, Трг РС бр. 8/11, Бања Лука
22. Жељезнице РС, Ул. Светог Саве 71, Добој
23. Рафинерија нафте а.д. Брод, ул. Светог Саве, Брод
24. Републички завод за заштиту културно-историјског наслеђа РС, Бања Лука, В. Караџића бр. 4/6, Б. Лука
25. ЈНУ Институт за заштиту и екологију РС, Бања Лука, ул. Видовданска 43, Б. Лука
26. Пољопривредни Институт РС, Бања Лука, Књаза Милоша 17, Б. Лука
27. Републички хидрометоролошки завод РС, Бања Лука, Пут бањалучког одреда бб, Бања Лука
28. Републички завод за геолошка истраживања, Ул. Вука Караџића 148 Б, Зворник
29. ОШ „Свети Сава“, ул. Вука Караџића бб, Брод

30. ЈУ СШЦ „Никола Тесла“, К.П.П. Ослободиоца бб, Брод
31. Дом здравља Брод, ул. Светог Саве бб, Брод
32. Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Брод, Ул. В.С. Степановића 16, Брод

II Ако орган или правна лица из става 1. овог Закључка не доставе своје мишљење у року од 30. дана од дана пријема захтјева, сматраће се да је дао позитивно мишљење на приједлог.

По овлаштењу Начелника општине
в.д. Начелник одјељења:

Sanela Latinić
Санела Латинић, дипл. инж. маш.

Доставити:

1. Министарство за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и екологију, Бања Лука, Трг РС бр. 1, Б. Лука
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Трг РС бр. 1, Б. Лука
3. Министарство унутрашњих послова, Трг РС бр. 1, Б. Лука
4. Министарство просвјете и културе, Трг РС бр. 1, Б. Лука
5. Министарство здравља и социјалне заштите, Трг РС бр. 1, Б. Лука
6. Министарство саобраћаја и веза, Трг РС бр. 1, Б. Лука
7. Министарство сигурности БиХ, Трг БиХ. Бр. 1, Сарајево
8. Министарство индустрије, енергетике и рударства, Трг РС бр. 1, Б. Лука
9. Министарство породице, омладине и спорта, Трг РС бр. 1, Б. Лука
10. Министарство трговине и туризма, Трг РС бр. 1, Б. Лука
11. МУП ЦЈБ, Добој, ул. Светог Саве бр. 16, ПС Брод
12. Електропренос БиХ, Ул. Марије Бурсаћ 7а, Бања Лука
13. ЈКП „Комвод“ а.д. Брод, ул. Николе Тесле, Брод
14. ЗП „Електродобој“ РЈ Брод, ул. К.П.П. Ослободиоца, Брод
15. „м:тел“, а.д. Бања Лука, ИЈ Добој, К.Лазара бр. 4, Добој
16. БХ Телеком, Ул. Франца Лехара бр. 7, Сарајево
17. ХТ Еронет, Кнеза Бранимира бб, Мостар
18. „Супернова“ Ул. В. Караџића 2, Б. Лука
19. Предузеће за поштански саобраћај РС „Поште Српске“ а.д. Бања Лука, К.П.П. Карађорђевића 93, Бања Лука
20. ЈП „Путеви РС“ Бања Лука, Трг РС 8, Б. Лука
21. ЈП Шуме РС, Трг РС бр. 8/11, Бања Лука
22. Жељезнице РС, Ул. Светог Саве 71, Добој
23. Рафинерија нафте а.д. Брод, ул. Светог Саве, Брод
24. Републички завод за заштиту културно-историјског наслеђа РС, Бања Лука, В. Караџића бр. 4/6, Б. Лука
25. ЈНУ Институт за заштиту и екологију РС, Бања Лука, ул. Видовданска 43, Б. Лука
26. Пољопривредни Институт РС, Бања Лука, Књаза Милоша 17, Б. Лука
27. Републички хидрометоролошки завод РС, Бања Лука, Пут бањалучког одреда бб, Бања Лука
28. Републички завод за геолошка истраживања, Ул. Вука Караџића 148 Б, Зворник
29. ОШ „Свети Сава“, ул. Вука Караџића бб, Брод
30. ЈУ СШЦ „Никола Тесла“, К.П.П. Ослободиоца бб, Брод
31. Дом здравља Брод, ул. Светог Саве бб, Брод
32. Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Брод, Ул. В.С. Степановића 16, Брод
33. Начелник општине
34. Одјељење
35. а/а

Ради комплетирања документационог основа Плана, Носилац припреме обједињује Документациони основ (формиран од стране органа надлежног за уређење простора у јединици локалне самоуправе) и Документациони основ достављен од Носиоца израде.

Комплетирани Документациони основ трајно се чува на посебно одређеном мјесту у оквиру службе за документацију – архив докумената просторног уређења, код органа надлежног за припрему и спровођење документа.

A.1.2. Избор Носиоца израде плана

Носилац израде Плана бира се у складу са прописима о јавним набавкама. Након спроведених свих законом прописаних процедура као Носилац израде Урбанистичког плана градског насеља Брод изабран је Институт за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бањалука.

A.1.3. Формирање радног тима за израду плана

На изради урбанистичког плана ангажован је мултидисциплинаран радни тим са заступљеним свим стручним профилима неопходним за рјешавање проблема урбаног развоја градског насеља Брод:

Урбанизам, просторно планирање:

- Милана Врбљанац, магистар .инж.арх.
- Небојша Драгушић, дипл.инж.арх.
- др Драгана Кузмановић, мастер пр.планер
- Марко Кнежевић, мастер пр. планер
- Дијана Шајић, мастер пр. планирања
- Милан Копача, дипл.пр. планер
- Сњежана Алексић, дипл. пр. Планер
- Гордана Јевтић, мастер пр. планер

Геодезија:

- Недељка Метлић, дипл.инж.геод.

Нискоградња:

- Обрад Боснић, дипл.инж.грађ.
- Младен Малеш, дипл.инж.грађ.

Саобраћај:

- Милан Тешановић, дипл.инж.саоб.
- Саша Остојић, дипл.инж.саоб.

Хидротехника:

- Невенко Самоуковић, дипл. инж.грађ.
- Иван Балван, дипл. инж.грађ.
- Биљана Ћусо, мастер инж.грађ.

Електроенергетика и телекомуникације:

- Никола Драговић, дипл.инж.ел.

Термоенергетика:

- Драган Барашин, дипл.инж.маш.
- Александра Галић, дипл.инж.маш.

Шумско и пољопривредно земљиште:

- Жељка Стојановић, дипл.инж.пољоп.

Геологија:

- Тамара Кузмановић, дипл.инж.геол.
- Татјана Перишић, дипл.инж.геол.

Заштита животне средине и биодиверзитет:

- Јелена Вученовић, дипл.еколог
- Ранка Пушић, дипл.биолог

Привредне дјелатности:

- Данијел Ивић, дипл.ек.

Право и смјернице за спровођење плана:

- Горана Речевић, дипл. прав.

A.I.4. Формирање Савјета плана

На основу члана 43. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске„ број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16, 36/19, 61/21), члана 41. и 89. Статута Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, број 7/17) и члана 111. и 1142 Пословника Скупштине Општине Брод-пречишћен текст („Службени гласник Општине брод“, број 5/20), Скупштина општине Брод на 4. редовној сједници одржаној дана 21.03.2025. године донио Рјешење о именовању Савјета плана за праћење Урбанистичког плана градског насеља Брод. У савјет су именовани:

- Санела Латинковић, маг. инж. маш.
- Тања Ступар, ван. проф.др. тех. наука-арх., члан
- Славиша Томичевић, дипл. Полот., члан
- Ивана Рушкић, геом., члан
- Градимир Вукман, дипл.инж.ел., члан
- Предраг Маринковић, инж. маш., члан
- Драган Попадић, ел. тех., члан
- Лука Шљивић, маш. тех., члан
- Дејан Симиџија, дипл. инж. маш., члан
- Мика Зечевић, ел. тех., члан
- Дражен Тешановић, маш.тех.,члан
- Душко Панић, инж.заш.од пож.,члан
- Саша Миличић, др.мед.,члан
- Ружица Маслић, проф.раз.наст.,члан
- Драгица Ивановић, проф,члан
- Бојан Митровић,ел.техн.,члан
- Миломир Балатуновић,дипл.прав.за без.и крим.,члан
- Милан Шљука, дипл.инж.саоб.,члан
- Жељко Шаиновић, дип.инж.саоб.,члан
- Синиша Јаћимовић, дипл.инж. пољ., члан
- Ведран Џабић, дипл.инж. грађ., члан

- Слободан Милићевић, дипл.прав.,члан
- Гордана Жарић, прост.план.,члан
- Драженка Дуроња, дипл.ек.,члан
- Сњежана Црепуља, дипл.инж.грађ.,члан

Задатак Савјета плана је да прати израду Урбанистичког плана градског насеља Брод, води јавне расправе, заузима стручне ставове према питањима опшштег, привредног и просторног развоја општине Брод, заузима стручне ставове у погледу рационалности и квалитета предложених планских рјешенја, усаглашава предложен документ просторног уређења са Просторним планом општине Брод, усаглашава предложени документ са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу и другим прописима заснованим на закону.

На основу члана 43.став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 82.став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16, 36/19 и 61/21), члана 41. и члана 89. Статута Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, бр. 7/17). и члана 111. и 114. Пословника Скупштине Општине Брод – пречишћени текст („Службени гласник Општине Брод“, бр. 5/20), Скупштина општине Брод на 4. редовној сједници одржаној дана 21.03.2025. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о именовању Савјета плана за праћење израде Урбанистичког плана градског насеља Брод

1. Именује се Савјет плана за праћење израде Урбанистичког плана градског насеља Брод у саставу:

- 1) Санела Латинковић, маг.маш, председник
- 2) Тања Ступар, ван.проф.др.тех.наука-арх.,члан
- 3) Славиша Томичевић, дипл.полит., члан
- 4) Ивана Рушкић, геом.,члан
- 5) Градимир Вукман, дип.инж.елек.,члан
- 6) Предраг Маринковић, инж.маш.,члан
- 7) Драган Попадић, елек.тех.члан
- 8) Лука Шљивић, маш.тех.,члан
- 9) Дејан Симиџија, дипл.инж.маш.,члан
- 10) Мика Зечевић, ел.тех.,члан
- 11) Дражен Тешановић, маш.тех.,члан
- 12) Душко Панић, инж.заш.од пож.,члан
- 13) Саша Миличић, др.мед.,члан
- 14) Ружица Маслић,проф.раз.наст.,члан
- 15) Драгица Ивановић,проф.,члан
- 16) Бојан Митровић,ел.техн.,члан
- 17) Миломир Балатуновић,дипл.прав.за без.и крим.,члан
- 18) Милан Шљука, дип.инж.саоб.,члан
- 19) Жељко Шаиновић, дип.инж.саоб.,члан
- 20) Сениша Јаћимовић, дип.инж.пољ.,члан
- 21) Ведран Џабић, дипл.инж.грађ.,члан
- 22) Слободан Милићевић, дипл.прав.,члан
- 23) Гордана Жарић, прост.план.,члан
- 24) Драженка Дуроња, дипл.ек.,члан
- 25) Снежана Црепуља, дипл.инж.грађ.,члан

2. Задатак Савјета плана из члана 1. овог Рјешења је да прати израду Урбанистичког плана градског насеља Брод, води јавне расправе, заузима стручне ставове према питањима општег, привредног и просторног развоја општине Брод, заузима стручне ставове у погледу рационалности и квалитета предложених планских рјешења, усаглашава предложени документ просторног уређења са Просторним планом општине Брод, усаглашава предложени документ са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу и другим приписима заснованим на закону.
3. Стручно-техничке послове за потребе Савјета обављаће Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове.
4. Накнада за рад чланова Савјета биће накнадно утврђена закључком Начелника општине.
5. Ово рјешење ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Брод“.
6. Ступањем на снагу овог Рјешења престаје да важи Рјешење о именовању Савјета плана за праћење израде Урбанистичког плана градског насеља Брод („Службени гласник општине Брод“ бр.7/19)

Број: 01/111- 8 /25
Датум: 21.03.2025. године

А.1.5. Организација сарадње са институцијама, јавним предузећима, привредном комором и другим правним и физичким лицима

У складу са чланом 42. Закона о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске„ број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) Одјељење за просторно уређење и имовинско правне послове Општине Брод обратило се дописом друштвеним, културним, образовним, привредним и другим субјектима и организацијама за доставу података, захтјева и програма развоја у појединим областима. Као одговор на овај захтјев пристигли су дописи институција и комуналних предузећа који су узети у обзир као програмски елементи за израду Плана.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРОД
НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

74450, Светог Саве 17, тел: +387(0) 53/610-879, www.opstina-brod.net; e-mail: urbanizam@opstina-brod.net

Број: 02.5/363-2/25

Датум: 19.02.2025.године

Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове општине Брод, на основу члана 42. Закона о уређењу простора и грађењу (Службени гласник РС, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члана 208. Закона о општем управном поступку (Службени гласник РС, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), у предмету одређивања органа и правних лица од којих се прибавља мишљење на приједлоге планских рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод, доноси

ЗАКЉУЧАК

I Одређују се органи и правна лица од којих се прибавља мишљење на планска рјешења у поступку израде Урбанистичког плана градског насеља Брод:

1. Министарство за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и екологију, Бања Лука, Трг РС бр. 1, Б. Лука
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Трг РС бр. 1, Б. Лука
3. Министарство унутрашњих послова, Трг РС бр. 1, Б. Лука
4. Министарство просвјете и културе, Трг РС бр. 1, Б. Лука
5. Министарство здравља и социјалне заштите, Трг РС бр. 1, Б. Лука
6. Министарство саобраћаја и веза, Трг РС бр. 1, Б. Лука
7. Министарство сигурности БиХ, Трг БиХ. Бр. 1, Сарајево
8. Министарство индустрије, енергетике и рударства, Трг РС бр. 1, Б. Лука
9. Министарство породице, омладине и спорта, Трг РС бр. 1, Б. Лука
10. Министарство трговине и туризма, Трг РС бр. 1, Б. Лука
11. МУП ЦЈБ, Добој, ул. Светог Саве бр. 16, ПС Брод
12. Електропренос БиХ, Ул. Марије Бурсаћ 7а, Бања Лука
13. ЈКП „Комвод“ а.д. Брод, ул. Николе Тесле, Брод
14. ЗП „Електродобој“ РЈ Брод, ул. К.П.П. Ослободиоца, Брод
15. „м:тел“, а.д. Бања Лука, ИЈ Добој, К. Лазара бр. 4, Добој
16. БХ Телеком, Ул. Франца Лехара бр. 7, Сарајево
17. ХТ Еронет, Кнеза Бранимира бб, Мостар
18. „Супернова“ Ул. В. Караџића 2, Б. Лука
19. Предузеће за поштански саобраћај РС „Поште Српске“ а.д. Бања Лука, К.П.П. Карађорђевића 93, Бања Лука
20. ЈП „Путеви РС“ Бања Лука, Трг РС 8, Б. Лука
21. ЈП Шуме РС, Трг РС бр. 8/11, Бања Лука
22. Жељезнице РС, Ул. Светог Саве 71, Добој
23. Рафинерија нафте а.д. Брод, ул. Светог Саве, Брод
24. Републички завод за заштиту културно-историјског наслеђа РС, Бања Лука, В. Караџића бр. 4/6, Б. Лука
25. ЈНУ Институт за заштиту и екологију РС, Бања Лука, ул. Видовданска 43, Б. Лука
26. Пољопривредни Институт РС, Бања Лука, Књаза Милоша 17, Б. Лука
27. Републички хидрометоролошки завод РС, Бања Лука, Пут бањалучког одреда бб, Бања Лука
28. Републички завод за геолошка истраживања, Ул. Вука Караџића 148 Б, Зворник
29. ОШ „Свети Сава“, ул. Вука Караџића бб, Брод

- 30. ЈУ СШЦ „Никола Тесла“, К.П.П. Ослободиоца бб, Брод
- 31. Дом здравља Брод, ул. Светог Саве бб, Брод
- 32. Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Брод, Ул. В.С. Степановића 16, Брод

II Ако орган или правна лица из става 1. овог Закључка не доставе своје мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтјева, сматраће се да је дао позитивно мишљење на приједлог.

По овлаштењу Начелника општине
в.д. Начелник одјељења:

Sanela Latinić
Санела Латинић, дипл. инж. маш.

Доставити:

- 1. Министарство за просторно уређење, стамбено-комуналне послове и екологију, Бања Лука, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 3. Министарство унутрашњих послова, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 4. Министарство просвјете и културе, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 5. Министарство здравља и социјалне заштите, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 6. Министарство саобраћаја и веза, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 7. Министарство сигурности БиХ, Трг БиХ. Бр. 1, Сарајево
- 8. Министарство индустрије, енергетике и рударства, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 9. Министарство породице, омладине и спорта, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 10. Министарство трговине и туризма, Трг РС бр. 1, Б. Лука
- 11. МУП ЦЈБ, Добој, ул. Светог Саве бр. 16, ПС Брод
- 12. Електропренос БиХ, Ул. Марије Бурсаћ 7а, Бања Лука
- 13. ЈКП „Комвод“ а.д. Брод, ул. Николе Тесле, Брод
- 14. ЗП „Електродобој“ РЈ Брод, ул. К.П.П. Ослободиоца, Брод
- 15. „м:тел“, а.д. Бања Лука, ИЈ Добој, К.Лазара бр. 4, Добој
- 16. БХ Телеком, Ул. Франца Лежара бр. 7, Сарајево
- 17. ХТ Еронет, Кнеза Бранимира бб, Мостар
- 18. „Супернова“ Ул. В. Караџића 2, Б. Лука
- 19. Предузеће за поштански саобраћај РС „Поште Српске“ а.д. Бања Лука, К.П.П. Карађорђевића 93, Бања Лука
- 20. ЈП „Путеви РС“ Бања Лука, Трг РС 8, Б. Лука
- 21. ЈП Шуме РС, Трг РС бр. 8/11, Бања Лука
- 22. Жељезнице РС, Ул. Светог Саве 71, Добој
- 23. Рафинерија нафте а.д. Брод, ул. Светог Саве, Брод
- 24. Републички завод за заштиту културно-историјског наслеђа РС, Бања Лука, В. Караџића бр. 4/6, Б. Лука
- 25. ЈНУ Институт за заштиту и екологију РС, Бања Лука, ул. Видовданска 43, Б. Лука
- 26. Пољопривредни Институт РС, Бања Лука, Књаза Милоша 17, Б. Лука
- 27. Републички хидрометоролошки завод РС, Бања Лука, Пут бањалучког одреда бб, Бања Лука
- 28. Републички завод за геолошка истраживања, Ул. Вука Караџића 148 Б, Зворник
- 29. ОШ „Свети Сава“, ул. Вука Караџића бб, Брод
- 30. ЈУ СШЦ „Никола Тесла“, К.П.П. Ослободиоца бб, Брод
- 31. Дом здравља Брод, ул. Светог Саве бб, Брод
- 32. Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Брод, Ул. В.С. Степановића 16, Брод
- 33. Начелник општине
- 34. Одјељење
- 35. а/а

A.1.6. Организација стручне расправе, јавног увида и процедура усвајања фаза Плана у складу са Законом

Носилац израде дужан је да преднацрт, као и сваку сљедећу фазу документа просторног уређења изради у складу са Законом о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске”, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), те прописима који су донесени на основу овог закона и Одлуком о приступању изради, односно измјени или допуни документа просторног уређења.

Носилац израде мора осигурати усаглашеност документа са документом просторног уређења ширег подручја.

Носилац израде обавезан је да Носиоцу припреме преда овјерен преднацрт документа просторног уређења са свим дијеловима које документ који треба да садржи.

Прије утврђивања нацрта, носилац припреме разматра преднацрт на стручној расправи, којој присуствују и чланови савјета плана и на коју се обавезно позивају овлашћени стручни представници органа и правних лица из члана 42. став 3. Закона о уређењу простора и грађењу. На стручној расправи разматрају се примједбе носиоца припреме, чланова савјета и представника позваних организација након чега Носилац израде разматра примједбе, мишљења и сугестије на преднацрт и прихваћена рјешења уграђује у нацрт документа.

Носилац припреме документа просторног уређења, након спроведене процедуре из члана 46. Закона утврђује нацрт документа просторног уређења и мјесто, вријеме и начин излагања документа просторног уређења на јавни увид. Трајање јавног увида утврђује се Одлуком о приступању изради, односно измјени или допуни документа просторног уређења и траје најмање 30 дана за сва документа просторног уређења. О мјесту, времену и начину излагања нацрта документа просторног уређења на јавни увид јавност и власници непокретности на подручју за које се доноси спроведбени документ просторног уређења обавјештавају се огласом који се објављује у најмање два средства јавног информисања најмање два пута, с тим да се прва обавјест објављује осам дана прије почетка јавног увида, а друга 15 дана од почетка излагања нацрта документа просторног уређења на јавни увид. Поменути оглас садржи: мјесто, датум, почетак и трајање јавног увида у документ просторног уређења, мјесто и датум једног или више јавних излагања, мјесто и вријеме пружања појашњења предложених планских рјешења заинтересованим лицима од представника носиоца израде и носиоца припреме документа просторног уређења, рок до када се могу послати приједлози, примједбе и мишљења на нацрт документа просторног уређења.

Нацрт документа просторног уређења излаже се: у просторијама носиоца припреме документа просторног уређења и на његовој интернет страници, у просторијама носиоца израде документа просторног уређења, у просторијама у којима се одржавају стручне расправе или другим просторијама (домови културе, предворја јавних установа и слично) и у просторијама мјесних заједница, у случају када се на јавни увид излажу нацрти спроведбених докумената просторног уређења.

Носилац израде документа просторног уређења обавезан је да на сваком мјесту на којем је изложен нацрт документа просторног уређења обавјести јавност да се детаљније информације, објашњења и помоћ у формулисању примједби могу добити код носиоца припреме и носиоца израде документа.

Примједбе, приједлози и мишљења о нацрту документа уписују се у свеску са нумерисаним страницама, која се налази у просторији у којој се нацрт излаже или се у писаној или електронској форми достављају носиоцу припреме документа просторног уређења који је

обавезан да их прослиједи носиоцу израде документа просторног уређења. Носилац припреме документа дужан је да организује јавне презентације нацрта документа по подручјима. Нацрт документа ставља се на јавни увид у сједишту јединица локалне самоуправе и ту се прикупљају примједбе, приједлози и сугестије заинтересованих лица, на основу чега се припрема мишљење о нацрту документа и шаље носиоцу израде. Ако јединица локалне самоуправе не достави мишљење у року од осам дана од дана затварања јавног увида, сматраће се да нема примједби на понуђена планска рјешења.

Носилац израде обавезан је да размотри све примједбе, приједлоге и мишљења који су достављени током јавног увида и прије утврђивања приједлога документа према њима заузме став, те да образложен став у писаној форми достави носиоцу припреме и лицима која су доставила своје приједлоге, примједбе и мишљења.

Приједлог документа се утврђује на основу нацрта који је био објављен и става према примједбама, приједлозима и мишљењима на тај нацрт.

У приједлогу документа просторног уређења не могу се мјењати рјешења из нацрта документа, осим оних на која је била стављена основана примједба, приједлог или мишљење.

Став носиоца израде према примједбама, приједлозима и мишљењима разматра се на јавној расправи, на коју се позивају представници носиоца припреме, носиоца израде и органи и правна лица из члана 42. става 3. Закона, те чланови Савјета плана.

Јавна расправа мора се организовати у року од 30 дана од дана затварања јавног увида. Носилац припреме објављује јавни позив за јавну расправу у најмање једном дневном листу доступном на територији цијеле Републике три дана прије и на дан одржавања расправе, којој могу присуствовати сва заинтересована лица. Ако поменутој јавној расправи не присуствују овлашћени стручни представници органа и правних лица из члана 42. став (3) Закона, сматра се да су прихватили приједлог документа.

Ако се приједлог документа просторног уређења на основу прихваћених приједлога, примједба и мишљења достављених у току јавног увида значајно разликује од нацрта документа, носилац припреме дужан је да поново организује јавни увид.

Значајне разлике подразумевају нова рјешења која нису у складу са смјерницама за израду, односно измјену или допуну документа просторног уређења, када се промјени граница грађевинског земљишта или када промјена изазива промјену власничких односа.

Ако се поновни јавни увид односи на промјене предложене на првом јавном увиду, трајање јавног увида може бити краће од рокова из члана 47. става (2) Закона, али не краће од осам дана. На нацрт документа просторног уређења који је на поновном јавном увиду могу се подносити нови приједлози, примједбе и мишљења само на дијелове документа који су измјењени након првог јавног увида. Поновни јавни увид може се спроводити највише два пута, након чега се доноси нова одлука о изради, односно измјени или допуни документа просторног уређења.

Након одржане јавне расправе носилац припреме утврђује приједлог документа просторног уређења у складу са закључцима са расправе и доставља надлежној скупштини најдуже у року од 60 дана од дана одржане јавне расправе.

Приједлог просторних, урбанистичких и зонинг планова подручја посебне намјене носилац припреме доставља министру на сагласност. Министар може одбити давање сагласности ако утврди да документ није израђен у складу са одредбама Закона и прописима донесеним на основу њега, односно ако утврди да приједлог документа није усаглашен са документом ширег подручја.

Надлежна скупштина дужна је да одлучи о приједлогу документа у року од 60 дана од достављања приједлога.

Документ просторног уређења је јавни документ и излаже се у графичком и текстуалном дијелу на стални јавни увид код органа управе надлежног за послове урбанизма и објављује се на интернет страници надлежног органа.

Хронолошки приказ израде Урбанистичког плана градског насеља Брод је:

- Носилац израде је дана 03.10.2025. године доставио Носиоцу припреме Преднацрт Урбанистичког плана градског насеља Брод;
- у складу са чланом 46. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13,106/15,3/16,84/19) одржана је стручна расправа на преднацрт Урбанистичког плана градског насеља Брод у просторијама Скупштинске сале, дана 28.10.2025. године;
- На наведеној стручној расправи изнесене су одређене примједбе и сугестије након излагања преднацрта предметног плана од стране Носиоца израде. Дакле, уз примједбе које су изнесене на стручној расправи и које су евидентирани кроз записник са исте, достављене су и писмене примједбе. Након анализе и обраде примједби/сугестија, одређене су прихваћене у потпуности, а одређене одбијене. На примједбе које су одбијене дата су писмена образложења. Графички и текстуални дио плана допуњен је на основу прихваћених примједби.

А.ІІ.СТРУЧНА ПРИПРЕМА**А.ІІ.1. Анализа Одлуке о изради плана**

На основу члана 39. став 2. тачка 2. и 6. и члана 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19 и 61/21), члана 40. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 41. став 1. тачка 2. и 6. Статута Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, број 7/17), члана 111. и 112. Пословника Скупштине Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, број 5/20), Скупштина општине Брод је на 3. редовној сједници одржаној 31.01.2025. године доњела „Одлуку о приступању изради Урбанистичког плана градског насеља Брод“ (број 01/022-9/25).

Планом је обухваћено урбано подручје градског насеља Брод које заједно са дијелом корита ријеке Саве заузима површину од 1385ha. Границе обухвата Плана дефинисане су Просторним планом општине Брод 2017-2037. године. Урбанистички план градског насеља доноси се на период од 20 година, односно важиће за период од 2025-2045 године.

Смјернице за израду овог плана, а дефинисане овом Одлуком су:

- План изградити у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), Правилника о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења („Службени гласник Републике Српске“, бр. 69/13), те другим прописима из посебних области релевантних за планирање и уређење простора (саобраћај, снабдијевање водом и енергијом, телекомуникације, заштита од природних непогода и техничких инцидената, заштита ваздуха, воде, тла, природних вриједности, културних добара, пољопривредног и шумског замљишта и других елемената животне средине, и др.);
- Приликом израде Плана, потребно је водити рачуна о јавном интересу и општим и посебним циљевима просторног развоја;
- Носилац израде обавезан је обезбједити усаглашеност Плана у току његове израде са документом просторног уређења ширег подручја, односно да је у сагласности са Просторним планом општине Брод, те програмским елементима који му буду достављени од стране носиоца припреме;
- Приликом планирања, водити рачуна да се обједине сви значајни фактори развоја, уз сагледавање динамике потреба и промјена у простору, и уз рјешавање сукоба интереса у простору – усаглашавањем функционалних, естетских, енергетских, економских и других критеријума у планирању.

Рок за израду Плана је 300 дана од закључења Уговора о изради Плана.

Садржај Плана начелно је одређен чланом 33 Закон о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), а детаљније одредбама Правилника о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења од члана 103-115. („Службени гласник Републике Српске“, број 69/13).

Прије утврђивања нацрта Плана, носилац припреме Плана разматра преднацрт Плана на стручној расправи, којој присуствују и чланови савјета плана и на коју се обавезно позивају овлашћени стручни представници органа и правних лица из члана 42. став 3. Закона о уређењу простора и грађењу. На стручној расправи разматрају се примједбе носиоца припреме, чланова савјета и представника позваних организација.

Носилац израде разматра примједбе, мишљења и сугестије на преднацрт и прихваћена рјешења уграђује у нацрт Плана.

Носилац припреме Плана након спроведене процедуре из члана 46. Закона о уређењу простора и грађењу утврђује нацрт Плана и мјесто, вријеме и начин излагања Плана на јавни увид у трајању најмање 30 дана.

О мјесту, времену и начину излагања нацрта Плана на јавни увид, јавност и власници непокретности у обухвату Плана, ће бити обавјештени огласом објављеним у најмање два средства јавног информисања, најмање два пута, и то 8 дана прије почетка јавног увида и 15 дана од почетка излагања нацрта Плана на јавни увид.

Нацрт Плана излаже се: у просторијама Носиоца припреме Плана и на његовој интернет страници, у просторијама Носиоца израде Плана, и у просторије у којима се одржавају стручне расправе

Носилац израде Плана обавезан је да размотри све примједбе, приједлоге и мишљења који су достављени током јавног увида и прије утврђивања приједлога Плана о њима заузме став, те да образложен став у писаној форми достави Носиоцу припреме и лицима која су доставила своје приједлоге, примједбе и мишљења.

Приједлог Плана утврђује се на основу Нацрта који је био објављен и става према примједбама, приједлозима и мишљењима на тај нацрт.

У приједлогу плана не могу се мјењати рјешења из нацрта документа, осим оних на која је била стављена основана примједба, приједлог или мишљење.

Став Носиоца израде Плана према примједбама приједлозима и мишљењима разматра се на јавној расправи, на коју се позивају представници Носиоца припреме, Носиоца израде, и органа и правних лица из члана 42. став 3. Закона о уређењу простора и грађењу, те чланови Савјета плана.

Носилац припреме објављује јав позив за јавну расправу у најмање једном дневном листу доступном на територији цијеле Републике три дана прије и на дан одржавања расправе, којој могу присуствовати сва заинтересована лица.

Након одржане јавне расправе Носилац припреме Плана утврђује приједлог Плана у складу са закључцима расправе и доставља Скупштини општине Брод најдуже у року од 60 дана од дана одржане јавне расправе.

Приједлог Плана Носилац припреме доставља министру на сагласност у складу са чланом 50. став 2. Закона о уређењу и грађењу.

Ако министар у року од 15 дана од дана подношења приједлога не изда сагласност нити обавјести Носиоца припреме о утврђеним неправилностима, сматраће се да је сагласност дата. Скупштина Општине Брод одлучиће о приједлогу Плана у року од 60 дана од дана достављања приједлога.

Носилац припреме Плана је Одјељење за просторно уређење и имовинско-правне послове, Општине брод.

A.II.2. Подлоге за израду плана

Графички дио Плана рађен је на ДКП (дигиталном катастарском плану).

Кориштен је и дигитални модел терена (*Aster Gdem*), као и подлоге *Google Earth* – а.

Графички дио урбанистичког плана припремљен је у размјери 1:5.000 у складу са Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења („Сл. гласник Републике Српске, број 69/13).

A.II.3. Примјењена методологија

Урбанистички план је развојни, стратешки, дугорочни документ просторног уређења којим се дефинишу основни циљеви и принципи развоја у простору. Доноси се на плански период до 20 година.

Методолошки оквир за израду како стратешке, тако и спроведбене планске документације у Републици Српској, дефинисан је законском и подзаконском регулативом: Закон о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и Правилник о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Службени гласник Републике Српске 69/13) али и општим правилима струке.

Општа методологија за израду докумената просторног уређења, односно Урбанистичког плана, обухвата сљедеће:

- поступак припреме за израду докумената просторног уређења;
- анализа и оцјена стања (идентификовање потенцијала, анализа простора као утицајног фактора);
- проблеме развоја и уређења простора;
- циљеве просторног развоја;
- програм (концепт) плана (стратегија развоја, програмске потребе, концептуализација просторне структуре);
- израда пратећих графичких прилога;
- израда документа просторног уређења (елаборирање плана).

Методологија израде овог документа конципирана је на сљедећим принципима просторног планирања:

- принцип научности: примјењује методе и достигнућа савремене науке и технологије и истраживачког рада;
- принцип свестраности: у планским документима своје мјесто треба наћи сва сложеност узајамне повезаности и условљености живота и рада; свака људска активност и сви људски односи треба да се истражују, сагледавају и испитују са тог аспекта, како би се избјегла једностраност у ставовима и закључцима;
- принцип интердисциплинарности: сложеност живљења и рада у економско – социјалним заједницама на ограниченом простору захтјева тимски истраживачки рад и планерски рад и примјену различитих научних метода;
- принцип ангажованости: потребан је ангажованост свих субјеката развоја како у процесу планирања, тако и у процесу усвајања и провођења плана у живот;
- принцип објективности: у просторном планирању важна је могућност реализације плана, јер се управо и због тога и прави; уколико нису објективно и реално оцијењене све могућности, план се неће моћи остварити, а тиме планирање губи смисао;
- принцип развијености: ако је план прије свега инструмент за усмјеравање развоја, онда све што се планира представља заједништво прошлог, садашњег и будућег, односно све се проматра онако како се и развија;

- принцип демократског планирања: у просторном планирању треба остварити висок степен ангажованости свих фактора развоја и потпуне јавности планова и планирања; таква демократија у планирању долази до изражаја у процесу израде, договора око усвајања плана и солидарности у провођењу;
- принцип критичности: у просторном планирању све је подложно критици, и циљеви и планови; све што се проучава везано за планирање или што се планом предлаже подложно је сталном оцјењивању и критици, провјеравању и замјени бољим или прикладнијим рјешењем;
- принцип еластичности: документима просторног уређења више се предвиђа, а мање наређује; он се прилагођава датим условима тренутне ситуације.

Циљ је да Урбанистички план буде флексибилан и да обезбједи континуитет у процесу урбанистичког планирања.

Циљ је да се кроз израду предметног Урбанистичког плана отклоне проблеми које су изазвале промјене у простору и да се развој усклади са принципима одрживог развоја и принципима зацртаним у европским и свјетским повељама и документима.

Европске повеље

ESDP – ПЕРСПЕКТИВЕ ЕВРОПСКОГ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА је референтни документ који се односи на просторно планирање и просторни развој Европске Уније, са циљем стварања услова за уравнотежен и одржив развој њене територије (Потсдам, 1999).

У циљу остваривања фундаменталних циљева просторних перспектива европског развоја (ESDP) дефинисана су три основна домена политика:

- полицентрични просторни развој и нови односи између урбаних и руралних подручја;
- једнакост у приступу инфраструктури и знању;
- пажљиво управљање природним и културним наслеђем.

Први домен је стварање просторних економских структура широм Европе, које ће омогућити настајање виших кључних области од глобалног значаја. То није тако блиска будућност, али је визија којој треба тежити. За подручје Општине Брод, те тиме и подручје обухвата Урбанистичког плана, то прије свега значи сагледавање овог простора у регионалном и макрорегионалном контексту.

Добар географски положај (близина ЕУ) и саобраћајна повезаност (коридор аутопута, пруга), близина већих градова, садашње и будуће активности отварају бројне могућности коришћења компаративних предности Брода и околине у привлачењу домаћег и страног капитала.

У домену јачања веза руралних и урбаних подручја, улагања у унапређење и стимулисање руралног наслеђа дефинисане су четири области политика:

- полицентричан и усклађен просторни развој у ЕУ;
- динамични атрактивни и конкурентни градови и урбане регије;
- унутрашњи развој и продуктивна сеоска подручја;
- урбано-рурална партнерства.

Корз једнакост приступа инфраструктури и знању је изражен следећи домен политика кроз дефинисане четири области:

- интегративан приступ за побољшање саобраћајних веза и приступа знању;
- полицентрични модел за бољу приступачност;
- ефикасно и одрживо коришћење инфраструктуре;
- дифузија иновација и знања.

Пажљиво управљање природним и културним наслеђем је трећи значајан домен политика и обухвата пет области:

- третирање природног и културног наслеђа као битног развојног фактора;
- очување, заштита и развој природног наслеђа;
- креативно управљање културним предјелима;
- креативно и интегративно управљање културним наслеђем.

VISION PLANET (Беч, 2000)-СТРАТЕГИЈА ПРОСТОРНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ЦЕНТРАЛНЕ, ИСТОЧНЕ И ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

Трансформација урбане структуре треба да се руководи следећим принципима:

- идентификација посебних предности и потенцијала у расподјели функција и умрежавање са осталим градовима;
- примјена модела полицентричног и диференцираног урбано-руралног система;
- тежња ка реструктурирању и урбаној обнови;
- трансформација урбане структуре кроз уважавање нових земљишних и тржишних односа, обнова урбаних центара, подршка контролисаној и планској приватној изградњи станова;
- обнова централних дијелова града, уз чување њихове традиционалне физиономије и стамбено-пословне функције, водећи рачуна о унапређењу зелених и саобраћајних површина;
- планирати нове услуге, културне и забавне садржаје који ће унаприједити урбани амбијент великих стамбених насеља и обезбиједити нова радна мјеста;
- елиминисање бесправне градње уз помоћ системских мјера, који ће спроводити како органи локалне самоуправе, тако и државни органи;
- редефиниција метода и поступака урбаног планирања на начин који гарантује већи и бољи учинак од досадашњег.

АГЕНДА 21 (Рио де Жанеиро, 1992.)

Код планирања града непоходно је посветити пажњу: друштвеном контексту, главним ресурсима сектора, рељефу, клими, постојећим и претходним структурама, зеленилу, културним и историјским вриједностима, административним границама.

Град ће у будућности функционисати у оквиру полицентричних заједница, због чега треба спровести принцип полифункционалности зона.

Фазе развоја града треба да представљају остварање утврђених пројекција на дужи период, заснованих на основу посматрања и прогноза на дуг период.

Градски ресурси морају бити правичније распоређени, уважавајући принцип једнакости, водећи рачуна о локалним потребама и пружању помоћи.

Концепција просторног уређења града не смије нарушити мрежу слободних градских простора, као ни природне коридоре, орјентисане према окружењу ван града. Интегрисањем привредног, културног и друштвеног живота планирати гард за све групе људи.

Грађани морају постати основни субјект у рјешавању урбаних питања. Неопходно је стварање просторног оквира, путем изградње потребног броја друштвених и објеката културе, као предуслова за комуникацију и контакта грађана и формулисање и изношење својих потреба,

Просторно уређење града мора бити засновано на поштовању елемената традиције и идентитета животне средине и њиховом унапређењу и преласку у будуће епохе.

Треба фаворизовати најбољу примјену технологија и информација.

Треба подржати: заштиту необновљивих ресурса, штедњу енергије и најчистијих технологија, смањење отпада и његову рециклажу, регенерацију градских необрађених предјела, флексибилност процеса одлучивања, како би се дала подршка заједницама.

Обезбједити спровођење програма „Здрави градови“, по нормама Свјетске здравствене организације, тако што ће активности бити усмјерене на побољшање квалитета смјештаја и животне средине или индиректним путем, поспјешујући смањење степена загађености и заштитом ријетких ресурса.

ЕВРОПСКА ПОВЕЉА О РЕГИОНАЛНОМ И ПРОСТОРНОМ ПЛАНИРАЊУ-Стразбур, СЕМАТ (1983)

Регионално и просторноза планирање мора бити демократско, свеобухватно, функционално и дугорочно орјентисано.

Демократско – да омогући свим корисницима простора активно учешће у процесу планирања и доношењу одлука.

Свеобухватно-да омогући повезивање разних секторских политика и да их интегрише у глобални методолошки оквир.

Функционално-да уважи постојање „регионалне свијести“ засноване на општим вриједностима и култури, као интересима који понекад прелазе административне и територијалне границе, водећи рачуна о институционалном уређењу различитих друштава.

Дугорочно – да води рачуна о дугорочним трендовима економских, друштвених, културних и еколошких појава и инетракција у окружењу.

Основне циљеве регионалног и просторног планирања чине:

- уравнотежен регионални друштвено-економски развој;
- унапређење квалитета живота;
- одговорно управљање природним ресурсима и заштита оклине;
- рационална употреба земљишта;
- трагање за секторском координацијом.

ВОДЕЋИ ПРИНЦИПИ ЗА ОДРЖИВИ ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ЕВРОПСКОГ КОНТИНЕНТА (УСВОЈЕНА НА СЈЕДНИЦИ Европске конференције министара одговорних за регионално планирање СЕМАТ-Хановер, 2000)

Водећи принципи нагласак стављају на хармонизацију економских и социјалних захтјева територије са њеним еколошким и културним функцијама, у циљу стварања доприноса дугорочном уравнотеженом просторном развоју.

Иницирање регионалних развојних пројеката, смањити штетну конкуренцију између локалних власти и истовремено дати допринос повећавању атрактивности региона за улагање.

Собзиром на то, да је често евидентан недостатак финансија за покриће друштвених потреба неопходно је остварити партнерство јавног и приватног сектора.

Развој политике одрживог развоја у Европи треба базирати на слиједећим принципима регионално уравнотеженијег развоја:

Промовисати територијалну кохезију кроз уравнотеженији друштвени и економски развој региона и побољшану конкурентност.

Просторно-планске одлуке и инвестиције би требало базирати на моделу полицентричног развоја.

Требало би:

- подстицати развој који је генерисан урбаним функцијама и побољшати везе између града и сеоског окружења;
- промовисати уравнотежену доступност;
- развијати приступ информацијама и знању;
- смањивати штетне утицаје по животну средину; повећавати и заштитити природне ресурсе и природно наслеђе;
- повећати фонд културног наслеђа као развојног фактора;
- развијати енергетске ресурсе и при том очувати безбједност; подстицати високо квалитетни, одрживи туризам и ограничити утицаје природних непогода.

Специфични циљеви просторног развоја у различитим срединама:

У урбаним подручјима је неопходно контролисати урбани раст. Ограничити трендове који иду ка повећању грађевинских подручја, кроз активности упражњене локације, употребити методе којима се добија уштеда на простору.

Угрожене дијелове града треба обнављати, стварати мјешавину различитих активности и социјалних група, пажљиво управљати зеленим просторима, водом, енергијом, отпадом и буком.

Неопходно је стварање ефикасног саобраћаја који ће доприносити одрживости.

Очувању и унапређењу културног наслеђа мора бити поклоњена значајна пажња. Неопходно је успоставити планерска начела између појединих градова и општина, који ће координирати планирање и имплементацију мјера. Развијати мрежу градова.

У руралним срединама предвиђена је мјера очувања и побољшања аутогених ресурса руралних подручја, са освртом на диверзификацију економске базе, отварање малих и средњих

предузећа, побољшање услова живота становника. Неопходно је дефинисање ефикасне политике за развој села, у циљу спречавања непожељне емиграције широких размјера. Очување и промовисање локалне традиције и културе (рурална, планинска подручја). На овом подручју треба валоризовати погодне услове животне средине, који су шанса за становништво које тамо живи. Неопходно је проналажење праве равнотеже између њиховог економског, социјалног развоја и заштите животне средине.

A.II.4. Анализа природних добара од великог и изузетног значаја

У обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод евидентирано је Натура 2000 станиште под називом „Ријека Сава“ које обухвата приобаље ријеке Саве и које је потенцијално подручје Еколошке мреже Републике Српске. „Измјенама и допунама просторног плана Републике Српске до 2025. Године“, на дијелу обухвата плана предвиђено је стављање под заштиту подручја Лијешће у категорији Подручје управљања стаништем и подручја Зборишта у категорији Парк шуме.

A.II.5. Анализа непокретних културно-историјских добара од великог и изузетног значаја

Према „Археолошком лексикону Босне и Херцеговине“ (1988. година, Сарајево) на територији који покрива предмтено подручје издвајају се сљедећа налазишта:

- *налазишта праисторијског доба*
 - Ада
- *налазишта из доба римске владавине*
 - Ада
 - Босански Брод

Комисија за очување националних споменика је за један споменик са територије Урбанистичког плана донијела одлуке о проглашењу националним споменицима БиХ:

- Мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду.

Према званичном web site „Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине“¹² на територији обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод, налазе се сљедећи споменици на привременој листи националних споменика:

- Црква Богородичног покрова.

Према званичном web site „Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине“³ на територији обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод, налазе се сљедећи споменици на листи петиција:

- зграда основног суда у Дервенти, одјељење у Броду.

¹ https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/Privremena_lista_sa_donesenim_odlukama-11.11.2022.pdf (приступљено дана 17.7.2025.)

² и према допису Министарства просвјете и културе, Републичког завода за заштиту културноисторијског и природног наслеђа, број 07/1/624-587/25, 13.8.2025. године

³ <https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/peticije-opcine-07.02.2023.pdf> (приступљено дана 17.7.2025.)

⁴ и према допису Министарства просвјете и културе, Републичког завода за заштиту културноисторијског и природног наслеђа, број 07/1/624-587/25, 13.8.2025. године

У евиденцији Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и поступку за стављање у претходну заштиту, налази се и зграда библиотеке у Броду.

Такође, на територији обухвата Плана налазе се и:

- споменици и спомен обиљежја борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора 1941.-1945. Године;
- споменици и спомен-обиљежја учесницима Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске;
- спомен плоче погинулим борцима и цивилима одбрамбено-отаџбинског рата;
- спомен плоче на мјестима логора изграђених у знак сјећања на страдале Србе са подручја општина Брод, Модрича, Дервента и Оџак у одбрамбено отаџбинском рату, у периоду од мјесеца маја до октобра 1992.године.

A.II.6. Анализа претходног документа просторног уређења

Подручје обухвата Урбанистичког плана, у складу са нивоом планског документа обухваћено је и анализирано кроз слиједећу прострно планску документацију:

Стратешки планови

1. Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025., („Сл.гл.РС бр. 15/15“);
2. Просторни план општине Брод 2017-2037, (број 01-022)-27/19, 28.02.2019.), Институт за грађевинарство „Иг“ Бања Лука;
3. Урбанистички план градског насеља Босански Брод за период 1989*2005/10, Носилац припреме плана: Извршни одбор СО Босански Брод, Носилац израде плана: Комисија за просторно уређење и комуналне послове.

Сprovedбени документи

У склопу обухваћеног подручја, за дио истог у примјени су спроведбени документи:

1. Ревизија регулационог плана Центар у Босанском Броду, Урбанистички завод Републике Српске, Бања Лука април 2008. година
2. Рит А и Рит Б
3. Ревизија регулационог плана стамбеног насеља „Скеле“ у Броду, „Планинг“, Прњавор, 2009. године

Урбанистички план градског насеља Босански Брод за период 1989-2005/10

Носилац припреме плана: Извршни одбор СО Босански Брод

Носилац израде плана: Комисија за просторно уређење и комуналне послове

За подручје обухваћено израдом Урбанистичког плана градског насеља Брод, у протеклом периоду је рађен „Урбанистички план градског насеља Босански Брод“ за период 1989-2005/10. Носилац израде овог планског документа је Комисија за просторно уређење и комуналне послове, а организацију израде су чинили „Пројектбиро“ Славонски Брод и Институт за архитектуру и урбанизам Сарајево.

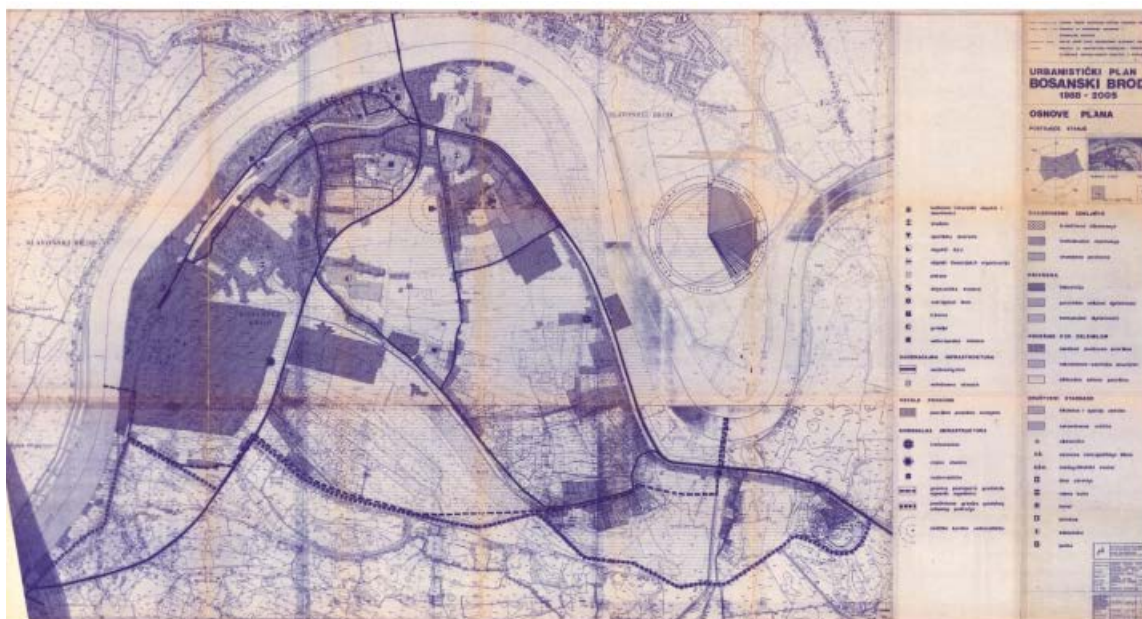
Имајући у виду ратна дешавања почетком деведесетих година прошлог вијека, послератни период који је пратила најчешће лоша приватизација државног капитала, економска криза,

одлив становништва и сл., је у великој мјери утицала да одредбе поменутог Плана нису реализоване.

Основна концепција просторног развоја дефинисана овим документом се огледала у сљедећем:

- Оријентација града према Сави уз побољшање физичке повезаности са Славонским Бродом-мостови;
- Максимално искориштење територије нападнуте изградњом;
- Приоритет изградње у зони ужег градског подручја;
- Преферирање жеља и материјалне базе становништва у погледу становања;
- Омогућавање и оријентација хармоничног јединства центра кроз етапност изградње;
- Задржавање постојеће изградње са попуњавањем слободних површина истоврсним садржајима;
- Стварање јаке индустријске зоне у југозападном дијелу градског подручја као природан наставак изграђене зоне „рафинерије“ и „Нафтовода“;
- Резервација простора за будућност, уз забрану сваке изградње, како би се спријечила девастација простора и омогућило квалитетно планирање у неком будућем времену.

Основна концепција овог плана у највећој мјери представљала је реконструкцију града, са кориштењем свих позитивних елемената урбанистичке, архитектонске, и културно-историјске вриједности.

Слика бр. 1.:Извод из Урбанистичког плана Босански Брод 1988-2005.

A.II.7. Наслијеђене планске обавезе

Стратешки документи просторног уређења за подручје обухвата Плана су:

- *Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године*

Народна Скупштина Републике Српске, је 18.02.2015. године на Другој редовној сједници, усвојила Одлуку о усвајању Приједлога Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године, Службени гласник Републике Српске, број 15/15.

На територији Републике Српске издвајају се три осовине развоја, као појасеви најинтензивније привредно-социјалне активности: сјеверна, источна и јужна.

Сјеверна осовина је најјача и простире се од Новог Града, Приједора и Бањалуке до Бијељине, са два крака, од којих један иде ка Градишци, а други, нижег интензитета, ка Мркоњић Граду и Шипову. На сјеверној осовини се налази и Општина Брод. Источна осовина се протеже од Бијељине до Источног Сарајева, слабија од сјеверне и јужна осовина која повезује јединице локалне самоуправе од општине Вишеград до града Требиња. Везе између ових осовина остварују се преко Сокоца, Рогатице и Вишеграда, те алтернативно од Источног Сарајева преко Трнова ка Фочи (ова алтернатива захтијева договор са ФБиХ).

Општина Брод припада транспортно-индустријској полицентричној регији Добој-Дервента-Брод-Шамац (око 238.000 становника). Изразито транспортно чвориште Републике Српске налазиће се у овој регији. Вишевидовни коридори⁵ уз ријеку Саву, планирани паневропски коридор Vc и близина већ афирмисаног паневропског коридора X, доминантни саобраћајни правац сјеверне развојне осовине Републике Српске (Нови Град-Приједор-Бањалука-Бијељина), робно-транспортни центри и др., чине ову регију изузетно просперитетном за даљи развој (већина општина је у категорији развијених). Интензивна пољопривреда и индустрија (општине Брод, Шамац, Дервента и Модрича), као и индустрија у самом центру ове регије и центрима општина које јој припадају, препознатљив су идентитет краја. Инфраструктурна мултимодалност (вишевидовност) карактерише читаву регију као и два могућа издвојена акциона подручја:

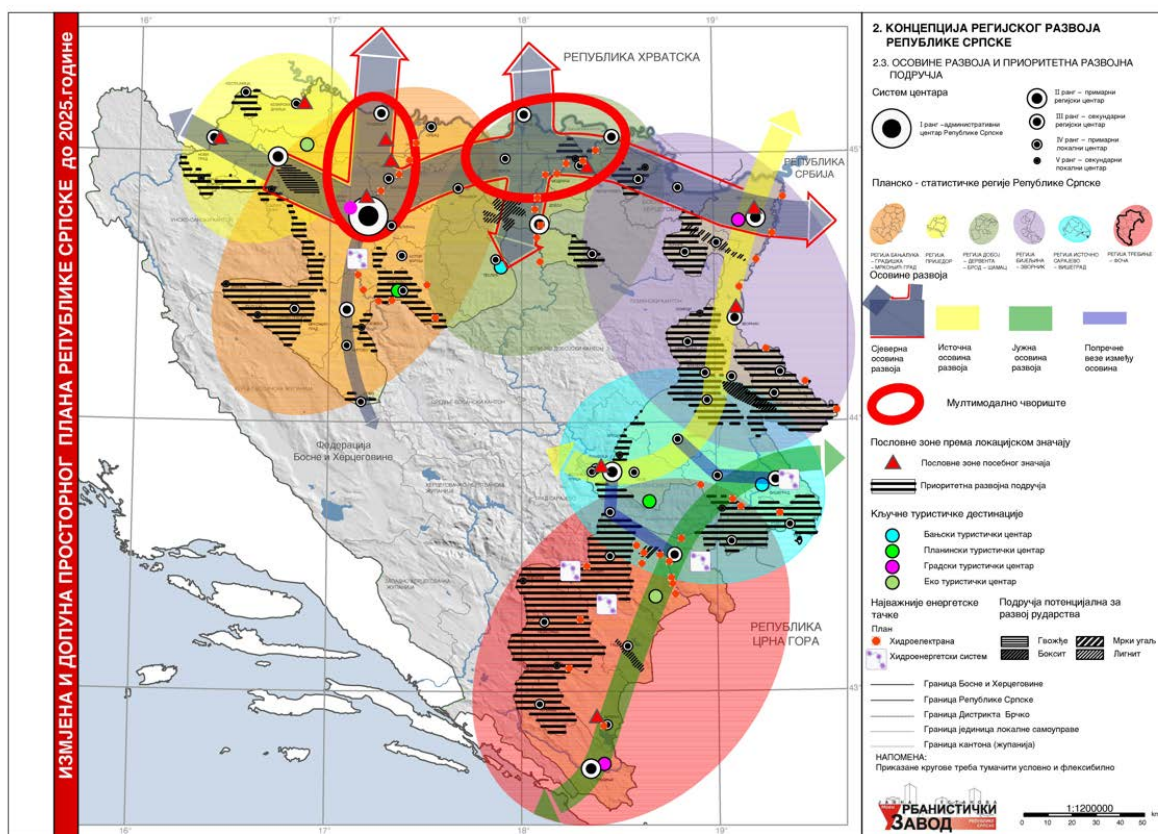
- акционо подручје Добој-Шамац-Брод;
- акционо подручје Добој-Дервента-Прњавор.

Општина Брод припада акционом подручју Добој-Шамац-Брод.

Акционо подручје Добој-Шамац-Брод

Положај овог акционог подручја је специфичан јер је гранични у Републици Српској и према Дистрикту Брчко, а директна је веза са регијом Бијељина-Зворник, са којом дијели утицаје нарочито у општини Пелагићево. Обухвата општине Шамац, Вукосавље, Модричу, Дервенту и Брод са око 92.000 становника. Генерално, ослонац развоја овог подручја заснива се на транспорту и транспортној привреди, као и привредним дјелатностима (индустрија), нарочито уз двојно мултимодално чвориште Шамац – Брод, гранични пријелаз, као и кооперацију са Дистриктом Брчко.

⁵ Вишевидовни (мултимодални) коридори и чворишта су оне линије и тачке у којима се сустичу или укрштају најмање три вида саобраћаја.

Слика бр. 2.:Осовине развоја и приоритетна развојна подручја према „Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године“

Концепцијом регијског развоја Републике Српске, издвојени су сљедећи рангови:

- I ранг – највећи град и административни центар Републике – Бањалука;
- II ранг - примарни регијски центри – Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње;
- III ранг – секундарни регијски центри – Градишка, тројни центар Дрвента-Шамац-Брод, Зворник, Мркоњић Град, Нови Град, Вишеград и Фоча;
- IV ранг – примарни локални центри (урбани центри општина);
- V ранг – секундарни локални центри (рурални центри општина).

Дакле, Општина Брод припада III рангу.

На основу стања економско-социјалне развијености, инфраструктурне опреме, демографског капацитета и концентрације становништва, извршена је подјела на појасеве интензивног развоја (развојне осовине) Републике Српске и то:

- сјеверна осовина развоја;
- источна осовина развоја;
- јужна осовина развоја.

Сјеверна осовина развоја од Бијељине ка западу, уз коридор Саве и паралелно са паневропским коридором X. Овај развојни појас је највишег ранга и повезује градове и општине од Бијељине, преко Бањалуке, односно Лакташа, на запад до Приједора, и сјеверно до Градишке и границе са Републиком Хрватском. Затим са краком нешто слабијег интензитета од Приједора ка Новом Граду и крајњем западу територије, те краком нижег ранга ка Мркоњић

Граду и Шипову. Саставни дио ове осовине је најинтензивније развојно подручје РС, Бањалука – Лакташи – Градишка, које функционално чини готово јединствен урбано-рурални континуум највишег нивоа. Постоји крак (коридор Vc) сјеверно ка Републици Хрватској и јужно ка ФБиХ који се укршта са коридором Бијељина-Бањалука и ријеком Савом управо на подручју Шамца, Брода, Модриче и Дервенте отварајући могућност формирања вишевидовног чворишта и развоја транспортне привреде.

Дуж овог развојног правца, просјечно на сваких тридесетак километара, налазе се урбани центри у којима постоје услови за развој индустријских активности и запошљавање становништва. На овом развојном правцу, тачније на ријеци Сави, размјештено је десет индустријски развијених центара, међу којима и три највећа: Бањалука, Приједор и Бијељина, као и низ мањих, од којих су најзначајнији они у Дервенти, као једној од најуспјешнијих и најперспективнијих јединица локалне самоуправе у БиХ, Модричи и Котор Вароши. У оквиру овог појаса истиче се Бијељина, као транспортно-индустријско чвориште, која се налази на стјечишту два правца развоја Републике Српске, што овом граду и простору даје посебан значај за будући развој Републике Српске, као и за њено повезивање са Србијом и даље, међутим, треба споменути и мање динамичне општине попут Дервенте, Модриче, Прњавора и др.

Општина Брод се налази на овој развојној осовини.

У оквиру овог Плана, а за територију општине Брод планирано је да се ставе под заштиту по IUCN класификацији:

- подручје управљања стаништем Лијешће (IV);
- подручје управљања стаништем Патковача (IV);
- парк природе Вучијак (V);
- парк шума Збориште (VI).

На бази квалитативне и квантитавне оцјене, издвојена су, између осталог, слједећа поодручја загађене и деградиране животне средине,: велики индустријски капацитети рудник и ТЕ Угљевик, рудник и ТЕ Гацко, рудник Сасе у Сребреници, рафинерије нафте и уља у Броду и Модричи, градске топлане у Бањој Луци, Приједору, Бијељини и Добоју.....итд.

Овим Планом, издвајају се најугроженија подручја од појаве поплава, гдје је сврстана и Општина Брод.

Анализом привредне структуре и природних ресурса, као и осталих развојних фактора по регијама, довешло се до идентификације привредних комплекса са највећим потенцијалом:

- пољопривредно-прехрамбени комплекс;
- шумарско-дрвопрерађивачки комплекс ;
- рударско-прерађивачки и енергетски комплекс;
- прерађивачки и мјешовити комплекс;
- саобраћајно-прерађивачки комплекс;
- услужно-индустријски комплекс.

Саобраћајно-прерађивачки комплекс

Овај комплекс одликује развој саобраћајне привреде, с обзиром на планиране саобраћајне инфраструктурне системе, највећи потенцијал има на подручју регије Добој-Дервента-Брод-

Шамац. Степен развоја саобраћаја директно зависи од развоја осталих дјелатности, нарочито дјелатности производног карактера. У планском периоду циљ развоја саобраћајне привреде треба бити формирање ефикасних привредних субјеката за пружање саобраћајних услуга, као и саобраћајно-логистичког кластера и пружање подршке развоју мултимодалног транспорта.

Пприоритет у размињању дати најугроженијим општинама: Добој, Теслић, Шамац, Петрово, Зворник, Сребреница, Рогатица, Трново, Требиње, Оштра Лука и Крупа на Уни, Дервента – Брод (530 хектара), Мркоњић Град;

За подручје регије Добој-Дервента-Шамац-Брод планира се развој индустрије, те би се грађевинско земљиште у планском периоду највише повећавало у ове сврхе. Планирано повећање грађевинског земљишта је 0,40% на рачун пољопривредног земљишта слабијих бонитетних класа док је тенденција да шумско земљиште остане процентуално непромијењено, тј. да се заустави смањивање пољопривредног земљишта на рачун шумског. Планирано је смањење шумског земљишта за 0,06% у корист водених акумулација, чије се повећање планира за до 0,24%. Осталих 0,18% смањиће се на рачун пољопривредног земљишта.

У будућем развојном периоду до 2025. Године, за општину Брод у области саобраћаја, потребно је:

- почети изградњу регионалног путног правца који би повезао општине Модрича – Вукосавље – Брусница – Брод
- започети обилазнице око Брода, Градишке, Сокоца, Пала, Трнова, Источне Илиће, Вишеграда;
- повезати Брод жељезницом (Брод – Дервента – Подновље – Копривна);
- почетне анализе могућности формирања двојног мултимодалног (вишевидовног) чвора Шамац – Брод;
- развој ријечних пристаништа, која директно утичу на развој пловне мреже и интегрални робни транспорт, са посебном улогом пристаништа у Броду и Шамцу;
- завршити планирани развој лука на Сави у Брчком и Шамцу (оспособљавање за око четири милиона тона годишње), у Броду (са нафтним терминалом) и Градишци, као и мањег терминала у Бијељини. Луке у Броду и Шамцу анализирати са становишта могућег повезивања у јединствен мултимодални чвор са везама према коридорима Vc и X;
- Посебан оперативни циљ је претходна анализа и студија могућности повезивања пристаништа у Броду и Шамцу у јединствен мултимодални чвор, повезан са паневропским коридорима Vc и X (у Хрватској);
- Предвидјети формирање и изградњу логистичког центра међународног значаја- у подручју Брод –Шамац – Дервента – Добој, са функционалном везом са логистичким центром у Брчком;
- по усвојеном програму започети и извршити модернизацију и инфраструктурно опремање свих граничних прелаза, посебно оних са ниским стандардом (Брод и др);
- завршити планирани развој лука на Сави- у Броду (са нафтним терминалом);
- мултимодални транспорт: спровести активности око реализације двојног мултимодалног центра у Шамцу и Броду, што захтијева модернизацију жељезнице, магистралних и регијских путева, реконструкцију лука Шамца и Брода, те повезивање инфраструктуре у јединствен систем;
- изградња жељезничке пруге Модрича – Брод (2014–2018), стални приоритет.

Реализација пројекта новог транспортног гасовода кроз сјеверни дио Републике Српске предвиђа гасификацију сјеверног дијела Републике Српске (Бијељина, Брчко-Шамац, Модрича-Брод, Добој-Дервента, Прњавор, Лакташи- Градишка, Бања Лука-Челинац, Приједор , Нови Град), тј. изградњу магистралног гасовода од Прњавора Мачванског (мјесто прикључења на гасоводни систем Србије) до Новог Града, те изградњу дистрибутивних система у градовима у сјеверном дијелу РС.

Овим Планом, у области обновљивих извора енергије, планира се истраживање присуства геотермалне енергије у сјеверном дијелу Републике Српске, посебно на подручју Теслића, Бањалуке, Лакташа, Шамца и Брода, до 2018.године.

– *Просторни план Општине Брод 2017-2037. године*

Одлуком број 01-022-27/19, донешеној на редовној сједници одржаној 28.02.2019.године, Скупштина општине Брод је усвојила Просторни план Општине.

Становништво

До краја планског периода очекује се повећање броја становника и домаћинстава на подручју општине Брод. На подручју Општине у 2037. години планира се 18521 становника и 5974 домаћинстава. Пројекција броја становника у насељеном мјесту Брод за крај планског периода 2037.године износи 8998 становника.

Становање

Пописом 2013.године установљен је стамбени суфицит 1749 станова. Уколико број станова до краја планског периода испољи тенденцију пораста, може се очекивати изградња додатних 380 станова, те би се рачунајући са амортизацијом стамбеног фонда, стамбени суфицит повећао.

Привредне дјелатности

Први и основни циљ када је у питању привредни развој општине, је стварање услова да општина изађе из круга неразвијених општина. У оквиру основног концепта развоја и просторног уређења у области привреде формулисани су и основни циљеви:

- Интегрални рурални развој;
- Развијање људских потенцијала и пословног окружења;
- Унапређење могућности за развој туризма.

Остваривањем наведених циљева предвиђа се:

- Убрзано повећање степена запослености и обезбјеђење нових радних мјеста;
- Повећање доходака привреде тако да на крају планског периода достигне ниво просјека средње развијених јединица локалне самоуправе у Републици;
- Повећање дохотка првенствено заснивати на еколошки прихватљивој индустрији са фокусом на пољопривреду, преради пољопривредних производа и производњи органске хране, затим на шумарству, туризму и сектору малих и средњих предузећа.

Наведени циљеви ће се остварити кроз умјерени раст индустрије, првенствено дрвопрерађивачке, пољопривредне производње, предузетништва и услужних дјелатности, са стварањем услова за интезивнији туристички развој.

Пољопривреда –Развој пољопривреде као перспективне привредне гране, реализоваће се уз кориштење компаративних предности и погодности за одређене гране (сточарство, воћарство, рибогојство и производњу меда) и стварања услова за останком и насељавањем сеоског подручја првенствено млађом популацијом уз повећање запошљавања. Активности које треба предузети за развој пољопривреде су у надлежности ентитета Републике Српске али и Општине.

Приступ интегралном руралном развоју треба да омогући бржи развој укупне пољопривредне производње, као и јачу везу са осталим сродним привредним гранама као што су прерађивачка индустрија и, туризам и занатство кроз доношење мјера економске политике којима ће се подстицати брже активирање природних и људских ресурса. Један од кључних фактора развоја пољопривреде овог подручја јесте производња здраве хране и пића што јој омогућава здрава природна средина, као и могућности развоја разних форми туристичког ангажовања.

Шумарство – у погледу привређивања, на територији општине Брод шумарство има веома велики значај. Велика шумовитост општине, затим изузетно повољна структура шумских потенцијала (велико учешће високих шума са природном обновом и задовољавајућа сортиментна структура), омогућавају у планском периоду да шумарство буде једна од грана носилаца привредног развоја ове Општине.

Предложеним мјерама омогућиће се развој шумарства уз рационално коришћење постојећих ресурса, повећање економске функције, развој поливалентних функција шуме, развоја сеоског, еко и ловног туризма, прикупљање љековитог биља и шумских плодова, развој спорта и рекреације те коришћења биомасе за производњу енергије.

Индустрија – Развој индустрије, посебно прерађивачке, значајно доприноси запошљавању на подручју општине Брод, међутим пораст запошљавања иде споријим темпом, јер развој индустрије укључује и сталан технолошки напредак и пораст продуктивности рада, затим развој доприноси и већем приходу по основу производње, те бржи привредни развој.

У планском периоду очекује се активирање постојећих те изградња нових капацитета у индустрији.

Потребно је покренути иницијативу за развој малих и средњих предузећа која имају кључну улогу у економским токовима. Предност малих и средњих предузећа огледа се у томе што не захтијевају велика финансијска улагања, а брзо дају економске ефекте. Она су прилагодљива брзим тржишним и технолошким промјенама, а такође су и локационо флексибилна. Развој малих и средњих предузећа ће омогућити свеукупан економски развој подручја, повећање запослености и задржавање становништва на селу приближавајући им радна мјеста.

Општина би требало да проводи активности и мјере које ће бити усмјерене на подстицање индиректних, односно хоризонталних мјера индустријске политике, што значи стварање правних, финансијских и информатичких услова за пословања у којима би се развијала.

Туризам – Развој туризма прати развој инфраструктурне опремљености подручја, те унапређење општег стандарда живљења становништва. Плански развој туризма могуће је проводити једино ако се успостави стабилан однос туризма и околине, што подразумева превенцију, заштиту и мониторинг.

Развојем туризма и угоститељства, у наредном планском периоду би се могло допринијети знатном повећању промета и повећању запослености, с обзиром да су ово радно-интензивне дјелатности. Трговина, угоститељство, занатство и туризам су комплементарне дјелатности, с тим да их туризам увезује и значајно утиче на њихов развој.

Општина Брод развој туризма треба градити на селективном приступу, односно развоју одабраних грана туризма примјерених расположивим ресурсима, као што су:

- ловни и риболовни,
- сеоски, етно и еко туризам,
- спортско-рекреативи,
- културно-манifestациони и
- вјерски.

Планом је предвиђено уређење локалитета у насељеном мјесту Брод (марина уз ријеку Саву) у сврху рекреације.

Просторна организација привреде - подразумијева просторни распоред дјелатности из примарног, секундарног и терцијарног сектора, односно распоред просторних јединица привреде.

На подручју општине Брод планиране су следеће производно-пословне зоне:

- у насељеном мјесту Брод, двије производно – пословне зоне, једна уз магистрални пут М 14.1. и друга уз планирану обилазницу,
- планирано је проширење постојећих производно – пословних зона (три) у насељеном мјесту Брод.

Планиране производно-производне зоне потребно је опремити потребном инфраструктуром у складу са потребама развоја привреде, а који су у складу са општим условима о заштити животне средине.

Јавне службе и друге друштвене дјелатности

Предшколско образовање – извршити доградњу или адаптацију предшколске установе «Бели анђео», у насељеном мјесту Брод.

Средњошколско образовање – Према урбанистичким нормативима за површину објекта је потребно 7,5 m²/ученику, односно школа има распложиве капацитете за 776 ученика. Уколико тенденција раста броја ученика у планском периоду буде изражена, неопходно је извршити доградњу постојећег објекта средњег образовања, у складу са урбанистичким нормативима за површину објекта од 7,5 m²/ученику.

Инфраструктура

У погледу инфраструктуре у обухвату УП градског насеља Брод планирано је следеће:

Саобраћај

- почети изградњу регионалног путног правца који би повезивао општине Модрича – Вукосавље – Брусница – Брод,

- измијештање дијела магистралне саобраћајнице (М14.1) која пролази кроз градско језгро Општине,
- планирати изградњу Обилазнице око централног дијела Општине Брод,
- код уклапања планиране Обилазнице на постојећу трасу магистралне саобраћајнице планирана је изградња два кружна тока,
- по усвојеном програму започети и извршити модернизацију и инфраструктурно опремање међународног граничног прелаза Брод који се убраја у граничне прелазе са ниским стандардом опремљености,
- повезати Брод жељезницом (Брод – Дервента – Подновље – Копривна),
- анализе могућности формирања двојног мултимодалног (вишевидовног) чвора Шамац – Брод,
- могућност изградње хелидрома.

Термоенергетика

Препоручује се изградња централног извора топлотне енергије за систем даљинског гријања или више рејонских котловница за територију градског подручја. Прије изградње централног система градског гријања или изградње нових рејонских котловница било би неопходно извршити техно-економску анализу и нову студију топлификације насељеног мјеста Брод из којих би се стварно установила оправданост једног оваквог пројекта. Као енергент за производњу топлотне енергије и рад рејонских котловница или централне топлане предвидјети биомасу или природни гас.

Као прелазно рјешење за гасификацију општине Брод до реализације пројекта „Јужни ток“, чија је изградња предвиђена просторним планом Републике Српске, алтернативно је могуће спајање на дистрибутивну гасну мрежу Републике Хрватске уколико се остваре законски услови за то. Гасификација је предвиђена такође и у индустријском сектору, првенствено за потребе „Рафинерије Нафте“ Брод.

Могућа локација главне мјерно-регулационе станице (МРС) за општину Брод као и могућа траса гасовода која пролази територијом предметне општине приказана је у графичком прилогу.

Водоснабдијевање

План развоја водопривредног система би се састојао од примарне реконструкције старих азбест цементних цјевовода, проширење водоводне мреже према руралним насељима, реконструкција постојећих резервоарских капацитета у погледу замјене додтрајалих водоводних арматура, те санацију унутрашњих и вањских површина, као и реконструкцију постојећег постројења за припрему питке воде чији су објекти у опрема дотрајали.

Канализација

Плански развој треба укључити сљедеће:

- замјену старих азбестцементних цијеви неким од савремених материјала (ПЕХД, ПП, ПВЦ итд.),
- током реконструкције и изградње нових колектора постепен прелазак са мјешовитог на сепаратни тип канализације,

- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (ГПОВ)

Локација постројења за пречишћавање отпадних вода предвиђена је на локацији Нови Полој у непосредној близини главног сабирног канала, чиме би се након третмана испуштале у канал и даље системом црпних станица испумпавале у ријеку Саву.

Каналска мрежа

Ради спречавања плављења градског подручја од повратних вода из ријека Укрине које су спојене са мрежом примарних канала потребно је планирати изградњу устава на критичним подручјима која су налазе на сљедећим локацијама:

- пролаз код Аривуковића,
- локација код клаонице,
- локација код парцеле Дражена Јевтића.

А.И.8. Информациони основ

Основна документација:

- Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025., ИУГЕРС ЈУ Републике Српске, Бањалука, Бањалука, 2015; („Службени гласник Републике Српске“ 15/15);
- Просторни план Општине Брод 2017 –2037, Институт за грађевинарство „ИГ“ Бањалука, 2019;
- Урбанистички план градског насеља Брод за период 1989-2005/10, Комисија за просторно уређење и комуналне послове, РО ГИК „Брод“ ООУР „Пројектбиро“;
- Стратегија развоја општине Брод за период 2022-2028. година, март 2024. године;

Регулациони планови:

- Измјена и допуна регулационог плана „Рит А и Б“ Српски Брод, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2003. година;
- Ревизија регулационог плана «Центар» у Босанском Броду, Урбанистички завод а. д. Републике Српске, Бањалука, Бањалука, 2008;
- Ревизија Регулационог плана стамбеног насеља „Скеле“ у Броду, Планинг, д.о.о. Прњавор, 2009;

Општа документација

- Тошковић Д., Увод у просторно и урбанистичко планирање, Академска мисао, Београд, 2006;
- Археолошки лексикон БиХ, Том 2, Археолошка налазишта, регија 1-13, Сарајево, 1988.
- Borisov, M. A., Banković, R. D., & Drobnyak, S. M. (2011). Evaluacija morfometrijskih karakteristika zemljišta pri izradi karte tenkoprohodnosti. Vojnotehnički glasnik, 59(1), 62-80. <https://doi.org/10.5937/vojtehg1101062B>

- Ђорђевић Ј. (1996) Евалуација природних потенцијала на примеру сливова Јабланице и Ветернице, Српска академија наука и умјетности, Географски институт «Јован Цвијић»;
- Ђорђевић (2004) Типологија физичкогеографских фактора у просторном планирању, Српска академија наука и умјетности, Географски институт «Јован Цвијић»;
- Ђорђевић, Ј. (2006). Евалуација природног комплекса на примјеру подручја општине Љиг, Географски институт „Јован Цвијић“, Зборник радова бр. 55, САНУ

Подаци институција

- Здравствено стање становништва Републике Српске, 2023, ЈЗУ Институт за јавно здравство, Република Српска;
 - Интегрални програм капиталних инвестиција општине Брод за период 2024-2026. Године;
 - Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју Општине Брод (важност : од 01.01.2016. до 31.12.2025. године) књига – I, Шума план, Бања Лука 2016. Године;
 - Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године -Заједница за сеизмологију СФРЈ, Београд, 1987. године
 - Попис становништва, домаћинства/кућанстава, станова и пољопривредних газдинстава 1991., Федерални завод за статистику, Сарајево, 1998.године;
 - Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Република Српска, Републички завод за статистику , Бања Лука, 2017. године;
 - Статистички билтен број 1934 Савезног завода за статистику, „Први резултати Пописа становништва, домаћинства, станова и пољопривредних газдинстава 1991. године – Национални састав становништва по општинама“, Београд 1992. Године;
 - Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, етничка/национална припадност, вјероисповијест и матерњи језик, Републички завод за статистику, 2017. Године, Бања Лука;
 - Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2019. године
 - Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2023. године
 - Градови и општине Републике Српске Република Српска, Републички завод за статистику , Бања Лука 2024. Година;
 - Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Образовне карактеристике, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. Године;
 - Уредба о класификацији дјелатности Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“ бр.8/14
- Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..
„Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024. Годину;

- Водич за инвеститоре: сектор пољопривреде;
- Водич за инвеститоре:Сектор пољопривреде;
- Стратегија развоја предшколског, основног и средњег образовања Републике Српске за период 2022-2030. Године
- Стратегија развоја културе Републике Српске 2017-2022., Република Српска, Влада, Бања Лука, 2023
- Стратегија примарне здравствене заштите, Министарство здравља социјалне заштите Републике Српске
- Плану управљања водама за обласним сливом (дистриктом) ријеке Саве Републике Српске (2017 – 2021)
- Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015 – 2024. године;
- Национална стратегија управљања комуналним чврстим отпадом у Босни и Херцеговини
- Шумско – привредне основе;
- Еколошко-вегетацијска рејонизација БиХ, Стефановић В., Сарајево, 1983. година;
- План управљања обласним ријечним сливом (дистриктом) ријеке Саве Републике Српске 2017 – 2021. године;
- Бројање возила на мрежи путева у Републици Српској – 2019. године
- WBIF - Подршка инфраструктурним пројектима – Техничка помоћ 3, Пројекат „Водовод и канализација у Републици Српској“, Општина Брод, Рехабилитација и реконструкција водоводне мреже, Компонента 1: Развој сеоског изворишта и реконструкција водоводне мреже, септембар 2015. године
- Програмски елементи и смјернице надлежних органа и организација, грађана и мјесних заједница који су достављени на захтјев носиоца припреме просторног плана;
- Званични статистички подаци Републичког завода за статистику Републике Српске;
- и други.

Закони, прописи, општинске (градске) одлуке:

- Закон о уређењу простора и грађењу (Сл.гл. РС бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19);
- Закон о заштити природе (Сл.гл. РС бр. 49/24);
- Закон о пољопривредном земљишту (Сл.гл. РС бр. 93/06, 86/07, 14/10, 5/12, 58/19 119/21 и 106/22);
- Закон о пољопривреди (Сл.гл. РС бр. 70/06, 20/07, 86/07 и 71/09);
- Закон о шумама, (Сл.гл. РС бр.75/08, 60/13 и 70/20);
- Закон о рударству (Сл.гл. бр. 62/18);
- Закон о ловству (Сл.гл. РС бр. 60/09, 50/13);
- Закон о територијалној организацији Републике Српске (Сл.гл. РС бр. 69/09, 70/12, 83/14, 106/15, 26/19 и 15/21);
- Закон о локалној самоуправи РС (Сл.гл. РС бр. 97/16, 36/19 и 61/21);
- Закон о заштити животне средине (Сл.гл. РС бр. 71/12, 79/15 и 70/20);
- Закон о заштити од пожара (Сл.гл. РС бр. 94/19);
- Закон о жељезницама РС (Сл.гл. РС бр. 58/01, 110/03, 59/08, 24/12, 33/14 и 56/22);
- Закон о грађевинском земљишту, (Сл.гл. бр. РС 112/06, 38/11, 40/13);
- Закон о систему јавних служби, (Сл.гл. бр. РС 68/07, 109/12 и 44/16);
- Закон о електричној енергији, (Сл.гл. РС бр. 68/20);
- Закон о телекомуникацијама, (Сл.гл. РС бр. 64/06);
- Закон о гасу (Сл.гл. РС бр. 86/07, 121/12 и 22/18);
- Закон о комуникацијама БиХ (Сл.гл. РС бр. 71/02);
- Закон о поштанским услугама Републике Српске (Сл.гл. РС бр. 30/10);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења, (Сл.гл. РС бр. 2/05);
- Закон о енергетици (Сл.гл. РС бр. 49/09, 145/14 и 16/23);

- Закон о концесијама (Сл.гл. РС бр. 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);
- Закон о водама (Сл.гл. РС бр. 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17);
- Закон о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама (Сл.гл. РС бр. 121/12 и 46/17);
- Закон о метеорологији (Сл.гл. РС бр. 132/22);
- Закон о геолошким истраживањима (Сл.гл. РС бр. 64/22 и 63/24);
- Закон о заштити од пожара (Сл.гл. РС бр. 94/19);
- Закон о туризму (Сл.гл. РС бр. 45/17 и 16/23);
- Закон о управљању отпадом РС (Сл.гл. РС бр. 53/02, 65/08 и 63/21);
- Закон о заштити ваздуха (Сл.гл. РС бр. 124/11);
- Закон о комуналним дјелатностима (Сл.гл. РС бр. 124/11, 100/17);
- Закон о јавним путевима (Сл.гл. РС бр. 89/13, 83/19);
- Закон о спорту (Сл.гл. 79/20);
- Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини (Сл.гл. БиХ бр. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17, 9/18 и 46/23);
- Закон о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика уставновљене у складу са анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (Сл.гл. РС бр. 9/02, 64/08);
- Закон о основном васпитању и образовању (Сл.гл. РС бр. 81/22);
- Закон о средњем образовању и васпитању (Сл.гл. РС бр. 41/18, 35/20, 92/20 и 55/23);
- Закон о предшколском васпитању и образовању Републике Српске (Сл.гл. РС бр. 79/15, 63/20, 64/22);
- Закон о образовању одраслих (Сл.гл. РС бр. 111/21);
- Закон о високом образовању Републике Српске (Сл.гл. РС бр. 67/20 и 107/24);
- Закон о културним добрима (Сл.гл. РС бр. 38/22);
- Закон о здравственој заштити (Сл.гл. РС бр. 57/22);
- Закон о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова (Сл.гл. РС бр. 78/11 и 58/16);
- Закон о привременим техничким прописима за грађење у сеизмичким подручјима (Сл.л. СФРЈ бр. 39/64);
- Закон о стварним правима (Сл.гл. РС бр. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15, 18/16, 107/19);
- Правилник о стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања“ („Службени гласник Републике Српске“, број 69/19)
- Правилник о здравственој исправности воде за пиће намијењене за људску употребу, Сл. гласник РС 88/2017
- Правилником о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења (Сл.гл. РС бр. 69/13);
- Правилник о садржају, носиоцима просторно-информационог система и методологији прикупљања и обраде података (Сл.гл. РС бр. 93/13);
- Правилник о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације (Службени гласник Републике Српске бр. 115/13);
- Правилник о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл.л. СР БиХ бр. 46/89);
- Уредба о педагошким стандардима и нормативима за основно образовање и васпитање“ („Службени гласник Републике Српске“, број 51/11),
 - „Уредби о педагошким стандардима за средње образовање“ (Службени гласник РС 5/10, 76/11, 70/13, 120/14)
 - Одлука о комуналној накнади- Скупштина општине Брод, 26. редовна сједница 27.02. 2015. Године
 - Одлука о водоводу и канализацији на подручју општине Брод- Скупштина општине Брод, 26. сједница, 27.02.2015. године

- Одлуку и гробљима и погребној дјелатности-Скупштина општине Брод на 26. редовна сједница 27.02.2015. године
 - Одлуку о комуналном реду ("Службени гласник Општине Брод", број: 3/13, 10/15, 9/17)
 - Одлука о условима и начину снабдјевања топлотном енергијом („Службени гласник Општине Брод“ 11/19);
 - Одлуку о Градској пијаци у Броду („Службени гласник Општине Брод 2/18);
 - Одлука о проглашењу Мјеста Хусеин бегове џамије са хармом националним спомеником у Броду», Број: 08.1-6-803/03-1 2. јула 2003. године)
- Остали подзаконски законски и подзаконски акти (Закони, Правилници, Уредбе, Одлуке).

Осим прикупљеног документационог основа, коришћене су детаљне информације из стручних организација из области инфраструктуре, геодезије, привреде, шумарства, статистике, као и подаци из градске управе те се придржавало свих релевантних међународних споразума и конценција.

Веб странице

https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/Privremena_lista_sa_donesenim_odlukama-11.11.2022.pdf

<https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/peticije-opcine-07.02.2023.pdf>

<https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/kategorije-zasticenih-podrucja>

http://eurokodovi.ba/?page_id=48&lang=bs

<https://investinbrod.ba/>

<https://www.openstreetmap.org>

www.googleearth.com

A.II.9. Остала документација прибављена у фази стручне припреме

У документационом основу су и информације од стручних организација из различитих области, топографске, катастарске и ортофото подлоге, геолошке карте. Коришћени су и званични статистички подаци добијени од стране Републичког завода за статистику.

Б. АНАЛИЗА И ОЦЈЕНА СТАЊА

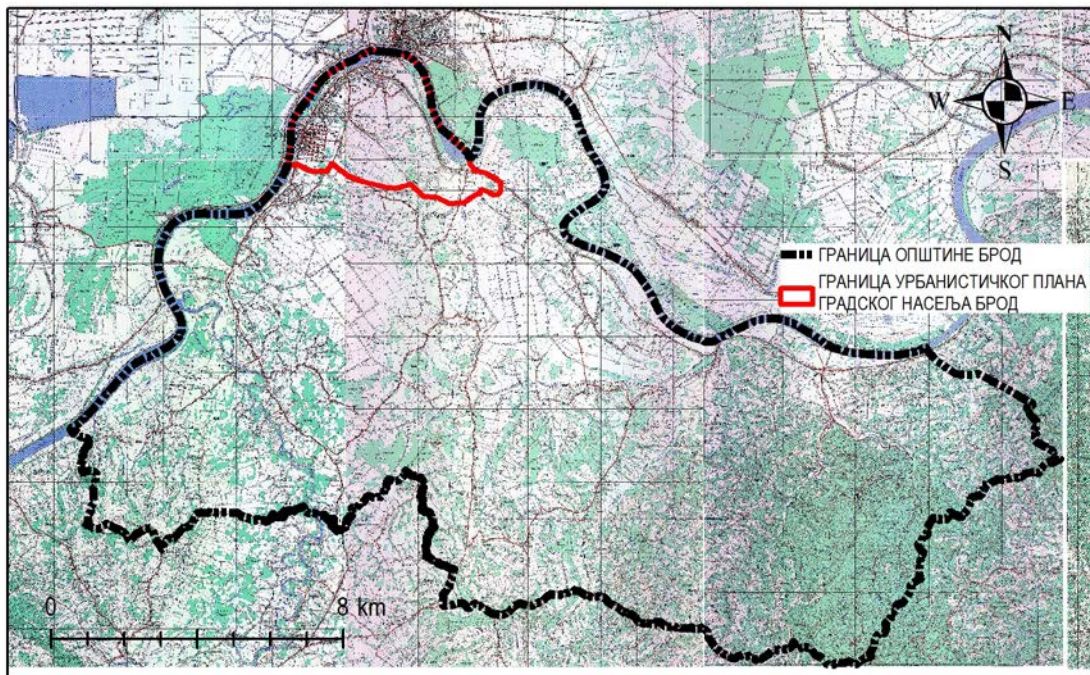
Б.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО**Б.І.1. Простор****Б.І.1.1. Географски положај**

Положај, као важна особина географског проучавања подручја, прије свега упућује на природне односе који владају у простору, али и на социјалногеографске факторе који се историјски и политички подложни промјенама. Због тога појам географског положаја није статичка већ динамичка категорија. Географски се положај презентује према битним међусобно повезаним природном елементима и друштвеним факторима уже или шире, односно даље околине.

Општина Брод се налази на сјеверу Републике Српске и Босне и Херцеговине и заузима западни дио сјевероисточне Босне у алувијалној равници Посавини. Простире се на површини од 230,05 km². Општина Брод је окружена општинама Дервента, Добој, Модрича и Оџак у БиХ и Славонским Бродом у Хрватској. На развој Брода утицао је његов повољан положај, односно због близине аутоута Београд-Загреб-Љубљана као и жељезничке магистрале Београд-Загреб-Љубљана.

Урбанистичким планом је покривено урбано подручје градског насеља Брод што заједно са дијелом корита ријеке Саве заузима површину од око 1385,195 ha (13,8km²), те заузима 6% површине Општине. Сам обухват плана заузима cjелокупно подручје насељеног мјеста Брод, односно истоимену катастарску општину. Ријеч је о крајњем сјеверниом дијелу општине Брод, односно простору у великом меандру ријеке Саве између Ивањског поља и Полоја.

Обухват УП Брод је облика неправилног трапеза и у правцу исток – запад се простира у распону 3.5 – 5 km, а сјевер – југ око 3.6 km.

Слика бр. 3.: Положај обухвата урбанистичког плана градског насеља Брод на територији Општине Брод

Доминантан водоток на овом подручју је ријека Сава у коју се улијевају све површинске воде ширег простора. Просјечна надморска висина је 90m.

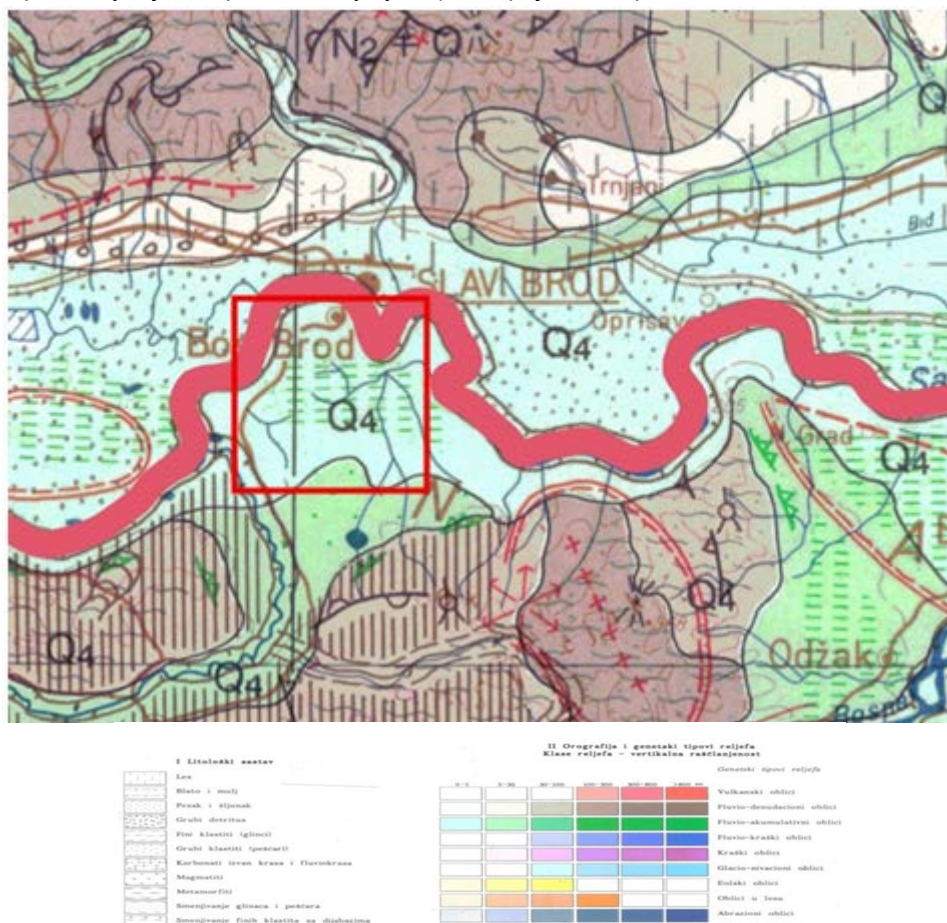
Б.І.1.2. Природни услови

Б.1.1.2.1. Геоморфолошке карактеристике терена

Геоморфолошке карактеристике терена директно зависе од низа фактора, а прије свега од геолошке грађе терена, затим од јачине утицаја ендегених и егзогених (унутрашњих и спољашњих) сила, као и временског фактора.

Од геоморфолошких процеса који су учествовали или учествују у обликовању терена на предметном простору заступљени су флувио-акумулациони облици рељефа.

Флуо-акумулациони облици настају таложењем ријечног материјала на мјестима гдје слаби транспортна снага тока ријеке. У флувио-акумулационе облике који су настали убрајају се: ријечна острва, алувијалне равни и акумулационе ријечне терасе.

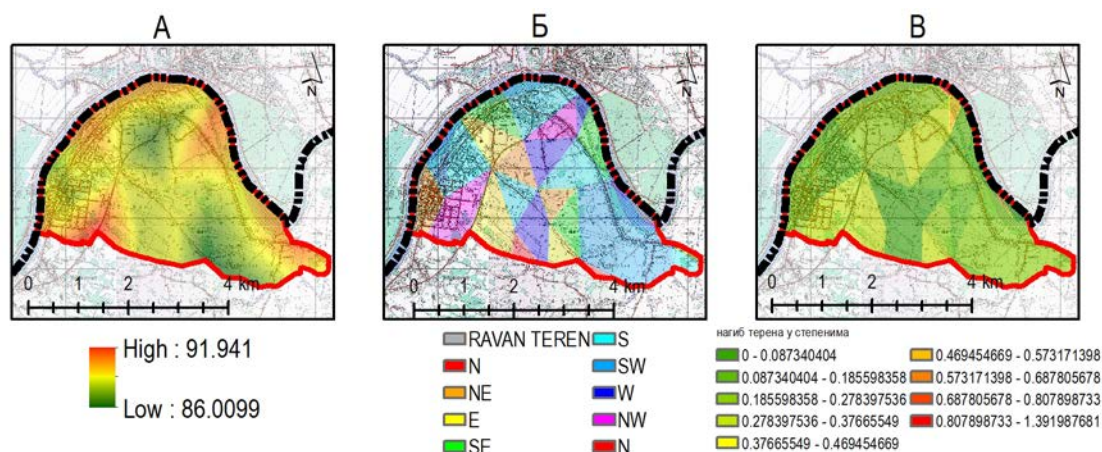
Слика бр. 4.: Геоморфолошка карта Босне и Херцеговине, 1: 500 000 (исјечак) са назначеним обухватом истраживања

Подручје обухваћено урбанистичким планом Брода налази у Перипанонској низији, равничарског рељефног типа.

Б.1.1.2.2. Рељефне карактеристике (хипсометрија, нагиб, експозиција)

Рељеф је један од најзначајнијих елемената природне средине, управо због тога што се најспорије и најмање мијења. Топографски атрибути или геоморфолошки параметри могу се подјелити на примарне и секундарне атрибути. У контексту предметног простора значајнији су примарни топографски атрибути. Примарни топографски атрибути рачунају се директно из дигиталног модела терена (ДМТ). Као примарни топографски параметри издвајају се величине које могу карактерисати било коју дводимензионалну површ и који представљају морфометријске карактеристике рељефа над којим се спроводи евалуација, а то су: нагиб терена и експозиција (хипсометријске карактеристике). (Borisov et.al, 2011)

Нагиб терена представља најзначајнији топографски параметар, с обзиром на то да је површ терена комплетно формирана од нагиба и нагибни углови контролишу гравитационе силе које покрећу све геоморфолошке силе. (Borisov et.al, 2011)

Слика бр. 5.:Картографски приказ А- хипсометрија, Б- експозиције, В- нагиба

Хипсометријска структура одражава вертикалну развијеност рељефа. (Ђорђевић, 1996)

Експозиција терена представља оријентацију линије највећег нагиба за посматрану тачку. Она се дефинише као оријентациони угао правца највећег пада терена. (Borisov et.al, 2011)

На подручју који покрива Урбанистички план, надморска висина се креће оквирно од 86 до 91 m.n.v.

Нагиб терена до 1° обухвата преко 99% обухвата подручја Плана.

Најдоминатаније експозиције предметног простора су југ (22,64%) и југозапад (23%).

Дакле, хипсометрија, нагиб али и експозиција терена су само неколико од низа природних фактора који се користе за издвајање терена за изградњу, пољопривреду, воћарство и виноградарство, ливаде, пашњаке.

У том контексту, најповољнији терени за пољопривреду су они неекспонирани, са јужним експозицијама (S, SW, SE), до 500 m.n.v., нагиба до 0° тј. 3°. За насељавање, најповољнији су терени са нагибом до 5°, до 500 m.n.v., са експозицијом S, SW, SE. (Ђорђевић, 2004)⁶
Из свега, закључује се да подручје који покрива Урбанистички план градског насеља Брод одликује повољним природним условима, како за насељавање, тако и за пољопривреду.

Б.1.1.2.3. Геолошке карактеристике терена

Основни подаци о геолошким карактеристикама терена добијени су са Основне геолошке карте, лист Нова Капела 1:100 000, и лист Славонски Брод 1:100 000.

Даље у тексту дат је приказ геолошке грађе уже околине истражног подручја.

Органогено-барски седименти (b)

Ови седименти су на предметном подручју исталожени непрекидно преко талог поплавних подручја, и то на сјеверном, јужном и крајњем југоисточном дијелу обухвата. Њихово стварање је везано за постепено спуштање шамачке и бродске Посавине (јужно од Саве) а дјелимично и забарењем приликом периодичног дизања нивоа подземних вода. Представљени су ситнокластичним материјалом и биљним остацима. Доминантне су тамнозелене и тамносиве глине илитског састава, затим ситнозрни пијескови и мања сочива ситнозрног шљунка.

Седименти плавних подручја (ар)

Седименти плавних подручја прекривају отприлике 80 % површине обухвата. Ове плавне насlage формиране су акумулацијом из водотока реке Саве, а обзиром на морфолошке карактеристике подручја односно његов равничарски тип, заузимају широки појас око самог корита ове реке. Богати су фосилиним остацима, а састоје се од ситнокластичних наслага са доминантним учешћем чистих пијескова, прашинастих и заглињених пијескова.

Одбрамбени насип (n)

Формиран као заштитна мјера од изливања, односно плављења ријеке Саве западном, сјеверном и источном границом обухвата УП-а. Формиран је од глиновито-прашинастих материјала, који су добро збијени а у циљу постизања водонепропусности услед периодичних плављења.

Насип (n)

Издвојен је насип као антропогени, техногени материјал израђен у функцији подлоге за коловозне конструкције саобраћајница у обухвату УП-а.

⁶ Према Ђорђевић (2006) зоне повољне за градњу, терени су најповољнијим природним условима су са нагибом до 5 °, до 400 m.n.v,

Б.1.1.2.4. Инжењерско - геолошке карактеристике терена

Према инжењерскогеолошкој категоризацији, стијене на подручју истраживања могу се подијелити на двије категорије:

Слабовезане стијене које су представљене глинама. Својства слабо везаних стијена су условљена односом чврсте, течне и гасовите фазе у јединици запремине. Код њих се у додиру са водом јављају хидрофозичка својства као што су лијепљење, каљање и бубрење. Порозност им је веома велика, практично су водонепропустљиве и слабо оцједљиве. Параметри чврстоће зависе од садржаја воде. У сувом стању су осредње стишљиве, а у водом zasiћеном стању су врло стишљиве.

Невезане стијене које су представљене пијесковима и шљунковима. Невезане стијене одликују малом стишљивошћу, великом водопропустљивошћу и порозношћу. У влажном стању маса прашинастих стијена је слабо везана, а у zasiћеном водом постаје кашаста и течљива. Доста су порозне. Кретање воде у њима је споро, а висина капиларног дизања и хигроскопност су им велики.

На предметном локалитету према инжењерскогеолошкој карти у погледу степена стабилности издвојене су три категорије и то:

1. Стабилни дијелови терена
2. Условно стабилни дијелови терена
3. Нестабилни дијелови терена

Највећи дио предметног обухвата чине стабилни дијелови терена, док се условно стабилни и нестабилни дијелови терена јављају дуж обале Саве и на подручјима представљеним барским седиментима, што је детаљно приказано на инжењерско-геолошкој карти.

Б.1.1.2.5. Савремени егзогени процеси и појаве

Од савремених егзогених геолошких процеса и појава нарочито је значајна латерална ерозија коју врши ријека Сава. С обзиром на то да је ријечно корито ријеке Саве плитко усјечено у алувијалну равн при порасту водостаја долази до изливања воде и плављења околног земљишта. Из тог разлога, дуж читавог предметног обухвата (осим на јужном дијелу) подигнут је заштитни насип због спречавања поплава изазваних изливањем Саве.

Б.1.1.2.6. Хидрогеолошке карактеристике терена

Поред геоморфолошких, геолошких, инжењерско-геолошких и других карактеристика терена, значајна улога се даје и хидрогеолошким карактеристикама терена. Да би се детаљније дефинисали утицаји хидрогеолошких својстава терена потребно је добити податке о распрострањењу аквифера, прихрањивању, кретању и истицању подземних вода, као и режиму подземних вода (нивои подземних вода, осцилације нивоа, брзине и правци течења подземних вода, хемијски састав подземних вода и сл.). Основни подаци о хидрогеолошким карактеристикама, добијени су са Хидрогеолошке карте Републике Српске (1:300 000) чији су

аутори Б.Јоловић, Н.Тохољ, С.Главаш- Републички завод за геолошка истраживања Републике Српске. На основу структурног типа порозности на предметном подручју издваја се следећи тип издани:

Интергрануларни тип издани-јавља се на цјелокупном предметном обухвату, а разликује се по степену водопрпусности. Антропогени насип израђен за потребе извођења коловозне конструкције саобраћајница неопходан и карактеристичан је висок степен водопрпусности. Седименти поплавних подручја (ар) одликују се средњим степеном, док се барски седименти (б) одликују слабом водопрпусношћу. Аналогно насипима за потребе израде саобраћајница, за одбрамбене насипе од поплава карактеристичан је низак степен водопрпусности.

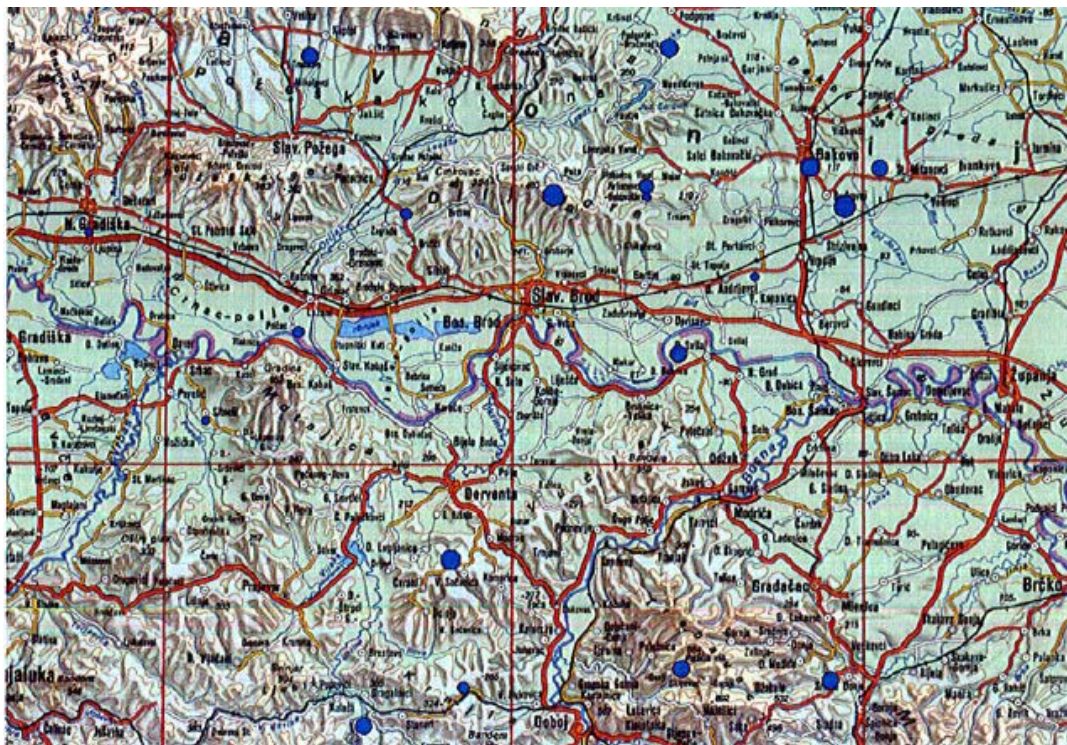
Прихрањивање збијеног типа издани врши се преко инфилтрације атмосферских вода, затим прихрањивањем из површинских токова ријеке Саве, као и из других типова издани. Дренирање се обавља преко бунара или циркулацијом према другим водоносним хоризонтима.

Б.1.1.2.7. Сеизмолошке карактеристике⁷

Општина Брод припада сеизмотектонској зони Посавине. У тектонском огледу ова сеизмотектонска зона у потпуности припада тектонској јединици Сава зоне која је у највећем дијелу изграђена од слабо метаморфисаних до потпуно неметаморфисаних седимената, а у мањем обиму од базичних магматских стијена. У оквиру ове сеизмотектонске зоне, стијене Сава зоне покривене су дебелим секвенцама палеогених, неогених и квартарних седимената. Јужну границу сеизмотектонске зоне Посавине чине тзв. Савски расјед који представља директну границу Сава зоне и западне вардарске офиолитске јединице, па се на тај начин може гокарактерисати као тектонска структура првог реда.

Основне карактеристике сеизмичности дефинисане су на основу података о земљотресима који су се догодили у прошлости на овом подручју и података о земљотресима из удаљенијих жаришта која окружују ово подручје, а остварују на њему значајне сеизмичке ефекте. За анализу општих сеизмолошких карактеристика овог подручја урађена је карта епицентара земљотреса (доле наведена слика) гдје су дате координате епицентара јачих земљотреса са магнитудама $M \geq 4$ Рихтера са полупречником 50km од општине Брод.

⁷ Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године

Слика бр. 6.: Карта епицентара догођених земљотреса са полупречником 50 km оод Општине Брод са $M \geq 4$ степени по Рихтеру у раздобљу од 1386. до 2023. године

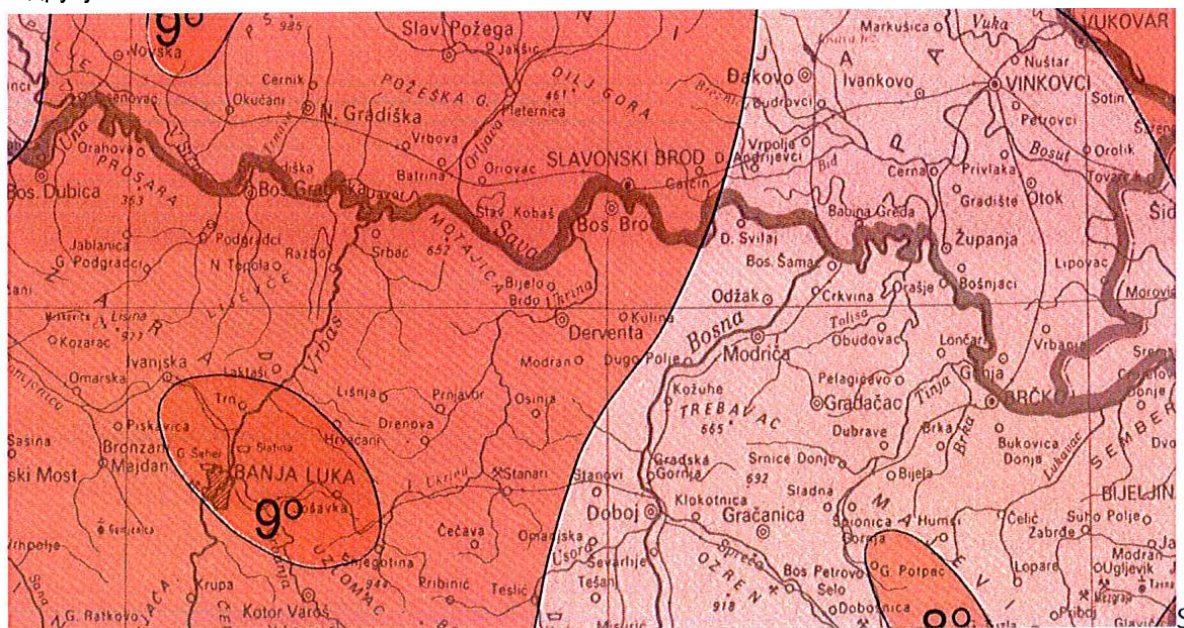
Слика бр. 7.: Карта епицентара догођених земљотреса са полупречником 50 km од општине Брод у раздобљу од 1386. до 2023. године

На слици је приказана синтеза основне сеизмичке активности, односно сви регистровани земљотреси који су се десили на подручју радијуса до 50km од Брода у периоду од 1386. године до 2023. године, а који су екстраховани из каталога земљотреса за БиХ.

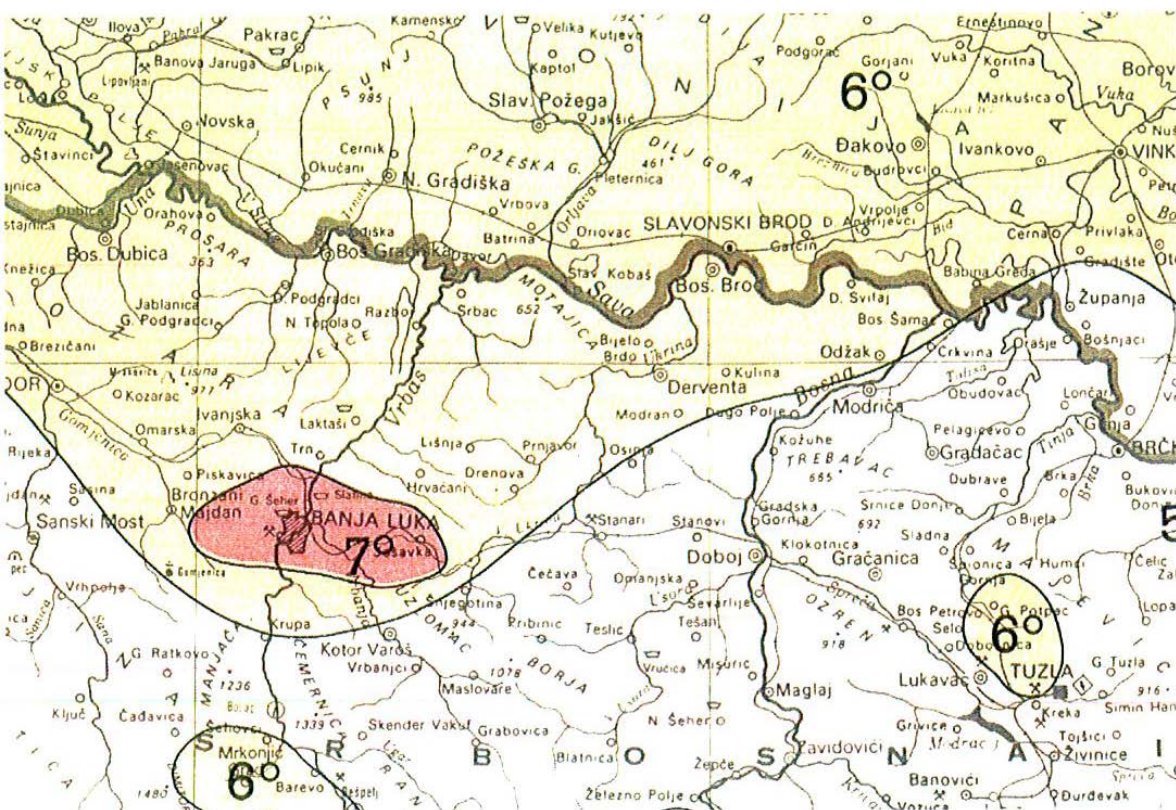
Земљотресни ризик, практично, дефинише ниво прихватљивог оштећења објекта и овај ниво остварује се кроз одговарајући прорачун чија су правила утврђена правилником. Земљотресна опасност, тј. земљотресни хазард оцењује се преко сеизмолошких карата максимално очекиваних интензитета и карата максималних очекиваних хоризонталних убрзања.

Штетне последице земљотреса на објектима почињу да се јављају већ од 6°MCS.

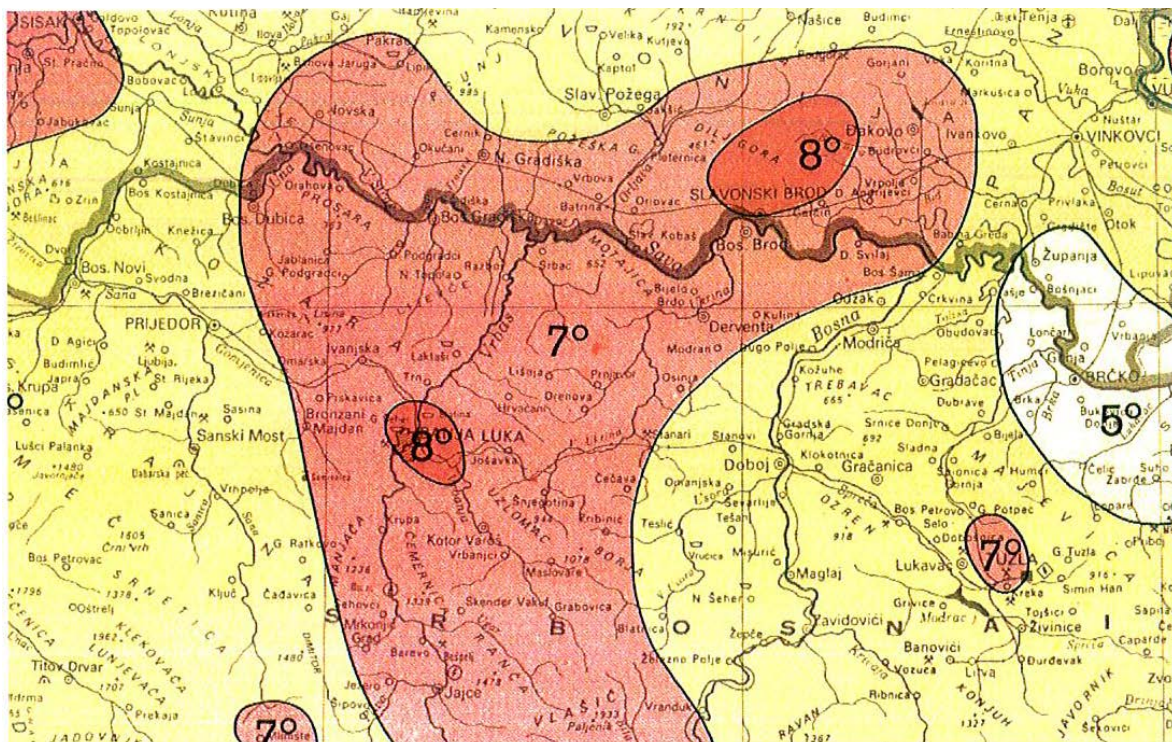
Према сеизмолошким мапама максималних интензитета које је издала Заједница за сеизмологију СФРЈ 1987. године за повратни период од 500 година Општина Брод спада у подручје 8 °MCS.

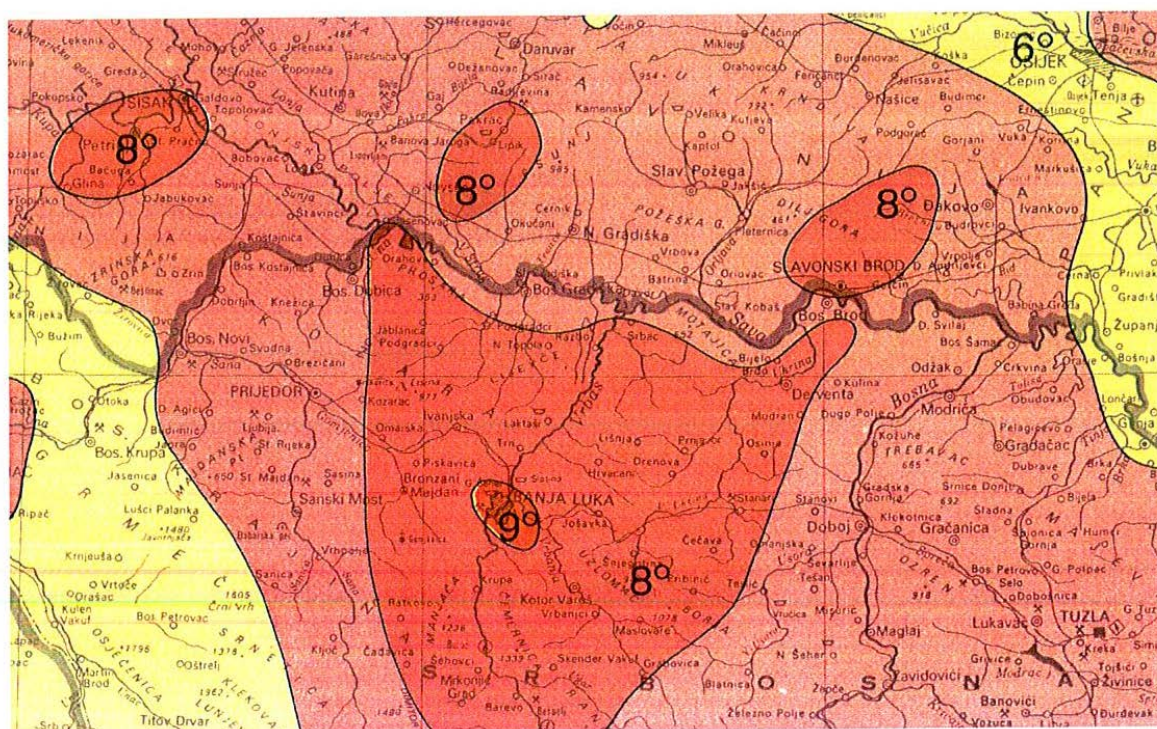
Слика бр. 8.: Сеизмолошка карта за повратни период од 500 година (Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године -Заједница за сеизмологију СФРЈ, Београд, 1987. године)

Слика бр. 9.: Сеизмолошка карта за повратни период од 50 година (Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године -Заједница за сеизмологију СФРЈ, Београд, 1987. године)

Слика бр. 10.: Сеизмолошка карта за повратни период од 100 година (Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године -Заједница за сеизмологију СФРЈ, Београд, 1987. године)

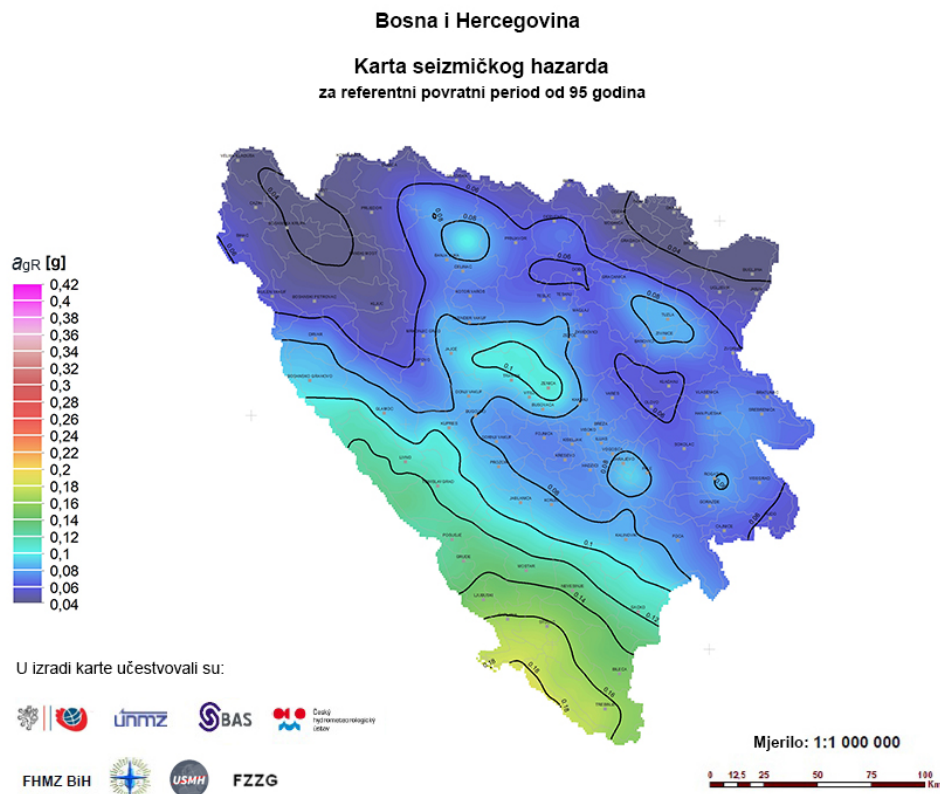

Слика бр. 11.: Сеизмолошка карта за повратни период од 200 година (Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републички хидрометеоролошки завод, број 12/1.05.0501-231-1/25, 26.03.2025. године -Заједница за сеизмологију СФРЈ, Београд, 1987. године)

Да би се утврдила укупна сеизмичка опасност на одређеној локацији неопходно је утврдити и нумерички представити утицај локалних сеизмогеолошких својстава терена локације при дејству земљотреса. Познато је да локалне промјене у еластичним својствима тла значајно утичу на модификовање амплитудно-фреквентног састава сеизмичких таласа који су регистровани у условима локалне геотехничке средине, у односу на основну стијену локације. Однос максималног хоризонталног убрзања добијеног на површи терена (на нивоу фундамента објекта) и максималног убрзања на основној стијени локације одређује динамички фактор амплификације локације, односно геодинамичког модела. Репрезентативни динамички фактор амплификације утврђује се као средња вриједност више оваквих прорачуна. На основу дефинисаног динамичког фактора амплификације за проучавану локацију и утврђених параметара сеизмичког хазарда, тј. сеизмичких параметара на основној стијени, за одређене повратне периоде времена (што је утврђено сеизмичком регионализацијом-карта сеизмичког хазарда Босне и Херцеговине) могуће је срачунати очекивана максимална хоризонтална убрзања на нивоу фундамента објекта, односно на површини терена, једноставним множењем очекиваних максималних параметара на основној стијени са утврђеном средњом вриједношћу динамичког фактора амплификације модела локације.

Очитана вриједност максималног очекиваног хоризонталног убрзања на основној стијени за повратни период од 475 година са вјероватноћом превазилажења догађаја од 10% у 50 година, за наведено подручје, износи 0,12 g ($g=9.81\text{m/s}^2$).

Обавезна је примјена важећих сеизмичких прописа при санацији постојећих и изградњи нових објеката, јер спадају у зону 8. степена према MCS скали, односно подлијежу процедури посебног дефинисања сеизмичких параметара, тј. микрорејонизацији терена.

Слика бр. 12.: Сеизмички хазард БиХ за референтни повратни период од 95 година
(http://eurokodovi.ba/?page_id=48&lang=bs)

Б.1.1.2.8. Хидролошке карактеристике терена

Најзначајније водена површина је ријека Сава чија дужина тока на територији општине износи 29km, која прихвата све површинске воде овог подручја, а уједно представља и државну границу према Републици Хрватској.

Поред овог водотока, у обухвату плана, бројни су мањи канали значајни за мелиорације у пољопривреди и за превенцију високих водостаја, са аспекта водопривреде.

Б.1.1.2.9. Минералне сировине

Подручје обухвата се не одликује значајним лежиштима минералних сировина. Наиме, на подручју обухвата регистроване су само појаве шљунка и пијеска на три локалитета која су напуштена. Шљункови су плиоценске старости, различите сортираности. Валутице су еруптивног и пјешчарског поријекла. Напуштене шљунчаре су локализоване у алувијалним седиментима плавног подручја (ар), а шљунак се користио за потребе локалног живља. Експлоатација је била нелегална, а како се ради о урбаном подручју Брода, предлаже се забрана било какве даље активности које се тичу експлоатисања шљунка.

Б.1.1.2.10. Климатске карактеристике

Клима је једно од природних ресурса чије познавање је изузетно значајно за планере и доносиоце одлука у готово свим привредним дјелатностим, а посебно у пољопривреди, водопривреди, електропривреди, транспорту и туризму.

Клима је умјерено континентална са просјечном зимском температуром око 0 °C и лјетном око 30 °C. Годишња количина падавина је испод просјека и креће се око 600 mm.

Лјета су топла, најтоплији мјесец је јули са средњим вриједностима температуре између 21-22 °C, док су зиме хладне са просјечном температуром најхладнијег мјесеца јануара од 0,5-2 °C. Средње годишње температуре ваздуха су релативно високе и износе 10-11,3 °C са јасно израженим годишњим добрима.

Падавине су углавном равномјерно распоређене, а највеће количине се излучују када су и најпотребније пољопривредним културама (мај, јун). Средња годишња количина падавина је око 800 mm.

Средња годишња влажност ваздуха је прилично висока и износи 86 %. Инсолација на предметном подручју је умјерена и износи од 1800-1900 часова на годишњем нивоу.

Генерално гледано, клима предметног подручја се може окарактерисати као повољна, са умјереним температурама, умјереном влажношћу, знатним осунчањем, без јаких олујних вјетрова и као таква је повољна за разне видове људске дјелатности: пољопривреду, туризам, саобраћај, становање и сл.

Б.1.1.2.11. Ловна и риболовна подручја

Општина Брод с обзиром на конфигурацију терена и богатство дивљачи, као и распрострањеност водних токова, пружа повољне услове за развој лова и риболова.

Ловиште „Вучијак“ је предато на коришћење Ловачком удружењу „Вучјак“ Брод по Уговору о додјели ловишта на коришћење бе.12.06.13321-283/16 од 21.03.2016. године између

Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Ловачког удружења „Вучјак“ Брод.

Табела бр. 1. : Ловна површина

Ловна површина	16916 ha
Неловна површина	6090 ha
Укупна површина	23006 ha

Извор података: Допис, Општинска управа, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, број 02,4/363-7/25, 29.05.2025.

Могућност коришћења:

- Лов дивљачи;
- Ловни туризам;
- Фото-лов;
- Ловно стрелаштво;
- Ловна кинологија.

Основне врсте дивљачи у ловишту „Вучијак“:

- Срна;
- Зец;
- Фазан;
- Пољска јаребица;
- Дицља патка;
- Дивља свиња.

Миграторне врсте дивљачи у ловишту „Вучјак“:

- Препелица;
- Дивља гуска.

Остале врсте дивљачи у ловишту „Вучјак“:

- Шакал;
- Лисица;
- Дивља мачка;
- Јазавац;
- Куна златица;
- Куна бјелица;
- Дабар;
- Бизамски пацов;
- Креја;
- Сврака.

Риболовна подручја

Токови ријека Укрине и Саве, које су највећи водотокови на територији општине Брод богате су свим врстама рибе (смуђ, шаран, штука, бабушка, шкобаљ и др.)

Актом Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде из 2017. год. на територији општине Брод установљено је рибарско подручје општине Брод и као такво је додијељено на газдовање Спортско риболовном друштву „Сава“.

Тежиште развоја рибарства у руралним подручјима, поред спортског риболова које има значајну улогу у очувању природне средине, треба дати и комерцијалном рибарству. Спортско-рекреативни риболов привлачи све већи број љубитеља ове врсте активности, те му из тог разлога треба дати већу пажњу и активније га укључити у туристичку понуду.

Б.1.1.3. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Територија

Обухват урбанистичког плана градског насеља Брод се простире на цца 1385,195 ha (13,8km²). Укупна површина Општине Брод износи 230,5km², тако да обухват урбанистичког плана градског насеља Брод чини цца 6% подручја Општине Брод. Територију општине Брод чине следећа насељена мјеста: Брод, Брусница Мала, Брусница Велика, Доња Барица, Доња Мочила, Доња Врела, Доње Колибе, Доњи Клакар, Горња Барица, Горња Мочила, Горње Врела, Горње Колибе, Горњи Клакар, Грк, Кораће, Кричаново, Крушчик, Лијешће, Ново Село, Сијековац, Унка, Винска, Збориште. Сам обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод заузима цјелокупно подручје насељеног мјеста Брод, односно истоимену катастарску општину.

У складу са одредбама Закона о просторном уређењу и грађењу урбано подручје обухвата изграђене и неизграђене површине намијењене за становање, рад и одмор, урбану опрему и инфраструктуру, те површине за посебну намјену и зелене површине, као и површине резервисане за будући развој. Осим грађевинског земљишта, границама урбаног подручја могу бити обухваћена и друга земљишта.

Урбано подручје утврђује се за једно или више насеља која представљају просторно функционалну урбану цјелину или просторо и функционално међусобно повезану цјелину, а која на основу планских претпоставки имају услове за даљи развој.

Урбанистичким планом дефинисана су урбанистичка рјешења са намјенама површина. Ова рјешења су заснована и на рјешењима просторно-планске документације вишег реда, а уз уважавање спроведбених докумената донијетих у претходном периоду.

У суштини, обухват покрива изграђени дио градског насеља Брод (грађевинско земљиште) и контактне пољопривредне и шумске површине.

Територијални развој

Урбано подручје Брод, односно обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод, дефинисано је Просторним планом општине Брод 2017 – 2037. године. На подручју читаве општине Брод је издвојено само два урбана подручја, при чему урбано подручје Лијешће има далеко мању површину.

У оквиру урбаног подручја Брод је издвојено и уже урбано подручје које обухвата сјеверну половину урбаног подручја, тачније континуирано и густо изграђени дио градског насеља сјеверно од рафинерије и градског гробља, при чему његову источну границу чини магистрални пут МII-500, те спољна линија парцела царинског терминала и вишепородичног стамбеног блока у МЗ Карађорђево.

На основу члана 39. став 2. тачка 2. и 6. и члана 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19 и 61/21), члана 40. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 41. став 1. тачка 2. и 6. Статута Општине Брод („Службени гласник Општине Брод“, број 7/17), члана 111. и 112. Пословника Скупштине Општине Брод („Службени гласник

Општине Брод“, број 5/20), Скупштина општине Брод је на 3. редовној сједници одржаној 31.01.2025. године доњела „Одлуку о приступању изради Урбанистичког плана градског насеља Брод“ (број 01/022-9/25).

У склопу обухваћеног подручја, за дио истог у додостављени су спроведбени документи:

1. Ревизија регулационог плана Центар у Босанском Броду, Урбанистички завод Републике Српске, Бања Лука април 2008. година
2. Рит А и Рит Б
3. Ревизија регулационог плана стамбеног насеља „Скеле“ у Броду, „Планинг“, Прњавор, 2009. године

Наведени спроведбени документи усмјерили су како територијални тако и урбани развој града.

Иначе, у Просторном плану општине Босански Брод из 1987. године урбано подручје је заузимао мању површину и већим дијелом се поклапало са садашњим ужим урбаним подручјем, док је

Урбанистичким планом градског насеља Босански Брод из 1990. године предложено да граница градског урбаног подручја буде у ствари граница градског насеља. Интересантно је да је јужна граница ужег урбаног подручја у ранијем урбанистичком плану једним дијелом пратила планирану друмску обилазницу од новог моста преко ријеке Саве, а затим јужно од градског гробља излазила на сјеверну границу комплекса рафинерије нафте.

Намјена простора (постојеће коришћење земљишта)

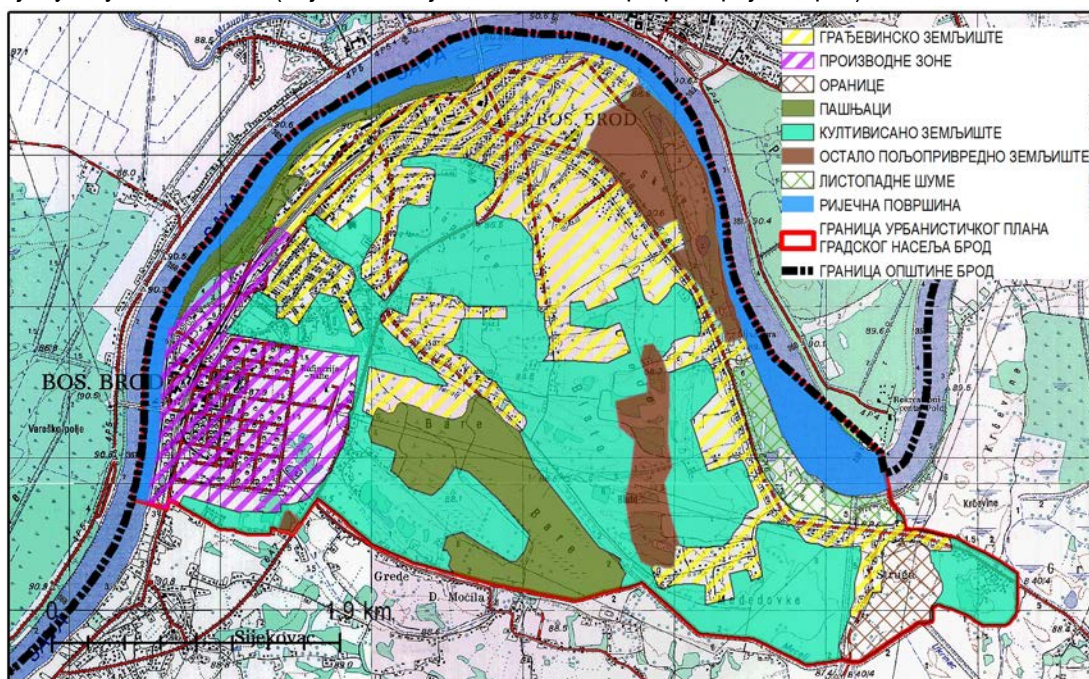
Векторизацијом и усклађивањем ортофото снимка (Google Earth подлога) подручја обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод, а затим обрадом савременим картографским алатима (GIS и др.), односи кориштења земљишта показују да се од укупно 1385,195 ha (13,8km²) 545,413 ha користи као пољопривредно земљиште тј., 39,4%, 213,713 ha као грађевинско земљиште становање (породично и вишепородично са пословањем), те 215 ha за привредне дјелатности, тј. 15,52%.

Табела бр. 2. : Структура кориштења земљишта

намјена површина	површина	
	ha	%
Становање (породично и више породично са пословањем)	213,713	15,43
породично становање са пословањем	193,603	13,98
вишепородично становање са пословањем	19,967	1,44
вишепородично становање (са друштвеним и јавним дјелатностима)	0,143	0,01
Друштвене и јавне дјелатности	16,831	1,22
Привредне дјелатности	215	15,52
Комуналне дјелатности	11,478	0,83
Зелене површине	147,811	10,67
Остала земљишта	780,354	56,34
Пољопривредно земљиште	545,413	39,37

Шуме и шумско земљиште	45,291	3,27
Водне површине и канали	15,001	1,08
Ријечни ток	113,203	8,17
Неуређено грађевинско земљиште	10,655	0,77
Споменици	0,074	0,01
Објекти и површине у функцији саобраћаја	50,554	3,65
Градски трг	0,163	0,01
укупно:	1385,19	100

Урађена је и структура коришћења земљишта према Corina 2018. То је пројекат европске агенције за животну средину (EEA) - CORINE LAND COVER 2018 (CLC 2018). Генерално, CORINE LAND COVER представља пројекат праћења коришћења земљишта (земљишног покривача) у Европи током времена путем сателитских снимака, а ради идентификације промјена у његовом коришћењу. Иначе, за потребе пројекта CORINE LAND COVER 2018 су коришћени сателитски снимци из 2017. и 2018. године, а чија је тачност ≤ 10 m. Минимална јединица картирања је 0,25 ha, а минимална ширина картирања линеарних елемената 100 m. Према овом извору култивисано земљиште је најдоминантније (32,37%) (припада пољопривредном земљишту). Изграђено земљиште чини 27.75 % површине обухвата, претежно у његовом сјеверном и источном дијелу, док производне зоне заузимају 11,07 % у југозападном дијелу обухвата плана (највећим дијелом комплекс рафинерија нафте).

Слика бр. 13.: Структура коришћења земљишта према Corina 2018. година

Табела бр. 3. : Структура коришћења земљишта према Corina 2018.

	Намјена	CLC code	Површина (ha)	Површина (%)
1	Грађевинско земљиште/Урбане површине	112	384,353	27,75
2	Производне зоне	121	153,366	11,07
3	Оранице	211	28,624	2,06
4	Пашњаци	231	120,141	8,673

5	Култивисано земљиште	242	448,425	32,372
6	Остало пољопривредно земљиште	243	99,516	7,184
7	Листопадна шума	311	35,562	2,567
9	Ријечна површина	511	115,205	8,316
Укупно			1385,195	100

Б.1.1.4. Правни и имовински статус земљишта

Законом о грађевинском земљишту Републике Српске („Сл.гласник Републике Српске“, број 112/06,38//,40/13) уређују се услови и начин одређивања градског грађевинског од осталог грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера и другим подручјима предвиђеним за стамбену и другу комплексну изградњу, начин коришћења, управљања и располагања грађевинским земљиштем у државној својини, као и плаћање накнада за коришћење грађевинског земљишта.

У том контексту, градским грађевинским земљиштем сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је одговарајућим плановима намијењено за изградњу објеката у складу са Законом о уређењу простора и грађењу (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/18, 84/19), а раније је одређено законом и другим прописима, односно, које буде такво одређено одлуком скупштине општине, односно града. Осталим грађевинским земљиштем, сматра се изграђено и неизграђено земљиште намијењено за изградњу објеката у складу са одребама Закона о уређењу простора и грађењу простора (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/18, 84/19), а које се налази ван зоне градског грађевинског земљишта, односно ван градова и насеља градског карактера, а одређено је одлуком скупштине општине, односно града.

Изградња градова и насеља градског карактера на градском грађевинском земљишту и осталом грађевинском земљишту обавља се у складу са регулационим планом или просторно-планском и урбанистичком документацијом (до доношења регулационог плана) и сматра се да је у општем интересу.

Градско грађевинско и остало земљиште у обухвату урбанистичког плана, према расположивим и подацима достављеним у току израде плана, распоређено је као:

- земљиште у државном власништву уписано на Општину Брод;
- земљиште у државном власништву-јавно, уписано на јавна предузећа-добро у општој употреби-воде, ЈП Путеви Републике Српске итд.);
- земљиште у приватном власништву;
- земљиште крупних посједника у приватном власништву: Рафинерије нафте Брод.

Општина Брод управља и располаже градским грађевинским земљиштем у државној својини, на начин и условима предвиђеним законом и прописима донесеним на основу закона.

Градско грађевинско земљиште у приватном власништву је у промету.

Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта садржи детаљан опис границе обухваћеног земљишта и податке о парцелама и власницима из катастра некретнина, односно

податке из земљишне књиге. Саставни дио одлуке је копија катастарског плана у коју су уцртане све парцеле обухваћене одлуком.

Одлуком о одређивању градског грађевинског земљишта не мијења се облик својине на земљишту које се одређује као градско грађевинско земљиште.

На основу података које је доставила Општина Брод, Одјељење за уређење и имовинско-правне послове, на територији општине издвојено је шест зона градског грађевинског земљишта. Исте су приказане на графичком прилогу број 2а.

Б.1.1.5. Остварена организација простора

Историја

Историја некадашњег Босанског Брода и насеља на подручју данашњег Брода датира из бронзаног доба око 1600. године старе ере. На мјесту на којем је данас смјештен један дио постројења Рафинерије нафте, налазе се под земљом остаци релативно великог насеља из прадавних времена. То мјесто је народ називао Пекаруша.

Становници Пекаруше припадали су великом панонском народу. Римљани су такође оставили трагове свог присуства у Броду. На мјесту данашњег Брода постојало је градско насеље које су Римљани звали Марсониа. Главнина старе Марсоније налазила се на мјесту тврђаве на простору данашњег Славонског Брода, а дио насеља је био и на десној страни Саве. Прво писано помињање Брода датира из 365. године нове ере, па се може рећи да је Брод стар 1.650 година.

Од важнијих открића је једно релативно велико насеље у Сијековцу које је откривено приликом проширења Рафинерије нафте у периоду од 1957. године до 1963. године. Ово насеље је из бронзаног доба, од око 1600. године старе ере, а последњи остаци живота у њему датирају из позноримске епохе. Прво спомињање постојања града је из једног турског документа из 1691. године, у којем се Брод спомиње као Турски Брод. Насеље није тада имало никакав управни статус, али је било заматак будуће тврђаве чија је градња могла управо у то вријеме отпочети. Ово прво градско језгро није дуго постојало, јер је већ новембра 1697. године од стране аустријске војске до темеља разорено.

Формирањем граница између два царства, после Карловачког мира 1699. године, Пожаревачког мира 1718. године и Београдског мира 1739. године, сваки је пут територија општине Босански Брод из темеља мијењала своје становништво. Због тога можемо 1739. годину сматрати преломном, јер тек од тада је дошло до стабилизације прилика и могућности да се формира озбиљније насеље које у континуитету постоји и данас.

Најважнији догађај који је резултирао наглим успоном и модернизацијом мјеста свакако је окупација од стране Аустро-Угарске војске, 29. јула 1878. године. Након изградње моста, жељезничке пруге и велелепне жељезничке станице у маварском стилу, Босански Брод заслужено добија статус врата Босне. Још крајем деветнаестог вијека, тачније 1892. године изграђује се најважнији индустријски објект, Будимпештанско предузеће Даница д.д. за хемијске производе из које ће касније израсти Рафинерија нафте. Осим краћег застоја током Првог свјетског рата, општина је захваљујући свом повољном положају и привредном

потенцијалу у сталном успону, а након формирања Краљевине СХС добија статус градске општине. Овакав динамичан развој прекида Други свјетски рат.

Жељезничка станица у Броду је била све до завршетка Другог свјетског рата највећи саобраћајни чвор у БиХ. Дана 15. 7. 1897. године кренуо је први воз из Босанског Брода према Дервенти и Жепчу. Један од интересантних података из прошлости Брода је да је Брод захваљујући трговцима из Славонског Брода добио 1860. године и прву петролејску лампу у цијелој БиХ. Друга интересантна чињеница је да је 1923. године Рафинерија нафте успјела набавити аутомобил марке Форд и то је уједно био први аутомобил у Броду. Први аеромитинг у Броду је био 1912. године. Аеромитинг у Броду је био приређен само 9 година након што се први авион подигао изнад земље.

Досадашњи просторно плански документи, утицали су на планска усмјерења развоја физичких структура и дали печат садашњој урбанистичко-архитектонској физиономији централног подручја града.

Упоредо са планским развојем урбаних структура, одвијала се и значајна стихијска, непланска изградња периферних дијелова градских подручја, као пратећа појава и притисак бесправне изградње, што у цјелини нарушава планску и функционалну основу агломерације.

Током социјалистичког периода Брод доживјела даљи развој и у овом преиоду су урађени први стратешки документи просторног уређења који су усмјерили урбани развој Брода на основу актуелних принципа у планирању, који су и данас релевантни.

Брод као насеље аморфног облика, са назначеним линеарним потезима има сличне проблеме као и многи градови који су се формирали око значајних путних праваца.

Управо путни правци који су имали улогу у формирања насеља, у неком степену урбаног развоја постају основна препрека за интеграцију насеља и формирање квалитетне урбане матрице (магистрални пут који представља раздјелницу града заједно са граничним прелазом).

Стари урбанистички план Брода представљао је дугорочни развојни план у чијем је методолошком приступу израде, поред стручног, морао бити уграђен и самоуправни аспект планирања као и самоуправно одлучивање о битним, стратешким правцима будућег развоја, сходно друштвеном уређењу тог периода.

У стручном, управном и самоуправном процесу планирања тежило се да План буде максимално флексибилан и да обезбиједи континуитет у процесу урбанистичког планирања. Планом је успостављена корелација између града и окружења, при чему је планиран такав развој града који ће обезбиједити интензивне привредне, демографске, социјалне и друге комуникације између града и окружења, а посебно развој других центара у непосредној гравитационој зони Брода, а посебно успостављања система и мреже насеља у циљу превазилажења разлика између села и града.

Овај план је конципиран развојно и у погледу планова нижег реда, нудећи елементе, параметре и одређујуће улазне податке, тако да је при њиховој изради могуће остварити максимум креативности, а да се при том не наруше основни принципи и концепт Плана.

С обзиром, да је у протеклом периоду, од краја планског периода до данас, дошло до корјених промјена у друштвеном уређењу (рат, миграције, прелазак из социјалистичког поретка у капиталистички), да је извршена приватизација у готово свим видовима привреде, као и у стамбеном фонду, да је ванпривреда изашла из државне контроле, да је наглашено власништво над земљиштем, да су се десиле промјена законске регулативе и што је посебно

битно, знатно смањен број становника; реализација Урбанистичког плана може се сматрати релативно успјешном.

Примјеном овог планског документа у протеклом периоду, установљено је да многа планска рјешења нису проводива, у смислу реализације планираних намјена, а такође и планираних рјешења саобраћајне инфраструктуре.

Тakoђе се, као проблем наметнула и немогућност легализације низа изграђених објеката чија намјена није у складу са планираним намјенама у Урбанистичком плану.

Због истека планског хоризонта и застарјелости општинска администрација овај просторно - плански документ, више није у примјени. Важећи стратешки документ за општину Брод је Просторни план општине Брод 2017-2037 у складу са Законом о уређењу простора («Сл. гласник РС», бр. 40/13).

Због свега наведеног, евидентна је потреба израде новог урбанистичког плана који ће подржати постојеће трендове просторне организације и пружити адекватне претпоставке за даљи плански развој урбаног подручја, за наредних 20 година.

У складу с обиљежјима простора простор урбаног подручја је организован кроз слједећу намјену површина:

- Становање (породично и вишепородично);
- Привредне дјелатности;
- Друштвене и јавне дјелатности;
- Комуналне дјелатности;
- Зелене површине;
- Остала земљишта (пољопривредно, шуме и шумско земљиште, ријечни ток...).

Б.1.1.6. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Стање животне средине

Урбанистички план градског насеља Брод представља стратешки просторно-плански документ којим се дефинишу инструменти за имплементацију идеје одрживог развоја предметног подручја у различитим доменима, те тако и у домену развоја и уређења простора и заштите животне средине. Планом се дефинишу рјешења, смјернице и политике заштите природних ресурса које се на датом простору налазе, а чине јединствен комплекс са вриједностима и простором у окружењу.

Сам процес урбанистичког планирања је прилика да се област животне средине истражи и презентује са становишта значаја појединачних компоненти околине, те њихове угоржености од потенцијалних загађивача на конкретном подручју. Сврха планерске оцјене и синтезе стања је дефинисање одговарајућих рјешења, активности и мјера заштите, како би се очувао квалитет животне средине и створили услови за њено побољшање.

Концепција Плана подразумијева заштиту животне средине на бази организације простора у смислу планирања компатибилних садржаја и намјена површина на одређеном територију.

Полазну основу у изради концепта заштите животне средине на подручју обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод чини опредјељење локалног становништва за одрживи развој, са

уважавањем заштите природних и културних ресурса и животне средине у највећој могућој мјери.

У обухвату градског насеља Брод, потенцијално најугроженија компонента животне средине је ваздух, због присуства хемијске и петрохемијске индустрије, односно постројења за производњу нафтних деривата. Географски положај, просторна диспозиција индустријских и других зона унутар обухвата плана и технологије производних процеса, најближе одређују карактеристике локалне средине.

Процјена стања квалитета животне средине представља основ за планирање, са интенцијом да се постојећа онечишћења потпуно отклоне или доведу на прихватљив ниво.

Воде

Ријека Сава представља најзначајнији водоток на овом подручју. У складу са Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока („Службени Гласник РС“ 42/2001) успостављају се критеријуми за класификацију и врши класификација квалитета површинских и подземних вода, као и категоризацији водотока.

Категоризација водотока Републике Српске је дата у овој уредби и то у табели 7.

На основу горе наведене табеле ријека Сава је сврстана у 2. категорију (добар статус квалитета, Сава од ушћа Уне до границе са Србијом). Изворишта свих водотока, као и притоке водотока обухваћених категоризацијом, разврставају се у 1. категорију чије воде требају имати висок статус квалитета. Све подземне воде, осим прве издани у подручју насеља (2. категорија), категоришу се у 1. категорију.

Према наведеној Уредби, водотоци се сврставају у класе од 1 до 5 и према условима коришћења за различите намјене, одговарају следеће класе:

- Класа 1: Подземне и површинске воде се у свом природном стању или после дезинфекције могу користити за пиће или у прехранбеној индустрији, као и површинске воде за раст и развој племенитих врста риба (пастрмка);
- Класа 2: воде које се после одређеног третмана (коагулација, флокулација, таложење, филтрација и дезинфекција) могу користити за пиће; воде се у природном стању могу користити за купање, за спортове на води, за раст и развој ципринидних врста риба;
- Класа 3: воде које се могу користити за пиће након обимног третмана (коагулација, флокулација, таложење, филтрација, озонизација, апсорбција на активном угљу и дезинфекција), воде које се могу користити у пољопривреди и у индустрији која нема посебне захтјеве у погледу квалитета вода и за раст мање племенитих врста риба;
- Класа 4: загађене воде које се у предјелима са недостатком воде могу користити у неким индустријама после одговарајућег третмана;
- Класа 5: јако загађене воде које се готово не могу користити ни за какве намјене.

Ријека Сава је реципијент сакупљених отпадних вода са овог подручја које се у ријеку, преко главног колектора, концентрисано упуштају без претходног третмана. Комуналне отпадне воде

у градском насељу Брод се прикупљају мјешовитим типом канализационог система са комбинованим начином канализације отпадне воде.

Градско подручје је већим дијелом покривено канализационом мрежом (око 75% градског подручја).

Третман индустријских отпадних вода постоји унутар индустријских погона који подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе и њихова технологија третмана је прилагођена врсти отпадних вода, те на тај начин задовољавају одређене критеријуме.

Одводња отпадних вода и њихово испуштање у реципијент треба да буде покривено канализационом мрежом односно централним градским канализационим системом који укључује и системе и уређаје за пречишћавање према условима дефинисаним важећим Правилником о условима испуштања отпадних вода у јавну канализацију. Сва рјешења која се планирају спровести кроз овај Плански документ (план хидротехничке инфраструктуре) неопходно је извести у складу са важећим Законом о водама.

Поред потенцијалних загађења водотока отпадним водама, квалитет површинских и подземних вода може бити угрожен расипањем загађивача какви су прашина, нафта и њени деривати, детерџенти, лако разградљиве материје, процједне воде из отпадних материја, пестициди и минерална ђубрива. Локације потенцијалних извора загађења могу бити пољопривредне површине, саобраћајнице, манипулативне површине и платои, саобраћајни терминали и сл.

Водоводни систем градског насеља Брод чини пет бунара (од којих су два у урбаном подручју - извориште Брод), постројење за пречишћавање питке воде (ПППВ) у граду и други елементи система. Водоводна мрежа је развијена и добро организована. У општини Брод обезбјеђена је довољна количина воде за пиће одговарајућег квалитета према правилнику о хигијенско-бактериолошкој исправности. На водоводни систем је прикључено 100% градског становништва.

Табела бр. 4. : Здравствена исправности воде за пиће у Општини Брод, 2023

Општина	Број контролисаних узорак из централних водоводних система	Број контролисаних узорак сирове воде изворишта	Број неисправних узорак сирове воде изворишта	Број контролисаних узорак из централних водоводних система	Број узорак из централних водоводних система са физ-хем. Неисправношћу	Број узорак из централних водоводних система са микробиол. неисправношћу	Број узорак из централних водоводних система са физ-хем. И микробиол. неисправношћу
Брод	239	45	33	145	16	25	8

Извор података: Здравствено стање становништва Републике Српске, 2023, ЈЗУ Институт за јавно здравство, Република Српска

Табела бр. 5. : Број и проценат испитиваних узорак, 2023.

Општина	Број испитиваних узорак воде за пиће	Број узорак који не одговарају Правилнику	Проценат узорак који не одговарају Правилнику
---------	--------------------------------------	---	---

Брод	Физичко-хемијска исправност	194	16	8,25 %
	Микробиолошка исправност	239	45	18,82%

Извор података: Здравствено стање становништва Републике Српске, 2023, ЈЗУ Институт за јавно здравство, Република Српска

Најзначајнији утицај на загађење ријеке Саве и других површинских водотока врше:

- Непостојање постројења за пречишћавање отпадних комуналних градских вода, које се постојећим системом јавне канализације испуштају у ријеку Босну, без претходног третмана.
- Испуштање отпадних и расхладних вода из индустрија.
- Испуштање отпадних вода из свих насеља која немају систем јавне канализације и која отпадне воде испуштају у септичке јаме, преливе, канале који воде до најближих водних тијела.
- Постојање дивљих депонија.
- Отпадне воде са фарми и пољопривредних добара.

На подручју обухвата Плана потребно је предузети низ мјера за заштиту вода и то је минимум који би се требао испунити да се испуне основни захтјеви заштите животне средине дефинисани како законском регулативом, тако и свјетским стандардима и прописима.

У наставку су дате таксативно мјере које је потребно у планском периоду провести у циљу заштите и правилног управљања водним ресурсима са подручја општине Брод:

- Заштита постојећих бунара кроз формирање заштитних зона;
- Побољшање квалитета пијаће воде;
- Смањење губитака у дистрибутивној мрежи;
- Квалитетнији и редовнији инспекцијски надзор потрошње воде;
- Зонирање дистрибутивне мреже;
- Увођење испитивања квалитета воде на јавним извориштима;
- Израда Студије за пречишћавање отпадних вода;
- Изградња постројења за третирање отпадних вода на одобреној локацији;
- Раздвајање кишне канализације и објекта фекалне канализације;
- Реконструкција дотрајалих дијелова канализационог система;
- Изградња оборинске канализације у свим насељима;
- Редовно чишћење мреже постојеће оборинске канализације;

Мониторинг квалитета површинских вода у Републици Српској спроводи овлаштена лабораторија Институт за воде доо Бијељина, а инвеститори су Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, ЈУ „Воде Српске“ и Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС.

Оцјена о квалитету воде врши се у складу са Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока (Сл. Гласник РС 42/01). На основу ове уредбе.

Потреба заштите површинских и подземних вода заснива се на заштити од новог испуштања отпадних вода, пречишћавању вода канализације, контролу и ограничавање испуштања отпадних вода у канализацију без претходног пречишћавања и контролу квалитета отпадних вода, са посебним акцентом на оне параметре који су значајни при коришћењу водозавода у снабдијевању насеља водом.

Плански циљеви у области водопривреде су усклађени са основним циљевима заштите животне средине, јер се првенствено односе на заштиту квалитета подземних и површинских вода која подразумева увођење адекватне канализационе мреже, пречишћавање прије упуштања у реципијент, рационално коришћење воде као ресурса и природног добра, регулација водотокова.

Земљиште

Земљиште је условно обновљив ресурс, често угрожен загађивачима из локализованих или расутих извора загађења. У неке од онечишћујућих материја земљишта спадају тешки метали и потенцијално опасни елементи (Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb и Zn), полициклични угљиководици (ПАН), као и друге штетне материје које услед нестручне примјене доводе до штете у животној средини.

Земљишни ресурси у обухвату урбанистичког плана градског насеља Брод су изложени уношењу различитих штетних чврстих, течних и гасовитих материја и деградацији, које су најчешће последица неконтролисане примјене хемијских средстава у пољопривреди, неодговарајуће промјене намјене земљишта или непланске урбанизације, неорганизованог одлагања чврстог отпада, плављења у контактним зонама површинских водотока, као и загађења материјама из ваздуха и комуналним и индустријским отпадним водама. Често се дио пољопривредног земљишта трајно изгуби услед поплава и ерозије земљишта на подручјима већег нагиба и уз ријечне токове.

Обзиром на присуство индустрије на овом простору, полутанти у земљишту могу бити различити, укључујући и оне који су последица инцидентних ситуација.

Отпадне воде које се јављају у постројењима за прераду нафтних деривата су јако опасне. Посебна загађујућа материја у њима, која представља један од највећих загађивача подземних вода је неводена течна фаза (NAPL-non-aqueous phase liquid; тежи и лакши). Ове супстанце се лако не растварају или не мијешају са водом, а могу садржати више компонената или хемијски једнородне супстанце.

Загађења земљишта често су узрокована оштећењима на појединим дионицама колектора. Отпадне воде се излијевају из канализациониог система у отворене канале, дио протока отпадних вода доспијева до краја колектора, а дио цури у земљиште.

Заштита земљишта у обухвату овог Плана најбоље ће се постићи контролисаном и савјесном употребом пестицида и других средстава за заштиту биља, нафте и њених деривата као и планском санацијом свих дивљих депонија и рекултивацијом ових простора у складу са планом санације дивљих депонија.

Збрињавање отпада

Организовани одвоз отпада са подручја цијеле општине врши ЈКП „Комвод“ а.д. Брод⁸, поред прикупљања врши се и разврставање отпада, те од рециклажног материјала остварује приход⁹. У организовано сакупљање отпада, према ППО Брод, укључено је 70% становништва, а отпад се прикупља од око 6000 домаћинстава и око 270 предузетника и правних лица.

Одлагање отпада се врши на несанитарном одлагалишту на локацији Колибе Доње. Локација депоније није у обухвату урбанистичког плана.

Схватање да отпад може угрозити земљиште, подземне, површинске воде и атмосферу, утицало је на друштво да потражи безбједније начине управљања отпадом. Оне технологије третмана отпада које се најчешће користе су: инсинерација, рециклажа и депоновање.

Отпад као што је опасан отпад, медицински, индустријски, лешеве животиња и сл. се не третира на адекватан начин, обично завршава на депонијама или се непрописно баца у водотокове или на дивље депоније.

Унутар обухвата плана се налази једна од црних тачака¹⁰ у Републици Српској, локација гудронске лагуне у кругу Рафинерије нафте Брод. Након одлагања гудрона, који је нус производ рафинације нафте и рециклаже кориштених уља, у ову земљану јаму, одлагани су разни рафинеријски отпади настали од чишћења сировинских и продуктних резервоара.

Након ископавања и третмана отпада и контаминираних земље, пројекат санације гудронске лагуне, укључује и припрему јаме за одлагање прерађеног, инертног, отпада (солидификата). Предвиђено је да се третман гудронског отпада врши на локацији у близини јаме, у привремено постављеном постројењу за солидификацију и стабилизацију опасног отпада. Третман и коначно збрињавање отпада планирано је у трајању од око четири године.

Сва проведена испитивања су показала да се поступком солидификације, уз примјену одговарајућих адитива, добија стабилан солидификат који се не излужује у животну средину и унутар којег су имобилисане опасне компоненте отпада.

Утицај на земљиште, као и ријеку Саву и подземне воде у околини локације могуће је једино у случају инцидентних ситуација.

Ваздух

Уредбом о успостављању Републичке мреже мјерних станица и мјерних мјеста („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12), утврђен је број и распоред мјерних станица и мјерних мјеста у одређеној зони и агломерацији, као и обим, врста и учесталост мјерења.

Републичку мрежу, у складу са Законом о заштити ваздуха, потребно је успоставити ради мјерења регионалног и прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја у ваздуху и аероседиментима у оквиру међународних обавеза, квалитета ваздуха у насељима,

⁸ Одлука о давању сагласности на Уговор о спајању уз оснивање и утврђивање основног капитала ЈКП „Комвод“ ад Брод-„Уговор о спајању уз оснивање“ КП „Водовод и канализација“ а.д. Брод и КП Комуналац ад Брод у ЈКП „Комвод“ (Службени гласник Општине Брод 4/19)

⁹ Организован одвоз смећа врши се свакодневно радним данима по распореду за подручје града и села.

¹⁰ црна тачка – локација оптерећена великим загађењем у животnoj средини, настала као посљедица дуготрајног одлагања отпадног материјала из производног процеса. Највеће идентификоване црне тачке у РС, поред наведене у Броду, су: Рафинерија уља Модрича – гудронска јама ван круга рафинерије, Рудник олова и цинка Сребреница и црвени муљ у Зворнику (Алумина).

индустријским и ненасељеним подручјима, квалитета ваздуха у заштићеним природним добрима непокретних културних добара, квалитета ваздуха у подручјима под утицајем одређених извора загађења, укључујући покретне изворе и алергеног полена.

На територији општине Брод, односно у непосредној близини Рафинерије нафте Брод, налази се једна од мјерних мјеста утврђених Уредбом о успостављању Републичке мреже мјерних станица и мјерних мјеста. Представља мјерно мјесто које је успостављено за мјерење загађења у индустријском подручју:

Мјерно мјесто	Агломерација	Координате мјерних станица	Врста мјерног мјеста	Загађујуће материје мјерене због заштите здравља људи
Брод	Добој	N 45 07 E 17 59	UI ¹¹	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2.5} , BTX, ПАХ, тешки метали

Табела бр. 6. : Оцена, Категорија квалитета ваздуха за 2023. годину, Средње годишње концентрације SO₂, NO₂, PM₁₀, CO, O₃, C₆H₆, H₂S, чађ и PM_{2.5}, број дана са прекорачењем дневних ГВ и ТВ вриједности, циљне вриједности(ЦВ) и максималне дозвољене вриједности(МДВ)

Мјерно мјесто	Оцена квалитета ваздуха (катеорије)	Средња годишња вриједност концентрација загађујућих материја															
		SO ₂ µg/m ³	Број дана са 125 µg/m ³ (ГВ и ТВ)	NO ₂ µg/m ³	Број дана са 85 µg/m ³ (ГВ и ТВ)	PM ₁₀ µg/m ³	Број дана са 50 µg/m ³ (ГВ и ТВ)	CO mg/m ³	Број дана са 5 mg/m ³ (ГВ и ТВ)	O ₃ µg/m ³	Број дана са 120 µg/m ³ (ЦВ)	Чађ µg/m ³	Број дана са 125 µg/m ³ МДВ)	PM _{2.5} µg/m ³	C ₆ H ₆ µg/m ³	H ₂ S µg/m ³	Број дана са 150 µg/m ³ МДВ
Брод (Рафинерија нафте Брод а.д.)	3	14	0	16	0	43	92	0,5	0	75	0	-	0	38	0,5	7	0

Средња годишње концентрације загађујућих материја које су у табели изнад приказане црвеним словима означавају случајеве када су прекорачене граничне вриједности средњих годишњих концентрација. Када су прекорачене толерантне вриједности средњих годишњих концентрација вриједности су приказане подвученим црвеним словима.

¹¹ UI (*urban-industrial*) – Мјерно мјесто за мјерење загађења у индустријском подручју

На основу тих загађујућих материја одређиване су категорије квалитета ваздуха. У складу са Чланом 21. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11), за оцјењивање су коришћени подаци мониторинга нивоа загађујућих материја који испуњавају услов расположивости и валидности. Тако извршена категоризација представља званичну оцјену квалитета ваздуха за 2023. годину.

Подаци измјерени на мјерном мјесту Брод (Рафинерија нафте Брод а.д.) указују да је оцјена квалитета ваздуха III категорија - прекомјерно загађен ваздух гдје су прекорачене толерантне вриједности за једну или више загађујућих материја, (суспендоване честице PM10 и суспендоване честице PM2.5).

Основни загађивачи ваздуха на подручју града Брод су индустријски погони, индустријске котловнице, индивидуална домаћинства, градски саобраћај, те саобраћај.

Овим планом се предлаже да све планиране активности буду спроведене у складу са Законом о заштити животне средине РС (Службени гласник РС број: 71/12, 79/15 и 70/20), како би се утврдили услови за рад и мјере за регулисање емисија у ваздух, земљиште, површинске и подземне воде и ризик по људско здравље као услов за очување квалитета ваздуха као и очување урбаног стандарда предметног подручја.

Све активности, које се планирају спровести, морају бити у складу са Законом о заштити ваздуха (Службени гласник РС број: 124/11 и 46/17), као и осталим подзаконским актима.

Бука

Појава буке у урбаним срединама је веома изражен проблем. Иако нема података о нивоу буке и акустичном оптерећењу у обухвату предметног плана, чињеница је да се у зонама саобраћајница, индустријских, услужних и других објеката могу забиљежити повишени нивои буке. Изражен утицај буке и вибрација се може јавити на локалитетима привредних и других објеката који се налазе саобраћајница, јер укупан ниво буке потиче од више различитих извора (производни процеси, саобраћај и друго).

Урбана средина је посљедњих деценија оптерећена буком, која се повећава у просјеку 10-12 dB годишње. Градску буку сачињава хаотични збир звукова који потичу од различитих и многобројних извора, а који се међусобно разликују по висини, интензитету и трајању.

Највећи узрочник комуналне буке је саобраћај са око 80%, а остали извори као што су индустрија, угоститељски објекти, улична бука различитог поријекла и бука у домаћинствима су заступљени у мањој мјери.

Комуналну буку је тешко систематизовати, пратити и проучавати, јер потиче из различитих извора и веома је промјењива. За контролу комуналне буке веома често није било разумијевања, прије свега због недовољног познавања ефеката које бука може да изазове на човјека.

С индустријализацијом долази и до велике миграције становништва у градове, због чега се јавља недовољан плански развој градова. Саобраћај се такође интензивно развија, долази до веће примјене техничких апарата, што има за посљедицу повећање броја бучних извора, како у радној тако и у животној средини. Бука се углавном може подијелити на индустријску (настаје у току рада пнеуматског алата, преса, мотора, компресора и сл.) и градску или комуналну буку. Градска бука потиче највећим дијелом од саобраћаја.

Мониторинг буке се врши само у близини објеката за које је према прописима из области животне средине неопходно прибавити еколошку дозволу, а у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СРБиХ“, број 46/89).

Заштита од елементарних непогода, техничких опасности и ратних дејстава
Профили опасности и потенцијалне могућности угрожавања

Појаве елементарних непогода и техничко-технолошких акцидената представљају сталну опасност угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Најзначајнији облици потенцијалне угрожености становништва су поплаве, пожари и земљотрес.

Када се посматра постојеће стање и појаве елементарних непогода и техничко – технолошких акцидената може се констатовати да се значајан број потенцијалних облика угрожавања становништва и материјалних добара јавља у зависности од климатских, хидролошких и других карактеристика и појава.

Појаве пожара на овом подручју имају учешће као појединачна појава или као пратећа појава других облика угрожавања становништва и материјалних дабара.

Угроженост од поплава

Када су у питању воде, углавном се ради о угрожености поплавама појединих градских насеља услед излијевање ријеке Саве, те надирања и сакупљања подземних вода услед обилних падавина, односно за вријеме високих вода ријеке Саве. Значајне количине оборинских и вода са околних брдских подручја у вријеме високих вода ријеке Саве стварају плављене површине на великом дијелу мелиорационог подручја.

Дакле, најшешћа природна непогода која погађа општину јесу поплаве. Ријеке Сава и Укрина, те бујични потоци са обронака Вучијака, наносе огромне штете инфраструктурним и стамбеним објектима, као и на усјевима на пољопривредним парцелама уз водотокове на подручју општине. На основу ранијих искустава, ризику од поплава на подручју општине, изложено је приближно 40 домаћинстава.

Кључну улогу у заштити, не само пољопривредног земљишта и усјева, већ и заштити комплетне инфраструктуре општине Брод, чини мрежа канала за заштиту од поплава. Хидротехнички (водозаштитни) објекти су објекти и системи који служе за заштиту од штетног дјеловања вода, у које спадају: насипи, водоутврде, уређена коритаводотоци, одводни канали, ободни (латерални) канали за заштиту од вањских вода, уставе, ретензије, пумпне станице за одбрану од поплава и други припадајући објекти. Подручје општине Брод је од високих и плавних вода ријеке Саве и Укрине заштићено водозаштитним објектом – одбрамбеним насипом који је изграђен дуж ријечних водотока, чиме је дефинисана одбрамбена линија на потезу Ново Село – Клакар Доњи, те створено условно брањено подручје Полој, које служи као ретензија. Ово подручје (Полој) брањено је само од великих љетних вода, те је у циљу заштите изграђен љетни заштитни насип. Ретензије Полој и Лушчани су акумулације дуж ових водотока у које се вода намјенски пушта да би се спријечило рушење насипа због прелијевања и да би се на низводном подручју смањио врх поплавног таласа.

Велике количине воде које се слијевају са обронака планине Вучијак, прихватају се са величине слива 52,05 km² и одводе ободним каналом Сава - Укрини до ријеке Саве. Заштита од ових великих брдских вода повећана је и изградњом средњег ободног канала, који воде са свог слива гравитационо одводи у ријеку Саву. Овим је сливна површина ободног канала повећана са 52,05 km² на 63,05 km².

Изградњом шаранског рибњака на локацији Сијековац, који у систему заштите од великих вода, служи и за прихват одређене количине воде, изграђен је и доводни канал који има карактер транзитног доводног канала. Регулисање потребних дотока воде из ријеке Укрине у доводни канал врши се уставом (водозахватом) на ријеци Укрини. Водозаштитни објекти за заштиту од унутрашњих вода на територији општине Брод припадају хидромелиорационом систему Ивањско поље који се налази на подручју Средње Посавине, граничи се са сјевера ријеком Савом, са запада ријеком Укрином, а са југа и истока обронцима планине Вучијак. Прихватање површинских вода и процједних вода ријеке Саве унутар подручја оивиченог одбрамбеном линијом (водоодбрамбеним насипом) и ободним каналом врши се унутрашњом примарном каналском мрежом (канал I, II, III и IV) и секундарном каналском мрежом до сабирног канала, те путем црпних станица Ивањско Поље 1 и Ивањско поље 2 у ријеку Саву.

Власништво и управљање над водозаштитним објектима као и одржавање истих прописани су Законом о водама Републике Српске (Службени гласник Републике Српке, бр.50/06, 92/09 и 121/12), којим је дефинисано да ЈУ „Воде Српске“ Бијељина и Општина Брод, у оквирима својих надлежности, управљају водним добром, као добром од општег интереса и штите га од оштећења, уништења или несавјесног и незаконитог кориштења у складу са овим и посебним законима.

На подручју општине Брод постоје слиједећи водозаштитни објекти:

1. Савски одбрамбени насип у дужини од 26.409 m,
2. Ободни канал Сава-Укрини у дужини од 18.538 m,
3. Средњи ободни канал у дужини од 4.320 m,
4. Сабирни канал у дужини од 830 m,
5. Црпне станице, Ивањско поље 1 и Ивањско поље 2,
6. Шест устава:
 - 2 на Савском насипу (Моцељ и Љубигошта),
 - Зечијем насипу (љетни насип) устава Полој,
 - 1 у небрањеном подручју Бакаре устава Бакаре,
 - 2 на Ободном каналу Сава - Укрини (Збориште и Лужани)
7. Љетни насип Полој у дужини од 9.300 m,
8. Ретензије у систему одбране од поплава (Лушчани и Полој),
9. Рибњак у систему одбране од поплава са доводним каналом, површине 760 ha,
10. Примарна каналска мрежа (канал I, II, III и IV) дужине 32.400 m,
11. Секундарна каналска мрежа дужини од 118.600 m.

Водозаштитни објекти од редног броја 1 до 9 налазе се под ингеренцијом ЈУ „Воде Српске“ Бијељина док се објекти под редним бројем 10 и 11 налазе под ингеренцијом Општине Брод. Водозаштитни објекти су димензионисани на тзв. 100 - годишњу велику воду.

Поред поплава на урбаном подручју постоје и остали облици угрожености као што су угроженост становништва од земљотреса, угроженост од града и снијега и техничко-технолошких акцидентата, угроженост од јонизујућих зрачења.

Угроженост од пожара

Заштита од пожара обухвата скуп мјера и радњи управне, организационе, материјално-техничке, образовне и пропагандне природе, које се предузимају ради спречавања избијања и ширења пожара, његовог откривања и гашења, те спасавања људи, имовине и животне средине угрожених пожаром. Заштита од пожара организује се и спроводи у свим мјестима и на свим објектима који су изложени опасностима од избијања и ширења пожара.

Појаве пожара у највећем броју случајева се могу спријечити или избјећи елементарним поступцима превентивне заштите од пожара и одређеном противпожарном културом.

Типични примјери непосредних узрочника пожара су: неисправни и оштећени димњаци, ложишта, електричне и плинске инсталације, преношење пожара са објекта на објекат, велика густина изграђености, коришћење лако запаљивих грађевинских материјала приликом градње објеката и слично. Овим недостацима могу се додати и неадекватно спроведене урбанистичке мјере заштите (неправилан распоред објеката и недовољна међусобна растојања објеката осјетљивих на пожар).

Појаве пожара и могућност провођења мјера заштите

Појаве пожара најчешће се јављају на стамбеним и јавним објектима и објектима у којима се користи, прерађује или складишти лакозапаљиви материјал (бензин, гас и остали деривати). Посебан проблем у области заштите од пожара овог подручја представља потенцијална опасност од експлозија и пожара у саставу комплекса Рафинерије нафте, док је у мањој мјери изражена опасност од шумских пожара.

Најчешћи узрок пожара већих размјера на овом подручју су несавјесно понашање појединаца, те неисправност електричних инсталација, паљење корова и неправилно руковање запаљивим материјалима.

Основу система заштите од пожара чини Територијална ватрогасна јединица Брод.

Угроженост од земљотреса

Подручје обухвата Урбанистичког плана припада појасу максималног интензитета потреса 8° MSK-64 за повратни период од 500 година.

Да би се благовремено и квалитетно реализовале превентивне мјере заштите од рушења у случају земљотреса потребно је изврши одређена прилагођавања у смислу примјене прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите.

За успјешно извршавање задатака спашавања становништва и материјалних добара у случају појаве земљотреса односно рушења и оштећења стамбених и других објеката потребно је извршити велике промјене, а прије свега у домену формирања, обуке и опремања екипа за тражење и спашавање становништва из рушевина, обезбјеђење и припрему капацитета за рашчишћавање рушевина као и планирање и организацију других мјера заштите и спашавања и нормализације у функционисању инфраструктуре и других дјелатности неопходних за нормализацију живота.

Поред наведених угрожености, на урбаном подручју постоје и остали облици угрожености као што су угроженост од елементарних непогода и техничко-технолошких акцидената.

Угроженост од елементарних непогода

Елементарне непогоде које угрожавају становништво и материјална добра посљедица су климатских, геолошких, географских и других фактора. Оне чине веома висок проценат од укупног броја идентификованих ризика.

Због неуједначености количине падавина током године, односно њихове дефицитарности посебно у лјетњем периоду, честа је појава у сушних раздобља, што за посљедицу има значјно смањење приноса у пољопривреди али и пресушивање извора питке воде.

Заштита од техничко-технолошких акцидената

С обзиром на постојање привредних капацитета на подручју обухвата Урбанистичког плана може се констатовати да је могућа појава различитих облика техничко-технолошких акцидената.

Техничко-технолошки акциденти предствљају потенцијалну опасност угрожавања становништва и животне средине.

Могуће се у хаварије у скалдиштима лакозапаљивих горива и гасова, хаварије у индустријским постројењима... Генерално гледајући, структуре капацитета како производних тако и складишних су такве да су најзначајнији узрочници техничко-технолошких акцидената застрајалост и дотрајалост. Такође, слабо спровођење мјера превентивне заштите представља најзначајнији узрочник техничко-технолошких акцидената.

Б.1.1.7. Земљишна политика

Када говоримо о земљишту, најшири појам с којим се сусрећемо је земљишна политика (енгл. Land Policy). Она је државни инструмент који обухвата стратегију и циљеве друштвеног и економског развоја, те заштиту околине. Земљишна политика се оставрује различитим мјерама управљања земљиштем (енгл. Land Managment). Могу да имају различите облике, а циљ им је одрживо кориштење земљишта како пољопривредног, тако и изграђеног.

У Републици Српској проблематику земљишта, тј. земљишне политике регулишу следећа законска акта:

- Закон о грађевинском земљишту;

- Закон о пољопривредном земљишту;
- Закон о шумама;
- Закон о стварним правима.

Према Закону о грађевинском земљишту Републике Српске (Сл. гласник Републике Српске бр 112/06, 38/11, 40/13) грађевинско земљиште се користи према његовој намјени и на начин којим се обезбјеђује његово рационално коришћење у складу са законом. Градским грађевинским земљиштем сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је одговарајућим плановима намјењено за изградњу објеката у складу са одредама Закона о уређењу простора, а раније је одређено законом и другим прописима, односно које буде као такво одређено одлуком скупштине општине односно града. Остало грађевинско земљиште у смислу наведеног закона је изграђено и неизграђено земљиште намјењено за изградњу објеката у складу са одредбама Закона о уређењу простора, које се налази ван зоне градског грађевинског земљишта, односно ван градова и насеља градског карактера, а одређено је одлуком скупштине општине, односно града.

Према Закону о грађевинском земљишту, градско и остало грађевинско земљиште може бити у државном и приватном власништву.

Закон о пољопривредном земљишту (Сл.гл. РС бр. 93/06, 86/07, 14/10, 5/12, 58/19 119/21 и 106/22) промјена намјене пољопривредног земљишта I,II,III,IV катастарске, односно бонитетне класе у непољопривредне сврхе врши се у складу са спроведбеним документима просторног уређења. Уколико за одређено подручје није донесен спроведбени документ просторног уређења или није предвиђено његово доношење, промјена намјене пољопривредног земљишта I,II,III,IV катастарске, односно бонитетне класе врши се у складу са локацијским условима, само за изградњу:

- објеката за које локацијске услове издаје министарство надлежно за послове грађевинарства;
- објеката који су у функцији пољопривредне производње,
- индивидуалних стамбених и помоћних објеката у оквиру пољопривредног агздиснтва на том подручју.

Овим Законом се промовише заштита квалитетног пољопривредног земљишта, али проблем је што за класификацију пољопривредног земљишта користи два различита система мјера (бонитетне и катастарске класе).

Основни циљеви земљишне политике на подручју Урбанистичког плана градског насеља Брод су:

- рационално коришћење грађевинског земљишта;
- подстицање урбане обнове и погушћавање насеља;
- заштита квалитетног пољопривредног земљишта;
- промовисање инвестирања кроз ефикасно прибављање локација.

Инструменти земљишне политике (нарочито урбане земљишне политике) у временском хоризонту Плана требају бити сљедећи:

- планерски-урбанистичка и грађевинска регулатива (урбанистички и регулациони планови, планови парцелације, прописи по грађењу), забрана или рестрикција изградње на одређеној локацији;
- порески (фискални)-поред калсичних пореза потребно је увести и друге порезе или општинске таксе, као што је порез или такса на повећану вриједност земљишта, на промјену намјене земљишта, на комерцијални земљиште (за пословање и станове за издавање и продају). Могућа су и посебна изузећа од плаћања пореза или таксе;
- тржишни - слободно тржиште промета земљиштем, продаја земљишта, постојање приватних, јавних и мјешовитих предузимачких компанија, могућност прединвестирања у земљиште, укључујући и приватни капитал кроз конкретне програме и пројекте;
- финансијски - постојање различитих банкарских и других финансијских институција, као што су кредитне задруге, штедионице, инвестициони фондови, институционални инвеститори и могућност кредитирања производње грађевинског земљишта и изградње, као и развијено секундарно тржиште капитала и хартија од вредности и плаћање помоћу дионица;
- административни - експропријација, ограничавање права држања празног земљишта, обавеза уређења земљишта тј. парцелација, заштита природних и културних објеката.

Ово захтјева дефинисање и доношење одговарајуће правне регулативе за спровођење планова која се односи на следеће инструменте:

- аквизиција земљишта, коју јавне власти спроводе не само за имплементацију стамбених пројеката, већ и за развој економских активности и имплементацију развојних пројеката;
- експропријација (само за обезбјеђење јавног интереса);
- право прече куповине;
- (ре)парцелација земљишта (спречавање парцелације – цјепања катастарских парцела у рубним зонама грађевинског земљишта које нису покривене плановима);
- развој локалне инфраструктуре, као и, евентуално, могућност склапања уговора између локалне управе и власника земљишта о обавезној имплементацији плана.

Кључна ствар за ефикасно функционисање земљишне политике представља одређивање својине на земљишту. Локалне власти морају да имају следеће одговорности:

- стицање и располагање јавном својином - земљиштем, управљање земљиштем у локалној својини (куповање, продавање, издавање у закуп и др.);
- детаљније регулисање локалним прописима појединих законских рјешења, како би била прилагођена локалним условима;
- прикупљање јавних прихода (пореза и др.), у циљу финансијског оспособљавања за куповину земљишта, инвестирање у опремање земљишта, грађење и на тај начин капитализацију локалне имовине;
- комплетирање надлежности и одговорности за регулисање коришћења земљишта, "производњу" (уређење и опремање) грађевинског земљишта/локација, организовање и развијање јавних услуга, производњу станова и одговорност за општи привредни и социјални развој.

Локална агенција за производњу земљишта – локација (Дирекција за грађевинско земљиште општине Брод или сл.) треба да буде надлежна за координацију свих послова.

Велики значај за земљишну политику имају процеси које се односе на имовинска права и то:

- поврат земљишта бившим власницима (реституција);
- реформа права закупа;
- комасација и репарцелација земљишта.

У БиХ још није усвојен Закон о реституцији земљишта. Тренутно је у току његова израда.

Код реформе права закупа потребно је регулисати различите аспекте закупа, концесионарства због инфраструктурног развоја и различитих видова лизинга у зависности од функција (становање, комерцијалне дјелатности, индустријске и друге).

Генерално, земљишна политика мора располагати одређеним инструментима као што су:

- економски инструменти (пореска и кредитна политика, формирање финансијских институција као што су развојне банке, хипотекарне банке, приватни фондови, развој тржишта хартија од вриједности и капитала итд.);
- организациони инструменти (формирање агенције за производњу земљишта – локација, промовисање партнерства јавног и приватног сектора);
- правни инструменти (доношење локалних прописа за прилагођавање законских рјешења локалним условима).

Б.1.1.8. Процес промјене намјене земљишта

За компаративан приказ процеса конверзије земљишта у обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод користили су се подаци пројекта Европске агенција за животну средину ЕЕА-Corine Land Cover из 2012. и 2018. године. Код CORINE LC пројекта је генерално ријеч о пројекту праћења и коришћења земљишта (земљишног покривача) у Европи током времена ради идентификације промјена у његовом коришћењу.

Поређење CORINE 2012. и CORINA 2018. указује на раст грађевинског земљишта, ораница, производних зона, пашњака и осталог пољопривредног земљишта.

Б.1.1.9. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Урбани развој посматраног подручја произашао је из јединства природних и створених елемената, међусобно и посљедишно везаних.

Анализом урбаног развоја намећу се двије категорије развоја:

- контролисани
- неконтролисани урбани развој.

Контролисани урбани развој представља развој у свим областима, произашао из документације вишег и нижег реда.

Овакав урбани развој прати стручна документација израђена у форми студија, анализа идејних пројеката, мастер планова, регулационих планова, планова парцелације, урбанистичких пројеката и сл.

У досадашњем развоју подручје обухваћено урбанистичким планом, је мњим дијелом покривено планском документацијом-три Регулациона плана, која су донесена за централно подручје насељеног мјеста Брод, насеља Скеле и Рит, а којима су детаљно дефинисани услови пројектовања и изградње нових објеката, подручја од општег интереса за развој привреде или за изградњу објеката друштвене инфраструктуре.

Просторно планска документација:

Стратешки планови

1. Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025., („Службени гласник Републике Српске“ 15/15);
2. Просторни план општине Брод 2017 – 2037.године – (Институт за грађевинарство ИГ, Бања Лука,2019.година);
3. Урбанистички план градског насеља Брод за период 1989-2005/10, Комисија за просторно уређење и комуналне послове, РО ГИК „Брод“ ООУР „Пројектбиро“;

Сprovedбени документи

1. Измјена и допуна Регулационог плана „Рит А и Б“ Српски Брод, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2003. година;

2. Ревизија Регулационог плана «Центар» у Босанском Броду, Урбанистички завод а. д. Републике Српске, Бањалука, Бањалука, 2008;
3. Ревизија Регулационог плана стамбеног насеља „Скеле“ у Броду, Планинг, д.о.о. Прњавор, 2009;

Планови, програми развоја, стратегија

1. Стратегија развоја општине Брод за период 2022-2028. година, март 2024. године;
2. Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју Општине Брод (важност: од 01.01.2016. до 31.12.2025. године) књига – I, Шума план, Бања Лука 2016. године)
3. Резултати Пописа становништва, домаћинстава и станова у Републици Српској 2013.године, Републички завод за статистику Републике Српске, Бањалука, 2017.године;
4. Градови и општине Републике Српске Република Српска, Републички завод за статистику
5. Програм зона санитарне заштите изворишта градског водовода „Брод“, општина Брод, Ибис инжињеринг, 2018, Бања Лука

Контролисаним урбаним развојем се планови проводе, изводи се неопходна инфраструктура, остварује се континуитет и функционалност у просторном смислу. Чувају се и коридор за планирану инфраструктуру, а заштитним зонама се чувају инфраструктурни линијски системи (саобраћајна инфраструктура, електроководи, хидротехничка инфраструктура...) као и заштитини појасеви водотокова.

У циљу контролисаног урбаног развоја Скупштина општине Брод је на сједници одржаној 20.7.2018.год. донијела је Одлуку о уређењу простора и грађевинском земљишту („Службенигласник општине Брод“ број 9/18) којом се одређује градско и остало грађевинско земљиште на подручју општине Брод, уређују услови и начин располагања градским и осталим грађевинским земљиштем у својини Општине, основе и мјерила за обрачун и начин плаћања накнаде за трошкове уређења градског грађевинског земљишта, ренте; урбанистичка правила уређења простора и изградње објеката, те постављање и уклањање објеката привременог карактера и друга питања од значаја за уређење простора и грађење.

Стратешки документи просторног уређења (Просторни план Републике Српске, просторни план подручја посебне намјене Републике Српске, заједнички просторни план за територију двије или више јединица локалне самоуправе, просторни план јединица локалне самоуправе, урбанистички план) су развојни, дугорочни документи просторног уређења којима се дефинишу основни циљеви и принципи развоја у простору, а спроведбени документи просторног уређења (зонинг план, зонинг план подручја посебне намјене, регулациони план, урбанистички пројекат, план парцелације) су техничко-регулативни документи на основу којих се дефинишу услови за пројектовање и извођење објеката.

Неконтролисани урбани развој, у првом реду представља изградњу бесправних објеката. Карактеристична је и бесправно изградња помоћних објеката, лошег бонитета, изузетно лошег изгледа.

Бесправна изградња повлачи за собом неадекватну саобраћајну мрежу, стихијски насталу, са недовољним попречним профилем саобраћајница, без тротоара, без пратећег зеленила, неадекватног застора и сл.

Неконтролисани урбани развој, уништава и заштитне инфраструктурне коридоре као и заштитне појасеве.

Неконтролисаним урбаним развојем отежава се, а често и онемогућава хоризонтална регулација (адекватно формирање грађевинских линија) а деградира се и визуелни идентитет простора.

По питању коришћења земљишта, неконтролисаним урбаним развојем често се узурпира земљиште других намјена, врши се стихијско препарцелисање земљишта, отежавају се имовинско правни односи и сл.

Б.І.1.10. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

Земљишта контактних зона урбанистичког плана углавном представљају пољопривредно земљиште, дјелимично шумско и грађевинско земљиште на којем су никла стамбена насеља (пољопривредна домаћинства), најчешће стихијски грађена уз комуникације.

Б.І.1.11. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Земљишта у функцији заштите су: заштитни појасеви и заштитне зоне.

Заштитни појасеви и заштитне зоне (одредба чл. 2, тачка е) Закона о уређењу простора и грађењу (Сл.гласник РС број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) "заштитни појас и заштитна зона су површине земљишта, водне површине или ваздушни простори који су одређени планом или на основу плана нумерички и графички и намијењени су за заштиту живота и здравља људи, безбједност објеката, површина или простора, у складу са одредбама посебних прописа или у складу са стручним правилима која се примјењују у одговарајућој области".

Заштитно зеленило, на припадајућем земљишту представља посебан вид заштите.

Б.І.1.12. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

Према „Закону о комуналним дјелатностима“ („Службени гласник Републике Српске“, бр. 124/11 и 100/17 утврђују се комуналне дјелатности од посебног јавног интереса и начин обезбјеђивања посебног јавног интереса, организација обављања комуналних дјелатности и начин њиховог финансирања. Као комуналне дјелатности од посебног јавног интереса, у смислу наведеног закона, сматрају се:

- производња и испорука воде,
- пречишћавање и одвођење отпадних вода,
- производња и испорука топлотне енергије,
- збрињавање отпада из стамбених и пословних простора,
- управљање јавним просторима за паркирање возила,
- одржавање јавних тоалета,
- управљање кабловским канализацијама за комуникацијске каблове и системе,

- тржничка дјелатност,
- погребна дјелатност,
- димњачарска дјелатност,
- јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају,
- чишћење јавних површина у насељеним мјестима,
- одржавање, уређивање и опремање јавних зелених и рекреационих површина, одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима,
- одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина,
- јавна расвета у насељеним мјестима и
- дјелатност зоохигијене.

Према наведеном Закону, скупштина јединице локалне самоуправе (општине, градови) може одлуком утврдити као дјелатност од посебног интереса и друге комуналне дјелатности, ако су те дјелатности незамјењив услов живота и рада грађана, предузећа или рада других организација.

У смислу овог Закона комуналним дјелатностима сматарају се производња и испорука комуналних производа и пружање комуналних услуга који су незмјењив услов живота и рада физичких и правних лица и других субјеката, а за које јединица локалне самоуправе дужна да обезбједи квалитет, обим, доступност и континуитет у складу са законским обавезама и расположивим средствима, као и надзор над њиховим обављањем.

Производња и испорука воде обухвата сакупљање, пречишћавање и испоруку воде корисницима за пиће и друге потребе, водоводном мрежом до мјерног инструмента корисника, укључујући и мјерни инструмент.

Пречишћавање и одвођење отпадних вода обухвата сакупљање искоришћених вода од прикључка корисника на заједничку канализациону мрежу, одвођење канализационом мрежом, пречишћавање и испуштање из мреже, као и чишћење септичких јама.

Збрињавање отпада из стамбених и пословних простора обухвата прикупљање, одвожење, депоновање, уништавање или прераду отпада, осим индустријског отпада и опасних материја, као и одржавање депоније.

Чишћење јавних површина у насељеним мјестима обухвата прикупљање, одвожење, депоновање и уништавање отпада и падавина.

Одржавање, уређење и опремање јавних зелених и рекреационих површина обухвата: одржавање дрвећа, дрвореда и другог шумског растиња (поткресавање, залијевање, замјена стабала, сађење нових стабала, заштита од болести и штеточина и слично), сијање траве, одржавање и опремање површина и одржавање у функционалном стању (парковске клупе, реквизите дјечије забаве и друге реквизите, инсталације, уређаји и друго) у парковима, дрворедима, скверовима, травњацима, зеленило уз саобраћајнице, зелене површине уз стамбене зграде, површине за рекреацију, отворене плаже, обале ријека и језера и слично.

Одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина обухвата уклањање кишнице, сњега и леда са јавних површина.

Производња и испорука топлотне енергије обухвата производњу и испоруку паре и топле воде из даљинског централизованог извора или појединачних извора за гријање и друге сврхе, топоводном мрежом до подстанице подтрошача, укључујући и подстаницу.

Тржничка дјелатност обухвата комунално опремање, одржавање и организацију обављања промета пољопривредним, прехранбеним и другим производима на отвореним и затвореним просторима који су за то намјењени.

Погребна дјелатност обухвата одржавање гробаља и крематоријума, пружање погребних услуга, обављање свих послова у вези са сахрањивањем умрлих (припремање гробних мјеста, опремање умрлих, њихов пренос, споровђење церемоније сахрањивања, односно кремирања, уређивање и одржавање гробова и друго).

Јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају обухвата певоз лица аутобусима, трамвајима, тролејбусима, жичарама и успињачама.

Одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима обухвата поправке и модернизацију улица, плочника, тргова, објеката за јавну раствјету и вертикалне и хоризонталне саобраћајне сигнализације.

Јавна расвјета у насељу обухвата освјетљавање саобраћајних и других јавних површина у насељеним мјестима.

Дјелатност зоохигијене обухвата хватање и збрињавање напуштених и угрожених домаћих животиња (кућних љубимаца), превозење и смјештај у посебно изграђене објекте за те намјене (азил), исхрана и ветринарска заштита, еутаназију старих животиња и сигурно уклањање животињских лешева са јавних површина и снацију терена, као и управљање објектима за смјештај животиња.

Скупштина општине Брод на 26. редовној сједници одржаној дана 27.02. 2015. године доњела је Одлуку о комуналној накнади.

Општина Брод је 2013.године донијела Одлуку о комуналном реду ("Службени гласник Општине Брод", број: 3/13, 10/15, 9/17).

Скупштина општине Брод на 26. редовној сједници одржаној дана 27.02.2015. године доњела Одлуку и гробљима и погребној дјелатности.

Скупштина општине Брод, на 26. сједници одржаној дана 27.02.2015. године доњела Одлуку о водоводу и канализацији на подручју општине Брод.

Скупштина Општине Брод на 30. редовној сједници одржаној дана 25.07.2019. године, доњела Одлуку о условима и начину снабдјевања топлотном енергијом („Службени гласник Општине Брод“ 11/19)

Скупштина општине Брод на 14. редовној сједници одржаној дана 30.01.2018. године доњела Одлуку о Градској пијаци у Броду („Службени гласник Општине Брод 2/18).

Б.1.1.13. Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

У оквиру предметног обухвата утврђено је 18 зона (цјелина) до којих се дошло валоризацијом стања урбаног простора. На нивоу тих зона, које су дефинисане као валоризациони блокови, обрађени су карактеристични урбани параметри.

Зоне се разликују по природним и створеним условима.

При дефинисању зона, односно блокова, главни параметар је била постојећа физичка структура и намјена простора, уз усклађивање са другим параметрима као што су границе насељених мјеста, саобраћајнице, ријека и сл.

У складу с тим, издвојило се 18 валоризационих блокова који се могу сврстати по групама:

- 1) централни дио града: блокови 1 и 2
- 2) неизграђени простори (потпуно или у већој мјери): блокови 3, 5, 6, 11, 15 и 16
- 3) контактни блокови централном дијелу града: 10, 12, 13
- 4) стамбене зоне јужно и југоисточно од контактних блокова: 4, 7, 8 и 14
- 5) привредне зоне: 9, 17 и 18

У централном дијелу су претежно заступљени администрација, здравство, култура, образовање, услужне дјелатности, спорт и рекреација, односно јавне зелене површине, са распоређеним претежно вишепородичним стамбеним објектима, док су у мањој мјери заступљени породични стамбени објекти.

У блоковима који су у већој мјери неизграђени углавном је заступљено породично становање, осим у блоку 11 гдје доминира пословна функција.

Контактни блокови централном дијелу града су густо насељени и доминира породично становање уз неколико различитих намјена као што су пословање, комуналне дјелатности (водовод и канализација), спорт и рекреација (фудбалски стадион), јавне зелене површине, образовање (основна школа).

Стамбене зоне јужно и југоисточно од контактних блокова су малих густина изграђености у којима је заступљено породично становање, а у блоку 14 налази се и градско гробље.

У привредним зонама, осим производње као доминантне функције (рафинериј нафте), има и мањи број породичних објеката изграђених уз саобраћајне коридоре.

У планском периоду нагласак треба ставити и на ријеку Саву, која представља потенцијал за развој атрактивних садржаја. Који би у великој мјери утицали на квалитет како живота становника општине, тако и квалитет туристичке понуде, односно већи број посјетилаца

Б.1.2. Становништво

Б.1.2.1. Демографски развој

Обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод заузима крајњи сјеверни дио општине Брод, односно простор у великом меандру ријеке Саве између Ивањског поља и Полоја. У територијалном погледу ријеч је о подручју насељеног мјеста Брод.

Анализом кретања броја становника, за период 1971-2013. године, како за обухват урбанистичког плана тј. насељеног мјеста Брод, тако и Општине Брод, закључује се следеће:

- број становника је растао у периоду до 1991. године;

- поредећи пописну годину 2013. са 1991., уочава се драстичан пад броја становника;
- број становника смањен је са 30115 у 1971. години на 15720 становника у 2013. години, односно са 10003 на 7637 становника;
- унутар периода 1971 – 2013. године стопа раста становништва Општине показује тенденцију смањења, јер је у периоду 1971 – 1981.године износила 6,96 ‰, у периоду 1981 – 1991. године 5,58 ‰, а у периоду 1991 –2013. године -33,58 ‰;
- унутар периода 1971 – 2013. године стопа раста становништва насељеног мјеста Брод показује тенденцију смањења, јер је у периоду 1971 – 1981.године износила 22,24 ‰, у периоду 1981 – 1991. године 11,97 ‰, а у периоду 1991 –2013. године -27,02 ‰;
- популација Урбанистичког плана градског насеља брод чинила је 48,58% укупног становништва општине, 2013 године;
- процјена је да за 2023. годину на подручју Општину Брод живи 14626 становника (континуитет смањења броја становника за период 2013-2023.)

Табела бр. 7.:Кретање броја становника

општина, насељено мјесто Брод	године				Пописни период 1971/1981		Пописни период 1981/1991		Пописни период 1991/2013	
	1971.	1981.	1991.	2013.	Промијена	Стопа ‰	Промијена	Стопа ‰	Промијена	Стопа ‰
Општина	30115	32286	34138	15720	2171	6,96	1852	5,58	-18418	-33,58
насељено мјесто Брод	10003	12506	14098	7637	2.503	22,24	1592	11,97	-6461	-27,02

Извор података: Попис становништва, домаћинства/кућанстава, станова и пољопривредних газдинстава 1991., Федерални завод за статистику, Сарајево, 1998.године, Резултати Пописа становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013.године, Републички завод за статистику Републике Српске, Бањалука, 2017.године

Природно и механичко кретање становништва

Природно кретање становништва и његове компоненте–наталитет (рађање) и морталитет (смртност) представљају фундаменталну биолошку детерминанту демографског развоја из које проистиче биолошка репродукција становништва.

Ослањајући се на „Просторни плана општине Брод 2017-2037. године“, закључује се сљедеће:

- у периоду 1971-1991.године, уочљиве су високе стопе наталитета и доста ниже стопе морталитета што је проузроковало високе стопе природног прираштаја и негативне стопе миграционог салда, а самим тим значајно учешће механичке компоненте у обнављању становништва. Разлози за такав тренд наведених процеса су били економске, социјалне, образовне, биолошке, психолошке и културне природе.
- у периоду 1996-2016.године уочљиво је сукцесивно смањивање наталитета у апсолутном (број живорођених) и релативном смислу (смањење стопе) и повећање броја умрлих, у односу на претходни период, што је довело до опадања природног прираштаја израженог непрекидним увећањем разлика између броја умрлих и рођених. Кретање стопе наталитета, као и тренд морталитета одражавају неповољну демографску тенденцију. Директно су условили да у Општини природна компонента смањења становништва има предност у односу на механичку.
- период 1971-1981.године је период који карактерише висока стопа наталитета (16,6 ‰) и ниска стопа морталитета (6,7 ‰). Обнављање становништва остварено је природном компонентом значајније у односу на механичку компоненту. Механичка компонента је са негативним предзнаком што указује на то да је подручје Општине захваћено емиграцијом и да је природни прираштај становништва значајније допринео повећању броја становника у овом периоду;
- у наредном посматраном периоду 1981-1991.године није било већих промјена у механичком и природном кретању становништва, у односу на претходни период. Вриједности природног прираштаја и вриједности салда миграције су у благом опадању у односу на претходни период. Стопа наталитета је и даље високих вриједности. Ниска вриједност стопе морталитета се није мјењала у овом периоду. Просјечна годишња стопа природног прираштаја износила је 8,9 ‰, а вриједност стопе миграционог салда је -3,3 ‰. Вриједности природног прираштаја су у апсолутном и релативном смислу значајно веће од вриједности салда миграције, а обзиром да механичка компонента има негативну вриједност у односу на природну компоненту, то значи да је на територији Општине и даље присутна емиграција и да природна компонента у већој мјери доприноси порасту броја становника у односу на салдо миграције;
- период 1996-2001.године је период који карактерише висока стопа наталитета (8,8 ‰) и висока стопа морталитета (7,4 ‰). Обнављање становништва остварено је како природном, тако и механичком компонентом. Обе компоненте имају просјечне годишње стопе са позитивним предзнаком, с тим да је стопа природног кретања у апсолутном и релативном смислу већа од стопе механичког кретања становништва што указује на то да је на подручју Општине повећању броја становника допринела природна компонента више него механичка;

- пад у броју становника у периоду 2001-2011.године остварен је евидентним опадањем природне компоненте обнављања становништва (смањење стопе наталитета и повећање стопе морталитета). Разлика између броја живорођених и броја умрлих се увећала у односу на претходни период, што је резултирало негативним природним прираштајем у овом периоду (просјечна годишња стопа природног прираштаја је износила -2,0 ‰). Вриједност стопе наталитета (7,7 ‰) је нижа у односу на вриједност стопе морталитета (9,7 ‰). Стопа салда миграције је са позитивним предзнаком (0,9 ‰), али је вриједност у апсолутном и релативном смислу нижа од вриједности природног прираштаја. Природна компонента је у овом периоду значајније учествовала у смањењу броја становника на подручју Општине.
- у наредном посматраном периоду 2011-2013.године није било већих промјена у механичком и природном кретању становништва, у односу на претходни период. Вриједности природног прираштаја су и даље са негативним предзнаком, вриједности салда миграције су у порасту у односу на претходни период и задржале су позитиван предзнак. У односу на претходни период вриједности стопе наталитета су опале, а вриједности стопе морталитета су порасле (вриједност стопе наталитета износила је 6,1 ‰, а вриједност стопе морталитета 11,5 ‰). Просјечна годишња стопа природног прираштаја износила је -5,4 ‰, а вриједност стопе миграционог салда је 2,6 ‰. Као и у претходном периоду, природна компонента је допринела смањењу броја становника, обзиром да су јој вриједности у апсолутном и релативном смислу веће од салда миграције и да су са негативним предзнаком;
- Пад у броју становника у периоду 2013-2016.године остварен је како негативним природним прираштајем тако и негативним миграционим салдом. У овом периоду стопа салда миграције је промјенила предзнак, па је из позитивне прешла у негативну, али је у апсолутном и релативном смислу ниске вриједности (-1,4 ‰). Разлика између броја живорођених и броја умрлих је у благом опадању у односу на претходни период, али су вриједности природног прираштаја и даље негативне и високе. Стопа наталитета је истих вриједности као у претходном периоду (6,1 ‰), док је морталитет нешто нижих вриједности, у односу на претходни период (10,5 ‰). Упоредо са процесом опадања природног прираштаја смањило се и учешће стопе миграционог салда, обзиром да је стопа миграционог салда са негативним предзнаком, тако да је одсељавање становништва такође утицало на смањење укупног броја становника.

Но, посматрајући обухват Плана, тј. насељено мјесто Брод, за период 2014.-2024. године, закључује се слjedeће:

- Природни прираштај је негативан, изузев 2023. године;
- Вриједности природног прираштаја су позитивније у односу на општински ниво;
- Наталитет у обухвату плана креће се од 61% до 90% општинског наталитета;
- Морталитет у обухвату плана се креће од 51% до 61% општинског морталитета;

Табела бр. 8.: Природни прираштај у обухвату УП Брод у периоду 2014-2024. године

година	нм Брод/Општина	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
натурални прираштај	нм Брод	69	61	68	73	73	75	72	85	76	91	72
	општина	94	89	110	98	101	105	107	94	97	106	108
	%општине	73,4	68,54	61,82	74,49	72,28	71,43	67,29	90,43	78,35	85,85	66,67
морталитет	нм Брод	94	103	86	104	85	118	134	127	123	90	97
	општина	159	178	163	198	165	197	223	243	224	147	179
	%општине	59,12	57,87	52,76	52,53	51,52	59,9	60,09	52,26	54,91	61,22	54,19
природни прираштај		-25	-42	-18	-31	-12	-43	-62	-42	-47	1	-25

Извор података: Допис Републички завод за статистику 06.3.04/060-563/25., 13.08.2025. године

Достављени подаци о механичком кретању за ниво Општине (2014-2024. године), тј. унутрашњим миграционим кретањима, указали су на следеће:

- емиграционо подручје;
- континуиран негативан миграциони салдо;
- највећи одлив је ка другим другим јединицама локалне самоуправе Републике Српске;
- највећи прилив је из других јединица локалне самоуправе Републике Српске;
- највећи одлив забиљежен је 2023. године,

Табела бр. 9.: Унутрашња миграциона кретања за период 2014-2024. године за територију Општине Брод

Година	Број досељених у општине Републике Српске				Број одсељених из општина Републике Српске				Миграциони салдо
	укупно	из Федерације БиХ	из Брчко Дистрикта	из других општина Републике Српске	укупно	у Федерацију БиХ	у Брчко Дистрикт	у друге општине Републике Српске	
2014	77	21	3	53	107	27	1	79	-30
2015	71	20		51	80	20	1	59	-9
2016	68	20	2	46	88	11	3	74	-20
2017	50	13		37	72	14	1	57	-22
2018	59	7	3	49	78	11	1	66	-19
2019	76	22	3	51	100	22		78	-24
2020	57	14	1	42	68	10		58	-11
2021	74	20	1	53	79	13	3	63	-5
2022	62	18	4	40	75	13	2	60	-13
2023	63	14	4	45	103	17	4	82	-40
2024	65	19		46	85	22	2	61	-20

Извор података: Допис Републички завод за статистику 06.3.04/060-563/25., 13.08.2025. године

Према планерском попису објеката, закључује се да је највећа концентрација објеката вишепородичног становања у блоку 1, а породичних у блоку 10.

Б.1.2.2. Структура становништва (старосна и полна структура)

Структуре становништва су значајан сегмент сваке демографске анализе. Појам структура становништва према неком обиљежју означава фреквенцију према вриједностима или модалитетима тог обиљежја. Врло је промјенљива категорија и у зависности је од фактора који је одређују. Она је функција природног кретања и просторне покретљивости становништва, а истовремено је и њихов фактор.

Анализа старосне и полне структуре становништва је битна из разлога што из ње произилазе кључни контингенти становништва како за биолошку репродукцију, тако и за формирање радне снаге. Директно су условљени природним кретањем становништва.

Темељним анализирањем ове структуре могу се добити старосно – полни функционални контингенти који нас обезбјеђују продуктивним подацима, као што су: подаци о старости становништва, за истраживање биорепродукције, за оцјењивање радног потенцијала становништва, за планирање школства итд.

Полна и старосна структура

Према стручњацима УН – а по величини удјела становништва у доби од 65 година и више у укупном становништву, разликујемо три типа становништва:

- младо становништво (када је уддио старијих 4% и мање);
- зрело становништво (ако је уддио старијих 4-7%);
- старо становништво (ако је уддио старијих изнад 7%).

Полна и старосна структура становништва по посљедњем попису становништва из 2013. године, указује да подручје обухвата УП-а припада категорији *старо становништво*. Незнатно је повољнија ситуација у категорији *мушко становништво*.

Већи је уддио женске популације у укупној популацији обухвата плана.

Табела бр. 10.: Старосна и полна структура становништва

Насеља	пол	Старосне групе					
		0 – 14		15 – 64		> 65	
		2013		2013		2013	
		број	%	број	%	број	%
Република Српска	укупно	164807	14,08	805146	68,80	200389	17,12
	мушко	84520	14,78	403696	70,6	83596	14,62
	женско	80287	13,41	401450	67,07	116793	19,51
Општина Брод	укупно	2214	14,08	10823	68,85	2683	17,07
	мушко	1160	15,12	5449	71,04	1061	13,83
	женско	1054	13,09	5374	66,76	1622	20,15
нм Брод	укупно	1164	15,24	5232	68,51	1241	16,25
	мушко	626	17,03	2568	69,86	482	13,11
	женско	538	13,58	2664	67,26	759	19,16

Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Република Српска, републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. године

Старосна група становништва од 0 - 14 година, учествује са 15,24% у укупном становништву. Категорија радно способног становништва, у доби од 15 - 64 године учествује са 68,51%.

Просјечна старост становништва Општине Брод за 2023. годину износи 45,09 године што је више од просјечне старости у Републици Српској (43,90)¹².

Према процјенама из 2023. године (ниво општина), учешће младог становништва од 0 – 14 година смањило се на 11,67%. Категорија радно способног становништва је такође смањена посматрајући учешће у укупном становништу, и према процјенама из 2023. године износи 65,62%. Повећање биљежи старо становништво (65 година и више), чије учешће у укупном становништу износи 22,71%.

Старост становништва је фактор који ограничава даљи демографски, социјални, економски, културни и просторни развој општине у цјелини. Тај процес узрокује многобројне демографске, социјалне и економске посљедице, које се манифестују кроз смањење стопе раста становништва, погоршање структуре становништва, повећање притиска на систем социјалног осигурања, смањење економске ефикасности итд.

Национална /етничка структура становништва

Национална структура по Попису из 1991. године за територију Општине указује да су Хрвати били најбројнији (сва 40%), док по Попису из 2013. године су најбројнији Срби (сва 70%),.

Табела бр. 11.: Становништво према етничкој/националној припадности, општина Брод, 1991. и 2013 година

Етничка/национална припадност	година	
	1991	2013.
Укупно	33962	15720
Хрвати	13923	3021
Муслимани (Бошњаци)	4140	1312
Срби	11464	11065
Југословени	3609	
Остали	826	99

Извор података: Статистички билтен број 1934 Савезног завода за статистику, „Први резултати Пописа становништва, домаћинства, станова и пољопривредних газдинстава 1991. године – Национални састав становништва по општинама“, Београд 1992. Године; Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. Године, етничка/национална припадност, вјероисповијест и матерњи језик, Републички завод за статистику, 2017. Године, Бања Лука

Домаћинства

Домаћинством се сматра свако породично лице (вишечлано домаћинство), тј. група од два или више лица која заједно заузимају цијелу стамбену јединицу или њен дио и осигуравају себи храну, а могуће и остале потрошине за живот. Чланови ове групе могу удруживати своје приходе у мањој или већој мјери. Домаћинством се сматра и свако лице које живи само („самачко домаћинство“) тј. лице које живи само у посебној стамбеној јединици или које заузима, као станар, посебну собу (или собе) у некој стамбеној јединици, али ни с једним станаром те стамбене јединице заједнички не чини дио вишечланог домаћинства.

Динамичан развој становништва у протеклом периоду са факторима природног и механичког кретања, а под утицајем друштвено–економског развоја, допринели су интензивним промјенама

¹² Градови и општине Републике Српске Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2024. година

броја и структуре домаћинства (раслојавање сложених породица), а посебно самачких домаћинства (млади радници, ђаци и сл.).

На нивоу општине просјечна величина домаћинства смањена је са 3,98 члана у 1971. години на 2,8 члана у 2013.години.

У обухвату Плана, просјечна величина домаћинства, такође има тенденцију пада.

Табела бр. 12.:Кретање броја и просјечне величине домаћинства, период 1971 – 2013. године

	1971.	1981.	1991.	2013.
општина Брод				
Број домаћинства	7573	9060	10163	5599
Просјечна величина домаћинства	3,98	3,56	3,36	2,8
насељено мјесто Брод-подручје УП-а				
Број домаћинства	2783	3970	4512	2840
Просјечна величина домаћинства	3,59	3,15	3,12	2,7

Извор података: Просторни план општине Брод 2017-2037. године (Документациона основа), Бања Лука, 2019

Дакле, просјечна величина домаћинства имала је тенденцију сталног опадања. Број домаћинства на нивоу општине и обухвата урбанистичког плана се повећавао од 1971. године па до 1991. године. У периоду од 1991. па до 2013. године број домаћинства се смањио за 4564/1672 домаћинства (општина/нм Брод).

Према попису из 2013. године најзаступљенија су двочлана домаћинства.

Табела бр. 13.:Број домаћинства и чланова по домаћинствима за 2013. годину

Територија	Укупно	Број чланова				
		један члан	два члана	три члана	четири члана	5 и више чланова
Република Српска	408825	91300	107130	79155	72771	58469
Општина Брод	5599	1360	1439	1107	928	765
насељено мјесто Брод	2840	707	741	585	502	305

Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Република Српска, републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. године

Б.1.2.3. Густина насељености

Густина насељености је један од најзначајнијих индикатора у просторном и урбанистичком планирању, јер спаја простор и становништво. Уколико се анализирају подаци из Пописа становништва из 2013. године, долази се до закључка да је густина насељености на територији обухвата Општине Брод износила 68,33 ст/км², те је она била знатно изнад просјечне густине насељености (47,49 ст/км²). У самом обухвату Урбанистичког плана, густина насељености, износила је 551,40 ст/км².

Анализа густине насељености унутар самог обухвата Урбанистичког плана, указује да је највећа густина унутар блока/зоне 1.

Међутим, процјене становника за 2023. годину указују на смањење густине насељености на територији општине (63,58 ст/км²).

Б.И. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Б.И.1. Становништво (радно способно, образовна структура и друго)

Становништво у обухвату УП Брод представља развојни потенцијал првенствено у погледу његове бројности и концентрације, радне снаге, те образовне структуре.

Према процјени на основу коначних резултата пописа становништва из 2013. године на подручју обухвата Урбанистичког плана Брод живјело 7637 становника, док је 1991. године на истом простору било 14098 становника (укључујући становништво у иностранству). Концентрација становништва у обухвату плана испољава се преко густине насељености која је за 2013. годину износила 551,40 ст/км² и једна је од највећих на простору општине Брод.

Образовна структура становништва

Образовање становништва представља просторно-културни степен који је достигло становништво посматраног подручја, а како образовање представља и један од значајних услова економског напретка, то анализа структуре становништва по образовању сачињава једну од полазних тачака у проучавању неких економских проблема.

Образовна структура становништва је дата преко структуре становништва према школској спреми. Школска и квалификациона структура представљају значајну компоненту у изучавању структуре становништва, јер од ње зависи цијелокупни привредни живот на једној територији, а самим тим и квалитет животне средине.

Школска и квалификациона структура директно предодређује друштвено-економски развој једног подручја.

Више од половине становништва Општине старијих од 15 година (54,28%) има завршено средње образовање, што представља повољнију ситуацију у односу на Републику.

Иако удио становништва са вишом и високом школом није у рангу са Републиком, а уз већ поменути удио лица са завршеном средњом школом и високим удјелом лица који су компјутерски писмени или дјелимично познају рад на рачунару (57%), може се констатовати да ову јединицу локалне самоуправе, са аспекта образовне структуре, одликује значајан развојни потенцијал.

Табела бр. 14.: Становништво старо 15 и више година према највишој завршеној школи и полу, подручје Општине Брод 2013. године

Старост	Пол	Укупно	Без икаквог образовања	Непотпуно основно образовање	Основна школа	Средња школа	Специјализација после средње школе	Виша школа и први степен факултета	Висока школа/ факултет/ академија/ универзитет
	Укупно	13506	586	1241	2986	7331	187	374	801
	Мушки	6510	90	328	1248	4080	160	215	389
	Женски	6996	496	913	1738	3251	27	159	412
15 – 19	Укупно	944	16	2	603	322		1	
	Мушки	499	9	2	318	170			

	Женски	445	7		285	152		1	
20 – 24	Укупно	824	3	3	52	685	5	7	69
	Мушки	422	2	2	25	361	1	4	27
	Женски	402	1	1	27	324	4	3	42
25 – 29	Укупно	1050	4	7	87	740	9	23	180
	Мушки	527	2	3	37	405	6	9	65
	Женски	523	2	4	50	335	3	14	115
30 – 34	Укупно	1094		4	135	793	9	22	131
	Мушки	554		3	77	409	6	11	48
	Женски	540		1	58	384	3	11	83
35 – 39	Укупно	1083	4	8	183	783	6	22	77
	Мушки	542	1	5	85	395	6	14	36
	Женски	541	3	3	98	388		8	41
40 – 44	Укупно	1065	5	10	206	761	7	20	56
	Мушки	546	2	5	95	405	7	9	23
	Женски	519	3	5	111	356		11	33
45 – 49	Укупно	1195	8	11	256	819	14	40	47
	Мушки	614	3	6	94	461	10	17	23
	Женски	581	5	5	162	358	4	23	24
50 – 54	Укупно	1260	17	46	261	801	29	31	75
	Мушки	606	6	7	81	425	22	18	47
	Женски	654	11	39	180	376	7	13	28
55 – 59	Укупно	1189	27	105	337	587	26	50	57
	Мушки	567	9	26	103	340	26	30	33
	Женски	622	18	79	234	247		20	24
60 – 64	Укупно	1119	29	190	328	438	32	58	44
	Мушки	572	9	51	118	303	28	34	29
	Женски	547	20	139	210	135	4	24	15
65 – 69	Укупно	852	55	213	212	264	23	53	32
	Мушки	380	3	39	82	171	23	33	29
	Женски	472	52	174	130	93		20	3
70 – 74	Укупно	777	79	301	175	167	12	21	22
	Мушки	323	11	76	70	121	10	16	19
	Женски	454	68	225	105	46	2	5	3
75 +	Укупно	1054	339	341	151	171	15	26	11
	Мушки	358	33	103	63	114	15	20	10
	Женски	696	306	238	88	57		6	1

Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Образовне карактеристике, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. године

Нажалост, старосна структура у обухвату плана представља озбиљно развојно ограничење. Популација је по пописним подацима из 2013. године припада категорији старо становништво. Просјечна старост становништва Општине Брод за 2023. годину износи 45,09 године што је више од просјечне старости у Републици Српској (43,90) .

Категорија становништва без икаквог образовања, према Попису становништва из 2013. године учествује са 4,34% у укупној популацији, што је незнатно испод просјека Републике Српске (5,83%). Жене доминирају у наведеној категорији са чак 85%, а највећа разлика уочљива је код старог становништва.

Непотпуно образовање забиљежено је код 9,19% становника, што је нешто ниже од Републичког просјека (9,65%). Са завршеном само основном школом евидентирано је 22,11% становника, док највеће учешће имају становници чији је највиши степен образовања средња школа (чак 54,28%). Доста ниже учешће имају категорије становништва које имају завршену

вишу школу (2,77%) и високу школу односно факултет (5,93%). Посматрајући податке из пописа, може се закључити да женско становништво на подручју општине Брод има знатно неповољнију образовну структуру. Најмање диспропорције у степену образовања између мушкараца и жена су у категорији становништва које има завршену високу школу односно факултет. Оно што охрабрује је већи удио школованог становништва (завршен виши степен школовања) међу младима и млађом категоријом радно способног становништва.

Међутим, потребе тржишта рада и појава нових технологија у привреди захтијевају повољнију образовну структуру становништва на посматраном подручју, као и континуирана усавршавања и обуке.

Табела бр. 15.:Неписмено становништво старо 10 и више година према старости и полу, подручје Општине Брод 2013. године

Старост	Пол	Укупно становништво старо 10 година и више	Неписмено становништво	Процент неписменог становништва	Непознато
	Укупно	14277	330	2,31	178
	Мушки	6911	53	0,77	59
	Женски	7366	277	3,76	119
10 – 14	Укупно	771			39
	Мушки	401			21
	Женски	370			18
15 – 19	Укупно	944	2	0,21	
	Мушки	499	1	0,20	
	Женски	445	1	0,22	
20 – 24	Укупно	824	3	0,36	
	Мушки	422	2	0,47	
	Женски	402	1	0,25	
25 – 29	Укупно	1050	1	0,10	1
	Мушки	527			1
	Женски	523	1	0,19	
30 – 34	Укупно	1094	1	0,09	1
	Мушки	554	1	0,18	1
	Женски	540			
35 – 39	Укупно	1083	5	0,46	1
	Мушки	542	2	0,37	1
	Женски	541	3	0,55	
40 – 44	Укупно	1065	2	0,19	3
	Мушки	546	1	0,18	2
	Женски	519	1	0,19	1
45 – 49	Укупно	1195	3	0,25	1
	Мушки	614	2	0,33	
	Женски	581	1	0,17	1
50 – 54	Укупно	1260	8	0,63	6
	Мушки	606	2	0,33	1
	Женски	654	6	0,92	5
55 – 59	Укупно	1189	18	1,51	13
	Мушки	567	6	1,06	6
	Женски	622	12	1,93	7
60 – 64	Укупно	1119	20	1,79	15

	Мушки	572	7	1,22	2
	Женски	547	13	2,38	13
65 – 69	Укупно	852	36	4,23	27
	Мушки	380	4	1,05	4
	Женски	472	32	6,78	23
70 – 74	Укупно	777	47	6,05	25
	Мушки	323	3	0,93	7
	Женски	454	44	9,69	18
75 +	Укупно	1054	184	17,46	46
	Мушки	358	22	6,15	13
	Женски	696	162	23,28	33

Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Образовне карактеристике, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. године

На основу података из Пописа 2013. године, на подручју Општине Брод евидентирано је укупно 330 неписмених особа, односно 2,3% од укупног становништва старог 10 и више година, што је нешто ниже од Републичког просјека који износи 3,28%. Од тога, чак 84% су жене. Посматрајући старосне категорије, највише неписмених становника је у старосној категорији 65 година и више.

Економска структура становништва

Радно способно становништво обухвата сва лица стара од 15 до 89 година.

Радну снагу или активно становништво чине запослена и незапослена лица.

Запослена лица су лица стара 15 и више година која су у референтној седмици формални статус или нису радила, а имала су посао на који ће се вратити.

Контингент запослених лица чине:

- Запослени (лица у запослењу која за свој рад примају плату или накнаду);
- Самозапосленици (послодавци који управљају пословним субјектом и запошљавају једног или више запосленика, те лица која раде за властити рачун и не запошљавају запосленике);
- Неплаћени помажући чланови домаћинства (чланови који раде у породичном бизнису).

Незапослена лица су лица старат 15 и више година која:

- У референтној седмици нису обављала никакву активност за плату или накнаду;
- У току четири седмице (референтна и три претходне) су активно тражила посао или су нашла посао и у скорој будућности ће почети да раде;
- У току наредне двије седмице су могла почеи да раде ако им се посао понуди.

Неактивно становништво чине сва лица стара 15 и више година која у референтној седмици нису радила и која током четири седмице (референтна и три претходне) нису предузимала никакве активности у циљу тражења посла, као и лица која нису спремна да почну да раде у наредне двије седмице ако би им се посао понудио.

Према попису из 2013. године, учешће запослених и незапослених особа, у укупно радном становништву, износи 47,77%. У укупној структури запослених, жене заузимају учешће од 42,45%. Посматрајући укупно незапослене особе, мушкаци су у неповољнијем положају јер у укупној структури незапослених имају учешће са 59,5%. Економско неактивно становништво учествује са чак 52,23% у укупном радно способном становништву. Од тога, на пензионере отпада 41,92%, док на лица која обављају кућне послове отпада 25,97% (98,09% жене). Доста

мање учешће у економско неактивном становништву имају ученици и студенти који учествују са 11,04%. Битно је нагласити да су жене у економски неактивном становништву присутне са 60,3%.

Табела бр. 16.: Радно способно становништво према статусу у активности и полу на подручју Општине Брод 2013. године

Пол	Радно способно становништво	Радна снага					Економски неактивни					
		Укупно	Запослени	Незапослени			Укупно	Ученици и студенти	Пензионери	Лица која обављају кућне послове	Неспособни за рад	Остали
				Укупно незапослени	Радили раније	Без радног искуства						
Укупно	13506	6452	4978	1474	953	521	7054	779	2957	1832	262	1224
Мушки	6510	3710	2865	845	567	278	2800	372	1466	35	145	782
Женски	6996	2742	2113	629	386	243	4254	407	1491	1797	117	442

Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Република Српска, републички завод за статистику, Бања Лука, 2017. године

Табела бр. 17.: Удио активног становништва у укупном становништву и запослени по полу, подручје Општине Брод

Година	Процена укупног станов.	Број запослених по полу			Удио акт. стан. (%)
		Укупно	Мушки	Женски	
2023	14626	2630	1488	1142	18
2022	14737	2599	1500	1099	17,6
2021	14884	2622	1574	1048	17,6
2020	15024	2827	1665	1162	18,8
2019	15146	2954	1761	1193	19,5
2018	15245	3030	1840	1190	19,9
2017	15348	3043	1853	1190	19,8
2016	15446	3045	1901	1144	19,7
2015	15532	3055	1930	1125	19,7
2014	15628	3259	2055	1204	20,9
2013	15720	3390	2167	1223	21,6

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2024. године; Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2019. године; Републички завод за статистику, Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Бања Лука, 2017. године

Посматрајући трендове кретања броја запослених особа у периоду од 2013. до 2023. године може се уочити да постоји смањење запослених. Интересантно је да у посматраном периоду постоји благи пад запослених мушкараца.

Табела бр. 18.: Лица која траже запослење, подручје Општине Брод период 2013 – 2023. године

Година	Процена укупног становништва	Број лица која траже запослење		
		Укупно	Мушки	Женски
2023	14626	504	222	282
2022	14737	591	279	312

2021	14884	861	383	478
2020	15024	944	421	523
2019	15146	1031	477	554
2018	15245	993	489	504
2017	15348	1741	865	876
2016	15446	2073	1098	975
2015	15532	2185	1150	1035
2014	15628	2091	1088	1003
2013	15720	2039	1083	956

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2024. године; Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2019. године; Републички завод за статистику, Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године, Резултати пописа, градови, општине, насељена мјеста, Бања Лука, 2017. године

Број лица која траже запослење се смањује уколико се посматра период 2013 – 2021. године.

Б.ИІ.2. Природни ресурси

Б.ИІ.2.1. Пољопривредно земљиште

Педолошке карактеристике

Утврђивање педолошких својстава земљишта пружа основ за одрживо управљање земљиштем и природном средином, са посебним фокусом на максимизирање користи уз минималне негативне утицаје.

Педолошке карактеристике играју кључну улогу у одређивању способности земљишта да подржи биљни живот и друге екосистемске функције. Познавање педолошких својстава земљишта омогућава пољопривредницима да боље разумију капацитет земљишта за подршку биљном расту. То укључује информације о текстури, структури, садржају храњивих материја и воденом режиму земљишта. На основу ових података, пољопривредници могу прилагодити праксе гајења, као што су избор биљака, ђубрење и управљање водом, како би постигли оптималне приносе.

Сагледавајући стање заступљености појединих типова земљишта може се закључити да су једино заступљена хидроморфна земљишта. Хидроморфна земљишта заузимају површину од 4.340,33 ha.

Табела бр. 19.: Хидроморфна земљишта

Хидроморфна тла	површина (ha)	%
Алувијално (Флувијално) тло	1432,85	33,01
Флувијално ливадско тло	1828,36	42,13
Мочварно - глејна тла (Еуглеј)	1079,12	24,86
УКУПНО	4340,33	100,00

Извор података: Носиоц израде Плана

Алувијално (Флувијално) земљиште - Fluvisol (Calcaric Fluvisols) – Ова земљишта су формирана непосредно уз ријеку Саву. Укупна површина ових земљишта износи 1432,85 ha.

Флувијално ливадско земљиште (*Humofluvisol*) – То је земљиште ријечних долина, па је појава воде и њена динамика у профилу топографски условљена. Заступљеност хумофлувисола је равномјерно распоређено, углавном у средишњем дијелу обухвата Плана. Укупна површина ових земљишта износи 1828,36 ha.

Мочварно - глејна земљишта (*Euglej*) (*Mollic Gleysols i Eutric Gleysols*) – су заступљена између алувијалних и хумофлувисолних земљишта. Укупна површина ових земљишта износи 1079,12 ha.

Структура коришћења земљишта

Пољопривредно земљиште је природно богатство и добро од општег интереса. Структура пољопривредног земљишта утврђена је обрадом орто-фото снимка.

Од укупно 545,413 ha пољопривредног земљишта, ораничне површине заузимају 263,01 ha, односно 48,80 %, ливаде су заступљене на 28,82 ha односно 5,27 % од укупно обрадивог земљишта, док окућнице заузимају 16,28 ha односно 2,98 %. Остало пољопривредно земљиште заузима 238,95 ha од укупног пољопривредног земљишта на урбаном подручју, односно 43,68 %.

Табела бр. 20.: Пољопривредна површина по категоријама кориштења

Пољопривредне површине	ha	%
Оранице	261,61	47,97
Ливаде	28,82	5,28
Окућнице	16,28	2,98
Остало пољопривредно земљиште	238,71	43,77
УКУПНО	545,41	100.00

Извор података: Носиоц израде Плана

Доминирање појединих категорија пољопривредног земљишта уједно је и показатељ развијености појединих подручја, односно у којим подручјима је потребно интензивирати и унаприједити производњу хране.

Из табеларног приказа видљиво је да у структури пољопривредног земљишта највише има ораница 47,97 % што значи да се велики дио земљишта обрађује. Од засијаних површина највећи дио отпада на жита и крмно биље. Уочава се повећање засијаних површина под житима, индустријским биљем, поврћем и крмним биљем.

Структура ратарске производње показује потпуну доминацију производње за своје потребе – властиту сточарску производњу. У данашњој структури ратарства, преовлађује биљна производња за потребе сточарства, што је последица интензивирања ове пољопривредне гране. Ратарство као грана пољопривреде оријентисано је на производњу пшенице, кукуруза, јечма и кромпира. Највише се производи кукуруз, што је уједно и тренд на републичком нивоу. Повртларство чини углавном индивидуална производња за властите потребе. Производња се обавља на малом пољопривредном посједу састављеном од више парцела или унутар окућница у индивидуалном домаћинству.

Површине под ливадама немају већег значаја обзиром да заузимају само 5,28 % укупне површине пољопривредног земљишта. Највише су заступљене на западном, средишњем и јужном дијелу обухвата.

Остало пољопривредно земљиште заузима значајно мјесто са 43,77% укупне површине пољопривредног земљишта. Површине под осталим пољопривредним земљиштем су заступљене у средишњем и јужном дијелу обухвата. То земљиште није обрађивано дужи период. Већи дио пољопривредних површина је зарастао у вегетацију и временом прелази у шумске површине.

Б.И.2.2. Шумско земљиште

Шуме и шумско земљиште су добро од општег интереса, те уживају посебну заштиту државе и користе се под условима и на начин који су прописани Законом о шумама (Службени гласник Републике Српске бр. 75/08, 60/13 и 70/20).

Функције шума

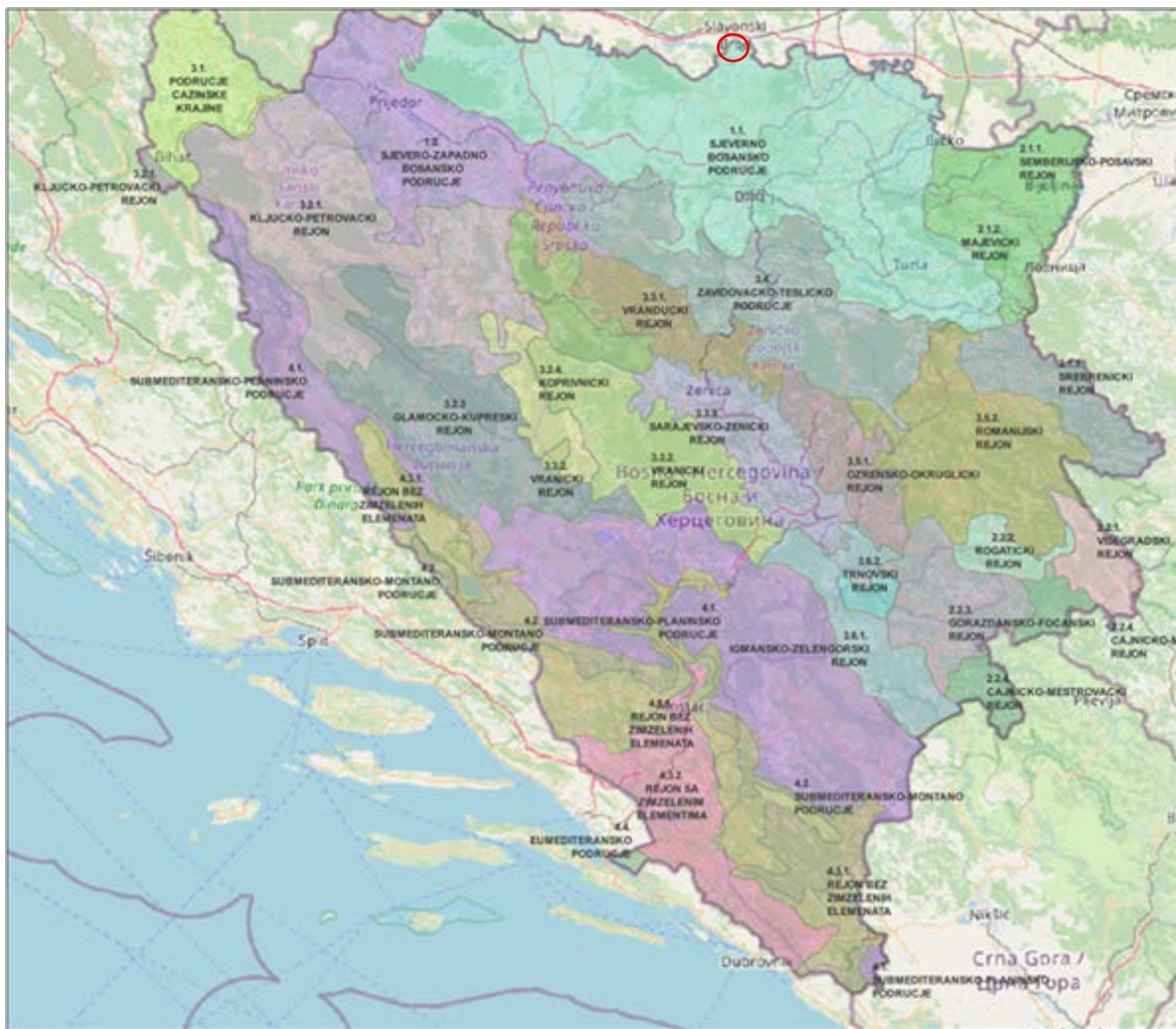
Поред привредних функција шума, које се огледају у производњи дрвета и других шумских производа, као и ловну дивљач ради остваривања прихода, од непроцјењивог значаја су општекорисне функције шума, у које се сврставају еколошке и социјалне функције шума.

Еколошке функције шума се огледају у очувању биодиверзитета и заштите земљишта, вода и климе, укључујући и позитивну улогу у везивању угљеника из атмосфере, односно производњи кисеоника, док социјалне функције шума подразумевају рекреацију, туризам, естетску улогу шума, повољан утицај на здравље људи, образовање, истраживање, одбрану земље и заштиту грађевина и инфраструктуре.

С обзиром да се обухват предметног плана односи на урбано подручје општине Брод позитиван утицај шума и шумског земљишта се огледа прије свега у пружању повољних микроклиматских услова за квалитетан живот грађана, као и омогућавање спортско - рекреативних, научно - истраживачких и туристичких функција

Еколошко – вегетацијски услови подручја

Према еколошко-вегетацијској рејонизацији (Стефановић ет ал., 1983.) подручје обухвата Плана припада Припанонској области односно Сјеверно босанском подручју.

Слика бр. 14.:Обухват УП према Еколошко - вегетацијској рејонизацији (Извор података: Стефановић *et al.* 1983.)

Припанонску област карактеришу доминантни континентални климатски утицаји, а геоморфолошки представља најниже алувијално-делувијалне равни, терасе ријечних токова и језерских седимената. На мањим енклавама делувијалних тераса овог подручја заступљене су заједнице (*Carpino betuli-Quercetum roboris*) или чисте шуме лужњака (*Genisto elatae-Quercetum roboris*). На највлажнијим стаништима уз ријечне токове су шуме црне јохе (*Alnetum glutinosae*), односно шуме пољског јасена (*Leucoio-Fraxinetum angustifoliae*). На рецентним флувисолима су шуме врбе и тополе (*Populetum-albo-nigrae*).

Са становишта потенцијалне шумске вегетације ово подручје, углавном, припада климазоналним шумама китњака и обичног граба са којима алтернирају шуме лужњака и обичног граба и спорадично поплавне шуме лужњака или шуме врбе и тополе.

Антропогеним утицајима долази до значајних измјена у погледу вегетацијског састава врста дрвећа. Као посљедица екстензивног газдовања и непланских сјеча због већег „притиска“ на храст китњак, лужњак и пољски јасен дошло је до већег учешћа обичног граба и пионирских врста дрвећа у свим биљним заједницама, као и до дјелимичних измјена приземне флоре у корист коровских биљака.

Шумско земљиште, у обухвату плана представља ресурс, у мањој мјери у смислу дрвно-прерађивачке индустрије, а више у смислу спорта и рекреације као и зелених површина, што посредно представља и ресурс у смислу заштите животне средине.

Шумски ресурси обезбеђују биолошке предуслове здравијих услова животне средине, а у економском дијелу представљају основу за дрвну индустрију. Такође, обезбеђују сировине за обновљиве и еколошки здраве производе, имају улогу у економском развоју, али и у глобалном кружењу угљендиоксида и водном билансу.

Шуме су битне и за еколошке, заштитне, туристичко-рекреативне, здравствене, културне и друге услуге.

У складу са трендовима европске и свјетске шумарске политике, шумарска политика мора наћи равнотежу између економске, еколошке, социјалне и културолошке функције.

У склопу управљања шумским ресурсима, неопходно је остварење низа циљева:

- повећање површина под шумама,
- рационално коришћење производног потенцијала шумских подручја,
- успостављања система заштита шума, укључујући бесправну сјечу,
- оснивање и развој удружења приватних шумовласника,
- оснивање малих исредњих предузећа за обављање послова у шумарству.

Власничка структура

Према подацима „Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју општине Брод“ (важност : од 01.01.2016. до 31.12.2025. године) КЊИГА – I, укупан број свих парцела под шумом у приватној својини на подручју цијеле општине Брод по новом премјеру износи 8816, чија је просјечна површина 0,36 ha.

Табела бр. 21.: Катастарски подаци броја КО, парцела и површина

Општина Брод	број к.о.	површина ha	број парцела
укупно општина Брод	23	23431	62133
Шуме у приватној својини	23	3176	8816

Извор података: Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју општине Брод“ (важност : од 01.01.2016. до 31.12.2025. године) КЊИГА – I

Комплетно подручје општине Брод обухваћено је новим катастарским премјером који је рађен 1964. и 1991. године. За цијело подручје општине постоје топографски планови у аналогном облику размјере 1:1000, 1:2500 и 1:5000.

На подручју општине Брод постоји и Аустро-Угарски премјер, често називан и „стари премер у Босни и Херцеговини“ извршен је од стране Аустро-Угарске, одмах након окупације 1878. године (Берлински уговор) у веома кратком року (од 1880. до 1884. године). Постојање два катастра непокретности изузетно отежава нормално газдовање овим шумама због потребе усаглашавања стања старог и новог премјера. Због тога је неопходна успостава Катастара непокретности као јединствене евиденције о непокретностима у Републици Српској. Поред овог, на подручју општине Брод, као и у другим општинама у Републици Српској, велики проблем у газдовању шумама представљају неријешене имовинско-правне прилике: катастарски и грађевински подаци нису потпуно усклађени, процес преноса власништва није увијек уредно

регистрован, као и непровођење оставинских расправа, није увијек јасно ко је власник 1/1 - „колективно власништво”. Неопходно је, такође, извршити разграничење шума у власништву Републике Српске, а што је и законска обавеза према члану 104. Закона о шумама Републике Српске.

С обзиром да се у обухвату плана налази веома мали проценат земљишта под шумама тај податак не даје битан показатељ за план.

Заштићене шуме и шуме са посебним режимима газдовања

У обухвату урбаног подручја, нису евидентирана заштићена подручја, заштићене шуме ни шуме са посебним режимима газдовања.

Угроженост шумских екосистема

Имајући у виду чињеницу да је ријеч о шумама у урбаном подручју угроженост шумских екосистема могућа је услед:

- неконтролисаног одлагање чврстог и другог отпада на шумским површинама, које су последица немарности становништва, угоститељских објеката и др. производних капацитета на подручју општине што може довести до загађења земљишта и последично шума;
- неконтролисане и непланске урбанизације и крчења шума;
- неконтролисана промјена намјене шума у приватној својини, које су угроженије по овом питању у односу на државне;
- климатских промјена које се манифестију кроз екстремно високе и ниске температуре, топлотне таласе, олујне непогоде праћене градом, дејством вјетра, поплавама, смањењем сњежног покривача, смањењем падавина или неравномјерном расподјелом падавина током године;
- иако шуме представљају регулатор климатских услова, актуелне климатске промјене директно повећавају угроженост шумских екосистема што се огледа кроз сушење шума, прерано одбацивање листа, смањивање прираста, онемогућавање природног обнављања, сњеголоме и сњегоизвале, вјетроломе и вјетроизвале, избијање пожара, и др. Овако ослабљени шумски екосистеми постају рањиви и за нападе инсеката;
- шумских пожара, који су углавном последица људске непажње или намјере; степен угрожености се повећава у прољеће, прије и у току појаве вегетације, и посебно у љетном периоду за вријеме љетних жега и дуготрајнијих суша;
- антропогеног фактора који се огледа кроз сјечу и бесправно заузимање шумског земљишта (узурпација), те изазивања пожара, као и кроз пуштање стоке у шуме (пашарење).

Значај шумских екосистема на смањењу нето емисија

Спријечавања климатских промјена представља актуелан проблем цијелог свијета, услед чега се константно разматрају могућности смањења емисија CO₂ у атмосферу. Јасно је да шуме и

вегетацијски покривач уопште, представљају веома битну карику у ланцу великих потрошача CO₂.

Шумарство

Шумарство представља све човјекове активности на узгоју, заштити и коришћењу свеукупних шумских потенцијала.

Организација шумарства

Надзор над газдовањем шумама, као и извршење стручних услуга у овој области те вршење контрола у свим сегментима шумарства врши републичка инспекција за шумарство. У оквиру административних граница општине Брод корисник државних шума је Јавно предузеће шумарства Шуме Републике Српске а.д, Соколац, Шумско газдинство Добој, Добој, Шумска управа Дервента, Дервента, које је надлежна за територију општине Брод и извршилац струкотехничких послова у шумама у приватној својини.

Општина Брод на основу Закона о шумама провела је процедуру израде Шумско привредном основом за приватне шуме општина за период вазења од 1. 1. 2016. године до 31. 12. 2025. године, којим су одређене основне смјернице и циљеви газдовања шумама, мјере за унапређење шума, очување и јачање опште корисних функција шума и заштита шума.

Расадничка производња

На подручју општине Брод у оквиру ШГ „Добој“ Добој, ШУ Дервента, ПЈ Вучјак постоје два објекта за сјеменска објекта.

Сјеменски објекат Каменица (рег.бр. С.С. 205.11) је подигнут вјештачким путем, узгојни облик састојине: једнодобна, старости 40-60 година са стаблима 20-28 m и прсног пречника 28-50 cm)

Сјеменски објекат Бруснички поток – Три вука (рег.бр. Г.С. 361.4429.11) кандидован је као група стабала јасена (*Fraxinus angustifolia*) на илимеризованом земљишту. Процјена старости стабала је 45-50 година, висине око 26 m, прсног пречника цца 40 cm.

Б.II.2.3. Водотоци и водно земљиште

На простору обухвата Урбанистичког плана Брода ријека Сава представља значајан водни потенцијал површинских вода. Већим дијелом године ријека Сава је пловна.

Од осталих водних тијела значајна је мрежа одводних канала. У непосредној близини је и рибњак Сијековац.

Основне хидролошке карактеристике ријеке Саве на профилу водомјерне станице Славонски Брод су:

- Површина слива 50.858 km²;
- Протицаји: средњи Q_{sr}=994 m³/s; минимални годишњи: mQ_{d5}=169 m³/s, mQ_{d10}=184 m³/s; минимални средњи мјесечини mQ_{d5}=169 m³/s, mQ_{d10}=184 m³/s; максимални vQ_{d1}=3.707 m³/s.

Кота „0“ водомјерне станице Славонски Брод: 81,80 mnm. Почетак редовне одбране од поплава

+730 cm; почетак ванредне одбране од поплава +800 cm.

У Плану управљања водама за обласним сливом (дистриктом) ријеке Саве Републике Српске (2017 – 2021) за водоток ријеке Саве на профилу Брода дате су следеће карактеристике:

- Абиотички типови водних тијела: тип 1.15;
- Подземна водна тијела: алувион;
- Водозахвати у зони санитарне заштите: не
- Третман отпадних вода, планирано стање 2039. године: да – секундарни третман
- Третман отпадних вода, референтно стање 2015. године: без третмана;
- Третман отпадних вода, планирано стање 2021. године: без третмана;
- Третман отпадних вода, планирано стање 2027. године: да – секундарни третман;
- Третман отпадних вода, планирано стање 2033. године: да – секундарни третман;
- Значајни индустријски загађивачи: хемијска индустрија (рафинерија нафте);
- Оптерећење БПК5 (t/god) на водна тијела: >1000, велико;
- Оптерећење азотом N (t/god) на водна тијела: >200, високо;
- Оптерећење фосфором P (t/god) на водна тијела: >50, велико
- Еколошки статус површинских водних тијела: умјерен статус, средњи ниво поузданости;
- Хемијски статус површинских водних тијела: добар, средњи ниво поузданости;
- Статус површинских вода: умјерен, процјеном ризика;
- Јако измијењено водно тијело (водоток није у природном стању, изграђени су одбрамбени насипи за заштиту од плављења са обадвије стране);
- Хемијски статус групе водних тијела подземне воде: лош, средња поузданост;
- Квантитативн статус, група водних тијела подземних вода: лош статус, средња поузданост;
- Будући инфраструктури пројекти планирани до 2021. године: пловни пут.

Пловни пут на Сави треба да добије елементе међународног пловног пута IV класе, према критеријима ЕЕК, чиме би се тај пут уклопио у европску мрежу пловних путева и то од gkm 175 (ушћа ријеке Дрине) до gkm 507 (ушћа ријеке Уне) на дужини 332 km. Од наведене дужине 229,91 km (или 67,97%) пловног пута се налази уз приобаље Републике Српске (укључујући и Брчко Дистрикт), а 106,45 km (или 32,03%) пролази кроз ФБиХ.

Подземне воде: На подручју Брода су присутне велике акумулације подземних вода. У горњим дијеловима хидрогеолошког комплекса су присутне слободне воде, док су у доњим дијеловима артершког карактера. У хидрогеолошком погледу, водопрпусне наслаге чине два хидрогеолошка комплекса: горњи, којег изграђују алувијални пијескови и шљункови с коефицијентом филтрације $k=5 \times 10^{-2}$ cm/s и доњи којег чине пијескови, шљункови и глине у врло неправилном смјењивању с коефицијентом филтрације $k=5 \times 10^{-3}$ cm/s.

Расположиве резерве подземних вода су искоришћене за снабдијевање водом. У експлоатацији се користе четири бунара: БОБ-2 дубине 60 m, БОБ-3 дубине 130 m, БОБ-4 дубине 120 m и БОБ- 5 дубине 161,5 m, као и бунар ГБ-1 издашности 10 l/s.

Квалитет вода: Уредбом о класификацији вода и категоризацији водотока (Сл. гласник Републике Српске бр. 42/2001) успостављају се критеријуми за класификацију и врши класификација квалитета површинских и подземних вода, као и категоризација водотока. По овој Уредби водоток ријеке Саве је од ушћа ријеке Уне до границе са Србијом сврстан у другу категорију, док су притоке (остали водотоци) сврстани у прву категорију. Због слабе

изграђености канализације у насељима и непостојања постројења за пречишћавање отпадних вода, стварни квалитет вода је другачији од прописаног. Површинске воде су нарочито оптерећене повећаним садржајем бактерија (поготово у лјетњем периоду) од отпадних вода.

Класификација и категоризација водотка врши се ради:

- хармонизације и упоредивости оцјене степена антропогених загађујућих утицаја на еколошку функцију воде;
- одређивања погодности квалитета вода водотока за постојеће и планиране употребе;
- успостављање циљева квалитета за сваки дистрикт или дио ријечног слива посебно;
- ради контроле успјешности свих предузетих мјера заштите које имају за циљ спречавање погоршања стања и постепено побољшање и обнову свих површинских водотока, заједно са вјештачким и јако модификованим водотоцима.

Богатство ријекама, односно водни потенцијал сваке државе, један је од битних фактора привредног и економског развоја. Развој је свакако условљен адекватним рукођењем овим природним ресурсом. Имајући у виду изражен антропогени утицај, који је неминовност, неопходно је предузети адекватне мјере заштите у циљу одрживог развоја и очувања водотока. Праћење, односно мониторинг квалитета вода представља добру стратегију заштите. Познавање и одржавање квалитета водотока добра је основа како са аспекта развоја привреде, тако и са аспекта очувања природе.

Квалитет површинске воде: Према Уредби о категоризацији водотока, ријека Сава је од ушћа ријеке Уне до границе са Србијом, сврстана у другу категорију. Према поменутој уредби изворишта свих водотока, као и притоке водотока, разврставају се у прву категорију чије воде требају да имају висок статус квалитета.

Према подацима датим у Плану управљања обласним ријечним сливом (дистриктом) ријеке Саве Републике Српске (2017-2021), за ријеку Саву (за подручје Брода се дају следеће карактеристике квалитета воде:

- оптерећење BPK5 на водна тијела: >1000 t/god – велико;
- оптерећење азотом N на водна тијела: >200 t/god - високо;
- оптерећење P на водна тијела: >50 t/god - високо;
- еколошки статус површинских водних тијела: умјерен статус, средњи ниво поузданости;
- хемијски статус подземних водних тијела – лош, средњи ниво поузданости.

Канализациони колектори фекалних отпадних вода се упуштају у водотоке без претходног пречишћавања, што се негативно одражава на квалитет површинских водотока (повећан садржај бактерија у лјетњем периоду и сл).

Квалитет подземне воде: Према Уредби о категоризацији водотока, све подземне воде осим прве издани у подручју насеља, категоришу се у прву категорију квалитета. Подземне воде у оквиру насеља категоришу се у другу категорију. На дијеловима насеља гдје нема изграђене јавне канализације, преливи од бројних септичких јама негативно утичу на квалитет подземних вода.

Ерозије и бујице: У обухвату Урбанистичког плана Брода у прошлом периоду су изведени знатни радови на проблематици заштите од вода: одбрамбени насип поред ријеке Саве, мрежа унутрашњих одводних канала, прмпне станице за препумпавање вода из брањеног подручја у ријеку Саву. Обзиром на равничарски карактер, знатне количине вода долазе са узводних сливова (од слива ријеке Укрине, као и непосредниг слива ријеке Саве). За регулисање ових вода изграђена је мрежа одговарајућих одводних канала.

Б.ИІ.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)

Становништво, у својим егзистенцијалним активностима, веома се користи законитостима природе али истовремено, оно и утиче на природу кроз проширење репродукције материјалних добара, уређење насеља, побољшање услова живота и рада итд.

Најважнији антропогени ресурси су:

- грађевински фонд;
- јавне установе;
- индустрија;
- енергетика и хидроенергетика;
- транспорт;
- пољоприврда;
- туризам;
- културна баштина;
- сакрална баштина.

Изграђени фондови на подручју обухвата Плана су грађевинска земљишта која заправо чине стамбене парцеле, затим парцеле на којима се одвија привредна дјелатност и услужна дјелатност, здравство, култура, спорт, рекреација итд.

Слике бр. 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23.: Изграђени фондови на подручју обухвата (Извор: Носиоц израде, мај, 2025. године)

Б.ИИ.4. Простор као потенцијал за развој

Простор је скуп природних и изграђених структура на површини, изнад или испод површине земље и воде, докле допиру непосредни утицаји људске дјелатности.

Простор је и услов и објект у процесу урбанизације.

Простор је систем, са основним подсистемима:

- природа;
- становништво,
- економске активности;
- јавне службе;
- комуникације.

Изграђени простор представља ресурс у смислу урбане регенерације и санације, док простор који није изграђен, представља значајан потенцијал у смислу активности у склопу новог грађења, просторног и урбанистичког планирања, архитектонског и грађевинског пројектовања и грађења, у циљу усклађивања потреба становништва за становањем, радом и рекреацијому здравој и заштићеној животної средини, те стварање услова и претпоставки за равномјеран и складан развој уз усклађеснот општих и посебних интереса свих корисника простора.

Различитост простора огледа се у свим сегментима (природним, социјалним, економским и техничким). Промјене у једном сегменту повлаче промјене у осталим сегментима, што упућује на њихову узрочно-посљедичну везу, као основну карактеристику простора.

Обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод се простире на 1385,195 ha (13,8km²). Иначе, укупна површина општине Брод износи 230,05 km², тако да обухват УП Брод чини 6 % територије ове општине.

Брод је, према „Измјенама и допунама Просторног плана РС до 2025“, задржао „III ранг“ у хијерархији центара, издвојен као општински и као секундарни регијски центар.

Физичке структуре града, породично, вишепородично становање, индустријска зона, зона рекреације, зоне јавних садржаја концентрисане су дуж магистралног пута, уз Гранични прелаз према Славонском Броду, те уз трасу старе жељезничке пруге. Ови путни правци чине осовину развоја града.

Б.III. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Б.III.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

За планирање неког простора у процесу израде стратешких документа најважнији фактор представља становништво које директно утиче на стамбени фонд, односно стамбене зоне. Значајну улогу у том процесу, такође, имају подаци добијени из пописа становништва и добара (домаћинстава и станова) који су од велике помоћи како планерима, тако и локалној самоуправи, јер на основу тих података може ефикасније да води локалну заједницу.

Посљедњи попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Српској спроведен је 2013. године.

Стамбени фонд у обухвату урбанистичког плана градског насеља Брод, карактеришу:

1. станови у оквиру породичних стамбених и стамбено-пословних објеката,
2. станови у вишепородичним стамбеним и стамбено-пословним зградама.

Распоред стамбеног фонда у простору градског насеља Брод је такав да доминира породично становање распрострањено по цијелој територији насеља и то као планска градња, која се појављује у контактним зонама уз вишепородично становање, и као непланска градња са тачкасто распоређеним објектима у централном, јужном и југозападном дијелу обухвата. Вишепородично становање је сконцентрисано у ужем појасу на сјеверном и сјеверозападном дијелу насеља, у централној зони.

Такође, постоје и насеља породичног становања формирана за смештај избјеглог и расељеног становништва.

Према подацима добијеним из Одјељења за стамбено-комуналне послове и екологију Општинске управе Брод:

- број станова у урбаном подручју општине Брод је око 1365,
- власничка структура: физичка лица - 1360, правна лица - 5,
- структура станова од 17m² - 100m² (једносопни, двосопни и тросопни),
- старост стамбеног фонда се креће од 1882.год. до данас,

Анализом достављених података и планерским пописом затечених урбанистичких параметара, очигледно је да је знатан број стамбених објеката, прије свега породичних, празан, односно да дио становништва живи ван урбаног подручја насељеног мјеста Брод.

Такође, однос постојећег броја станова и домаћинстава је такав да у породичним објектима домаћинство користи више простора, односно могуће је обезбиједити стамбени простор за додатна домаћинства.

Б.III.1.1. Квантитативна обиљежја

Основни типови статистичких обиљежја јесу квантитативна и квалитативна. Уколико се ради о ненумеричким карактеристикама стамбеног фонда, онда је ријеч о квалитативном обиљежју, а то подразумеива структуру стамбених јединица, просјечну величину стана, опремљеност инсталацијама, старост стамбеног фонда, итд. Квантитативна обиљежја стамбеног фонда представљају нумеричке карактеристике, односно број породичних и вишепородичних објеката, број станова у истим, итд. Анализа, тј. испитивање статистичких појава подразумеива комбинацију квалитативних и квантитативних карактеристика.

Постојећи стамбени фонд обухвата станове у породичним стамбеним и стамбено-пословним објектима, као и у вишепородичним стамбеним и стамбено-пословним објектима.

У насељеном мјесту Брод, према планерским подацима, има укупно 97 вишепородичних објеката (стамбених и стамбено-пословних), а 2570 породичних објеката (стамбених и стамбено-пословних).

На основу планерске процјене, која је базирана на низу аналитичких метода, као што су планерски попис у току обиласка терена и прегледа забиљежених података (фото и видео), анализе регулационог плана, коришћење ортофото и Google earth подлога, а у односу на 18 зона које су представљале основне цјелине за анализу (у зони бр.15 нема изграђених стамбених објеката), на подручју обухвата Урбанистичког плана, а у вези са стамбеним фондом, дошло се до сљедећих податка (оквиран приказ):

- зоне под бројевима 3, 5, 6, 9, 16, 17 и 18 карактерише у највећој мјери неизграђеност простора, што представља значајан ресурс у планирању, а у којем доминирају пољопривредно земљиште и ливаде са ниским и високим растињем, осим у зони 9, 17 и 18 у којем је заступљена привреда (зона 17 и 18 - рафинерија нафте). Број породичних објеката, изграђених уз главне саобраћајнице, у овим зонама креће се од 1 до 19, а спратност од П до П+1+Пк.

Број породичних и вишепородичних стамбених и стамбено-пословних објеката, као и спратност, у обухвату зона износи:

-зона бр.3:

- 7 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.5:

- 1 породични стамбени објекат
- Спратност П+1

-зона бр.6:

- 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.9:

- 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.16:

- 19 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.17:

- 12 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката

- Спратност од П до П+1+Пк
- зона бр.18:
 - 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
- зоне под бројевима 4, 7, 11, 12 и 14 карактерише, такође, у већој мјери неизграђеност простора, што представља значајан ресурс у планирању, а у којем доминирају пољопривредно земљиште и ливаде са ниским и високим растињем (нарочито у зони бр.11). У већини ових зона постоји дио земљишта који је био обухваћен неким спроведбеним документом, а то је видљиво према облику, величини и распореду парцела за објекте и саобраћајнице. Стога, може се закључити да, осим стихијске градње, на територији насељеног мјеста Брод постоји и планска градња. Број породичних објеката, изграђених уз главне саобраћајнице, у овим зонама креће се од 86 до 285, а спратност од П до П+1+Пк, а у зони бр.12 постоји и 6 вишепородичних објеката спратности до П+4+Пк.
Број породичних и вишепородичних стамбених и стамбено-пословних објеката, као и спратност, у обухвату зона износи:
 - зона бр.4:
 - 224 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - зона бр.7:
 - 235 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - зона бр.11:
 - 86 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - зона бр.12:
 - 285 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 6 вишепородичних стамбених објеката
 - Спратност П+4+Пк
 - зона бр.14:
 - 89 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
- Зоне под бројевима 2, 8, и 13 карактерише у већој мјери изграђеност простора у којем доминира породично становање (нарочито у зони бр.13) са пословним намјенама као допуна основној (трговина, услуга, угоститељство и сл.). У зони 2 и 13, поред породичног, присутно је и вишепородично становање. Унутар зоне 2 постоји и функција образовања (средња школа) и пословања (тржница), док се у зони 13 налази образовање (вртић), спорт и рекреација (спортски терен) и производња (индустрија меса, veleпродаја и малопродаја). Број породичних објеката у овим зонама креће се од 103 до 433, а спратност од П до П+1+Пк, а у зони бр.2 постоји и 22 вишепородичних објеката спратности до П+4+Пк.

- Број породичних и вишепородичних стамбених и стамбено-пословних објеката, као и спратност, у обухвату зона износи:
 - зона бр.2:
 - 144 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 22 вишепородична стамбена објекта
 - Спратност П+4+Пк
 - зона бр.8:
 - 103 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - зона бр.13:
 - 433 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 3 вишепородична стамбена објекта
 - Спратност П+4+Пк
- Зонама под бројевима 1 и 10 заједничка је скоро стопроцентна изграђеност простора, али се разликују по форми, непосредном окружењу (зону бр.1 тангира ријека), типу физичке структуре, функцијама које су заступљене. Зона бр.1 је лонгитудиналне форме у којем су, осим породичног и вишепородичног становања, заступљени још и администрација, пословање, друштвене дјелатности, спорт и рекреација (парк), вјерски субјекти. Компактна форма карактерише зону бр.10 са доминатном функцијом породичног становања са или без пословне функције (трговина, услуга, угоститељство и сл.) као пратеће. У овој зони постоји још и градски стадион, основна школа и један већи пословни објекат. Број породичних објеката је 166 у зони 1 и 733 у зони 10, а спратност се креће од П до П+1+Пк. У зони бр.1 постоји и 66 вишепородичних објеката спратности од П+2 до П+11. Не узимајући у обзир парцелу стадиона и основне школе, зона 10 има највећи проценат заузетости.
- Број породичних и вишепородичних стамбених и стамбено-пословних објеката, као и спратност, у обухвату зона износи:
 - зона бр.1:
 - 166 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 66 вишепородичних стамбених објеката
 - Спратност од П+2 до П+11.
 - зона бр.10:
 - 733 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк

У централном дијелу насељеног мјеста Брод (зоне 1 и 2) претежно су заступљени администрација, здравство, образовање, култура, услужне дјелатности, спорт и рекреација са распоређеним углавном вишепородичним стамбеним и стамбено-пословним објектима, док су у мањој мјери заступљени индивидуални стамбени и стамбено-пословни објекти, што за последицу има већу густину насељености.

Анализом затечених урбанистичких параметара добијене су почетне поставке у погледу претежне типологије стамбених и стамбено-пословних објеката као и њихове спратности. Наведени параметри усмјериће даљи развој простора у дијелу стамбеног фонда. У предметном обухвату укупан број породичних стамбених и стамбено-пословних објеката износи 2570 са површином од 334100 м², док укупан број вишепородичних стамбених и стамбено-пословних објеката износи 97 са површином од 177450 м² стамбеног простора. Спратност за породичне стамбене и стамбено-пословне објекте креће се од П до П+1+Пк, док се за вишепородичне стамбене и стамбено-пословне објекте креће од П до П+11.

Однос стамбене површине у породичним и вишепородичним објектима је готово 1:2 у корист породичних објеката. Породични објекти територијално заузимају већу површину, а вишепородични објекти су углавном концентрисани у централном урбаном дијелу што је истовремено показатељ и веће густине настањености наведеног дијела урбане матрице.

Такође, може се и претпоставити да ће у централној зони, као и њеним контактним дијеловима, у посматраном планском периоду доћи до укрупњавања физичке структуре, односно да ће породичне стамбене објекте замијенити вишепородични стамбени објекти који омогућавају смањење коефицијента заузетости уз повећање коефицијента изграђености, уз уређење јавних зелених површина подижући на тај начин хигијену и стандард живљења. У централном дијелу блокови се по типологији изградње могу окарактерисати као полуотворени или чак и отворени блокови прожети блоковским зеленилом.

Однос броја станова и домаћинстава је најједноставнији индикатор стамбеног дефицита или суфицита који може да буде кориштен у недостатку других комплекснијих индикатора.

С обзиром на велики број стамбених јединица које су у функцији, али су празне и користе се сезонски за станонвиштво које је настањено у иностранству, утврђен је стамбени суфицит.

Б.III.1.2. Квалитативна обиљежја

Стамбени објекти, са аспекта квалитета у оквиру урбаног подручја (насељеног мјеста Брод) могу се окарактерисати као задовољавајући, са одређеним разликама:

- квалитет стамбених и стамбено-пословних вишепородичних објеката, као и породичних који су грађени прије деведесетих година (прије ратних дејстава) претежно је лош, на шта је утицао већ поменути период градње, неодржавање и економски фактори;
- квалитет стамбених и стамбено-пословних вишепородичних и породичних објеката који су грађени после деведесетих година прошлог вијека (након рата) задовољавајући је с обзиром на то да су то нови или реконструисани објекти о којима се води рачуна.

Б.ІІІ.1.3. Распоред станова (становништва у простору)

Распоред стамбеног фонда у простору градског насеља Брод је такав да доминира породично становање распрострањено по цијелој територији насеља и то као планска градња, која се појављује у контактним зонама уз вишепородично становање, и као непланска градња са тачкасто распоређеним објектима у централном, јужном и југозападном дијелу обухвата. Вишепородично становање је сконцентрисано у ужем појасу на сјеверном и сјеверозападном дијелу насеља, у централној зони.

Према типу и облику физичке структуре, бонитетним вриједностима и неуједначеном распореду у простору, становање можемо окарактерисати као разнолико на цијелом подручју насељеног мјеста Брод.

Подручје, које је предмет израде Урбанистичког плана, подијељено је на 18 зона које представљају основне јединице за анализу простора. На основу анализа тих зона и добијених података омогућен је увид у стање на терену, као и формирање планских рјешења у простору.

На урбаном подручју могуће је јасно уочити и разликовати принципе просторног распореда стамбених објеката. Централну градску зону, високих густина, карактерише концентрисана стамбена изградња вишепородичних објеката, која се проткана пословним и централним функцијама и урбаним формама породичног становања.

У ширем градском подручју објекти породичног становања, типа слободностојеће куће на већим грађевинским парцелама су дисперзно распоређени. Објекти се најчешће концентришу линијски уз главне путне правце, а често задиру и на неизграђене површине у дубини простора.

Специфичан вид индивидуалног становања представљају насеља настала услед потребе за смјештајем избјеглих и расељених лица. То су тзв."избјегличка насеља", а карактеришу их изразито високе концентрације породичног становања на малим парцелама.

Бесправно изграђена стамбена насеља карактеришу скоро хаотичан распоред објеката, без поштовања урбанистичких параметара, најчешће непостојећа или минимална инфраструктурна опремљеност, која се највише одражава у домену саобраћаја.

Након свих анализа можемо закључити да је централна зона по питању урбане морфологије прилично разуђена, односно ријеч је о недовољно компактној ивичној изградњи, а истовремено такву компактну изградњу омогућава блоковска и саобраћајна мрежа.

У југозападном дијелу обухвата егзистира породично становање средњих густина становања које се одликује неадекватном регулацијом, девастираним грађевинским фондом и лошим стандардом становања. Просјечна спратност креће се од П до П+1. Ово су зоне које морају бити предмет урбане реконструкције или промјене намјене. Овај тип становања припада старој матрици града и односи се на старије градске дијелове.

Породично становање у приградској зони карактерише становање у слободностојећим објектима, на парцелама од око 400 до 600м², са просјечном спратношћу П+1.

Б.ІІІ.1.4. Стандард становања

Стандард становања увијек је заступљен у стамбеним истраживањима. Дефинишемо га кроз физичке показатеље стамбеног фонда, површине, број соба, старост, комуналну опремљеност те стамбене статусе и власништво у односу на демографске показатеље.

Према попису из 2013.године, на територији општине Брод, утврђени су следећи подаци:

- Највећи број зграда грађен је у периоду 1971-1990, а нешто мањи број 2001.-2010. године.
- Према години изградње највећи број станова грађен је у периоду 1971.-1980. године.
- Према спратности најзаступљенији су објекти спратности П (приземље),

Зграде спратности П+5 до П+9 чине око 0,1% свих укупних зграда.

Ако анализирамо претходну станоградњу, можемо констатовати да стандард становања у смислу припадајуће површине стамбене јединице по члану домаћинства у вишепородичном становању стагнира, односно опада, а у породичном становању расте.

Евидентно је да је у односу на ранији период дошло до изградње већег броја стамбених јединица у односу на број домаћинстава, али је површина просјечне стамбене јединице у одређеној мјери смањена, што је резултат ниске платежне моћи становништва.

Тек у посљедњих неколико година примјећујемо изражен тренд изградње вишепородичних стамбених објеката, нажалост, са смањеним стандардом становања, како у домену параметра корисне површине стана по члану домаћинства, тако и у домену пратећих урбанистичких параметара који осигуравају квалитет вишепородичног становања, као што су пратећи паркинг простори, поплочане и зелене површине и слично, што је резултат све већег утицаја тржишта, а смањене контроле по питању стручних, планерских стандарда.

Б.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Основну јединицу у просторној организацији Општине чини насељено мјесто. Насељску структуру општине Брод чини мрежа од 23 насељених мјеста која су као таква дефинисана по Закону о територијалној организацији РС и службено се воде у државној статистици Републике Српске.

Према Просторном Плану Општине Брод 2017-2037. године¹³, издваја се :

- Општински центар –Брод,
- Локални центар – Лијешће и
- Остала насеља.

Општински центар: Брод је центар Општине, полифункционални центар (производне, резиденцијалне, административне, управне, културне, образовне, здравствене функције). Брод као општински центар директно и индиректно врши демографски, социо-економски, функционални и физиономски преображај насеља Општине. У њему је сједиште:

- општинске администрације (општина, мјесна заједница, полицијска станица Брод),
- јавних служби које задовољавају потребе осталих насеља: јавне установе (центар за социјални рад и фонд за здравство, биро Завода за запошљавање, Фонд ПИО, подручна јединица Пореске управе, јединица поштанске мреже Поште Српске, подручна јединица Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, мјешовита средња школа, дом здравља и хитна помоћ, ветеринарска амбуланта,) и јавна предузећа (ЈКП „Комвод“ а.д. Брод, ЗП „Електро“ Добој – радна јединица Брод),

¹³ Просторни план општине Брод 2017-2037 године, документациони основ, Институт за грађевинарство „ИГ“ Бања Лука, 2019. година

- јавних служби које задовољавају потребе само општинског центра (предшколска установа, основна школа, амбуланта, апотека, библиотека, отворени и затворени објект спортског друштва).

Граница насељеног мјеста Брод, поклапа се са обухватом Урбанистичког плана.

У обухвату урбанистичког плана који износи 1385,195ha, издиференцирао се градски центар (близина ријеке Саве). Центар се подудара са централним градским језгром у коме су сконцентрисани сви садржаји јавних служби и администрације. Градски центар се издваја као културно-административни центар Општине.

Западно од градског центра лоциран је здравствени комплекс. Школски објекти су лоцирани ван ушег центра.

Центри мјесних заједница генеришу садржаје примјерене потребама и просторним могућностима.

Уз градски центар, ширењем града не постоје јасно диференцирани центри насеља, али се назиру секундарни центри којима гравитирају насеља.

Указује се потреба за формирањем центара који би опслужили насеља: Скеле (Карађорђево), Тулек, Рит, Бродско поље.

Б.ІІІ.3. Привреда

Иако подручје општине Брод, карактерише изузетно повољан геопрометни положај, природне, радом стечене и људске ресурсе за развој привреде и пољопривреде, она није остала имуна на бројне спољне и унутрашње факторе који су обликовали економско стање цијеле државе.

Као спољни фактори издвајају се транзициона и свјетска економска криза, а као унутрашњи ратна дешавања, санкције, лоше спроведена приватизација, сива економија и слично.

Привредна активност у обухвату плана има доминантно учешће у односу на ниво општине Брод. На овом простору је лоцирана огромна већина општинских привредних субјеката и предузетника. Као прилог томе, а обрађујући податке који су добијени од стране Носиоца припреме¹⁴, а посматрајући преглед предузетника према дјелатностима и статусу, закључје се слједеће¹⁵:

- У области биљне и сточарске производње, лова и припадајуће услужне дјелатности: сви предузетници (2) су лоцирана у ван урбаном подручју;
- У области производње прехранбених производа: од 5 предузетника, 3 су у урбаном подручју;
- У области производње текстила: једини предузетник лоциран је у ванурбном подручју;
- У области производње одјеће: једини предузетник лоциран је у урбном подручју;
- У области прерада дрвета и производа од дрвета и плута, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала: једини предузетник лоциран је у урбном подручју;

¹⁴ Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..Преглед предузетника према дјелатностима и статусу

¹⁵ Обрада Носиоца израде

- У области производња осталих производа од неметалних минерала: од 3 предузетника, 2 су у урбаном подручју;
- У области производња готових металних производа, осим машина и опреме: једини предузетник лоциран је у урбаном подручју;
- У области производња електричне опреме: једини предузетник лоциран је у урбаном подручју;
- У областима производња намјештаја и поправка и инсталација машина и опреме: сва 3 предузетника су лоцирана у урбаном подручју;
- У области специјализоване грађевинске дјелатности: од 12 предузетника 8 се налази у урбаном подручју;
- У области трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала: од 20 предузетника 15 се налази у урбаном подручју;
- У области трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима: од 3 предузетника 2 се налази у урбаном подручју;
- У области трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима: од 119 предузетника 111 налази у урбаном подручју;
- У области копнени саобраћај и цјевоводни транспорт: од 11 предузетника 4 су у урбаном подручју;
- У области смјештај, оба предузетника су лоцирана у урбаном подручју;
- У области дјелатности припреме и послуживања хране и пића: од 42 предузетника 39 су у урбаном подручју;
- У области рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности: од 13 предузетника 9 су у урбаном подручју;
- У области информационе услужне дјелатности: сви предузетници (3) имају адресу унутар урбаног подручја;
- У области помоћне дјелатности у финансијским услугама и дјелатности осигурања: сви предузетници (32) имају адресу унутар урбаног подручја;
- У области правне и рачуноводствене дјелатности: од 12 предузетника, само је једно ванурбаног подручја;
- У областима управљачке дјелатности; савјетовање које се односи на управљање (2), потом остале стручне, научне и техничке дјелатности (4): сви предузетници имају адресу унутар урбаног подручја;
- У областима услуге управљања и одржавања зграда и дјелатности уређења и одржавања зелених површина (2) и канцеларијско административне, помоћне канцеларијске дјелатности и остале пословне помоћне дјелатности (3): сви предузетници имају адресу унутар урбаног подручја;
- У области образовање: од 5 предузетника 4 се налази у урбаном подручју;
- У областима дјелатности социјалног рада без смјештаја (1) и креативне, умјетничке и забавне дјелатности (2): сви предузетници имају адресу унутар урбаног подручја;
- У области поправка рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство: од 10 предузетника 9 су у урбаном подручју;
- У области остале личне услужне дјелатности: од 24 предузетника 22 су у урбаном подручју.

Међутим, привредни показатељи се статистички обрађују на нивоу општине, тако да ће на том нивоу бити доминантно обрађени и у овој анализи.

Пословни субјекти

Анализа стања пословних субјеката на подручју општине Брод спроведена је на основу података преузетих из Републичког статистичког завода Републике Српске. Према наведеној бази података, укупан број пословних субјеката је растао.

Табела бр. 22.: Број пословних субјеката

Број пословних субјеката	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Брод	339	347	353	355	357
Република Српска	33447	34467	35778	37129	38571

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Према наведеним подацима, уочава се да је на подручју општине Брод забиљежен тренд пораста броја пословних субјеката као и на подручју Републике Српске.

Поред броја привредних субјеката битно је приказати и њихову расподелу по Класификацији дјелатности.

Табела бр. 23.: Пословни субјекти по КД

Дјелатност		Бр. пословних субјеката у 2023.		Бр. пословних субјеката у 2023.	
		Брод	Структура %	РС	Структура %
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	10	2,80	1327	3,44
B	Вађење руда и камена	6	1,68	257	0,67
C	Прерађивачка индустрија	36	10,08	4847	12,57
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом паром и климатизација	3	0,84	559	1,45
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	4	1,12	297	0,77
F	Грађевинарство	29	8,12	2215	5,74
I. Производне дјелатности		88	24,65	9502	24,64
G	Трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала	65	18,21	10197	26,44
H	Саобраћај и складиштење	34	9,52	1701	4,41
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	5	1,40	566	1,47
J	Информације и комуникације	4	1,12	1035	2,68
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осугарања			237	0,61
L	Пословање некретностима	7	1,96	387	1,00
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	17	4,76	2446	6,34

<i>N</i>	Административне и помоћне услужне дјелатности	5	1,40	1041	2,70
<i>O</i>	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	4	1,12	364	0,94
<i>P</i>	Образовање	8	2,24	723	1,87
<i>Q</i>	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	11	3,08	1066	2,76
<i>R</i>	Умјетност, забава и рекреација	31	8,68	2643	6,85
<i>S</i>	Остале услужне дјелатности	78	21,85	6658	17,26
<i>T</i>	Дјелатности домаћинства као послодаваца; дјелатности домаћинства која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу			2	0,01
<i>U</i>	Дјелатности екстериторијалних организација и органа			3	0,01
II. Услужне дјелатности		269	75,35	29069	75,36
Укупно (I+II)		357	100	38571	100

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Претходна табела указује на доминантност услужних дјелатности, тј. осталих услужних дјелатности¹⁶ и трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала¹⁷ у које спадају¹⁸:

остале услужне дјелатности

- дјелатности организација на бази учлањења;
- поправка рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство;
- остале личне услужне дјелатности.

трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала

- трговина на велико и на мало моторним возилима и мотоциклима; поправка моторних возила и мотоцикала;
- трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима;
- трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима.

Предузетници

Подаци које је доставила Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, (02.4/363-7/26, 28.05.2026.-Преглед предузетника према дјелатностима и статусу) највећи број

¹⁶ Ово подручје (као резидуална категорија) обухвата дјелатности чланских организација, поправку рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство и различите личне услужне дјелатности које нису разврстане на другом мјесту у Класификацији.

¹⁷ Ово подручје обухвата трговину на велико и мало (продају без прераде, тј. без трансформације производа) било којом врстом робе и пружање услуге у вези са продајом робе. Трговина на велико и мало представља последњу фазу у дистрибуцији робе. Ово подручје исто тако обухвата поправку моторних возила и мотоцикала.

¹⁸ Према Уредби о класификацији дјелатности Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“ бр.8/14

предузетника на урбаном подручју Брода припада трговини на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима.

Табела бр. 24.:Преглед предузетника према дјелатностима

Класификација дјелатности	улица																																						
	Краља Петра I Ослободиоца	Крајишких бригада	26. августа	Полојска	Скеле	Стадионска	Доситеја Обрадовића	Украјнска	Вучијачка	Светог Саве	Петра Петровића Његоша	Стевана Синђелића	Змај Јове Јовановића	Бродског батаљона	20. Април	Јована Дучића	Солунских дпбровољца	Видовданска	Трг Патријарга Павла	7. Октобра	Јована Рашковића	Вука Караџића	Петра Прерадовића	Војводе Живојина Мишића	Видовданска	Ђачка	Војводе Степе Степановића	Хајдук Вељка	Хајдук Станка	Стевана Немање	Николе Тесле	Иве Андрића	Мајке Југовића	Проте Матеје Ненадовића	Цара Лазара	Ламела	Нови Полој	Укупно	
С 10 Производња прехранбених призвода	1	2																																					3
С 14 Производња одјеће			1																																				1
С 16 Прерада дрвета и прозвода од дрвета и плута, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала				1																																			1
С 23 Производња осталих производа од неметалних минерала																								1													1	2	
С 25 Производња готових металних производа, осим машина и опреме					1																																		1
С 27 Производња електричне опреме						1																																	1
С31 производња намјештаја							1	1																															2
С 33 Поправка и инсталација машина и опреме									1																														1
F 43 Специјализоване грађевинске дјелатности	2					2				1	1	1	1																										8
G 45 Трговина на велико и мало моторним возилима и	4	1				2					2		1	1	1	1	1																						15

[illegible]

[illegible]

Извор података: Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..Преглед предузетника према дјелатностима и статусу

Запосленост и незапосленост

Раст броја пословних субјеката није пратио раст запошљавања али јесте раст просјечне нето плате. Ово може бити посљедица:

- отварања већег броја мањих фирми, гдје власници раде сами или са мањим бројем радника;
- фирме постају ефикасније-мање радника, зарађују више или
- баве се специјализованим пословима гдје су плате више.

Опадање броја лица која траже запослење, може се објаснити и кроз механички одлив становништва-било да се ради о вањским миграцијама или дневним миграцијама радне снаге.

Табела бр. 25.: Запосленост по годинама

Запосленост	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Брод	2954	2827	2622	2599	2630
Република Српска	272366	274227	279030	286679	290491

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Запосленост за период 2019-2023. године, указује на пад, те незнатан раст уколико упоредимо 2023. годину са 2022. годином.

Посматрајући запосленост по КД, за период 2022-2023. године, закључује се следеће:

- највише запослених је у прерађивачкој индустрији;
- присутна је доминација услужних дјелатности;
- од производних дјелатности највише је запослених у области прерађивачке индустрије;
- од услужних дјелатности највише је запослених у области трговине на мало и велико, поправке моторних возила и мотоцикала.

Табела бр. 26.: Запослени по подручјима КД за 2022. и 2023. годину

Подручја КД		Запоселни по подручјима КД 2023. године		Запоселни по подручјима КД 2022. године.	
		Број лица	Структура %	Број лица	Структура %
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	17	0,65	18	0,69
B	Вађење руда и камена	1	0,04	2	0,08
C	Прерађивачка индустрија	911	34,64	915	35,21
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом паром климатизација	24	0,91	24	0,92
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	125	4,75	126	4,85
F	Грађевинарство	78	2,97	59	2,27
I. Производне дјелатности		1156	43,95	1144	44,02
G	Трговина на мало и велико, поправка моторних возила и мотоцикала	499	18,97	503	19,35
H	Саобраћај и складиштење	106	4,03	106	4,08

I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	104	3,95	93	3,58
J	Информације и комуникације	30	1,14	29	1,12
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осугарања	29	1,1	31	1,19
L	Пословање некретнинама	17	0,65	17	0,65
M	Стручне, научне и техничке дјелатности	52	1,98	55	2,12
N	Административне и помоћне услужне дјелатности	26	0,99	30	1,15
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	237	9,01	220	8,46
P	Образовање	218	8,29	220	8,46
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	101	3,84	101	3,89
R	Умјетност, забава и рекреација	11	0,42	10	0,38
S	Остале услужне дјелатности	44	1,67	40	1,54
II. Услужне дјелатности		1474	56,05	1455	55,98
Укупно (I+II)		2630	100	2599	100

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024. и Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2023.

Што се тиче лица која траже запослење, за период 2019-2023. године, тај брод опада, како на нивоу Републике Српске, тако и на нивоу Општине Брод. Према „Стратегији развоја општине Брод за период 2022-2028. године“¹⁹ тренд пада незапослених резултат је повећања привредне активности и потребе за новим запошљавањем предузећа на подручју општине.

Табела бр. 27.: Лица која траже запослење

Лица која траже запослење	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Брод	1031	944	861	591	504
Република Српска	7367	8450	6326	5338	4371

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Према подацима из „Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024. годину“²⁰, закључује се сљедеће:

- на дан 31.12.2024. број незапослених лица на подручју општине Брод био је 501, од чега су 281 жене;
- највећи број незапослених лица је у оквиру степена образовања „квалификовани“ (170) и „средња стручна спрема“ (180);
- са „високом стручном спремом“ било је 50 лица;
- незапослених магистара и доктора наука није било.

¹⁹ Стратегија развоја Општине Брод за период 2022-2028. године, март 2024. године

²⁰ Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025.. „Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024. годину

Табела бр. 28.: Стање расположиве радне снаге према степену образовања на подручју општине Брод на дан 31.12.2023. и на дан 31.12.2024.

Редни број	Степен образовања		Број незапослених 31.12.2023.	Број незапослених 31.12.2024.
1.	неквалификовани	Укупно	83	71
		Од тога жене	34	30
2.	полуквалификовани-нижа стручна спрема	Укупно	15	13
		Од тога жене	5	5
3.	Квалификовани	Укупно	163	173
		Од тога жене	73	79
4.	Средња стручна спрема	Укупно	182	173
		Од тога жене	124	121
5.	Висококвалификовани	Укупно	7	9
		Од тога жене	2	4
6.	Виша школска спрема	Укупно	4	4
		Од тога жене	2	2
7.	Висока стручна спрема 180 ECTS	Укупно	12	14
		Од тога жене	10	12
8.	Висока стручна спрема 240 ECTS	Укупно	39	27
		Од тога жене	29	20
9.	Мастер 300 ECTS	Укупно	9	6
		Од тога жене	5	5
10.	Магистри	Укупно	0	0
		Од тога жене	0	0
11.	Доктори наука	Укупно	0	0
		Од тога жене	0	0
		Укупно	501	504
		Од тога жене	281	282

Извор података: Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..
„Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024. годину

Посматрајући по старосној структури, највећи број незапослених лица на дан 31.12.2024. године био је у интервалу од 50 до 60 година. У наредној табели дат је приказ незапослених лица по старосној структури.

Табела бр. 29.: Старосна доб незапослених лица на подручју општине Брод на дан 31.12.2024. године

Старосна доб незапослених лица	Број незапослених лица
До 20 година	19
20-30	106
30-40	80
40-50	106
50-60	120
Преко 60	70
Укупно	501

Извор података: Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..
„Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024. годину

Укупан радни потенцијал (запослени, незапослени) имао је тенденцију пада, те представља сса 1% радног потенцијала Републике Српске.

Табела бр. 30.: Радни потенцијал

	2019	2020	2021	2022	2023
Брод	3985	3771	3483	3190	3134
Република Српска	279733	282677	285356	292017	294862
%	1.42	1.33	1.22	1.09	1.06

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Бруто и нето плате

Просјечна бруто/нето плата на територији општине Брод у периоду 2019-2024. године кретала се у интервалу од 1426 КМ до 2002 КМ бруто, односно од 911 КМ до 1315 КМ нето. Значајнији раст просјечене нето плате забиљежен је у посљедње двије године посматраног периода. На основу поређења просјечних бруто/нето плата општине са републичким просјеком, уочава се да је општинска плата била већа само током 2019. године.

Табела бр. 31.: Просјечна бруто плата

Просјечна бруто плата	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Брод	1426	1426	1516	1648	1801	2002.
Република Српска	1407	1485	1546	1730	1937	

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.; Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..
„Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024.

Табела бр. 32.: Просјечна нето плата

Просјечна нето плата	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Брод	911	915	980	1091	1191	1315
Република Српска	906	956	1004	1144	1274	

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.; Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, 02.4/363-7/26, 28.05.2025..
„Информација о стању у привреди и запослености на подручју општине Брод за 2024.

Спољнотрговинска размјена

Према „Стратегији развоја општине Брод за период 2022-2028. година“, на подручју општине Брод у 2022. години остварена је спољно трговинска размјена у вриједности од 159.350.330 КМ, од чега се на извоз односи 85.430.432 КМ, а на увоз 73.919.898 КМ:

- Увоз-највише увезено:
 - Гвожђе и челик;
 - Месо и други кланични производи за јело;
 - Електричне машине и опрема и њихови дијелови;
 - Производи од гвожђа и челика;

- Реактори, котлови, машине и мех.уређаји;
- Извоз:
 - Производи од гвожђа и челика;
 - Електричне машине и опрема и њихови дијелови;
 - Гвожђе и челик;
 - Пластичне масе и производи од пластичних маса;
 - Возила, осим жељезничких или трамвајских шинских;

Посматрајући спољнотрговинску размјену за период 2018-2022. (у наставку табела), закључује се следеће:

- Извоз је растао из године у годину (изузев 2020. године);
- Поредећи 2022. годину са 2018. годином, извоз је већи за 48%;
- Увоз билежи пад до 2020. године, а затим раст, тако да је 2022. године био већи за 31% у односу на 2018. годину;
- Током цијелог посматраног периода остварен је суфицит спољнотрговинске размјене.

Табела бр. 33.: Спољнотрговинска размјена са подручја општине Брод (КМ)

категорија	година				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
увоз	56198000	50462000	42003952	69942000	73919898
извоз	57539000	58065000	53601921	79675000	85430432

Извор података: Стратегија развоја Општине Брод за период 2022-2028. године, март 2024. године

Инвестиције

Према подацима Републичког тавода за статистику оставрене инвестиције у стална средства на подручју општине Брод за период 2019-2023. године износиле су 81322000КМ.

Табела бр. 34.: Остварене инвестиције у стална средства (хиљада КМ) на територији Општине Брод

година					
2019	2020	2021	2022	2023	
17024	15434	25581	12698	10584	

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Према карактеру изградње и техничкој структури, за 2023. годину остварене инвестиције у нова стална средства укупно износе 9195000. Највише припада реконструкцији, модернизацији, доградњи и проширењу /5621000КМ/ и на грађевинске објекте и просторе /4584000 КМ/.

Табела бр. 35.: Остварене инвестиције у нова стална средства према карактеру изградње и техничкој структури, 2023. (хиљада КМ) на територији Општине Брод

укупно	Карактер изградње			Техничка структура		
	изградња нових капацитета	реконструкција, модернизација, доградња и проширење	одржавање нивоа постојећих капацитета	грађевински објекти и простори	машине, опрема и транспортна средства	остало
9195	3529	5621	45	4584	4375	236

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Б.ІІІ.3.1. Пољопривреда и шумарство

Б.ІІІ.3.1.1. Пољопривреда

Посматрајући цјелокупан простор Општине Брод, може се закључити да главна природна богатства чине пољопривредно земљиште, мање површине шумског, те ријека Сава и Укрина. Подручје општине Брод с надморском висином око 90 метара, има еколошке услове који одговарају развоју пољопривреде.

Општина Брод је прије ратних дешавања била индустријски врло развијена општина са препознатљивим индустријским капацитетима, док су данас већина пријератних индустријских капацитета углавном престала са радом, а становништво почиње да се окреће пољопривредној производњи као посебној грани привреде која и у нашој земљи, али и у региону постаје примат и стратешко одређивање развоја.

Подручје општине Брод према агрометеоролошким, хидрографским и рељефним карактеристикама, погодно је за пољопривредну производњу и то: ратарство, сточарство, повртларство, воћарство, пчеларство и рибарство.

На подручју Општине Брод има регистровано 347 газдинстава у надлежној организационој јединици АПИФ-а. Од укупног броја регистрованих, само 6 газдинстава има статус правног лица, 18 има статус комерцијалних газдинстава, а 323 газдинства су некомерцијална. Није регистрована коперантска производња, углавном је заснована пољопривредна производња од властитих финансијских средстава и слободне продаје на тржишту.

Тип пољопривредне производње:

- Ратарство: кукуруз, пшеница, јечам, соја, трава;
- Сточарство: производња млијека, товних јунади, сиња, оваца.

Табела бр. 36.: Број регистрованих пољопривредних газдинстава по површини посједа

насеље	0-1ha	1-3ha	3-5ha	5-10ha	>10ha	укупно
Брод	12	8	6	5	2	36

Извор података: Допис, Општинска управа, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, број 02,4/363-7/25, 29.05.2025.

Према подацима који у достављени, а односе се на број пољопривредних газдинстава у обухвату Урбанистичког плана, највећи број газдинстава управља са пољопривредним зељиштем у групи од 0-3 ha, тј. 0-1 ha 12, 1-3ha 8 газдинстава. Слична ситуација је и са општином, гдје према Просторном плану општине Брод 2017-2037. године, највећи број газдинстава управља са пољопривредним земљиштем у групи од 1-3 ha (29,75%), 3-5 ha (23,30%) и мање од 1 ha (22,94%), такође значајан број газдинстава управља са површином од 5-10 ha (12,54%). Може се закључити да се највећи број газдинстава може бавити полуинтензивном и интензивном пољопривредном производњом, као и повећањем обима производње, у циљу постизања економске оправданости, а у складу са бонитетним својствима. Велики удио газдинстава располаже са пољопривредном површином мањом од 5 ha, што указује на уситњеност посједа и екстензивну производњу (цјелокупна општина и насељено мјесто Брод). Потребно је радити на укрупњавању просјечних површина земљишног посједа по домаћинству, јер у супротном би то могао бити један од главних ограничавајућих фактора развоја пољопривреде као профитабилне производње или удруживање пољопривредних произвођача путем задруга или удружења.

Дакле, тренутно стање у пољопривредној производњи у општини Брод није задовољавајуће. Пољопривредна газдинства су са уситњеним парцелама гдје није могућа обрада савременим машинама. Производња је екстензивна без примјене хидромелиоративних мјера, расни састав је неодговарајући за интензивну производњу, необученост и неорганизованост произвођача, неорганизованост откупа пољопривредних производа, слаба организација савјетодавне и ветеринарске службе и недостатак инвестиција у примарну производњу.

Што се тиче опремљености и обучености новим технолошким видовима производње здраве, еколошки исправне хране можемо рећи, да су фармери на подручју Општине у многоме промијенили досадашње лоше навике у производњи и да су почели са примјеном савремених стандарда. Примјена савремених стандарда огледа се у изградњи савремених фарми, технологији исхране, контроли квалитета сточне хране и повећању производње по грлу.

Ратарство

Структура ратарске производње показује потпуну доминацију производње за своје потребе – властиту сточарску производњу. Ратарство као грана пољопривреде оријентисано је на производњу пшенице, кукуруза, јечма и кромпира.

Према подацима Просторног плана, закључује се сљедеће:

- највише се производ кукуруз, што је тренд на републичком нивоу;
- од засијаних површина на подручју Општине највећи дио отпада на жита и крмно биље.

Воћарство

Подручје Општине, на основу климатских и земљишних услова, посједује услове за интензивну производњу воћа. Према Просторном плану Општине Брод 2017-2037., површине под воћем захватају мали дио укупног пољопривредног земљишта (2,8%). Основна карактеристика воћарства је изражена екстензивност, застарио сортимент, неадекватна агротехника и заштита. Површине које су погодне за квалитетну обраду резервисане су за ратарску производњу. Дакле, оћарство је најслабије заступљена грана пољопривреде (заузима површину од 2,8% од укупне пољопривредне површине). Воћњаци заузимају 652 ha обрадивог земљишта, а најзаступљеније културе су шљива, јабука и крушке. Воћарску производњу потребно је обновити на брдском дијелу Општине савременим засадима шљиве, јабуке, крушке и других врста воћа и опреме. Садашњи застарјели засади су неекономични, незаштићени од града, немају системе за наводњавање, немају пратеће мини хладњаче и сушаре, другим ријечима нису оспособљени за озбиљнији наступ на тржишту у односу на произвођаче из окружења.

Према „Водичу за инвеститоре: сектор пољопривреде“, најзаступљеније засађене воћарске врте су: шљива 50%, крушка 20% и јабука 10%.

Сточарство

Према достављеним подацима од Одјељења за привреду, друштвене дјелатности, живина и свињогојство су најзаступљенији.

Табела бр. 37.: Број стоке и живине

Грла		2020	2021	2022	2023	2024
Коњи	Укупно	210	230	230	300	310
	Кобиле и ждребне омице	110	130	135	180	200
Говеда	Укупно	1635	1680	1625	1550	1350
	Музне краве	865	900	780	650	500
Овце	Укупно	2250	2100	2050	1900	1700
	Овце за приплод	1400	1450	1300	1150	1000
Свиње	Укупно	7000	7050	7200	6500	5700
	Крмаче и супрасне назимице	1300	1400	1450	1200	1100
Живина		10500	10000	10500	10000	10000

Извор података:Допис, Општинска управа, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, број 02,4/363-7/25, 29.05.2025.

Према „Стратегији развоја Општине Брод за период 2022-2028. година“, у сточарству присутан је стални тренд опадања производње, узрокован депопулацијом општине и турбуленцијом цијена стоке на тржишту, тако да се број фармера који имају тржишну производњу стално се мијења и биљежи се опадајући тренд производње у сточарству, што се огледа како на смањење произведених количина тако и на остварену вриједност произведене робе.

Откуп стоке и свиња врши домаћа месна индустрија. Развијена је и мљекарска производња, а откуп млијека је организован („Водич за инвеститоре:Сектор пољопривреде“).

Табела бр. 38.: Производња млијека, јаја и меда

година	Кравље млијеко мил. лит.	Јаја милиона комада	Мед kg
2020	2,2	1,2	55000
2021	2,1	1,1	57000
2022	2,2	1,3	50000
2023	2	1,4	60000
2024	1,8	1,3	24000

Извор података:Допис, Општинска управа, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, број 02,4/363-7/25, 29.05.2025.

Према горе наведеној табели и представљеним подацима, закључује се да се производња крављег млијека креће од 1,8 до 2,2 милиона литара, а производња меда има тенденцију пада, посебно поредећи 2024. годину са 2023. али и осталим годинама.

Б.III.3.1.2. Шумарство

Шуме и шумска земљишта због својих опште-корисних функција и привредног значаја су добра од општег интереса и као такви заслужују и уживају посебну бригу, што је регулисано Законом о шумама и осталим актима о газдовању шумама.

Предметни обухват припада територији општине Брод и налази се у оквиру Добојско-Дервентског шумскопривредног подручја. Газдовање државним шумама на овом подручју, ЈП „Шуме Републике Српске“, врши преко ШГ "Добој", чије је сједиште у Добоју и Шумском управом у Дервенти.

Шумама и шумским земљиштем у приватној својини управљају и газдују њихови власници, док стручно-техничке послове у овим шумама врши ЈП "Шуме Републике Српске".

Општина Брод на основу Закона о шумама провела је процедуру израде „Шумско привредне основе за шуме у приватној својини на подручју Општине Брод“²¹(важност: од 01.01.2016. до 31.12.2025.). Шумскопривредном основом се постављају основе газдовања и обезбеђују општи интереси у складу са усвојеном политиком, која полази са становишта да се садашње стање шума треба сачувати и унаприједити.

Шумско-привредна основа за државне шуме је донесена за период 01.01.2014 – 31.12.2023. године.

Укупан број свих парцела под шумом у приватној својини на подручју цијеле општине Брод по новом премјеру износи 8816, чија је просјечна површина 0,36 ha.

Табела бр. 39.: Шуме у приватној својини

Општина Брод	Број к.о.	Површина ha	Број парцела
Укупно општина Брод	23	23431	62133
Шуме у приватној својини	23	3176	8816

Извор података: Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју општине Брод (важност: од 01.01.2016. до 31.12.2025.). Шума план, Бања Лука, децембар 2016. године

Табела бр. 40.: Приказ структуре шумског фонда у државној својини на територији општине Брод и Републике Српске (Брод, стање из 2014, РС, стање из 2016.)

Ред. бр.	КАТЕГОРИЈА	Брод		Република Српска	
		Износ у хектарима (ha)	%	Износ у хектарима (ha)	%
1	Високе шуме са природном обновом	1.642,95	29,22	469.311	48,29
2.	Шумске културе	564,72	10,04	55.264	5,69
3.	Изданичке шуме (све категорије)	3.291,94	58,55	215.122	22,14
4.	Површине подесне за пошумљавање и газдовање	84,81	1,51	168.692	17,36
5	Површине неподесне за пошумљавање и газдовање	20,64	0,37	63.395	6,52
УКУПНО		5.621,82	100	971.784	100

Извор података: Просторн план Општине Брод 2017-2037. година (документациони основ), Бања Лука, јануар 2019. године, Институт за грађевинарство „Иг“ Бања Лука

Стање шума и шумског земљишта исказано по ширим категоријама показује да је, на подручју Општине, највеће учешће категорије изданичких шума и то од 58,55%, што је знатно изнад републичког просјека који износи 22,14 %. Удио високих шума са природном обновом, која је носиоц привредног коришћења овог природног ресурса износи 29,22%, што је ниже од републичког просјека 48,29%. Шумске културе чине 10,04% док процентуално учешће ове категорије шума на републичком нивоу износи 5,69%. Код високих шума са природном обновом, према врсти дрвета, уочава се на подручју Општине преовладавају лишћари (буква у највећем проценту, храст, остали лишћари и племенити лишћари). Буква и храст спадају у квалитетно индустријско дрво.

²¹ Шумскопривредна основа за шуме у приватној својини на подручју општине Брод (важност: од 01.01.2016. до 31.12.2025.). Шума план, Бања Лука, децембар 2016. године

Према „Просторном плану Општине Брод 2017-2037. године“, анализирајући шумски фонд на територији општине Брод по питању власничке структуре, дошло се до података да, ЈП шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, Шумско газдинство „Добој“, Шумска управа Брод, газдује сљедећом власничком структуром: шуме у државној својини простиру се на површини од 2445,34ha (43,5), док приватне шуме заузимају површину од 3176,48ha (45,5%). Биланс власничке структуре је негативан са привредног аспекта, јер је приватним шумама много теже газдовати, у смислу да, Јавно предузеће шумарства „Шуме РС“ а.д. Соколац, Шумско газдинство „Добој“ - Добој, Шумска управа Брода, у оквиру тих површина има ограничене могућности.

Табела бр. 41.: Обрасла шумска површина и просјечна дрвна маса Општине Брод

Брод	Обрасла шумска површ. (укупно, ha)	Просјечна бруто дрвна маса, m ³	
		Лишћари	Четинари
2019	5985	12213	498
2020	5985	8188	1394
2021	5985	18264	1802
2022	5985	18569	251
2023	5985	15017	1033

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Просјечна бруто дрвна маса у m³ је највише припада лишћарима.

Б.III.3.1.3. Лов и риболов

Општина Брод с обзиром на конфигурацију терена и богатство дивљачи, као и распрострањеност водних токова, пружа повољне услове за развој лова и риболова.

На територији општине постоји ловиште „Вучијак“.

Токови ријека Укрине и Саве, које су највећи водотокови на територији општине Брод богате су свим врстама рибе (смуђ, шаран, штука, бабушка, шкобаљ и др.)

Пословни субјекти и запослени

Број пословних субјеката у дјелатности *Пољопривреда, шумарство и риболов* износио је 2,8% (испод републичког просјека), за 2023. годину на територији општине Брод.

Запослени у области класификације дјелатности *Пољопривреда, шумарство и риболов* чине 0,65% запослених за 2023. годину на територији општине Брод.

Б.III.3.2. Индустрија, рударство и енергетика

Индустрија је веома битна за свеопшти развој, а посебно за развој система градова и општинских центара, као и дијела ванградског простора када је ријеч о сировинским локацијама.

Данас у општини Брод је заступљена индустрија прераде нафте, захваћалајући раду Рафинерије нафте Брод и металске индустрије, захваћујући раду производних фирми СЦАИ Адаптер која се бави производњом подложних плочица и фирми СТ Комерц која се бави

производњом алуминијске столарије као и раду једног броја фирми које се баве услужним дјелатностима у области металске индустрије, а ангазоване су на извођењу радова у Рафинерији нафте а.д. Брод.

Подаци за 2023. годину указују слjedeће²²:

- 10,08% пословних субјеката припада прерађивачкој индустрији, а вађења руде и камена 1,68%;
- Запослени у прерађивачкој индустрији чине 34,64%;
- Рафинераија нафте Брод према поацима из табеле „велика и средња предузећа“ запошљава највећи број запослених;
- На територији обухвата плана предузећа која послују у металском сектору запошљавају око 377 радника;

Енергетика

Број пословних субјеката у области производње и снабдјевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом на територији општине Брод у 2023. години, чинио је око 0,84% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области производње и снабдјевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 0,91% од укупног броја запослених.

Б.ІІІ.3.3. Пословање некретнинама

На подручју обухвата плана 2023. године регистровано је седам пословних субјеката из ове области.

Б.ІІІ.3.4. Саобраћај и складиштење

Број пословних субјеката у области саобраћаја и складиштења на територији општине Брод у 2023. години, чинио је око 9,52% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области саобраћаја и складиштења на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 4% запослених.

Б.ІІІ.3.5. Грађевинарство

Пословни субјекти у области грађевинарства на територији Општине Брод у 2023. години, чинили су око 8% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области грађевинарства на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 3% запослених.

Б.ІІІ.3.6. Снабдјевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине

²² Детаљније погледати поглавље Б.ІІІ.3 Привреда (уводни дио)

На територији обухвата плана егзистира ЈП “Комвод”, који је настао спајањем КП “Водовод и канализација” а.д. Брод и КП „Комуналац“.

Б.ІІІ.3.7. Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала

Трговина се сврстава у једну од најдинамичнијих привредних грана јер се ни у једном сектору привреде не одигравају тако интензивне промјене као што је то случај с трговином робама и услугама. То је свакако највиталнији и најсензибилнији сектор у односу на окружење које је подложно сталним промјенама.

Трговина се сматра једном од привредних грана које се означавају као пиоритене за развој заједнице.

Пословни субјекти у области трговине на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 18% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области трговине на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 18% запослених.

Подаци које је доставила Општина Брод, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, (02.4/363-7/26, 28.05.2026.-Преглед предузетника према дјелатностима и статусу) највећи број предузетника на урбаном подручју Брода припада трговини на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима.

Брод има изузетан повољан географски положај за развој трговинских дјелатности, с обзиром на то да се налази на самој граници с Европском унијом. Наиме, Славонски Брод, с тржиштем од приближно 60000 становника, смјештен је на удаљености од свега 1 km.

Такође, повољна повезаност са околним јединицама локалних самоуправа, близина аутопута Е-70 и промет од око 5 милиона људи преко граничног прелаза, чини Општину Брод и урбано подручје изузетно погодном локацијом за развој трговинских активности.

Б.ІІІ.3.8. Образовање

На предметном подручју присутно је основно и средњошколско образовање.

Пословни субјекти у области образовања на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 2% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области образовања на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 8% запослених.

Б.ІІІ.3.9. Информације и комуникације

Најважнија медијска кућа на посматраном подручју је Јавно предузеће „Радио Брод“, са 8 запослених²³.

Пословни субјекти у области информација и комуникација на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 1% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области информација и комуникација на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 1% запослених.

²³ Допис Јавно предузеће „Радио Брод“, 01-62/25, 29.05.2025.

Б.ІІІ.3.10.Стручне, научне и техничке дјелатности

Пословни субјекти у области стручних, научних и техничких дјелатности на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 4% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области стручних, научних и техничких дјелатности на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 2% запослених.

Б.ІІІ.3.11. Умјетност, забава и рекреација

Присутност објеката културе и умјетности указује на степен развијености и значаја одређеног простора. На подручју обухвата Плана евидентирани су слједећи објекти културе:

- ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић”
- Спортско културни центар Брод лоциран у објекту спортске дворане у Броду;
- Светосавски дом у саставу Српске православне цркве;
- девастиран културни дом.

Пословни субјекти у области умјетности, забаве и рекреације на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 8% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области умјетности, забаве и рекреације на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 0,4% запослених.

Б.ІІІ.3.12. Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада

Здравствена дјелатност се обавља у јавним и приватним здравственим установама, у складу са утврђеним стандардима, нормативима, планираним развојем здравственог система и приоритетним мјерама и активностима у пружању здравствене заштите, по стручно-медицинској доктрини и уз употребу одобрених здравствених технологија. Здравствене установе у обухвату Плана су:

- Јавна здравствена установа Дом здравља;
- Апотеке;
- Стоматолошке амбуланте;
- Специјалистичке амбуланте.

У обухвату плана налази се ЈУ „Центар за социјални рад“ и ОО Црвени крст Брод и установе за смјештај старијих лица.

Пословни субјекти у области дјелатности здравствене заштите и социјалног рада на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 3% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области дјелатности здравствене заштите и социјалног рада на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 3% запослених.

Б.ІІІ.3.13. Дјелатности пружања смјештаја, припреме и услуживања хране:хотелијерство и угоститељство

На простору обухвата Плана евидентиран је значајан број угоститељских објеката чија је просторна дистрибуција сконцентрисана у гушће насељеним урбанистичким блоковима. Наведени угоститељски објекти налазе се у пословним објектима и стамбено-пословним

објектима породичног и вишепородичног становања. Услуге смјештаја се нуде у хотелу, приватним мотелима и преноћиштима.

Пословни субјекти у области дјелатности пружања смјештаја, припреме и услуживања хране, хотелијерства и угоститељства на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 1% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области дјелатности пружања смјештаја, припреме и услуживања хране, хотелијерства и угоститељства на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 4% запослених.

Б.III.3.14. Остале услужне дјелатности

Пословни субјекти у области осталих услужних дјелатности на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 21% од укупног броја пословних субјеката.

Запослени у области осталих услужних дјелатности на територији општине Брод у 2023. години, чинили су око 1,5% запослених.

Б.III.3.15. Туризам

Туризам је грана која има низ економских, друштвених, социјалних и политичких ефеката на развој неке локалне заједнице. У односу на друге привредне гране развија се доста брже и ствара могућност отварања радних мјеста. Будући да је туризам радно-интензивна грана, он подстиче развој на цијелом подручју. Улагања у туризам, као показатељ безбједности земље, подстичу страна улагања и у остале секторе, пружају економску корист и појединцу и цијелом друштву, и омогућавају културну и духовну надградњу становништва.

На територији општине Брод евидентирано је више локалитета са природним и културно-историјским вриједностима, који имају своје специфичности, изворне очуваности и визуелне љепоте, а за културно-историјске објекте висок степен очуваности и вриједности.

Конфигурација терена и богатство дивљачи, као и распрострањеност водних токова пружају повољне услове за развој ловног и риболовног туризма.

Уз наведено, изузетно је важан и транзитни туризам, због већ поменутог географско-саобраћајног положаја. Брод, са положајем на самој граници са Европском унијом, представља и чвориште магистралних праваца: Брод-Дервента - Добој - Сарајево (правац сјевер-југ) и Бијељина - Брчко-Модрича (Оџак) Брод-Дервента - Бања Лука -Нови Град (правац исток-запад). У Броду налази један од најпрометнијих граничних прелаза у БиХ.

У Броду је 2013. године формирана ЈУ Туристичка организација општине Брод. Формирањем Туристичке организације, створени су услови за озбиљније посвећивање пажње туризму на подручју општине Брод. Туристичкој организацији је такође додијељено управљање и коришћење спортским објектима у Броду. С обзиром на уску повезаност туризма и туристичке посјете Општини са једне стране и одржавање спортских манифестација које увелико подстичу долазак на подручје општине Брод са друге стране, може се рећи да је ово квалитетно рјешење у погледу смањења гломазне администрације и синтезе спорта и туризма.

Брод је препознатљив по дугој традицији његовања фолклора, народне ношње, обичаја, игре и пјесме. У Броду постоји културно-умјетничко друштво и удружења која су носиоци поменутих активности. У оквиру манифестационих активности одржава се и велики број културно-умјетничких и спортских активности (спортска такмичења, сајам, изложбе, презентације и сл.).

Као туристичку понуду Брода треба поменути неке важне манифестације које из године у годину постају све популарније, а то су:

- Акварелистичка колонија „Сава“ у Броду,
- Поноћни турнир као и Акварелистичка колонија „Сава“;
- „Савска регата Стјепан Станић“;
- Сајам привреде Брод.

- Најважније спортске манифестације које се одржавају у Броду су:
- Међународни рукометни турнир за жене,
- Међународни турнир у фудбалу за млађе категорије,
- Међународни турнир у каратеу,
- Соколске игре,
- Савска регата Стјепан Станић,
- Улична кошарка.

Спортско – рекреативни туризам – на подручју општине Брод спорт има дугу традицију, а спортску и рекреативну инфраструктуру чине спортска дворана, базени са спортским теренима, фудбалски стадион, те већи број мањих игралишта.

Најзначајнији комплекс је Спортски центар. Спортски центар је носиоц спортских и културних активности на подручју општине Брод.

Табела бр. 42.: Доласци и ноћења туриста у општини Брод

Година	Доласци			Ноћења		
	укупно	домаћих туриста	страних туриста	укупно	домаћих туриста	страних туриста
2019.	415	343	72	801	540	261
2020.	375	296	79	729	517	212
2021.	827	571	256	1399	850	549
2022.	773	471	302	2224	1540	684
2023.	558	237	321	1353	366	987

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Републички завод за статистику, Бања Лука, 2024.

Број долазака туриста је растао до 2021.године, те након тога се биљежи пад. Ноћења имају сличну статистику, с тим да је број ноћења растао до 2022., а након тога се биљежи пад.

Б.ІІІ.3.16.Основни индикатори развоја

На економско стање на територији Општине Брод, те тиме у обухвату урбанистичког плана, утицали су и утичу бројни фактори:

- развој индустрије (мануфактурни период, мануфактурно – индустријски период, међуратни период (измђу два свјетска рата), развој индустрије Југославије од 1945. – 1986);
- ратна дешавања деведестих година што је проузроковало заустављање производње, губитак тржишта, девастацију објеката индустријског и стамбеног фонда;

- приватизација;
- сива економија;
- светска економска криза...

Табела бр. 43.: Основни економски показатељи Општине Брод 2023. године

редни број	параметри	вриједности
1.	просјечна бруто плата	1801
2.	просјечна нето плата (након опрезивања)	1191
3.	број пословних субјеката	357
4.	број запослених	2630
5.	стопа запослености (у односу на укупно становништво) %	17,98
7.	процјена броја становника 2023	14626

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2024. године

Општина Брод је у априлу 2019. године испунила услове за добијање статуса општине са повољним пословним окружењем BFC SEE (Business Friendly Certificate South Eastern Europe)²⁴

Б.ІІІ.3.17. Просторна организација привреде

Развој привреде на територији обухвата Плана, приказан је на сљедећи начин:

- Пословни субјекти из подручја секундарних дјелатности;
- Пословни субјекти из подручја секундарно-терцијарних дјелатности;
- Пословни субјекат из подручја терцијарних дјелатности;
- Пословни субјекат из подручја терцијарно-квартарних дјелатности.
- Царински терминал;
- Електро Добој РЈ Брод;
- Комплекс рафинерије Брод.

Развој привреде се одвија и одвијаће се не само на појединачним парцелама, већ и као привредне зоне.

Б.ІІІ.4. Непривреда

Важећим Законом о систему јавних служби („Службеном гласнику Републике Српске“ број 68/07, 109/12 и 44/16.) уређује се систем јавних служби, обављање дјелатности јавне службе, оснивање, организација и рад јавне службе и друга питања од значаја за организацију и рад јавне службе. Јавном службом, у смислу овог закона, сматрају се установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају дјелатности од општег интереса којим се обезбјеђује остављања права и дужности физичких и правних лица, као и остваривања другог закона утврђено интереса. Ради остваривања општег интереса којим се обезбјеђује остваривања права и дужности правних и физичких лица и остављања другог законом утврђеног интереса у области: образовања, науке, културе, спорта и физичке културе, ученичког и студентског стандарда, здравствене заштите, друштвене бриге о дјеци, социјалне заштите,

²⁴ Интегрални програм капиталних инвестиција општине Брод за период 2024-2026. године

социјалног осигурања, здравствене заштите животиња, здравствене заштите биљака и других друштвених дјелатности, оснивају се установе.

Елементи урбане опреме, објекти здравства, школства, културе, спорта и рекреације и други, могу привући, односно задржати становништво на одређеном простору, тако да представљају главни инструмент за постизање оптималног размјештаја становништва с циљем полицентричног развоја система насеља и што равномјернијег развоја урбаног подручја у његовој свеукупности.

Б.ІІІ.4.1. Образовање и наука

Б.ІІІ.4.1.1. Предшколско образовање

Предшколско образовање и васпитање је саставни дио јединственог система васпитања и образовања у Републици Српској, који представља основ цјеложивотног учења и цјеловитог развоја дјетета. Предшколско васпитање и образовање је дјелатност од општег интереса која обухвата васпитање и образовање дјеце предшколског узраста. Циљ предшколског васпитања и образовања у Републици Српској је подстицање физичког, интелектуалног, социоемоционалног развоја, развоја говора и комуникације, креативности и стваралаштва дјеце, учење засновано на искуству, и интересовањима, стицање нових искустава и проширивање знања о себи, другим људима и свијету потребних за даље образовање и васпитање и укључивање дјеце у друштвену заједницу, поштујући и уважавајући права и могућности дјеце²⁵.

У обухвату овог плана егзистира Јавна установа предшколства „Бели анђео“ и Организациона јединица Јавна установа предшколства „Бели анђео“ Брод-Дјечији вртић Брод.

Табела бр. 44.: :Подаци о брју дјеце, запослених, учионицама ЈУ предшколства „Бели анђео“

	ЈУ предшколства „Бели анђео“	Организациона јединица ЈУ предшколства „Бели анђео“
број дјеце	112	43
број запослених	26	
брuto грађевинска површина зграде	1091m ²	159m ²
број учионица/кабинета	6	4
затворена дворана	да 85,7 m ²	не
Двориште/отворено игралиште	да 8508 m ²	не
потребе за проширењем	да	

Извор података: Допис – ЈУ предшколства „Бели анђео“, 164/25, 27.05.2025..

Табела бр. 45.: :Подаци о брју дјеце, запослених, учионицама ЈУ предшколства „Бели анђео“, према подацима из „Просторног плана општине Брод 2017-2037. године“

просторије	површине
унутрашњи простор	
радне собе	250,8
простор за заједничке активности	85,7
комуникационе просторије и ходници	343,7
гардероба	41,5

²⁵ према Закону о предшколском васпитању и образовању (Службени гласник РС 79/15, 63/20 и 64/22)

санитарни простор за дјецу	41,5
санитарни простор за одрасле	40,0
кухиња	32,69
трпезарија	101,8
укупно	937,69
вањски простор	
простор за игру дјеце (двориште)	8508,0

Извор података: „Просторног плана општине Брод 2017-2037. године“, Документациони основ, Институт за грађевинарство „Иг“ Бања Лука, 2019. године

Б.ІІІ.4.1.2. Основно образовање

У обухвату Урбанистичког плана, налази се централна основна школа - ЈУ ОШ „Свети Сава“.

Табела бр. 46.: Подаци о броју дјеце, запослених, учионицама у ЈУ Основна школа „Свети Сава“

ЈУ Основна школа „Свети Сава“.	централна школа
број ученика	714 (прва смјена 369, друга смјена 345)
број запослених	89
брuto грађевинска површина школске зграде	5405m ²
број учионица/кабинета	21 универзална учионица, 8 кабинета и 1 школска радионица
затворена дворана	да
површина затворене дворане	625m ²
отворено игралиште	да 4500 m ²

Извор података: ЈУ Основна школа „Свети Сава“, 388/25, 27,05,2025.

Основна школа „Свети Сава“ у свом саставу има и подручна одјељења-Горње Колибе и Збориште, које нису у обухвату Урбанистичког плана.

У обухвату Плана, налази се и објект који је раније функционисао као основна школа (Основна школа „Драго Видошевић“). Данас, просторије овог објекта користе се као сједишта удружења, политичких партија, борацке организације итд.

Б.ІІІ.4.1.3. Средњошколско образовање

Према „Закону о средњем образовању и васпитању“ (Службени гласник Републике Српске 41/18, 92/20 и 55/23) средње образовање је дјелатност од општег друштвеног интереса. Дјелатност средњег образовања обухвата различите врсте и облике образовања којим се након завршене основне школе стичу различите компетенције потребне за рад у струци и за даље образовање појединца. Према истом Закону, циљеви средњег образовања, између осталог, су:

- подршка и усмјеравање ученика при избору будућег занимања, у складу са потребама тржишта рада;
- стицање примјењивих знања;
- развијање кључних компетенција код ученика;
- да стручно образовање и обука буду усклађени са нивоима стручног образовања земаља Европске Уније;
- припрема за наставак школовања на високошколским установама итд.

На подручју обухвата Урбанистичког плана налази се ЈУ Средњошколски центар „Никола Тесла“, средња стручна и техничка школа са гимназијом општег смјера. Постојећи објект Средњошколског центра Брод је изграђен је 1976. године. По отварању објект је носио назив Школски центар „Фриц Павлик“. Након ратних збивања у Броду, те оштећења која је школа претрпела поново је пуштена у рад почетком 1993. године и носила је назив Средња школа „Никола Тесла“. Од 2013. године школа носи назив ЈУ СШЦ „Никола Тесла“.

У свом саставу образује сљедеће профиле: бравар-заваривач, техничар ЦНЦ технологија, техничар нформационих технологија, конобар, кувар, кулинарски техничар, пословно-информатички техничар, гимназија општи смјер.

Табела бр. 47.: Подаци о брју дјеце, запослених, учионицама у ЈУ Средњошколски центар „Никола тесла“ Брод

карактеристике	ЈУ Средњошколски центар „Никола Тесла“ Брод
број ученика	328 (прва смјена)
број запослених	53
брuto грађевинска површина школске зграде	5820m ²
број учионица/кабинета	35
затворена дворана	да
површина затворене дворане	700m ²
отворено игралиште	да 2000 m ²

Извор података: ЈУ Средњошколски центар „Никола тесла“ Брод., 001-01-101/25 27.05.2025.

Б.ІІІ.4.2. Култура

Значај и вриједност објеката културе у простору је изузетно велика. Њихова присутност указује на степен развијености и значаја одређеног простора. У концепцији развоја сматрају се једним од главних покретача развоја, подизања атрактивности, привлачења инвестиција...

На подручју обухвата Урбанистичког плана регистровани су сљедећи објекти културе:

- ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“
- Спортско културни центар Брод лоциран у објекту спортске дворане у Броду;
- Светосавски дом у саставу Српске православне цркве;
- ЈП „Радио Брод“;
- девастиран културни дом.

Табела бр. 48.: Подаци за ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“

карактеристике	ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“
година постојања	1895. године (Школска библиотека у саставу Народне школе)
датум оснивања	14.4.1994,
статус	самостална јавна установа са својством правног лица и имовином у државној својини
оснивач	Скупштина општине Брод
површина	151,46m ² читаоница, одјегње за дјецу, одјегње за одрасле, просторија Матичног уреда
број запослених	4

Извор података: ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“, Нацрт плана рада и сарадње Народне библиотеке „Бранко Ћопић“ са јавним установама и организацијама;

ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“

Основна дјелатност Народне библиотеке „Бранко Ћопић“ Брод утврђен је Законом о библиотечко-информационој дјелатности, Законом о јавним службама и Законом о заштити културних добара. Библиотека као јавна установа има функцију образовања, информисања и задовољавања културних потреба становништва, те развој и унапређење библиотечке дјелатности у свим типовима библиотека у општини Брод.

Сарадња са основним школама и средњошколским центром не изостаје, те заједно биљежавају значајне датуме- „Дан матерњег језика“, „Дане Душка Трифуновића“...

Културне дјелатности у општини Брод одвијају се и кроз рад великог броја културно умјетничких друштава и других удружења. - КУД „Душко Трифуновић“, КУД „Лијешће“, КУД „Бродски бисери“, КУД „Тамбурица“ и КУД „Колибе“.

Б.ІІІ.4.3. Здравство

Здравствена дјелатност је дјелатност од општег интереса за Републику Српску. Она је дјелатност којом се грађанима обезбјеђује здравствена заштита. Здравствена дјелатност се обавља у јавним и приватним здравственим установама, у складу са утврђеним стандардима, нормативима, планираним развојем здравственог система и приоритетним мјерама и активностима у пружању здравствене заштите, по стручно-медицинској доктрини и уз употребу одобрених здравствених технологија. Здравствену дјелатност могу да обављају и: установа за извршење кривичних и прекршајних санкција, установа социјалне заштите, дом пензионера и установа васпитања и образовања, као и правна лица која користе природне љековите факторе, у складу са Законом о здравственој заштити, Службени гласник Републике Српске, 57/22.

Здравствене установе у обухвату Плана су:

- Јавна здравствена установа Дом здравља;
- Апотеке:
 - ЗУ Апотека „Видић“ Брод, апотека „Центар“ Брод;
 - ЗУ Апотека „Видић“ Брод, апотека „Видић, Градска апотека“ Брод;
 - ЗУ Апотека „Видић“ Брод, апотека „МР ВИДИЋ“ Брод,
 - ЗУ Апотека „В PHARM“ Нови Град, апотека „В PHARM br.6“ Брод;
 - ЗУ Апотека „PHARMANOVA“ Прњавор, апотека „PHARMANOVA IV“ Брод;
 - ЗУ Апотека „МОЈА АПОТЕКА“ Бања Лукам апотека „Борд“ Брод;
- Стоматолошке амбуланте:
 - ЗУ Стоматолошка амбуланта „Др Софрић“ Теслић, ПЈ „Дентал студио Кристијан“ Брод;
 - ЗУ Стоматолошка амбуланта „Т-Дент“ Брод;
 - ЗУ Стоматолошка амбуланта „Др Мирјана Ђукић“ Брод;

- Специјалистичке амбуланте:
 - ЗУ Специјалистичка амбуланта интерне медицине „INTERMDEKUS“ Брод.

Б.ІІІ.4.4. Ветеринарска дјелатност

У обухвату Плана налазе се слjedeћи субјекти ветеринарске дјелатности:

- Ветеринарска амбуланта, улица Стевана Немање 10.

Б.ІІІ.4.5. Социјална и дјечија заштита

У обухвату плана налази се ЈУ „Центар за социјални рад“, ОО Црвени крст Брод и установе за смјештај старијих лица.

Табела бр. 49.: Подаци о броју запослених и површини ЈУ „Центар за социјални рад“ Брод

број запослених	12
површина	161,2 m ²

Извори података: дошпис: ЈУ Центар за социјални рад, 7-530-166/25, 27.05.2025.

Социјална заштита је организована у складу са Законом о социјалној заштити и другим законским и подзаконским актима из ове области.

Б.ІІІ.4.6. Комуналне дјелатности

„Законом о комуналним дјелатностима“ („Службени гласник Републике Српске“ број 124/11, 100/17) утврђују се комуналне дјелатности од посебног јавног интереса и начин обезбјеђивања посебног јавног интереса, организација обављања комуналних дјелатности и начин њиховог финансирања. По законском одређењу, као комуналне дјелатности од посебног јавног интереса, сматрају се:

- производња и испорука воде,
- пречишћавање и одвођење отпадних вода,
- производња и испорука топлотне енергије,
- збрињавање отпада из стамбених и пословних простора,
- управљање јавним просторима за паркирање возила,
- одржавање јавних тоалета,
- управљање кабловским канализацијама за комуникацијске каблове и системе,
- тржничка дјелатност,
- погребна дјелатност,
- димњачарска дјелатност,
- јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају,
- чишћење јавних површина у насељеним мјестима,
- одржавање, уређивање и опремање јавних зелених и рекреационих површина, одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима,
- одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина,
- јавна расвета у насељеним мјестима и
- дјелатност зоохигијене.

Скупштина општине Брод на 26. редовној сједници одржаној дана 27.02. 2015. године доњела је Одлуку о комуналној накнади. Овом одлуком утврђује се обавеза плаћања комуналне накнаде за кориштење објеката и уређаја заједничке комуналне отрошње, прописују основи и мјерила на основу којих се одређује висина комуналне накнаде и кориштење средстава остварених од комуналне накнаде на подручју општине Брод.

Општина Брод је 2013.године донијела Одлуку о комуналном реду ("Службени гласник Општине Брод", број: 3/13, 10/15, 9/17) којом се уређује комунални ред и одржавање комуналног реда на подручју општине Брод, прописују услови и начин одржавања чистоће јавних површина, привремено заузимање јавних површина, изградња, одржавање и заштита зелених површина, одвожење и депоновање отпада, одвођење атмосферских вода, јавна расвјета у насељу којом се освјетљавају саобраћајне и друге јавне површине, уређење и одржавање уличних и других отвора, уређење и одржавање санитарних и хигијенских објеката, пијаца, вашара и покретних направа.

Јавне површине су земљишта или водне површине које су планом нумерички и графички дефинисане и намијењене за обављање јавних функција, дјелатности или активности и које су као такве доступне неодређеном броју индивидуалних физичких и правних лица, а нарочито: саобраћајне површине, зелене и рекреационе површине, уређене и неуређене површине око стамбених, пословних и других објеката и површине којима управљају мјесне заједнице, водотоци и обале водотока (ријеке, рје-
чице, потоци, канали), спомен обилежја, гробља, излетишта, природне и радом створене вриједности, површине и објекти намијењени јавној употреби (отворени пијачни и тржнички простори око продајних објеката, стајалишта јавног аутобуског саобраћаја, простор око бензинских станица који не улази под површину за редовну употребу бензинске станице), заштићена подручја утврђена просторно- планским актом.

Комуналне дјелатности на подручју обухвата Плана организоване су на следећи начин:

- погребне дјелатности (обухвата одржавање гробаља и крематоријума, пружање погребних услуга, обављање свих послова у вези са сахрањивањем умрлих (припремање гробних мјеста, опремање умрлих, њихов пренос, спровођење церемоније сахрањивања, односно кремирања, уређивање и одржавање гробова и друго);

Скупштина општине Брод на 26. редовној сједници одржаној дана 27.02.2015. године доњела Одлуку и гробљима и погребној дјелатности. Овом одлуком утврђују се: изградњи гробља, гробница и надгробних споменика и упису података на њима, начину управљања, уређивања и одржавања гробља, изградњи мртвачница и хладњача на гробљима, начину формирања цијене и продаји гробних мјеста и начину формирања и плаћања трошкова за одржавање гробља, преносу посмртних остатака до гробља и са гробља, начи-

ну сахране и ископавања умрлих лица, временским размацама сахрањивања у попуњена гробна мјеста, начину сахране непознатих лица и сахрани ван гробља у употреби, као и услови за напуштање и прекопавање гробља.

Према начину оснивања и намјени сахране, гробља могу бити јавна и посебна.

Градско насеље Брод је мултиетничка средина, те је у складу са тим у оквиру градског гробља омогућено сахрањивање становништва православне, католичке и муслиманске вјероисповијести. Анализом постојећег стања је утврђено да постојеће гробље својом

површином у наредном периоду не може задовољити потребе, те је потребно његово проширење.

Укупна површина постојећег градског гробља лоцираног у јужном дијелу обухвата Плана износи око 4,8 ha.

На подручју обухвата Плана нема сточног гробља и нема потребе за истим.

- производња и испорука воде, пречишћавање и одвођење отпадних вода (производња и испорука воде обухвата скупљање, пречишћавање и испоруку воде корисницима за пиће и друге потребе, водоводном мрежом до мјерног инструмента корисника укључујући и мјерни инструмент, а пречишћавање и одвођење отпадних вода обухвата сакупљање искоришћених вода од прикључка корисника на заједничку канализациону мрежу, одвођење канализационом мрежом, пречишћавање и испуштање из мреже, као и чишћење септичких јама);

Скупштина општине Брод, на 26. сједници одржаној дана 27.02.2015. године доњела Одлуку о водоводу и канализацији на подручју општине Брод. Овом Одлуком уређују се општи услови и начин организовања послова у вршењу комуналних дјелатности на подручју општине Брод и то:

- производња и испорука воде;
- прикупљање и одвођење отпадних вода и
- одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина;
- одржавање припадајуће водоводне и канализационе инфраструктуре.

Јавни водовод и јавна канализација са припадајућом инфраструктуром повјеравају се на управљање и одржавање КП "Водовод и канализација" а.д.Брод.

Општина Брод даје даваоцу комуналне услуге КП "Водовод и канализација" а.д.Брод на управљање, коришћење и одржавање комуналне објекте и уређаје индивидуалне и заједничке комуналне потрошње потребне за пружање комуналних услуга.

Спајањем КП "Водовод и канализација" а.д. Брод и КП „Комуналац“ оснива се ЈКП „Комвод“ а.д. Брод.

- производња и испорука топлотне енергије обухвата производњу и испоруку паре и топле воде из даљинског централизованог извора или појединачних извора за гријање и друге сврхе, топоводном мрежом до подстанице потрошача, укључујући и подстаницу. Скупштина Општине Брод на 30. редовној сједници одржаној дана 25.07.2019. године, доњела Одлуку о условима и начину снабдјевања топлотном енергијом („Службени гласник Општине Брод“ 11/19);

На урбаном подручју Брода раније је постојао система даљинског снабдјевања објеката топлотном енергијом из градске топлане, која није у функцији дужи низ година. Топлотна енергија за потрошаче се обезбјеђује из пет рејонских котловница и то:

- „Спортски центар“, топлотног капацитета 2 MW, енергент дрвна пиљевина и сјечка;
- „Средњошколски центар“ топлотног капацитета 2 MW, енергент дрван пиљевина и сјечка;
- „Житокомбинат“, топлотног капацитета 0,45 MW, енергент угаљ;
- Котловница у објекту између зграде општине и спортске дворане;
- ОШ „Свети Сава“.

На подручју који покрива урбанистички план али и цијела општина Брод, не постоји систем снабдјевања потрошача природним гасом.

Према допису „Комвод“²⁶ постојећи систем даљинског гријања заједно са припадајућим трасама вреловода и топлотним станицама чине:

- Топлотне станице-постројења за производњу топлотне енергије:
 - Топлотна станица „Спортски центар“ 2 MW-инсталисана снага;
 - Топлотна станица „Средња школа“ “ 2 MW-инсталисана снага;
- Топлотне подстанице:
 - Општина;
 - Јована Рашковића;
 - Ламеле Бијеле скеле;
 - Пошта (на пелет);
 - Стари метал (емајл) (није у функцији);
 - Житокомбинат (није у функцији);
 - НИРС (није у функцији);
 - Бивша локација електродистрибуције (није у функцији);
- Трасе:
 - Од спортског центра-Јована Рашковића до Ламела;
 - Зграда општине-дио улице Светог Саве;
 - Школски центар-Жуте скеле;
 - Школски центар-Бјеле скеле-Махала;
 - Бијеле скеле-дио Улица Јована Дучића.
- тржничка дјелатност обухвата комунално опремање, одржавање и организацију обављања промета пољопривредним, прехранбеним и другим производима на отвореним и затвореним просторима који су за то намијењени. Скупштина општине Брод на 14. редовној сједници одржаној дана 30.01.2018. године доњела Одлуку о Градској пијаци у Броду („Службени гласник Општине Брод 2/18). Овом одлуком прописани су услови и начин обављања комуналне дјелатности, уређења рада и пружања услуга на Градској пијаци у Броду.
Површина : приземље 2631,27m², 1. спрат: 1565,09 m², 2. спрат: 276,12 m² , укупно: 4472,48 m². Градска пијаца је затвореног типа. Налази се у другој зони градског грађевинског земљишта, на кататастраској парцели 3622/1, уписаној у лист непокретности 2303 КО Брод (стари премјер: парцела озанчена као кч 182/11 КО Брод); На подручју обухвата Урбанистичког плана градског насеља брод нема сточне пијаце. На подручју обухвата Урбанистичког плана нема депоније смећа.
- јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају обухвата превоз лица аутобусима, трамвајима, тролејбусима, жичарама и успињачама. На територији обухвата плана постоји аутобуска станица Брод.

Б.ІІІ.4.7. Управа, финансијске и сличне дјелатности (администрација)

У домену управе, финансијских и сличних дјелатности, на подручју обухвата налазе се сљедећи објекти:

²⁶ „Комвод“, Достава података, 03/1-1789/25,30.03.2025.

- Општина Брод;
- Туристичка организација општине Брод;
- ЗП „Електро“ Добој – радна јединица Брод;
- Фонд здравственог осигурања, пословница Брод;
- Фонд за пензијско и инвалидско осигурање РС, пословница Брод;
- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, подручна јединица Брод;
- Републички завод за запошљавање, биро Брод;
- Пореска управа Републике Српске, подручна јединица БРОД;
- Полицијска станица;
- Управа за индиректно опорезивање – Гранични прелаз и царински реферат Брод;
- Јединица граничне полиције БиХ, Брод.
- Банке („Addiko bank“, „Нова банка“, „Raiffeisen bank“, „Наша банка“, „Atos bank“)
- Пошта;
- Територијална ватрогасно-спасилачка јединица (површина објекта 360 m²)²⁷;
- ЈП Радио Брод.

Општинска управа

Општина Брод остварује своје надлежности у складу са Уставом, законом и статутом. Самосталне надлежности, између осталих, обухватају: организовање рада и управљање општином, усвајање стратегије развоја, усвајање стратешких и спроведбених докумената просторног уређења за подручје општине, организовање послова локалног економског развоја, управљање и располагање имовином, оснивање и уређење општинске управе и др.

Органи општине су Скупштина општине и начелник општине. Начелник општине је организовао општинску управу која по структури има пет одјељења, шест одсјека (два самостална и четири у оквиру одјељења), јединицу за интерну ревизију и кабинет начелника. Такође, у оквиру општинске управе налази се Територијална ватрогасно-спасилачка јединица општине.

ЈП „Радио Брод“

ЈП „Радио Брод“ тренутно броји 8 запослених, са површином објекта 62m².

Б.ІІІ.4.8. Спорт

Према важећем Закону о спорту Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, 79/20) спорт је дјелатност од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес спорта за Републику Српску утврђен је због његовог непосредног и посредног утицаја на здравље и здравствени систем, привредно-економски развој, културни и социјални амбијент и укупан развој друштва на темељима општеприхваћених цивилизацијских достигнућа на добробит свих грађана. Спортски објекат је уређена и опремљена површина и грађевински објекат намијењен обављању спортске активности и дјелатности. Према врсти простора у коме се обавља спортска активност, спортски објекат може бити:

- затворени спортски објекат;

²⁷ Општина Брод, Територијална ватрогасно спасилачка јединица, Допис, број:02.4/363-7/25, датум: 29.05.2025.

- отворени спортски објекат.

Затворени спортски објекат је објекат који предсавља физичку, функциналну и техничко-технолошку цјелину са свим инсталацијама, постројењима и опремом намјењеним за обављање одређених спортских активности, као што су хале, базени, балон-сале и слични објекти.

Отворени спортски терен је посебно уређена површина намјењена за обављање одређених спортских активности која је, у складу са Законом о спорту, класификована као јавни спортски терен. За потребе обављања тренинга и реализације такмичења, јавни пут, ријека и језеро сматрају се отвореним спортским тереном у складу са Законом о спорту.

На подручју обухвата плана егзистирају следећи затворени/отворени спортски објекти:

- Спортско културни центар „Дом спорта“ Брод (велика дворана 1048,29 m², мала дворана 416,95 m², стонотенска дворана са површином од 405 m²²⁸);
- Градски стадион;
- Рукометно игралиште;
- Стадион ФК Жељезничар;
- Стадион ФК Раднички;
- Дјечије игралиште у МЗ Тулек (улица Проте Матије Ненадовића);
- асфалтни терени код основне школе Свети Сава;
- асфалтни терени код средње школе Никола Тесла;
- асфалтни терени у МЗ Рит (Ламеле);
- спортска дворана основне школе Свети Сава;
- спортска дворана средње школе Никола Тесла;
- тениски терени у склопу градског стадиона;
- Градски базени Брод;
- Стрељана „Горан Теодосић Рус“;
- Спортски објекти у парку у улици Светог Саве;
- Дјечије игралиште Скеле;
- Кајак кану клуб.

Активне спортске организације²⁹ у обухвату плана (са рангом такмичења) су

- ОФК „Полет 1926“ Брод (друга лига РС, група запад);
- КМФ „Брод“ Брод (Премијер фудбал лига БиХ);
- Омладински рукометни клуб „Сава“ Брод (друга лига РС);
- Кошаркашки клуб „Брод“ Брод (ПКО Добој кошаркашког савеза РС);
- Одбојкашки клуб „Брод“ Брод (такмичења у оквиру Одбојкашког савеза РС);
- Карате клуб „Полет“ Брод (такмичења у оквиру карате савеза РС и БиХ);
- Клуб аикидо самоодбране „Брод“ (турнирски ситем такмичења у оквиру Савеза аикидо самоодбране РС);
- Боксерски клуб „Брод 2024“ Брод (турнирски систем такмичења у оквиру Боксерског савеза РС и БиХ);
- Гимнастички клуб „Астера“ Брод (такмичења у оквиру Гимнастичког савеза РС);
- Пикадо клуб „Булс“ (такмичења у оквиру Пикадо савеза РС);

²⁸ ЈУ „Туристичка организација Општине Брод“, Брод, Допис, 203/25, 29.05.2025.

²⁹ Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Општина Брод, 02.4/363-7/25, 26.05.2025.

- ССУ „Пријатељи“, школа фудбала „Пријатељи“ Брод (Зимска лига малог фудбала и учешће на турниским такмичењима у малом фудбалу у земљи и ионстранству);
- Спортско риболовно друштво „Сава“ Брод (такмичења у оквиру спортског риболовног савеза РС);
- УГ „Спортско Рекреативни клуб“ Брод (новоформирано удружење=
- Општински фудбалски савез „Брод“ (савез).

Већина спортских активности на подручју општине Брод се одвијају у спортском комплексу Дома спортова у склопу којег се налази велика дворана³⁰, мала дворана, тениска дворана, куглана, те на градском фудбалском стадиону у чијем саставу се налазе помоћни терен и два тениска асфалтна терена.

Општина Брод традиционално има имиџ спортске средине. Томе допринос даје постепено подизање услова рада код расположивих спортских објеката, тенденција позитивних и афирмативних појединачних и екипних резултата, као и спортске манифестације од значаја за ову средину. Ту су прије свега: Поноћни турнир у малом фудбалу, Улична трка, турнир у мини фудзалу Брод 3x3, Међународни карате турнир „Сава опен“, Међународна веслачка регата „Стјепан Станић“, турнир у уличној кошарци, међународни турнир у фудбалу за млађе категорије, Куп Републике Српске у реалном аикидоу, ту су још традиционалне Соколске игре и уличне трке ученика основних и средњих школе.

Б.ІІІ.4.9. Вјерски објекти

У обухвату Урбанистичког плана од вјерских објеката налазе се:

- Православна црква, Храм Покрова Пресвете Богородице (и Светосавски дом);
- Православне капела у МЗ Бродско поље 2;
- Католичка црква, Св. Илије Пророка;
- Џамија, Хусеин-бегова џамија (и стамбени објекат Исламске заједнице).

Б.ІІІ.4.10. Остале друштвене службе и дјелтности

На подручју обухвата, у ову групу дјелатности спада:

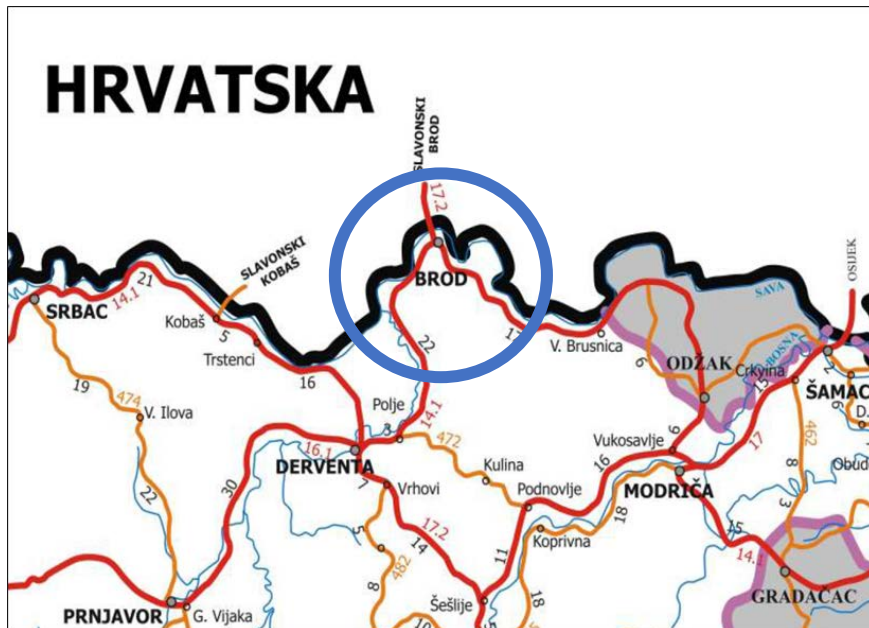
- Борачка организација (у објекту старе основне школе налази се борачка организација и нека од удружења);
- Сједишта мјесних заједница;
- Удружење пољопривредника „Барица“;
- Удружење привредника и пољопривредних произвођача „Повратак“ Горње Колибе;
- Удружење пчелара „Вучијак“;
- Удружење воћара „Воћар“;
- Удружење жена „Винска“;
- Удружење жена „Ђурђевак“ Лијешће;

³⁰ Према „Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године“ наводи се слједеће :“ У општинама Берковићи, Брод и Власеница искоришћеност постојећих спортских дворана је мања од 50%, што значи да је потребно додатно промовисати спортске активности у овим општинама или на други начин повећати искоришћеност“ (страна 152)

Б.ІІІ.5. Инфраструктура

Б.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Општина Брод има веома повољан саобраћајно – географски положај, обзиром да се налази у близини аутопута Београд – Загреб – Љубљана (удаљен свега 5 km) као и жељезничке магистрале Београд – Загреб – Љубљана. Коридор „Vc“ који је у изградњи, и који ће повезивати Плоче, Сарајево, Осијек и Будимпешту, удаљен је свега 20 км источно од општине Брод, што ће у будућности допринијети још бољем геостратешком и саобраћајно-географском положају. Такође, један од најзначајнијих инфраструктурних објеката, је постојање граничног прелаза и самог моста на ријеци Сави који повезује општину Брод у Републици Српској са Славонским Бродом и Европском унијом. Ово је значајан објекат колико за грађане Брода толико и за грађане централне БиХ којима је ово најкраћа путна комуникација за земље централне и западне Европе.

Слика бр. 24.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз. (Извор података: Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске, до 2025.год.)

На териториј општине Брод спајају се два магистрална пута, који чине примарну путну мрежу Општине и повезују општину Брод са земљама из окружења и шире, као и са привредним субјектима унутар земље. Оба магистрална пута спајају се у сјеверном дијелу општине, у зони граничног прелаза.

Дакле, кроз урбано подручје пролази магистрални пут М -I 103 који се пружа у правцу сјевер – југ повезујући Сарајево – Зеницу – Добој – Дервенту – Славонски Брод и магистрални пут М – II 500 који повезује Бања Луку – Брод – Бијељину па даље на исток. У зони граничног прелаза и моста преко ријеке Саве, магистрални пут М – II 500 се спаја са магистралним путем М -I 103 , на којем се налази гранични прелаз.

Слика бр. 25.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз (Извор података: <https://www.openstreetmap.org>)

Табела бр. 50.: Магистрални путеви на нетритурији градског насеља Брод

Редни бр.	Евиденција ознака пута	Стара ознака пута	Назив дионице
1.	Магистрални пут првог реда МI-103	М-17.2	Гр.РС/ПХР (Брод) - Брод
2.	Магистрални пут првог реда МI-103	М-14.1	Брод-Поље
3.	Магистрални пут другог реда МII-500	М-14.1	Брод-Бродско Поље
4.	Магистрални пут другог реда МII-500	М-14.1	Бродско Поље – гр.РС/ФбиХ (Брусница)

Према подацима публикованим од стране ЈП Путеви Српске, из 2019. године, на путу М-I 103, дионица Брод - Поље ПГДС је био 5063³¹, а на дионици граница РС (Брод) – Брод (6631). На магистралном путном правцу М – II 500 дионици Брод-Бродско Поље ПГДС је био 9526.

Преко ових магистралних путних праваца Брод остварује путну саобраћајну везу која омогућује привредну, културну и политичку интеграцију насеља са окружењем. Сем магистралних путева, примарну саобраћајну мрежу у обухвату урбаног подручја Брода чине и улице Петра Петровића Његоша и Војводе Мишића, као и Улица светог Саве, која пролази кроз центар града и води ка рафинерији. У источном дијелу урбаног подручја се према положају у мрежи истиче Стадионска улица, а посебно битна је Улица Бродског батаљона, која спаја двије дионице магистралног пута, али која није изведена на начин који би омогућио да преузме улогу примарне

³¹ Бројање возила на мрежи путева у Републици Српској – 2019. године

саобраћајнице у саобраћајној мрежи Брода, што по свом положају свакако јесте. У профилу већег броја улица постоје изграђени тротоари, што доприноси безбједнијем одвијању пјешачког саобраћаја. Брод је својом конфигурацијом изузетно повољан за одвијање бициклическог саобраћаја, те се на уличној мрежи појављује значајан број бициклиста. Бициклическа стаза, унутар обухвата плана, се налази у дијелу Улице светог Саве, на потезу ка рафинерији и на шеталишту Душка Трифуновића. Концепт развоја мреже бициклических и пјешачких стаза, је недовршен, односно мрежи недостају поједини елементи, како би се употпунила и омогућила несметано и функционано одвијање свих видова саобраћаја.

Шеталиште Душка Трифуновића се налази непосредно уз ријеку Саву, намјењено је пјешачком саобраћају, а служи и у рекреативне сврхе.

Б.ІІІ.5.2. Енергетска и телекомуникациона инфраструктура

Б.ІІІ.5.2.1. Електроенергетика

Напајање

Основно напајање

Постојеће напајање

Високотензијска мрежа на подручју градског насеља Брод обухвата трансформаторску станицу ТС 110/35/10/6 kV Брод, која се напаја далеководима DV 110 kV ТС Брод – ТС Славонски Брод и DV 110kV ТС Дервента-ТС Брод.

Средњетензијска мрежа на подручју тензијског је нивоа 35 и 10 kV. ЗП „Електро Добој“ а.д. Добој дистрибутивном дјелатношћу покрива подручје града Брод.

Концепција мреже

Високотензијска мрежа

Високотензијска мрежа (110 kV) на подручју општине Брод је у власништву је предузећа „Електропренос БиХ“. Подручје општине напаја се електричном енергијом преко ТС Брод или ТС 110/35/10/6 kV Брод. Трансформаторска станица преко мреже 110 kV далеководом је повезана са чворним трансформаторским станицама у окружењу. Далеководи који напајају трансформаторску станицу Брод су DV 110 kV ТС Брод – ТС Славонски Брод и DV 110kV ТС Дервента-ТС Брод.

Средњетензијска мрежа и објекти 35 kV

На подручју Општине Брод ЗП „Електро Добој“ а.д. Добој посједује једну чворну трансформаторску станицу 35/10 kV и то:

- ТС 35/10 kV Брод 2.

Када су у питању далеководи 35 kV у подручју општине укупна дужина водова износи 6,07 km.

Средњетензијска мрежа и објекти 10 kV

Када је у питању напајање купаца на подручју општине Брод електричном енергијом исто је реализовано преко 62 трансформаторских станица 10/0,4 kV које су у власништву ЗП „Електро Добој“ а.д. Добој . Ови објекти напајају се преко мреже 10 kV далековода укупне дужине 40 километара.

Када су у питању реконструкције далековода исте се могу окарактерисати као:

- Реконструкције замјеном дотрајалих стубова (уградња АБ стубова), проводника и изолације и
- Реконструкција надземних далековода употребом одговарајућих подземних каблова.

Б.ІІІ.5.2.2. Телекомуникације

Поштански саобраћај

Поштанска мрежа је укупност јединица, објеката, постројења, апарата, затим поштанских и других транспортних средстава и опреме међусобно повезаних у јединствену техничку и технолошку цјелину, који су намијењени за пренос поштанских пошиљака и вршење поштанских услуга на цијелој територији или дијеловима земље као у међународном саобраћају.

У области комуникација један од најважнијих је поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај који директно утиче на развој републике, регије и општине.

Данас се поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај дијели на:

- поштански који обухвата пријем, обраду и дистрибуцију поштанских пошиљки и телефонско-телеграфски саобраћај, који се бави преносом говорних сигнала,
- односно, пријемом и отпремом писаних саопштења.

Поштански саобраћај одвија се у оквиру акционарског друштва Поште Српске, а.д. Бања Лука.

У оквиру "Радне јединице за поштански саобраћај Републике Српске, а.д. Добој", поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај се одвија преко јединица поштанске мреже (ЈПМ) .

Обрада поштанских докумената са шалтерском службом ЈПМ у Броду се одвија у згради поште у Улици Светог Саве.

На предметном подручју, у функцију су и двије брзе поште „X Expres“ и „Euro Expres“.

Телекомуникације

Оцјена развоја телекомуникација у друштву доноси се на основу података о коришћењу скупа мрежа, система и уређаја за приступ корисника телекомуникационим сервисима као што су: фиксна телефонија, мобилна телефонија, системи кабловске телевизије, заступљеност информационих технологија итд.).

Телекомуникације се изразито динамично развијају и мијењају у времену, због чега се елементи телекомуникационог развоја не могу предвидјети само на основу једног стања, већ процеса промјена у току дужег периода (минимално двије до десет година).

У односу на осталу инфраструктуру предности телекомуникационе инфраструктуре су:

- телекомуникациона инфраструктура и промет који се одвија преко ње има најмањи утицај на простор,
- телекомуникациона инфраструктура се у простору релативно брзо санира, поготово ако се користе рјешења бежичних комуникација.

На подручју Општине Брод постоји изграђена приступна телекомуникациона мрежа. Постојећа приступна мрежа је изведена бакарним кабловима. Једним дијелом изграђена је телекомуникациона кабловска канализација у коју је положен телекомуникациони кабал. Сервиси који се могу користити су телефонија, интернет, кабловска телевизија, мобилна телефонија. Такође, изграђене су оптичке кабловске трасе које општину Брод повезују са сусједним општинама.

У поређењу са развијеним, па и средње развијеним срединама, телекомуникације предметног обухвата су још увијек нису на задовољавајућем развојном нивоу.

Развој мобилне телефоније је убрзанији, тако да је то главни разлог што је број претплатника мобилне телефоније скоро дупло већи од броја претплатника фиксне телефоније.

Степен дигитализације система у преносу саобраћаја је завршен, а дигитализација комутационих система је извршена 100%.

И мобилна мрежа је грађена у дигиталној технологији тако да су створене могућности вршења различитих услуга - сервиса путем мобилних телефона.

Транспортну мрежу телекомуникационог саобраћаја чине оптички каблови као преносни медији, опремљени уређајима високе изведбе у SDH (*Synchronous Digital Hierarchy*) технологији, капацитета 2,5 Gbit/s. И приступне мреже се већ граде перспективно као широкопојасне у све три технологије: бакар, са DSL (*Digital Subscriber Line*), оптика и радио.

Пружање универзалних услуга зацртано је стратегијом телекомуникација, што представља једно од суштинских питања у рјешавању пружања основних услуга свим становницима.

Уређивањем телекомуникационог простора створени су повољнији услови амбијента за увођење информационо-телекомуникационих технологија и пружања низа услуга корисницима.

Укупна телефонска мрежа предметног обухвата је мјешовита тј. изведена је подземним и ваздушним путем.

У складу са материјалним могућностима, изградња инфраструктуре из области телекомуникација на предметном подручју доста добро прати осталу изградњу.

За новоизграђену ТТ мрежу и оптичке спојне путеве, као и за сву раније изведену инфраструктуру из области телекомуникација, урађен је катастар подземне мреже.

У телекомуникационој мрежи Козарца нуде се слједеће услуге:

- фиксна телефонска мрежа,
- мобилна телефонска мрежа,
- Интернет мрежа,
- информационе технологије – широкопојасне услуге

Што се тиче **мреже јавних мобилних веза** (покривеност сигналом мобилне телефоније), комуникације се обављају преко базних станица.

Ове базне станице, постављене на локацијама које су одредиле стручне екипе радиопланера, "увезане су линковским системима преноса преко РР уређаја већег капацитета уз коришћење оптички спојних путева.

Услуге мобилне телефоније на обухвату одвијају преко три оператера и то:

- "М:тел",
- "БХ ТЕЛЕКОМ" и
- "Супернова".

На подручју обухвата „М:тел“ посједује осам базних станица, на слиједећим локацијама:

Назив базне станице	NORTING	EASTING
СТРУГА 6	4997586	6502590
РАФИНЕРИЈА 12	4997591	6499377
БАЗЕНИ 6	4999285	6501902
СТАДИОН 6	4999802	6501190
ТУЛЕК	4999477	6499633
ЛАМЕЛЕ 6	5000169	6500713
СОЛИТЕР	5000315	6500180
ТРЖНИЦА БРОД	5000481	6501178

До израде овог документа није достављен списак и локација постојећих базних станица од телекомуникационог оператора „БХ ТЕЛЕКОМ“.

Стратешка оријентација развоја мобилне телефоније нуди нове сервисе увођењем интелигентне мреже "препаид", мобилног приступа Интернету, услугу GPRS (*General Packet Radio Service*), као и остало из 3G технологије.

Б.ІІІ.5.3. Термоенергетика

На предметној локацији не постоји изграђен систем даљинског гријања из градске топлане, нити систем снабдијевања потрошача природним гасом.

На урбаном подручју Брода, обухваћеним овим Планом, постојао је систем даљинског снабдијевања објеката топлотном енергијом из градске топлане. Као примарни енергент у топлани коришћено је тешко лож уље (мазут). Међутим, овај систем је већ дуже вријеме ван функције, а сама топлана није у употреби дуги низ година.

Данас се топлотна енергија, за дио потрошача, обезбјеђује из пет рејонских котловница:

- Котловница „Спортски центар“, топлотног капацитета 2 MW, енергент дрвна пиљевина и сјечка,
- Котловница „Средњошколски центар“ топлотног капацитета 2 MW, енергент дрвна пиљевина и сјечка,
- Котловница „ЖитокOMBинат“, топлотног капацитета 0,45 W, енергент угаљ,
- Котловница лоцирана у објекту, административне намјене, између зграда општине и спортске дворане, капацитет и енергент непознати,
- Котловница „ОШ Свети Сава“ капацитет и енергент непознати.

Објекти који нису на систему рејонских котловница грију се децентрализовано, из индивидуалних топлотних извора.

Б.ІІІ.5.4. Хидротехничка инфраструктура

У обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод постоје значајни водопривредни објекти и потенцијали који су јако важни за функционисање простора. У ранијим активностима су

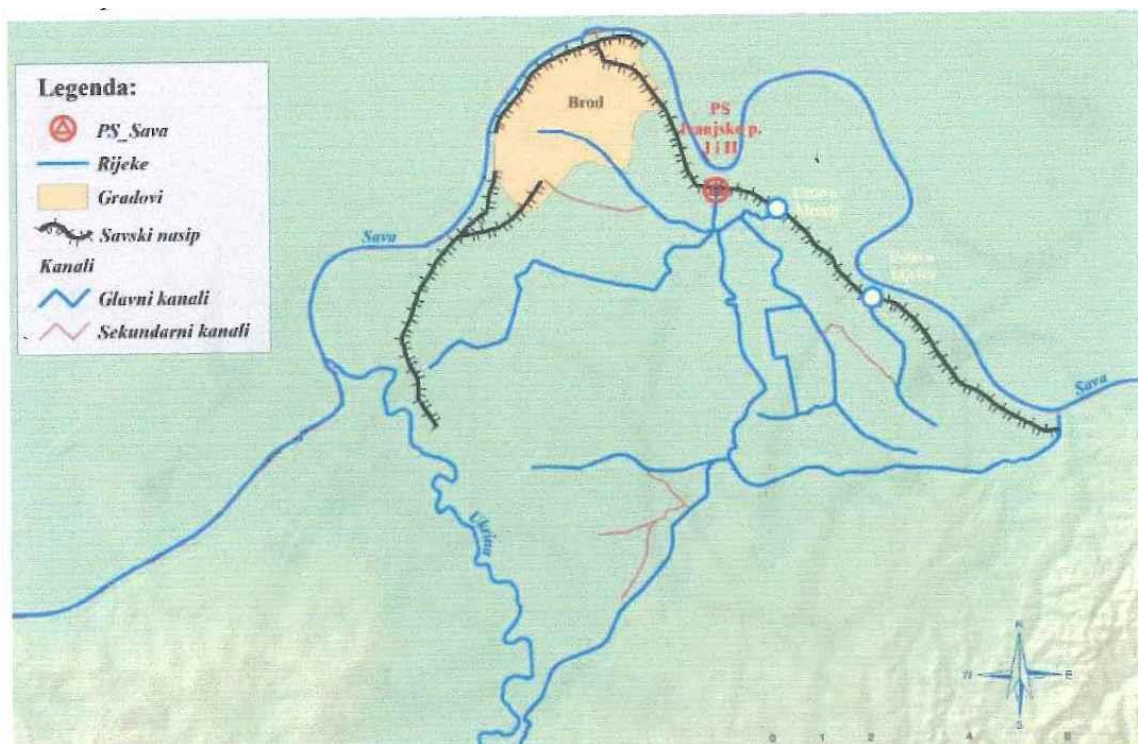
изведени значајни објекти који су у функцији заштите од поплава – великих вода ријеке Саве: десни савски одбрамбени насип, препумпне станице Ивањско поље 1 и Ивањско поље 2, мрежа унутрашњих примарних и секундарних канала (латерални канал Укрина – Сава, није у обухвату плана), као и системи рибњака Сијековац (који нису у обухвату плана, већ у непосредној близини).

У хидролошком погледу највећи утицај на подручју Брода ома ријека Сава. Ширина ријечног корита варира од 230 до 485 m. Уздужни пад је незнатан и код ниског водостаја износи 0,04%, а код високог водостаја 0,048%.

Систем за заштиту од унутрашњих вода се састоји од главне и пратеће каналске мреже, објеката пумпне станице Ивањско поље I и Ивањско поље II, те два објекта гравитационих устава на каналима (Лијешће и Мецељ).

У полдеру Ивањско поље, налазе се двије пумпне станице инсталисаног протицаја $Q_i=11,10$ m³/s, инсталисане снаге $N_i=1.020$ kW. Основне карактеристике пумпних станица се дају у табели:

Р.б.	Назив пумпне станице	Година изградње/реконструкције	Број агрегата	Инсталисани протицај (m ³ /s)	Инсталисана снага (kW)
1	Ивањско поље I	1958	3	5,40	520
2	Ивањско поље II	1989	2	5,70	500

Слика бр. 26.: Прегледна мапа полдера Ивањско поље

Б.III.5.4.1. Водоснабдијевање

Водоводни систем Брод подмирује потребе за водом насеља Брод, Горња и Доња Мочила, Кричаново, Сијековац, Нови Полој, Колибе Доње, Лијешће (дио), Ново Село (дио) у урбаном

подручју и насеља Велика и Мала Брусница, Клакар Горњи и Доњи, Врела Горња и Доња, дио Лијешћа, Винска, Унка, Грк, Колибе Горње, дио Колибе Доње, Збориште, Новог Села и Босанских Лужана у руралном подручју. Врши се захватање подземних вода на изворишту у Броду поред ријеке Саве, врши се њено пречишћавање у постројењу за пречишћавање (ПППВ) и пумпање у водоторањ непосредно код ПППВ. Запремина водоторња је 500 m³, кота прелива 126,6 мнм. Из водоторња вода гравитационо отиче ка потрошачима у урбаном подручју.

Изворишта воде: Главна изворишта за снабдијевање водом Брода (како урбаног подручја, тако и осталих насеља на подручју општине) су подземне воде које се захватају одговарајућим бунаским бушотинама и пумпним постројењима. За снабдијевање водом градског подручја изграђена су два бунара и ПППВ (три бунара су ван погона), за сеоска подручја у функцији су три бунара (бунар Камен, бунар Дубоковац, бунар Врела).

Извориште Брод се налази у центру Брода, непосредно уз ријеку Савгу, на 84 мнм. Два бунара, сваки капацитета око 50 l/s, су опремљени са по једном бунарском пумпом, која потискује воду из бунара у аерацију у ПППВ. На локалитету изворишта се осим бунара, налази ПППВ, црпна станица чисте воде, водоторањ и управна зграда водоводног предузећа. Парцела је ограђена и чини ужу зону заштите изворишта.

Процес прераде (пречишћавања) бунарске воде се састоји од аерације, филтрације и дезинфекције. Опрема за пречишћавање питке воде је смјештена у двије зграде: у једној је аерација и црпна станица чисте воде, испод којих је резервоар чисте воде, а у другој су филтри и хлорисање. Због zasiћености медија аерације и фине филтрације, максимални капацитет изворишта је око 60 l/s. У сировој води је присутна повећана количина гвожђа, око 1,5 mg/l и мангана око 0,02 mg/l.

Нови објекат филтрације је изграђен 2000. године у оквиру реконструкције постојећег система, у непосредној близини постојећих објеката ПППВ. У објекту је смјештено осам брзих гравитационих филтера са антрацитом и пијеском. Због недовољне аерације сирове воде и неадекватног одржавања опреме за аутоматски рад, постројење не ради у аутоматском режиму.

Резервоари и водоторњеви: На локацији градског изворишта изграђен је водоторањ запремина 500 m³, кота дна 121,5 мнм, кота прелива 126,6 мнм). Водоторањ је изграђен 1965. године.

Пумпне станице: На изворишту градског водовода изграђена је пумпна станица чисте воде на ПППВ које пречишћену воду препумпава у водоторањ. Од водоторња до потрошача вода се одговарајућом дистрибуционом мрежом транспортује гравитационим течењем.

Висинске зоне снабдијевања водом: Због изражене равничарске конфогурације терена урбаног подручја Брода, цио простор припада једној (првој) висинској зони снабдијавања водом. Карактеристичне коте резервоара – водоторња су: кота дна 121,5 мнм, кота прелива 126,60 мнм.

Дистрибуциона мрежа: Изградња водоводне дистрибутивне мреже у Броду је започела 1954. године. Карактерише је плански развој у градском подручју Брода и неплански развој мреже у сеоским подручјима. Притисак у дистрибуционој мрежи у Броду се одржава помоћу водоторња, те су потрошачи изложени континуираном и стабилном притиску. Притисак у дистрибуционој водоводној мрежи у сеоским подручјима одржавају пумпе на бунарима и може се рећи да су цијеви на почетку потиса изложене притисцима и до 14 бара, а називног су притиска 6 бара. Дужина цијевовода у урбаном дијелу је 250 km, а у руралном подручју око 100 km.

Профили цијеви у водоводном систему Брода се крећу од 30 до 300 mm. Материјал поливинилхлорид (пвц), полиетилен, азбест-цемент, ливено жељезо.

Квалитет воде: Квалитет воде у постојећим водоводним системима се прати према законским прописима који регулишу ову област (Правилника о здравственој исправности воде за пиће намијењене за људску употребу, Сл. гласник РС 88/2017).

Зоне санитарне заштите изворишта: Прописане мјере заштите изворишта треба да дефинишу начине коришћења заштитног подручја изворишта како у погледу урбанизације, индустријског развоја тако и у погледу пољопривредног, шумског и другог коришћења земљишта. За постојеће бунаре, као и постројење за припрему воде и резервоар - водоторањ су формиране уже зоне заштите изворишта.

Према «Програму санитарне заштите изворишта градског водовода Брод, општина Брод», у складу са законом установљене су три зоне санитарне заштите:

- Зона непосредне заштите
- Зона уже заштите
- Зона шире заштите.

Законска регулатива која је представљала основ за доношење Програма санитарне заштите изворишта „Брода“:

- Правилник о мјерама заштите, начину одређивању, одржавања и обиљежавања зона санитарне заштите-Службени гласник Републике Српске број 76/16;
- Правилник о здравственој исправности воде намјењене за људску употребу, Службени гласник Републике Српске, број 88/17;
- Закон о водама-Службени гласник Републике Српске , 50/06, 92/09;
- Закон о геолошким истраживањима-Службени гласник Републике Српске, број 110/13, 91/17.

Мјере заштите изворишта су прописане Правилником о мјерама заштите, начину одређивања, одржавања и обиљежавања зона санитарне заштите (Службени гласник републике Српске 76/16), те су су у оквиру наведеног Програма издвојене:

- Мјере заштите у Зони непосредне заштите;
- Мјере заштите у Зони уже заштите;
- Мјере заштите у Зони шире заштите.

Такође, истим Програмом, дат је и план мониторинга и контроле квалитета воде.

Б.ІІІ.5.4.2. Канализација

Постојећа канализациона мрежа Брода је мјешовитог система и састоји се од два главна колектора К-1 и К-2, два кишна прелива и двије пумпне станице.

Систем прикупљања отпадних вода је изграђен у градском подручју Брода. Систем је пројектован и изграђен као комбиновани (мјешовити) систем (за санитарне и атмосферске воде). Тренутно је градским канализационим системом покривено подручје површине око 570 ха, укупан број прикључених становника је око 6 410 (75% становништва у градском подручју, а 36% укупног становништва у Општини). Остали дијелови насеља отпадне воде одлажу у септичке јаме (дијелом у урбаном подручју и сеоским – руралним насељима).

Постојећи систем прикупљања отпадних вода у Броду тренутно покрива готово цијели центар града и урбана подручја Карађорђева и Рита 2, већину урбаних подручја Тулека и Бродског поља 1, као и мањи дио приградског насеља Бродско поље 2.

Терен градског урбаног подручја је раван, налази се на просјечној висини од 85 мнм. Канализациони систем у Броду је изграђен углавном у периоду од 1963. до 1987. године. Стање постојећег система је врло лоше, укључујући и неколико недостајућих дионица примарних колектора као и дионица са оштећењима. Поједини дијелови система су оштећени у рату, док су остала оштећења вјероватно узроковава физичким слијегањима великих колектора у лошим условима земљишта, као и општем недостатком редовног одржавања система. Осим тога, ниво прилива и инфилтрације је јако висок, тако да укупни доток не долази до постојећих пумпних станица и крајњег реципијента (отворени канал у близини ријеке Саве), због оштећених и недостајућих дионица примарних колектора.

Окосницу постојећег канализационог система престављају два колектора, пречника 1200 mm и 1400 mm. Већина укупног протока у комбиованом систему Брода одводи се главним колектором који пролази кроз Стадионску улицу, до постојеће пумпне станице „Стадионска“.

Пумпна станица „Стадионска“ је изграђена да се смањи дубина укопавање дионице гравитационог главног колектора, према крајњој тачки испуста (отворени канал) у непосредној близини ријеке Саве. ПС „Стадионска“ подиже отпадне воде преко пужне пумпе, након чега отпадне воде опет отичу гравитационо кроз главни колектор до пумпне станице „Себастијановићи“.

ПС „Себастијановићи“ се ријетко користи и ради само за вријеме великих водостаја у ријеци Сави, односно отвореном каналу који служи као главни реципијент отпадних вода из канализационог система Брода. Под нормалним условима рада, отпадне воде заобилазе ПС „Себастијановићи“ и отичу директно у отворени канал у близини ријеке Саве.

Технички подаци за ПС „Стадинска“: двије пужне пумпе снаге по 7,5 kW, двије пужне пумпе снаге по 22 kW, укупно 4 пумпе, укупна снага 59 kW.

Техничке карактеристике за ПС „Себастијановићи“: једна пужна пумпа снаге 22 kW, двије пужне пумпе снаге по 37 kW, укупно 3 пумпе, укупна снага 96 kW.

Отворени канал се налази узводно од двије велике пумпне станице (Ивањско поље I и Ивањско поље II) које раде само за вријеме високог водостаја у ријеци Сави. Ове пумпне станице нису дио канализационог система Брода. Њима управља и одржава их Јавна установа „Воде Српске“. У нормалним условима гравитациони канал отиче директно у ријеку Саву.

Објекти за заштиту од вода: Главни објекат за заштиту од великих вода Ријеке Саве је десни одбрамбени насип, који је изграђен на цијелом контакту обухвата плана (а такођер узводно и низводно). За сакупљање површинских вода у брањеном подручју је такођер изграђена мрежа главних и пратећих одводних канала. Сакупљене површинске и отпадне воде из брањеног подручја се уливају у Саву. За препумпавање сакупљених вода код повећаних водостаја, су изграђене двије пумпне станице: Ивањско поље I и Ивањско поље II. Укупни инсталирани протицај пумпних станица износи $Q_{inst}=11,1 \text{ m}^3/\text{s}$, укупна инсталисана снага $N_{inst}=1.020 \text{ kW}$. Основне карактеристике пумпних станица се дају у табели:

Табела бр. 51.: Основне карактеристике пумпних станица

Р.б.	Назив пумпне станице	Година изградње/	Број агрегата	Инсталисани протицај (m ³ /s)	Инсталисана снага (kW)
------	----------------------	------------------	---------------	--	------------------------

		реконструкције			
1	Ивањско поље I	1958	3	5,40	520
2	Ивањско поље II	1989	2	5,70	500

Б.ІІІ.6. Остварени урбани стандард

Остварени урбани стандард огледа се у достигнутом нивоу коришћења градских функција и садржаја, почев од становања и рада до спорта и рекреације, односно до квалитета животне средине.

Постојеће становање (породично становање са пословањем, вишепородично становање са пословањем, вишепородично становање са друштвеним и јавним дјелатностима) у структури обухваћеног подручја Урбанистичким планом, учествује са 15,43%.

Укупна инфраструктура друштвених дјелатности учествује у површини подручја Плана са 1,22%. Пољопривредне површине учествују са 39,37%. Шумске површине учествују само са 3,27%. Постојећа привреда заузима 15,52% површине обухвата.

Б.ІІІ.7. Систем зелених површина (Урбано зеленило)

Зелене површине су дио животног простора, обрасле вегетацијом, а у градским срединама то су простори у којима се његује зеленило обично вјештачким путем засађено и урешено по одређеним принципима. Елементи зеленила су: травњаци, цвјетњаци, жбунасто и високо растиње, шуме, дрвореди, групације жардињера и др.

Класификација зелених површина према функцији се врши у складу са чланом 15. Правилника о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације (Службени гласник Републике Српске број 22/15) како слиједи:

- Зеленило стамбених блокова (травњаци са разним врстама зелених структура, блоковски паркови, дјечија игралишта и др.)
- Јавно зеленило (шуме, паркови, скверови, дрвореди, зеленило ријечних обала, зеленило јавних спортских и рекреативних зона и др.)
- Зеленило ограничене употребе (школска игралишта, отворени простори других просвјетних и спортских установа, клубова, културних установа, индустријских комплекса, зеленило парцела са индивидуалним стамбеним објектима и др.) и
- Зеленило специјалне намјене (заштитно зеленило уз саобраћајнице, инфраструктурне коридоре, ријечне обале и др.).

Ова намјена је дефинисана са становишта земљишног покривача-зеленила, а не са становишта активности које се на тим земљиштима обављају.

Скупштина општине Брод је на сједници одржаној 29.03.2013. године донијела „Одлуку о комуналном реду“ (Службени гласник Општине Брод бр.3/13,10/15,9/17), у складу са којом се зеленим површинама, сматрају:

- паркови и шеталишта;

- скверови и саобраћајна зелена острва;
- дрвореди, живице, травњаци, цвјетне површине уз јавно прометне површине јавног значаја;
- зелене површине у стамбеним насељима и око ограђених појединачних стамбених објеката;
- шуме с травњацима и ливадама и остали слични пошумљени терени у општини и околини општине;
- зелене површине уз саобраћајнице;
- зелене површине дуж обала ријеке Саве, Укрине и других водених површина (потоци, отворени канали, заштитни водни насипи, купалишта и сл.);
- изолационе и заштитне зелене траке и заштитни зелени појасеви (површине за заштиту од аерозагађења);
- површине које припадају споменицима;
- појединачни заштићени насад или стабла с припадајућом површином на земљишту у државној својини;
- зелене површине у школским двориштима, дјечијим вртићима, вјежбалиштима, дјечија игралишта, зелене површине у кругу фабрика и других привредних и пословних објеката, око војних објеката, црпилишта, водних резервоара и других уређаја, око и у кругу здравствених, социјалних, просвјетних и културних установа, терени за спорт, фискултуру и рекреацију и гробља;
- дендролошки и цвјетни расадници.

Обиласком терена током маја мјесеца 2025. године, између осталог, извршена је и идентификација система зелених површина у обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод.

Код израде овог плана класификација тј. типологија зелених површина је извршена у складу са Правилником о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације (Службени гласник Републике Српске број 22/15), са минималном модификацијом:

- *зеленило стамбених блокова:*
 - травњаци са разним врстама зелених структура, блоковски паркови, дјечија игралишта итд. /приказано тачкасто на графичким прилозима/. Налазе се у зонама постојећих блокова вишепородичног становања у виду мањих озелењених површина између зграда и уређених травњака између зграда и улице, гдје је класично хортикултурно уређење изостало. Исти се задржавају и у планском периоду са потребом хортикултурног уређења.
- *јавно зеленило:*
 - зеленило рекреативне зоне-одбрамбени насип;
 - зеленило рекреативне зоне-савска обала;
 - паркови;
 - зелене површине уз саобраћајнице, травњаци, жбунасто и високо растиње;
 - дрвореди
- *зеленило ограничене употребе:*
 - отворени простори просвјетних установа;

- зеленило специјалне намјене:
 - заштитно зеленило уз саобраћајнице;
 - зеленило ријечне обале.

Утврђено је и зеленило парцела са индивидуалним стамбеним објектима, које припада зеленилу ограничене употребе. /приказано тачкасто на графичким прилозима/

Према „Одлуци о комуналном реду“ зелене површине одржаваће:

1. Орган управе надлежан за комуналне послове односно привредни субјекат којем то Начелник општине повјери на основу спроведене тендерске процедуре, према Програму комуналних дјелатности и то:
 - паркове и парк шуме, зелене површине уз саобраћајнице, између коловоза и тротоара и на скверовима, као и површине које по одлуци не одржавају друга лица;
 - зелене површине узријеке и потоке;
 - зелене површине у стамбеним блоковима, изузев на земљишту које је одређено као земљиште за редовну употребу објекта;
 - терене за спорт и рекреацију који нису дати другом лицу на кориштење,
 - дрвореде и појединачне насаде на јавним површинама;
 - живу ограду коју по одлуци не одржавају друга лица.
2. Власници и корисници објеката:
 - Зеленим површинама које припадају тим објектима, управљају и воде бригу о њиховом одржавању корисници, односно привредни субјекти или установе у чијем су склопу или власништву или којима су дате на кориштење, односно у чијој надлежности се налази и одржавање објеката;
3. Корисници терена за спорт и рекреацију:
 - терене за спорт и рекреацију, који су им дати на кориштење.

Б.III.7.1. Зеленило стамбених блокова

Естетска и еколошка функција зеленила стамбених блокова очитује се у стварању повољних микроклиматских услова, оплемењивању простора, као и обезбјеђењу простора за игру за дјецу предшколског узраста и пасиван одмор старијих, те се у ову категорију по дефиницији сврставају травњаци са разним врстама зелених структура, блоковских паркова, дјечија игралишта и др. Кључно зеленило налази се у унутрашњем дијелу блоковског насеља гдје је ограничен саобраћај и гдје становници проводе највише свог времена. Поред унутрашњег зеленила, блоковска насеља имају и зелене заштитне појасеве уз саобраћајнице.

Површине блоковског зеленила су идентификоване у обухвату урбанистичких блокова 1 и 2 односно у блоковима у којима доминира колективно становање.

Слика бр. 27.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 1)(извор података:www.googleearth.com)

Слика бр. 28.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 1)(извор података:www.googleearth.com)

Слика бр. 29.: Поглед на зеленило стамбених блокова (дио блока 2)(извор података:www.googleearth.com)

Б.ІІІ.7.2. Јавно зеленило

У категорију јавно зеленило се сврставају шуме, паркови, скверови, дрвореди, зеленило ријечних обала, зеленило јавних спортских и рекреативних зона и др. Категоријом јавно зеленило је обухваћено сво градско зеленило које у правилу могу да користе сви становници у сваком тренутку.

- Шуме

На подручју обухвата предметног Урбанистичког плана градског насеља Брод , утврђене су површине под шумама. Оквирно износе око 3%.

Под општекорисним функцијама шума подразумева се позитиван утицај шума на животну средину, а нарочито заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско-здравствене, туристичко-рекреативне, привредне, наставне и научноистраживачке функције.

- Паркови

Под појмом „парк“ обухватају се зелене површине које се налазе у изграђеном градском ткиву, величине су преко 1 ha и користе се за одмор, шетњу и игру.

На територији обухвата Плана, евидентирани су две парковске површине:

- градски парк;
- парковска површина уз зграду општине (условно, јер је површина мања од 1 ha).

- *Дрвореди*

Под појмом дрвореда се подарзумјева линијски облик зеленила чије је основни градивни елемент дрво. Могу бити различити типови: по положају (једностранни, двострани, дрвореди средином саобраћајнице), по структури (једноредни, дворедни и вишередни), по броју врста у дрвореду (хомогени и хетерогени), по композицији (дрвореди са травним баштицама и другим биљним елементима)

Урбано подручје градског насеља Брод, карактерише неколико дрвореда:

- дрворед у улици краља Петра I Ослободиоца у дужини од око 1 400 m;
- дрворед уз шеталиште Душка Трифуновића у дужини од око 1370 m;
- дрворед у улици Светог Саве у дужини од око 1100 m;
- дрворед по ободу градског стадиона у дужини око 360 m.

Функције добро формираних дрвореда, огледају се у омогућавању продирања свјежих ваздушних маса, ублажавању температурних екстрема за вријеме љетних жега, смањењу нивоа буке и количине прашине.

Евидентирани су и површине зеленила рекреативних зона-одбрамени наип и савска обала. Евидентирани су и површине означене као зелене површине уз саобраћајнице, те травњаци, жбунасто и високо растиње.

Б.ІІІ.7.3. Зеленило ограничене употребе

Ова категорија зеленила по дефиницији обухвата зеленило ограничене употребе школских игралишта, отворених простора других просвјетних и спортских установа, клубова, културних установа, индустријских комплекса, зеленило парцела са индивидуалним стамбеним објектима и др.

Отворени простори образовних институција представљају неизбежан сегмент мреже зеленила у урбаној средини и имају велики утицај на његову функционалност, цјеловитост и естетику. Иако квантитативни показатељи ових простора не указују на њихову велику површину, значај ових простора зеленила није тиме умањен. Биљни материјал, као и остали елементи пејзажног обликовања, код ових простора утичу на стварање посебне микроклиме, амбијенталне вриједности, повећање цјелокупне вриједности, као и квалитетног боравка у њима. Наведене површине имају санитарно-хигијенски, инжењерско-технички, архитектонско-урбанистички, естетски, културно-образовни, као и психолошки значај.

- *Отворени простори просвјетних установа*

Као најзначајније зелене површине ограничене употребе из подкатегорије *зеленило ограничене употребе школских игралишта, отворених простора других просвјетних и спортских установа* издвојене су зелене површине у кругу Основне школе „Свети Сава“ и ЈУ Средњошколски центар „Никола Тесла“.

- *Зеленило парцела са индивидуалним стамбеним објектима*

Овај вид зеленила представља најзаступљенији вид уређених зелених површина, са уоченим побољшањима у нивоу уређења. Овакав вид зеленила је изузетно хетероген по свим својим обиљежјима, у зависност од старости и типа објекта, навика власника и сл, али представља и вриједан ресурс у систему зелених површина градског насеља Брод.

Зелене површине приватних дворишта су најдоминантније у блоку 10.

Свакако треба споменути и зеленило вјерских објеката- Православна црква, Храм Покрова Пресвете Богородице (и Светосавски дом), Православне капела у МЗ Бродско поље 2, Католичка црква, Св. Илије Пророка, Џамија, Хусеин-бегова џамија (и стамбени објект Исламске заједнице).

Б.ІІІ.7.4. Зеленило специјалне намјене

Под зеленилом специјалне намјене се по дефиницији подразумијева заштитно зеленило уз саобраћајнице, инфраструктурне коридоре, ријечне обале и др. Заштитни појасеви припадају еколошком функционалном подсистему, а њихова главна функција је смањење неповољних услова макросредине-везивање земљишта на насипима, косинама обалама ријека, али и ублажавање интензитета доминантних вјетрова. То су вишефункционалне зелене површине које могу побољшати организацију рекреације становника.

Поред наведеног у ову категорију су сврстане зелене површине гробља и мезарја.

У обухвату предметног урбанистичког плана је из ове категорије идентификовано зеленило ријечне обале Саве и заштитно зеленило уз саобраћајнице. Такође, и површина зеленила уз гробље.

Гробља имају меморијални карактер односно представљају простор за изражавање поштовања, што консеквентно намеће потребу одговарајућег уређења. Стога су гробља сврстана у категорију зеленила специјалне намјене, и њихово уређење представља један од најкомплекснијих задатака у области пејзажне архитектуре. Карактер гробља захтијева његово одвајање у визуелном и акустичном погледу од осталих дијелова града, што се у општем случају постиже правилним смјештањем објекта и формирањем заштитног појаса од дрвећа и грмља око цијелог гробља. Потребно је нагласити да готово сва гробља временом прерастају у тзв. паркове тишине, те се као императив намеће благовремено формирање зелене матрице.

Законски оквир у области биодиверзитета

- Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“, број 49/24);
- Закон о ловству („Службени гласник Републике Српске“, број 60/09 и 50/13);
- Уредба о Црвеној листи заштићених врста флоре и фауне Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12);
- Правилник о регистру заштићених природних добара („Службени гласник“, број 55/15);
- Одлука о мјерама за сузбијање и уништавање коровске биљке амброзија („Службени гласник Републике Српске“, број 81/07);
- Правилник о садржају, утврђивању и начину спровођења мјера управљања заштићеним

подручјима („Службени гласник Републике Српске“, број 83/15);

- Правилник о начину успостављања и управљања информативним системом за заштиту природе и систему праћења („Службени гласник Републике Српске“, број 85/05);

Б.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Б.ІV.1. Културно – историјско наслеђе

Културно-историјска баштина представља један од најважнијих сегмената културног идентитета одређене заједнице и посебно доприноси квалитету простора у којем она егзистира, о старосној доби појединих насеља и временским периодима у којима је то насеље имало најбурнији развој. Према Закону о културним добрима Републике Српске («Службени гласник Републике Српске», број 11/95,103/08,38/22) културна добра су ствари и творевине материјалне и духовне културе од интереса за Републику Српску које уживају посебну заштиту. Културна добра могу бити непокретна и покретна.

Налазишта

Према „Археолошком лексикону Босне и Херцеговине“ (1988. година, Сарајево) на територији који покрива предмтено подручје издвајају се сљедећа налазишта:

- *налазишта праисторијског доба*
 - Ада
- *налазишта из доба римске владавине*
 - Ада
 - Босански Брод

Ада

Праисторијски појединачни налази и остава новца. Приликом изградње жељезничког моста преко Саве, 1882. године, откривено је „бакрено“ (вјероватније бронзано) копље. Приликом ископа земље за темеље моста преко ријеке Саве, 1880. године, откривен је земљани лонац са бакреним новцима из времена Констанција II, Констанција Гала и Јулијана као цезара. Остава, према томе датира из времена прије 360. г. (*Археолошки лексикон, 1988.)*

Босански Брод

Остава римског новца. Приликом градње жељезничке пруге 1880. године, откривен је СИ од бивше станице, на дубини од 2m, земљани лонац са око 100 бакрених новчића из римског царског доба. Налаз је загубљен, а да није извршена анализа оставе.

Национални споменици

Комисија за очување националних споменика је за један споменик са територије Урбанистичког плана донијела одлуке о проглашењу националним споменицима БиХ:

Мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду.

Табела бр. 52.: Национални споменици на територији Урбанистичког плана градског насеља Брод

Ред. бр.	Назив Одлуке-споменика који је порглашен националним	Број и датум сједнице Комисије	Број „Службог гласника БиХ“
1.	Мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду Измјена на 57. сједници одржаној 25-29.4.2013. (заједничка измјена за 551 одлуку) Измјена на 41. сједници одржаној 14.12.2020. (заједничка измјена за 860 одлуку)	8 Сједница 1- 7.7.2003.	33/03, 48/13, 1/21

Извор: званичан web site Комисије за очување националних споменика Босне и херцеговине, приступљено дана 17.7.2025. <https://kons.gov.ba/Publication/Read/nacionalni-spomenci-tabela>)

Национални споменик Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду

Комисија за очување националних споменика, на основу члана V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 39. став 1. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика, на сједници одржаној од 1. до 7. јула 2003. године, донијела је Одлуку о проглашењу националним спомеником Мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом.

Национални споменик обухвата земљиште означено као к.ч. бр. 606/1 и 607/3, к.о. Брод, општина Брод, Република Српска, Босна и Херцеговина. На национални споменик се примјењују мјере заштите и рехабилитације утврђене Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика установљеног у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (“Службени гласник Републике Српске”, број 9/02).

Историјски подаци

Џамија је изграђена у XVIII вијеку. Није позната тачна година изградње и ко је оснивач џамије. 1908. године џамија је срушена и пренесена у Сијековац, да би на њеном мјесту била подигнута нова. Хусеин-бегова џамија обновљена је 1327. хиџ. (1909) године, средствима босанскохерцеговачке владе. О томе је сачуван препис натписа код Кадића у Гази Хусреф-беговој библиотеци у Сарајеву. На џамији се срушио кров и били су оштећени зидови. Хронограм је саставио пјесник Енверија. Поред године исписане бројкама испод текста, изражен је натпис у ебџеду у посљедњем дистихону хронограма. Хусеин-бегова џамија је срушена октобра 1992. године.

Опис споменика

Градитељска цјелина се састојала од џамије и харема са нишанима. Познато је да се у харему налазило 13–15 обиљежених нишана, од којих се за један сматрало да је припадао оснивачу џамије – Хусеин-бегу.

Првобитан објект, изграђен крајем XVIII вијека, представљао је примјер једнопросторне џамије са дрвеном мунаром која се градила на тим просторима. Просторни облик обухвата тријем са софама и главни простор за молитву, који су повезани четвероводним кровом из којег излази дрвена мунара. Како подаци о унутрашњем изгледу џамије из овог периода нису доступни, принципом аналогije може да се претпостави да се у унутрашњости овог простора налазио предњи, дрвени махвил. У унутрашњости ових џамија углавном су били бијело обојени зидови,

дрвена таваница, шарени ћилими на поду, са једноставном декорацијом. Џамија је била ожбукана и бојена.

Нови објект џамије је изграђен 1909. године и представљао је једнопросторну поткуполну џамију. Димензије џамије су биле: главни молитвени простор око 10,00 x 10,00 m, улазни тријем са софама 10,00 x 3,00 m, мунара висине око 33,00 m. Према доступним фотографијама, џамија је имала дрвени тријем без галерије. Џамија је била грађена од опеке са каменом куполом. Зидови објекта су завршени вијенцем који се протеже цијелом дужином објекта, осим на дијелу гдје пролази мунара. Дванаестоугаона мунара је била смјештена десно од улаза у џамију и грађена је од опеке. Имала је висину око 33,00 m. Основа постаментa мунаре је такође дванаестоугаона и његова висина је иста као и висина вијенца објекта. Изнад вијенца налазио се осмоугаони тамбур на којем се уочавају по два уска прозора на свакој страници осмоугаоника, са преломљеним луком као завршетком, смјештена један уз други. Изнад тамбура се уздиже плитка купола. На бочној фасади објекта се уочавају три прозора, и то два у доњој зони и један у горњој зони зида. Прозори су били правоугаони, завршени украсном лунетом са преломљеним луком. И џамија и мунара су биле ожбукане и бијело обојене, док је купола била покривена бакарним лимом. О унутрашњем изгледу џамије може се претпоставити само на основу навода Јусуфа Машића.

Према пројекту из 2003. године, предвиђено је да нови објект џамије буде изведен у виду скелетне конструкције (АБ серклажи и греде) са испуном од опека-блока дебљине 30 cm. Предложене габаритне димензије новог објекта су око 13,20 x 10,00 m. У тлоцрту, на коти приземља, објект је подијељен на двије цјелине: улазни дио и главни молитвени простор. Улазни дио – десно и лијево од централно смјештеног улаза смјештен је простор абдестхана са санитарјама. На улазној фасади џамије предвиђена су два прозорска отвора димензија око 1,00 x 1,00 m. На бочним фасадама улазног дијела, простор санитарја, предвиђена су по два отвора димензија око 0,50 x 1,00 m. Главни молитвени простор је скоро четворног облика, унутрашњих димензија око 9,30 x 9,40 m. На коти приземља је просторно подијељен у два дијела: дио простора уз улазни зид је наткривен махвилом дубине око 3,00 m ослоњеним на два АБ стуба. Лијево од улаза, у наткривеном дијелу, предвиђено је стубиште које води на спрат махвила. Десно од улаза предвиђен је улаз на мунару. Дуж бочних зидова, на нивоу приземља су предвиђена два правоугаона прозора димензија 1,00 x 1,50 m. У горњој зони предвиђена су такође два прозора са лучним завршетком истих димензија, као и прозори у доњој зони. На махвилском зиду су предвиђена по два прозора и у доњој и горњој зони, истих димензија и облика као и прозори на бочним зидовима. На нивоу спрата (2,20 m изнад коте приземља) разликујемо: простор са стубиштем и махвил и двије просторије у спратовима предњег, улазног зида у џамију који служе за потребе имама. Прозорски отвори у овим просторијама понављају се са нивоа приземља и нешто су већих димензија – 0,50 x 1,50 m. Између два наведена простора налази се проширење махвилског простора са прозором смјештеним изнад самог џамијског улаза димензија 1,00 x 1,50 m. На овој коти се налази још један улаз у мунару. Ваздушни простор, у централном дијелу испод куполе, има висину од око 10,50 m. Централни дио џамије покривен је АБ куполом радијуса око 8,00 m која се ослањала на бетонске осмоугаони тамбур, са по два прозорска отвора, са завршним преломљеним луковима, на свакој страници осмоугаоника. Улазни дио џамије је покривен са три мање бетонске куполице радијуса 2,00 m, и налазе се на висинској коти око 5,50 m од коте приземља. Све куполе ће бити покривене бакарним лимом. АБ мунара предвиђене висине 35,00 m прислоњена је уз

југозападни зид џамије. (*«Одлука о проглашењу Мјеста Хусеин бегове џамије са хармом националним спомеником у Броду»*, Број: 08.1-6-803/03-1 2. јула 2003. године)

Симболичка вриједност

Сакрална вриједност,

Традиционална вриједност,

Значај за идентитет групе људи. (*«Одлука о проглашењу Мјеста Хусеин бегове џамије са хармом националним спомеником у Броду»*, Број: 08.1-6-803/03-1 2. јула 2003. године)

Привремена листа националних споменика

Према званичном web site „Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине“³²³³ на територији обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод, налазе се следећи споменици на привременој листи националних споменика:

- Црква Богородичног покроба.

Листа петиција

Према званичном web site „Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине“^{34 35} на територији обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод, налазе се следећи споменици на листи петиција:

- зграда основног суда у Дервенти, одјељење у Броду.

У евиденцији Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и поступку за стављање у претходну заштиту, налази се и зграда библиотеке у Броду.

Споменици и симболи

Споменици и симболи, који су постављени на јавним површинама до 1992. године постављени су у складу са законом уз обавезу очувања аутентичног облика и саджаја. У наставку текста је дата евиденција споменика и спомен обиљежја борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора 1941.-1945. године:

- МЗ Центар: Спомен костурница (гробница) посвећена палим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора - Градски парк;
- ул. Светог Саве: Спомен обиљежје (плоча) страдалим суграђаним Јеврејима, жртвама Холокауста;

³² https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/Privremena_lista_sa_donesenim_odlukama-11.11.2022.pdf (приступљено дана 17.7.2025.)

³³ и према допису Министарства просвјете и културе, Републичког завода за заштиту културноисторијског и природног наслеђа, број 07/1/624-587/25, 13.8.2025. године

³⁴ [peticije-opcine-07.02.2023.pdf](https://kons.gov.ba/data/Novi%20dokumenti/Peticije/Privremena_lista_sa_donesenim_odlukama-11.11.2022.pdf) (приступљено дана 17.7.2025.)

³⁵ и према допису Министарства просвјете и културе, Републичког завода за заштиту културноисторијског и природног наслеђа, број 07/1/624-587/25, 13.8.2025. године

- МЗ Центар: Спомен биста народном хероју Драги Видошевићу испред зграде Народне библиотеке "Бранко Ћопић", ул. Светог Саве 15;
 - МЗ Тулек: Спомен парк у знак сјећања на постојање и рад мјесног комитета КПЈ за Босански Брод. Угао улица Цара Лазара и Марије Бурсаћ у Тулеку.;
 - МЗ Тулек: Спомен-обилежје погинулим борцима НОР-а у кругу Рафинерије нафте- Ул.Светог Саве;
 - МЗ Карађорђево: Споменик стријељаним српским цивилима 26.августа 1941.године жртвама усташког терора. Угао Шеталишта Душка Трифуновића и ул.Савска обала;
- Споменици и спомен-обилежја учесницима Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске:
- МЗ Центар: Централни споменик погинулим борцима Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, од 1991. до 1996. године, са подручја општине Брод на Тргу Патријарха Павла;
 - МЗ Бродско Поље 2.: Улица Српских јунака: Спомен-Црква посвећена погинулим борцима, ослободиоцима Брода. Подигнута је на мјесту линије одбране Брода Поред се налази бетонски Крст;
 - Бродско Поље 2.: Споменик погинулим борцима, са подручја насеља Нови Полој
 - Бродско Поље 2.: Споменик погинулим борцима, са подручја МЗ Бродско Поље 2.;
 - Ул. Краља Петра Првог Ослободиоца испред зграде МЗ (стара основна школа);
 - МЗ Бродско поље 1.: Спомен обилежје погинулим борцима Бродског поља 1. испред Основне школе „Свети Сава“ Ул.Вука Караџића;
 - МЗ Тулек: Спомен-обилежје погинулим борцима и цивилним жртвама рата са подручја МЗ Тулек (Угао У.В.Р.Путника, Цара Лазара и Мајке Јевросиме);
 - МЗ Тулек- Рафинерија нафте: Споменик погинулим борцима и цивилима радницима Рафинерије нафте у кругу Рафинерије нафте- Ул.Светог Саве;
 - МЗ Рит: Спомен обилежје погинулим борцима у МЗ „Рит“.

Спомен плоче погинулим борцима и цивилима одбрамбено-отаџбинског рата:

- Спомен плоча на згради „Нестро Петрол“ за два пог.борца, радника бившег предузећа „Енергопетрол“;
- Спомен-плоча у Спомен соби пренешена из Метал-Брода, посвећена 6-орици погинулих бораца, радника бившег предузећа „Метал Брод“;
- Спомен-плоча испред предузећа „Метал- Емајл“ за 13 погинулих бораца, радника бившег предузећа „Метал Емајл“;
- Спомен-обилежје погинулим борцима, припадницима Станице јавне безбједности Брод , испред зграде Полицијске станице Брод, ул.26.августа;
- Спомен-обилежје погинулим борцима, радницима општине Брод-зграда општине Брод;

Спомен плоче на мјестима логора изграђених у знак сјећања на страдале Србе са подручја општина Брод, Модрича, Дервента и Оџак у одбрамбено отаџбинском рату, у периоду од мјесеца маја до октобра 1992.године:

- Спомен-плоча на згради СШЦ „Никола Тесла“ (бивши СШЦ „Фриц Павлик) у Ул. Краља Петра Ослободиоца;

- Спомен-плоча на згради стадиона ФК „Полет“ у Ул.Стадионска;
- Спомен-плоча на згради бившег складишта РК „Београд“ –МЗ Тулек;
- Спомен-плоча на релацији пута Електродистрибуција-Рафинерија нафте-Ул.Светог Саве;
- Спомен-плоча на градском гробљу;
- Спомен соба посвећена погинулим борцима и тековинама одбрамбено-отаџбинског рата у просторијама старе Основне школе;
- Спомен биста генералу Славку Лисици Трг Патријарха Павла.

Б.ІV.2. Природно наслеђе

У обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод евидентирано је Натура 2000 станиште под називом „Ријека Сава“ које обухвата приобаље ријеке Саве и које је потенцијално подручје Еколошке мреже Републике Српске. „Измјенама и допунама просторног плана Републике Српске до 2025. Године“, на дијелу обухвата плана предвиђено је стављање под заштиту подручја Лијешће у категорији Подручје управљања стаништем и подручја Зборишта у категорији Парк шуме.

Табела бр. 53.: Попис подручја планираних за успостављање заштите по IUCN класификацији

IUCN класификација	категорија	назив
Подручје управљања стаништем	IV	Лијешће
Парк шуме	VI	Збориште

Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године

Категорија IV заштићених подручја намијењена је заштити тачно одређене врсте или станишта, и управљање њиме је усмјерено према том циљу. Подручја заштићена у овој категорији често, иако не нужно, захтјевају провођење редовних активних управљачких активности усмјерених очувању врсте или одржавању станишта.

Категорија VI заштићених подручја намијењена је очувању екосистема и станишта, а упоредно с тим и пратећих културних вриједности и традиционалних начина управљања природним ресурсима. Та су подручја површином углавном велика, њихов већи дио налази се у природном стању, док се дио користи на одржив начин. Екстензивно и не-индустријализирано кориштење природних ресурса одвија се у складу с приоритетом заштите природе тог подручја.

Б.ІV.3. Угрожена подручја

На основу праћења стања на подручју урбаног подручја Брода, може се констатовати да су територија и становништво града изложени различитим врстама ризика, који могу настати штетним дјеловањем природе и човјека.

Појаве елементарних непогода и техничко-технолошких акцидената представљају сталну опасност угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине. Најзначајнији облици потенцијалне угрожености становништва су поплаве, пожари и земљотре али и угроженост од града и снијега и техничко-технолошких акцидената, јонизујућих зрачења.³⁶

³⁶ Детаљније у дијелу Плана који се односи на заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Б.IV.4. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

Природни ресурси су основа опстанка становништва и економског развоја сваког подручја. Појам природни ресурси обухвата све оно што потиче од природе и представља опште богатство, те има употребну вриједност. Директну употребну вриједност имају минералне сировине, воде, шуме, земљишта, а индиректну употребну вриједност имају клима и рељеф, јер представљају услове за развој неких других економских дјелатности. Термин ресурс је француског порјекла јер *ressource* значи извор, па се може рећи да се природни ресурси односе на природна добра која су у функцији за привредна коришћења. У природне ресурсе се убрајају све врсте вода (за пиће, индустрију, енергетику, риболов, наводњавање и саобраћај), земљиште (као основа за производњу хране или као материјал за индустрију), налазишта минералних сировина и шуме, као и све друге материје које могу бити укључене у производњу, ако сунчева енергија и енергија вјетра. Природни ресурси су условљени природним факторима, као што су елементи географске средине (клима, рељеф, земљиште сунчева топлота, атмосферске падавине, близина воде за наводњавање), који се не могу непосредно користити али без њиховог учешћа неке производње нису могуће. Природни услови су неопходни за опстанак човјека, друштва и економије.

Не постоји јасна граница шта су природни услови, а шта су природни ресурси, јер неки елементи природе могу да буду услови, а у неким ситуацијама могу бити ресурси. У том контексту, морске воде могу бити су услов за риболов, саобраћај, али ако се из њих експлоатише, тада постају ресурс-извор.

Закључак је да су ресурси динамичка категорија која се мјења у простору и времену.

Природни ресурси и природни услови предсављају природно богатство, које је описна вриједносна јединица за природни потенцијал.

Критеријуми за класификацију ресурса могу бити различити, али је темељ свих класификација рационално управљање, односно рационална експлоатација природног богатства.

Као природно-економски критеријум, све природне ресурсе класификујемо као:

- природне;
- економске;
- комбиноване.

Према одређеним земљиним сферама по припадности:

- природни ресурси атмосфере;
- природни ресурси литосфере-земљине коре (минералне сировине и земљиште);
- природни ресурси хидросфере (копнене воде и океани);
- природни ресурси биосфере (флора и фауна генетички ресурси са организмима њиховим дијеловима и популацијама).

Економска класификација природних ресурса заснива се на могућностима њиховог коришћења:

- материјални (резерве неког, мање или више ограниченог материјалног добра које користи човјек и чија се количина може квантификовати и чије залихе су ограничене, као нпр. нафта, угаљ, обрадиво земљиште, руде);

- нематеријални (нека добра која постоје у природи и која човјек користи, нпр љепота пејзажа);

Према поријеклу:

- органске;
- неорганске.

Најзначајнија класификација природних ресурса је према њиховом трајању, што је у суштини критеријум економског карактера:

- необновљиви ресурси (минералне сировине);
- обновљиви ресурси (зељмиште, вода, флора, фауна...);
- стални (сунчево зрачење, вјетар, таласи, плима и осека) потенцијални су извори енергије

Ресурсе као развојне потенцијале у обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод представљају:

- људски ресурси,
- простор,
- земљиште (пољопривредно земљиште, шумско земљиште (дијелом), воде и водно земљиште) ,
- обновљиви енергетски извори
- остали ресурси .

Људски ресурси

Број становника, као и његова старосна, полна и образовна структура, директно утичу на задовољавање потреба у свим појединачним сегментима, а што се као радно способно становништво рефлектује на просторну и функционалну организацију.

Људски ресурси у свим сегментима, почев од привреде, становања, школства, здравства, културе, спорта и рекреације, туризма, до заштите животне средине имају врло важну , кључну улогу. У свим сегментима је веома важно унаприједити квалитет људских ресурса.

Простор

Према важећем Закону о уређењу простора и грађењу, простор је скуп природних и изграђених структура на површини, изнад или испод површине земље и воде, докле допиру непосредни утицају људске дјелатности

Земљиште

Незаобилазан ресурс у урбаном подручју Брода представљају све врсте земљишта: пољопривредно, шумско и водно, као и остала земљишта.

Пољопривредно земљиште, као природно добро, представља ресурс углавном у периферним дијеловима обухвата, у смислу пољопривредне производње.

Шумско земљиште, у обухвату плана представља ресурс, у мањој мјери у смислу дрвно-прерађивачке индустрије, а више у смислу спорта и рекреације као и зелених површина, што посредно представља и ресурс у смислу заштите животне средине.

Под општекорисним функцијама шума подразумева се позитиван утицај шума на животну средину, а нарочито заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско-здравствене, туристичко-рекреативне, привредне, наставне и научноистраживачке функције.

Водно земљиште, односно земљиште уз ријеку Саву, као и земљиште уз мање водотоке (потоке и канале) представља земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватичн и иприобални екосистем.

Водно земљиште обухвата уз текуће воде, корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, као и напуштена корита и пјешчане и шљунчане спрудове које вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Водно земљиште представља посебан ресурс у планирању, како са аспекта водоснабдијевања, туризма и рекреације, тако и са аспекта заштите животне средине.

Напуштена корита и пјешчани и шљунчани спрудови, у ограниченом обиму представљају ресурс у смислу претварања у земљиште намијењено за зелене, спортске и рекреационе површине или земљиште за грађење.

Минерална налазишта

Минерални ресурси се тешко обнављају и представљају необновљиве природне ресурсе. У обухвату урбанистичког плана, нису присутна налазишта минералних ресурса (присутна су налазишта шљунка али је његова експлоатација забрањена с обзиром да се налази у Урбаном подручју).

Обновљиви извори енергије

Обновљива енергија се обнавља приближно истом брзином којом се експлоатише. Обновљиве енергетске изворе спадају хидроенергија, геотермална енергија, соларна (сунчева) енергија, енергија вјетра, енергија биомасе, енергија плиме и таласа.

Коришћење обновљивих енергетских извора је од изузетног значаја за сваку средину, односно град и земљу. Значај се огледа у штедњи необновљивих енергетских извора и заштита животне средине. Енергетска стабилност и сигурност се могу остварити штедњом необновљивих енергетских извора на рачун коришћења обновљивих, те штедњом и рационализацијом потрошње.

На основу локалних потенцијала за коришћење обновљивих извора енергије (сунчева енергија, задовољење локалних нискотемпературних потреба, вејтроенергије) одговарајућим програмима треба стимулисати подржати.

В. ОЦЈЕНА СТАЊА ИЗГРАЂЕНОСТИ И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРОСТОРА

B.I. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

B.I.1. Простор

Обухват Урбанистичког плана односно урбано подручје градског насеља Брод обухвата површину од цца 13,8km². Укупна површина Општине Брод износи цца 230,05km², тако да обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод чини 6% административног подручја Општине Брод. Сам обухват плана заузима цјелокупно подручје насељеног мјеста Брод, односно истоимену катастарску општину.

Према „Просторном плану општине Брод 2007-2037. године“, насељено мјесто Брод, представља општински центар, полифункционални (производне, резиденцијалне, административне, управне, културне, образовне, здравствене функције), који директно и индиректно врши демографски, социоекономски, функционални и физиономски преображај Општине.

B.I.1.1. Природни услови

Подручје обухваћено урбанистичким планом Брода налази у Перипанонској низији, равничарског рељефног типа.

На подручју који покрива Урбанистички план, надморска висина се креће оквирно од 86 до 91 m.n.v.

Геолошка грађа уже околине истражног подручја: органогено-барски седименти (b), седименти плавних подручја (ар), а према инжињерскогеолошкој грађи стијене на подручју истраживања могу се подијелити на двије категорије-слабовезане и невезане стијене.

На основу структурног типа порозности на предметном подручју издваја се с интергрануларни тип издани.

Према сеизмолошким мапама максималних интензитета које је издала Заједница за сеизмологију СФРЈ 1987. године за повратни период од 500 година Општина Брод спада у подручје 8 °MCS.

Најзначајније водена површина је ријека Сава.

Клима је умјерено континентална.

B.I.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Обухват урбанистичког плана градског насеља Брод се простира на цца 1385,195 ha (13,8km²).

Сам обухват Урбанистичког плана градског насеља Брод заузима цјелокупно подручје насељеног мјеста Брод, односно истоимену катастарску општину.

У складу са одредбама важећег Закона о просторном уређењу и грађењу урбано подручје обухвата изграђене и неизграђене површине намијењене за становање, рад и одмор, урбану опрему и инфраструктуру, те површине за посебну намјену и зелене површине, као и површине резервиране за будући развој. Осим грађевинског земљишта, границама урбаног подручја могу бити обухваћена и друга земљишта. Утврђује се за једно или више насеља која представљају просторно функционалну урбану цјелину или просторно и функционално међусобно повезану цјелину, а која на основу планским претпоставки имају услове за даљи развој.

Може се констатовати да је затечени урбани развој директна посљедица економско-социјалних могућности минулог времена кроз претежну реализацију планских рјешења просторно-планске документације вишег реда, уз уважавање спроведбених докумената донијетих у претходном периоду.

V.I.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Законом о грађевинском земљишту Републике Српске („Сл.гласник Републике Српске“, број 112/06,38/11,40/13) уређују се услови и начин одређивања градског грађевинског од осталог грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера и другим подручјима предвиђеним за стамбену и другу комплексну изградњу, начин коришћења, управљања и располагања грађевинским земљиштем у државној својини, као и плаћање накнада за коришћење грађевинског земљишта.

Посматрајући правни и имовински статус земљишта јасно се уочава да је власничка структура разнолика. Могу се издвојити земљишта:

- земљиште у државном власништву;
- земљиште у државно-јавном власништву,
- јавно земљиште-воде, путеви и сл.;
- земљиште у власништву ЈПШ „Шуме Републике Српске“;
- земљиште у власништву Рфинерије нафте Брод.

Најзаступљније је земљиште у приватном власништву, које је највећим дијелом пољопривредно и шумско земљиште, али постоје површине у власништву општине што може представљати значајан ресурс за планирање и провођење планских рјешења.

Градско грађевинско земљиште подјељено је на шест зона.

V.I.1.4. Остварена организација простора

Са аспекта организације простора, Брод у обухвату Урбанистичког плана, има јасно дефинисан центар града као најуже градско језгро са лонгитудиналним ширењем око постојећих саобраћајница.

Оно је опремљено јавним садржајима примјереним граду величине Брода, те радним зонама. Уже градско језгро је интерполација стамбених и јавних садржаја, складно укомпонованих у зеленило, углавном, старе урбане матрице.

Индивидуална насеља зракасто се шире око централне зоне, са знатним растом ка југу и југоистоку.

У постојећој урбаној матрици истичу се ограничавајући фактори у смислу концепције простора:

- саобраћајна матрица,
- ријечни токови и канали, просторно неувезане радне зоне
- избјегличка насеља,
- напуштена траса железничке пруге,
- градско гробље,
- конфигурација и карактеристике терена.

В.І.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Постојећа канализациона мрежа Брода је мјешовитог система и састоји се од два главна колектора К-1 и К-2, два кишна прелива и двије пумпне станице.

Систем прикупљања отпадних вода је изграђен у градском подручју Брода. Систем је пројектован и изграђен као комбиновани (мјешовити) систем (за санитарне и атмосферске воде). Постојећи систем прикупљања отпадних вода у Броду тренутно покрива готово цијели центар града и урбана подручја Карађорђева и Рита 2, већину урбаних подручја Тулека и Бродског поља 1, као и мањи дио приградског насеља Бродско поље 2.

Не постоји системски мониторинг земљишта и планирање адекватних мјера заштите.

Прикупљени отпад са подручја обухвата Урбанистичког плана се сакупља, одвози и одлаже на локалну неуређену депонију на локалитету Колибе Доње.

Ниво кориштења отпада за рециклажу на подручју Урбанистичког плана и шире локалне заједнице није задовољавајући.

Идентификовани су површински, линијски и тачкасти загађивачи ваздуха.

Бука се може јавити на локалитетима привредних и других објеката које се налазе дуж главних саобраћајница.

Просторне, климатске и географске карактеристике ширег предметног простора, условљавају појаве различитих облика угрожавања становништва, материјалних добара и животне средине.

Најзначајнији облици и профили опасности су поплаве, шумски пожари, земљотреси, олујно невријеме, град и техничко-технолошки акциденти, ратна дејства.

В.І.1.6. Земљишна политика

Земљишна политика која се проводи на подручју обухвата Урбанистичког плана заснива се на провођењу важећих закона из области грађевинског земљишта, просторног уређења и грађења и сета закона о животној средини.

Општина Брод у протеклом периоду донијела је:

- Одлуку о уређењу простора и грађевинском земљишту (Сл.гласник Општине Брод број 5/14 и 6/16).

Овом Одлуком одређује се градско и остало грађевинско земљиште, уређују се услови и начин располагања градским и осталим грађевинским земљиштем у својини Општине, основ и мјерила за обрачун накнаде за уређење градског грађевинског земљишта и накнаде за ренту, начин плаћања накнада, услови за изградњу помоћних и постављање привремених објеката и уређаја, површине и висине помоћних и привремених објеката за које није потребна грађевинска дозвола, начин издавања локацијских услова за сјечу стабала, уређење фасада, критерији за израду градилишних ограда, као и друга питања од значаја за уређење простора и грађење објеката на територији Општине Брод.

У складу са важећом регулативом, између осталих надлежних у локалној управи, Одјељење за просторно уређење представља покретача и носиоца припреме у изради, као и орган који је учесник у реализацији свих планских докумената који регулишу простор у урбанистичком смислу.

Са аспекта планске документације, Брод је општина чије је урбано подручје у мањој површини покривено планском документацијом, почев од развојних планских докумената (усвојен Просторни план општине Брод, донесена Стратегија развоја општине Брод) до спроведбених.

В.І.1.7. Процес промјене намјене земљишта

Поређење CORINE 2012. и CORINA 2018. указује на раст грађевинског земљишта, ораница, производних зона, пашњака и осталог пољопривредног земљишта.

В.І.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Контролисани урбани развој представља развој у свим областима, произашао из документације вишег и нижег реда, кроз синтезу затеченог степена развоја и стратешких праваца у којима Општина има потребу и циљеве да се развија.

У досадашњем развоју подручје обухваћено урбанистичким планом, је већим дијелом покривено планском документацијом (просторни план републике, просторни план општине, урбанистички план града (истекао) и регулациони планови који су донесени или ће се тек усвојити.

Неконтролисани урбани развој, у првом реду представља стихијску изградњу кроз изградњу бесправних објеката, чиме се смањује хигијена живљења у таквим макроцјелинама немогућношћу реализације уређених зелених и парковских површина, неадекватне инсолације објеката и провјетравања урбане матрице, уситњене парцелације и других. Карактеристична је и бесправна изградња помоћних објеката, лошег бонитета, изузетно лошег изгледа.

В.І.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

Земљиште контактних зона урбанистичког плана углавном представљају пољопривредно земљиште, дјелимично шумско и грађевинска земљишта.

В.І.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Земљишта у функцији заштите у обухвату урбанистичког плана могу се сврстати:

- земљиште у функцији заштите саобраћајних коридора,
- земљиште испод далековода
- земљиште у функцији заштите нафтовода,
- земљиште у функцији заштите ријека и канала,
- земљиште у функцији заштите објеката у функцији водоснабдијевања,
- земљиште у функцији заштите гробаља,
- земљиште у функцији заштите индустријских и објеката са специфичним технологијама.
- Земљиште у функцији заштите саобраћајних коридора у обухвату Урбанистичког плана углавном је испоштовано, осим у мањим дијеловима гдје је мјестимично нарушено индивидуалном стамбеном грађњом.

Земљиште испод далековода, односно заштитни појас далековода углавном је испоштован, с тим да се у неким дијеловима изграђени стамбени објекти знатно приближавају заштитном појасу.

Подручју обале које је настањено уз ријечне токове, најчешће нарушава заштитни рјечни појас (дио стамбених објеката изграђених у небрањеном подручју). 3

Земљиште у функцији заштите водозахватаи бунара, такође захтијева детаљну заштиту, а у складу са градском одлуком.

Земљиште у функцији гробља у постојећем стању није на задовољавајућем нивоу. Не постоје заштитни појасеви у смислу зеленила, ни као тампон зона ни визуелна баријера, чему треба посветити посебну пажњу и са функционалног и естетског аспекта од значаја за град.

Земљиште у функцији заштите индустријских и објеката са специфичним технологијама, можемо рећи да не постоје.

В.1.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

Спајањем КП "Водовод и канализација" а.д. Брод и КП „Комуналац“ оснива се ЈКП „Комвод“ а.д. Брод.

На урбаном подручју Брода раније је постојао система даљинског снабђевања објеката топлотном енергијом из градске топлане, која није у функцији дужи низ година.

Градска пијаца је затвореног типа.

Укупна површина постојећег градског гробља лоцираног у јужном дијелу обухвата Плана износи око 4,8 ha.

В.1.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

Валоризацијом стања утврђено је 18 зона (цјелина). Зоне се издвајају по природним или створеним ресурсима. Доминантност у опремљености јавним службама карактерише централне зоне, док је на периферији обухвата, на југоистоку, у највећој мјери заступљено породично становање и пољопривредна дјелатност.

В.1.2. Становништво

В.1.2.1. Демографски развој

Према коначним резултатима Пописа становништва из 2013. године, на подручју обухвата Урбанистичког плана живјело је 7637 становника, што је чинило 48,58% становништва Општине Брод.

Поредећи задњу пописну годину 2013. годину са ранијом пописном годином 1991. годином, уочава се да је дошло до смањења броја становника за 6461 становника.

В.1.2.2. Структура становништва (старосне групе)

Полна и старосна структура становништва по посљедњем попису становништва из 2013. године, указује да подручје обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод припада

категорији *старо становништво*. Незнатно је повољнија ситуација у категорији *мушко становништво*. Већи је удио женске популације у укупној популацији обухвата плана.

В.1.2.3. Густина насељености

Густина насељености има висок степен корелације са стањем изграђености простора. Највећа густина насељености на подручју обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод је присутна у крајњем сјеверном дијелу обухвата - центру и непосредном окружењу центра (блок 1).

Идући према периферији обухвата, густина насељености се равномерно смањује. Дио обухвата на крајњем југозападу, крајњем југу и југоистоку је ријетко насељен.

У самом обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод, густина насељености, износила је 551,40 ст/km² (Попис становништва, домаћинстава и станова 2013. године)³⁷.

В.И. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

В.И.1. Становништво

На подручју Општине Брод, евидентирано је укупно 13506 радно способног становништва (попис 2013. године). У укупном радном становништву, запослени учествују са 36,86%.

Према попису из 2013. године, на подручју Општине евидентирано је укупно 1474 незапослена лица, односно 10,91% од укупног радно способног становништва.

Међутим, посматрајући економску активност у 2013. години, чак 52,23% представља економско неактивно становништво.

Од тога, на пензионере отпада 41,92%, док на лица која обављају кућне послове отпада 25,97% (98,09% жене). Доста мање учешће у економско неактивном становништву имају ученици и студенти који учествују са 11,04%.

Када је у питању образовна структура становништва, према попису из 2013. године, становници који имају завршену средњу школу као највиши степен образовања имају учешће од чак 54,28%. Са само завршеном основном школом евидентирано је 22,1% становника старијих 15 и више година, док највиши степен образовања (висока школа или факултет) има 5,93% становништва.

В.И.2. Природни ресурси

Анализом података коришћених при изради овог Урбанистичког плана пољопривредно земљиште обухвата 39.37% простора обухвата Плана, шумско 3,27%, а воде, тј ријечни токови 8,17%.

³⁷ „Просторна покретљивост становништва је изражена на подручју општине, посебно у правцу село – град, што доводи до великог притиска на урбани дио општине, а разлози покретљивости су економски, образовни, здравствени, политички, породични итд.“ Стратегија развоја општине Брод за период 2022-2028. године, 2024. година (стр 10)

В.ІІ.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)

Изграђени фондови на подручју обухвата Плана су грађевинска земљишта која заправо чине стамбене парцеле, затим парцеле на којима се одвија привредна дјелатности и услужна дјелатност, здравство, култура, спорт, рекреација итд.

Друштвене дјелатности, тј. функције лоциране су у централном дијелу.

В.ІІ.4. Простор као потенцијал за развој

Простор је један од најзначајнијих потенцијала за развој. Представља скуп природних и изграђених структура на површини, изнад или испод површине земље и воде, докле допиру непосредни утицаји људске дјелатности.

Изграђени простор представља ресурс у смислу урбане реконструкције и санације, док простор који није изграђен, представља значајан потенцијал у смислу активности у склопу новог грађења, просторног и урбанистичког планирања, архитектонског и грађевинског пројектовања и грађења, у циљу усклађивања потреба становништва за становањем, радом и рекреацијом у здравој и заштићеној животној средини, те стварања услова и претпоставки за равномјеран и складан развој уз усклађеност општих и посебних интереса свих корисника простора.

Различитост простора огледа се у свим сегментима (природним, социјалним, економским и техничким). Промјене у једном сегменту повлаче промјене у осталим сегментима, што упућује на њихову узрочно-посљедичну везу, као основну карактеристику простора.

В.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

В.ІІІ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Постојећи стамбени фонд обухвата станове у породичним стамбеним и стамбено-пословним објектима, као и у вишепородичним стамбеним и стамбено-пословним објектима.

Распоред стамбеног фонда у простору градског насеља Брод је такав да доминира породично становање распрострањено по цијелој територији насеља и то као планска градња, која се појављује у контактним зонама уз вишепородично становање, и као непланска градња са тачкасто распоређеним објектима у централном, јужном и југозападном дијелу обухвата. Вишепородично становање је сконцентрисано у ужем појасу на сјеверном и сјеверозападном дијелу насеља, у централној зони.

Такође, постоје и насеља породичног становања формирана за смештај избјеглог и расељеног становништва.

На основу планерске процјене, која је базирана на низу аналитичких метода, као што су планерски попис у току обиласка терена и прегледа забиљежених података (фото и видео), анализе регулационог плана, коришћење ортофото и Google earth подлога, а у односу на 18 зона које су представљале основне цјелине за анализу (у зони бр.15 нема изграђених стамбених објеката), на подручју обухвата Урбанистичког плана, а у вези са стамбеним фондом, дошло се до следећих податка (оквиран приказ):

-зона бр.3:

- 7 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.5:

- 1 породични стамбени објекат
- Спратност П+1

-зона бр.6:

- 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.9:

- 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.16:

- 19 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.17:

- 12 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.18:

- 11 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.4:

- 224 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк

-зона бр.7:

- 235 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
- Спратност од П до П+1+Пк
- зона бр.11:
 - 86 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
- зона бр.12:
 - 285 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 6 вишепородичних стамбених објеката
 - Спратност П+4+Пк
- зона бр.14:
 - 89 породичних стамбених и стамбено-пословних објеката
 - Спратност од П до П+1+Пк
- зона бр.2:
 - 144 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 22 вишепородична стамбена објекта
 - Спратност П+4+Пк
- зона бр.8:
 - 103 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
- зона бр.13:
 - 433 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 3 вишепородична стамбена објекта
 - Спратност П+4+Пк
- зона бр.1:
 - 166 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк
 - 66 вишепородичних стамбених објеката
 - Спратност од П+2 до П+11.
- зона бр.10:
 - 733 породична стамбена и стамбено-пословна објекта
 - Спратност од П до П+1+Пк

Анализом затечених урбанистичких параметара добијене су почетне поставке у погледу претежне типологије стамбених и стамбено-пословних објеката као и њихове спратности. Наведени параметри усмјериће даљи развој простора у дијелу стамбеног фонда.

В.III.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Према „Просторном плану Општине Брод 2017-2037. године“, на територији општине издваја се Општински центар Брод, локални центар-Лијешће, као и остала насеља. Општински центар тј. насељено мјесто Брод, а који представља и обухват УП-а, јасно се истиче као полифункционални центар.

Унутар самог обухвата издаваја се градски центар, у коме су сконцентрисани садржаји јавних служби и администрације.

В.ІІІ.3. Привреда

Подручје које се третира овим Планом, има највећи број пословних субјеката и предузетника је из домена услужних дјелатности.

Табела бр. 54.: Велика и средња предузећа на територији општине Брод/насељена мјесто Брод

Подручје	Шифра дјелатности	величина	Правна форма	Број запослених	улица	Назив
Ц	19.20 Производња рафинисаних нафтних производа	велико	ад	346	Светог Саве 106	Рафинерија нафте Брод
Е	36.00 Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом	средње	ад	113	Николе тесле 22	ЈКП „Комвод“
Л	68.20 Изнајмљивање и пословање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (лизинг)	средње	доо	15	Краља Петра I Ослободиоца 66	„Глобал БХ“
Г	47.30 Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	средње	доо	23	Крајишких бригада бр 30	„Видић-Петрол“
Г	47.72 Трговина на мало обућом и робом од коже у специјализованим продавницама	мало	доо	23	Јована Рашковића С-54	„АС Брод“
Г	46.39 Неспецијализована трговина на велико храном, пићима и дуваном	средње	доо	8	Бродског батаљона 118	„Брод промет“
Ф	42.21 Изградња цјевовода за течности и плинове	средње	доо	53	Јована Дучића 2	„Дм монтажа“
Ц	25.91 Производња челичних буради и сличних посуда од челика	средње	доо	28	Змај Јове Јовановића 91	„Krimpitz international&partner“
Ц	29.32 Производња остлаих дјелова и прибора за моторна возила	велико	доо	229	Бродског батаљона 124	„Scai adapter“
г	46.39 Неспецијализована трговина на велико храном, пићима и духаном	велико	доо	242	Михајла Пупина 66	„Сара“
ц	27.32 Производња	велико	доо	67	Горња Мочила	„Anton Paar Shape Tec“

	осталих електронских и електричних жица и каблова				бб	Ва"
ц	15.20 Производња обуће	велико	доо	115	Скеле 1	„Allegro shoes“
ц	25.12 Производња врата и прозора од метала	средње	доо	20	Војводе Степе Степановића бб	„Ст комерц“
г	47.73 Апотеке	средње	Остала правна лица	10	Трг 7. октобра бб	ЗУ „Апотека Видић“

Извор података: web site <https://investinbrod.ba/>

Највећи привредни субјекти су из домена прерађивачке индустрије, снабдјевање водом, канализације, управљања отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине, трговине на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала и грађевинарства. Потенцијали за развој привреде овог подручја су: веома повољан географски положај (близина границе са ЕУ), добра саобраћајна доступност, близина већих домаћих тржишта и ЕУ, постојање пословних субјеката и привредних зона, развијен сектор метала и трговине...

В.ІІІ.4. Непривреда

В.ІІІ.4.1. Образовање и наука

Предшколско образовање

У обухвату Урбанистичког плана налазе се:

- Јавна установа предшколства „Бели анђео“ и
- Организациона јединица Јавна установа предшколства „Бели анђео“ Брод-Дјечији вртић Брод.

Према „Закону о предшколском одгоју и образовању Републике Српске“, (Службени гласник Републике Српске 79/15, 63/20, 64/22), број дјеце у васпитној групи је:

- јасличка група од шест мјесеци до једне године-до шесторо дјеце;
- јасличка група од једне до двије године-до 12 дјеце;
- јасличка група од двије до три године-до 15 дјеце;
- мјешовита јасличка група-до 14 дјеце;
- вртићка група од три до четири године-до 21-ог дјетета;
- вртићка група од четири до пет година-до 24 дјеце;
- вртићка група од пет до шест година-до 25 дјеце;
- мјешовита вртићка група-до 25 дјеце.

Приликом отварања/реновирања/адаптације објеката за предшколско образовање потребно је водити рачуна о нормативима који су дати у важећем „Правилнику о стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања“ („Службени гласник Републике Српске“, број 69/19).

Према наведеном правилнику, препоручени су сљедећи нормативи:

- површина радне собе не може бити мања од 25m^2 с тим да се у радној соби треба обезбиједити најмање $2,5\text{m}^2$ корисне радне површине за свако дијете;
- у просторији за игру и дружење дјече треба да буде обезбјеђено најмање 3m^2 корисне радне површине за свако дијете;
- оптимални капацитет објекта једне организационе јединице установе је од 75 до 100 дјече, односно четири васпитне групе, а оптимални капацитет установе је од 25 до 30 васпитних група у складу са најбољим интересом дјетета.

Према подацима које је доставила ЈУ предшколства „Бели анђео“³⁸ а на основу бруто грађевинске површине објекта и броја дјече, закључује се да површина по дјетету износи око $9,74\text{m}^2$ за матични објекат, тј. $3,7\text{m}^2$ за организациону јединицу. Носиоц израде није располагао површинама за собе по вртићима. Оптимални капацитет објекта једне организационе јединице и установе је на задовољавајућем нивоу, с тим да је потребно извршити адаптацију, проширење и опремање објекта.

Но, према подацима из „Просторног плана општине Брод 2017-2037. године“, који се односе само на матични објекат, а посматрајући површину радних соба и броја дјече, уочава се да критеријум није задовољен-износи $2,23\text{m}^2$.

Основно образовање

У обухвату Урбанистичког плана, налазе се:

- централне основне школе:
 - ЈУ ОШ „Свети Сава“.

Према „Уредби о педагошким стандардима и нормативима за основно образовање и васпитање“ („Службени гласник Републике Српске“, број 51/11), стандарди за простор и опрему у школи, између осталог су:

- површина учионице је $2,5\text{m}^2$ је по ученику;
- претпостављени број ученика у одјељењу је 25, те површина учионице треба да износи 60m^2 ;
- површина учионице у специјалним школама је $2,5\text{m}^2$ по ученику;
- школа са 18 одјељења има физкултурну салу за наставу физичког образовања величине $30\text{m} \times 20\text{m} \times 7\text{m}$, са свим пратећим просторима;
- корисна површина вишенамјенског простора износи $0,30\text{m}^2$ по ученику, али не мање од 70m^2 укупне површине;
- простор трпезарије треба да има површину да га може користити 50 ученика истовремено, а корисна површина по ученику износи 1m^2 .

Приручником о техничким и облигационим условима за пројектовање и извођење радова прописују се следећи услови за пројектовање школских зграда:

- просјечно $1,55\text{m}^2$ учioniчког простора по ученику;
- просјечно 6m^2 БГП затвореног простора по ученику;
- просјечно 25m^2 површине школског комплекса по ученику.

³⁸ Допис – ЈУ предшколства „Бели анђео“, 164/25, 27.05.2025..

Анализирајући податке за Брод, тј. за основну школу у обухвату Плана, закључује се сљедеће:

- бруто грађевинска површина по ученику износи $7,57\text{m}^2$, прва смјена $14,64\text{m}^2$, друга смјена $15,66\text{m}^2$

Посматрајући овај параметар, закључује се да је на задовољавајућем нивоу. Такође, ц

Средњошколско образовање

На подручју обухвата Урбанистичког плана налази се ЈУ Средњошколски центар „Никола Тесла“, средња стручна и техничка школа са гимназијом општег смјера.

Према „Уредби о педагошким стандардима за средње образовање“ (Службени гласник РС 5/10, 76/11, 70/13, 120/14) исказани су, између осталог, сљедећи стандарди и нормативи:

- оптималан број ученика у одјељењу је 24 ученика (минимално 16, а максимално 32 ученика);
- учионице опште намјене: минимум $1,5\text{m}^2$, а оптимум $2,5\text{m}^2$ по ученику;
- специјализоване учионице за биологију, хемију и физику са припадајућим кабинетима: минимум $2,0\text{m}^2$, а оптимум $3,0\text{m}^2$ по ученику;
- специјализована учионица за информатику са припадајућим кабинетом: минимум $2,0\text{m}^2$, а оптимум $3,5\text{m}^2$ по ученику;
- практикум за биологију, хемију и физику: минимум $2,0\text{m}^2$, а оптимум $3,5\text{m}^2$ по ученику;
- специјализоване учионице за стручно-теоријску наставу: минимум $2,0\text{m}^2$, а оптимум $3,5\text{m}^2$ по ученику;
- школска библиотека: минимум 60m^2 , оптимум 80m^2 ;
- вишенамјенски простор: минимум 150m^2 , оптимум $0,5\text{m}^2$ по ученику.

Приручником о техничким и облигационим условима за пројектовање и извођење радова прописују се сљедећи услови за пројектовање школских зграда:

- просјечно $1,55 - 2,00\text{m}^2$ учионичког простора по ученику
- просјечно $6,00\text{m}^2$ БГП затвореног простора по ученику
- просјечно $25,00 - 30,00\text{m}^2$ површине школског комплекса по ученику.

Посматрајући параметар БГП затвореног простора по ученику за ЈУ Средњошколски центар „Никола Тесла“, закључује се да је задовољавајући и износи просјечно $17,74\text{m}^2$.

Средњошколски центар у свом саставу има затворену дворану и отворено игралиште.

В.ІІІ.4.2. Култура

Најзначајнији носиоци културе, њене промоције и њеног развоја су Народна библиотека „Бранко Ћопић“, КУД „Душко Трифуновић“, КУД „Лијешће“, КУД „Бродски бисери“, КУД „Тамбурица“ и КУД „Колибе“.

Народна библиотека „Бранко Ћопић“ је јавна културна установа на подручју Општине, која је један од носилаца свих културних збивања.

Културне манифестације одржавају се у следећим објектима:

- ЈУ Народна библиотека „Бранко Ћопић“
- амфитеатар средњошколског центра „Никола Тесла“;
- Основна школа „Свети Сава“;
- Светосавски дом у саставу Српске православне цркве;
- Спортски центар Брод и
- отворени простори који омогућавају организацију разноликих културних садржаја.

Објекти од општег интереса у области културе и умјетности треба да постану симболи градских активности и манифестација.

Утврђен је недостатак биоскопског, музејских и галеријских простора с обзиром на потенцијал који Брод има у смислу презентације свог културно-историјског наслеђа.

В.III.4.3. Ветеринарска дјелатност

У обухвату Плана налази се једна ветеринарска амбуланта.

В.III.4.4. Здравство

Здравствене установе у обухвату Плана су:

- Јавна здравствена установа Дом здравља;
- Апотеке;
- Стоматолошке амбуланте;
- Специјалистичке амбуланте.

Што се тиче здравства, препоруке су да се за насеља са око 10 000 становника планира објекат примарне здравствене заштите нето површине 500 – 1000 m². ЈУ Дом здравља градског насеља Брод је здравствена установа примарне здравствене заштите становника и као таква својом површином задовољава дефинисане препоруке.

В.III.4.5. Социјална и дјечија заштита

У обухвату плана налази се ЈУ „Центар за социјални рад“ и ОО Црвени крст Брод.

В.III.4.6. Комуналне дјелатности

Комуналне дјелатности на подручју обухвата Плана организоване су на следећи начин:

- погребне дјелатности;
- производња и испорука воде;
- пречишћавање и одвођење отпадних вода;
- тржничка дјелатност;
- јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају.

В.III.4.7. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Садржаји и објекти јавне управе и администрације су углавном сконцентрисани у градском насељу Брод, док су у осталим насељима мање присутни.

Постоје адекватне јавне службе у смислу заступљености, али је потребно објекте у којима су смјештени довести на већи ниво репрезентативности, те побољшати њихов рад у смислу материјалних и људских ресурса.

В.III.4.8. Спорт

На подручју обухвата плана егзистирају затворени/отворени спортски објекти: Спортско културни центар Брод (посједује двије дворане за све врсте дворанских спортова, дворану за тенис, сауну и куглану), стадиони, игралишта, дворане, базен, стрељана... Такође, на територији општине организују се и значајне спортске манифестације.

В.III.4.9. Вјерски објекти

У обухвату Урбанистичког плана егзистирају четири вјерска објекта (православна црква, православна капела, католичка црква, џамија).

Објекти се налазе у релативно добром стању, но потребно је радити на одржавању истих.

В.III.4.10. Остале друштвене службе и дјелтности

Удружења грађана на локалном нивоу су значајни облици организовања грађана у остваривању њихових права и интереса.

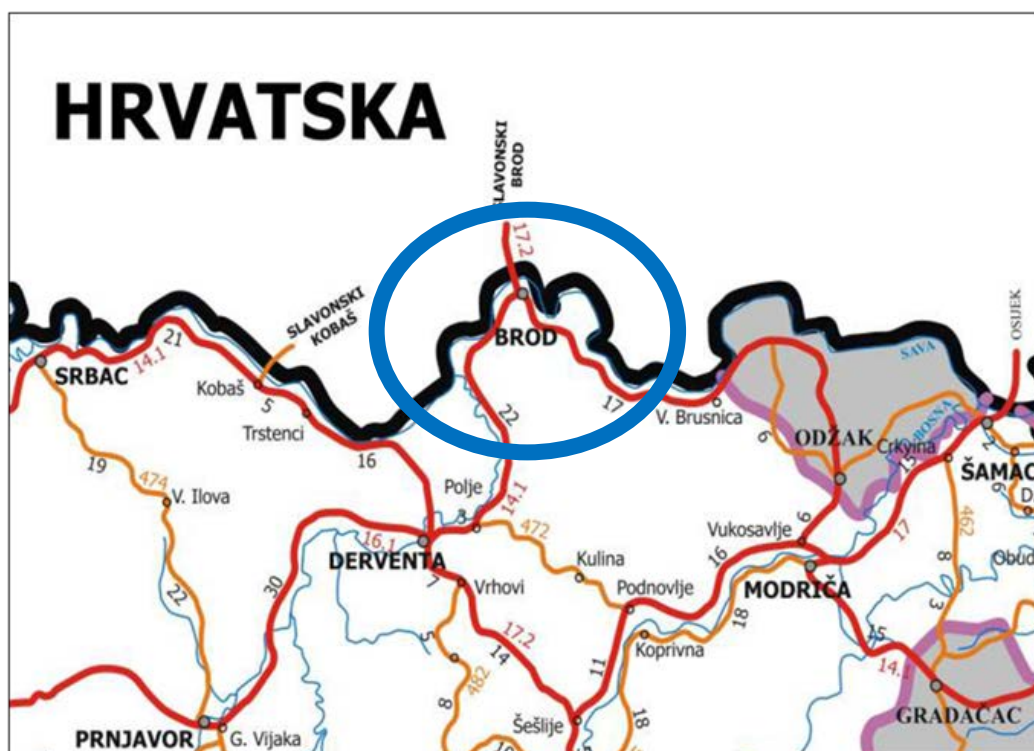
На подручју обухвата, у ову групу дјелатности спада:

- Удружења;
- Сједишта мјесних зајендица;
- Борачка организација.

В.ІІІ.5. Инфраструктура

В.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Окосницу путне мреже у обухвату Урбанистичког плана представљају магистрални путни правац, и мрежа локалних путева примарних и секундарних саобраћајница. У обухвату урбанистичког плана спајају се два магистрална пута М - I 103 који се пружа у правцу сјевер – југ повезујући Сарајево – Зеницу – Добој – Дервенту – Славонски Брод и магистрални пут М – II 500 који повезује Бања Луку – Брод – Бијељину па даље на исток. Ова два магистрална пута спајају се у сјеверном дијелу обухвата, у зони граничног прелаз и моста преко ријеке Саве.

Слика бр. 30.: Приказ магистралних путева у обухвату урбаног подручја општине Брод, мост на ријеци Сави и гранични прелаз (Извор података: Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске, до 2025.год.)

Према подацима публикованим од стране ЈП Путеви Српске, из 2019. године, на путу М-I 103, дионица Брод - Поље ПГДС је био 5063³⁹, а на дионици граница РС (Брод) – Брод (6631). На магистралном путном правцу М – II 500 дионици Брод-Бродско Поље ПГДС је био 9526.

Друмски саобраћај

Поред магистралних путева, основу саобраћајног система града чини мрежа градских улица, локалних путева и некатегорисаних путева која досеже до свих дијелова простора и прикупља саобраћајне токове на магистралне и регионалне путеве односно врши повезивање насеља у мрежу и тиме битно утиче на компактност простора Града.

³⁹ Бројање возила на мрежи путева у Републици Српској – 2019. године

Мреже градских саобраћајница подразумијева се цјеловит систем објеката који имају примарну функцију задовољавања захтјева динамичких и стационарних видова свих врста саобраћаја, као и обезбјеђење приступа и међусобно повезивање појединачних урбанистичких садржаја, а секундарна функција им је да простор који резервишу уједно служи и као коридор за смјештај објеката и водова осталих видова инфраструктуре. Кад се уз ово узме у обзир и непобитна чињеница да саобраћај утиче на економски и друштвени развој, односно динамику и карактер урбанизације, долази се до закључка да је градска саобраћајна мрежа један од најзначајнијих сегмената инфраструктуре савременог града.

Примарну саобраћајну мрежу у обухвату урбаног подручја Брода чине и улице Петра Петровића Његоша и Војводе Мишића, као и Улица светог Саве, која пролази кроз центар града и води ка рафинерији. У источном дијелу урбаног подручја се према положају у мрежи истиче Стадионска улица, а посебно битна је Улица Бродског батаљона, која спаја двије дионице магистралног пута, али која није изведена на начин који би омогућио да преузме улогу примарне саобраћајнице у саобраћајној мрежи Брода, што по свом положају свакако јесте. У профилу већег броја улица постоје изграђени тротоари, што доприноси безбједнијем одвијању пјешачког саобраћаја. Брод је својом конфигурацијом изузетно повољан за одвијање бициклическог саобраћаја, те се на уличној мрежи појављује значајан број бициклиста. Бициклическа стаза, унутар обухвата плана, се налази у дијелу Улице светог Саве, на потезу ка рафинерији и на шеталишту Душка Трифуновића.

Када је у питању стање локалне путне инфраструктуре, може се констатовати да је већина путне мреже недовољне ширине коловозног застора, релативно лоше стање коловоза, тако да су оперативне брзине око 50 km/h.

Концепт развоја градске уличне мреже, као и мреже бициклических и пјешачких стаза, је недовршен, односно мрежи недостају поједини елементи, како би се употпунила и омогућила несметано и функционано одвијање свих видова саобраћаја.

Паркинг

У обухвату плана постоји већи број јавних паркинга. Општина Брод је 2019. године донијела Одлуку о организовању и наплати на јавним паркиралиштима на подручју Општине Брод, те је на тај начин дефинисан систем паркирања у Броду. Одлуком о аутобуским стајалиштима на подручју Општине Брод су дефинисане локације за сва стајалишта на подручју Општине, као и начин њихове изградње и одржавања.

Према подацима добијеним од Општине, у Броду постоји регистрован само један такси превозник.

Према подацима о броју регистрованих возила у Броду у 2024. години било је 5.863 возила.

Табела бр. 55.: Број регистрованих возила у Броду у периоду 2020-2024

Година	2020	2021	2022	2023	2024
Бр.рег.возила	5105	5241	5397	5564	5863

Извор података: Градови и општине Републике Српске, Република Српска, Републички завод за статистику, Бања Лука 2024. године

Из претходне табеле, видимо да је број регистрованих возила растао у посљедњих пет година.

B.III.5.2. Енергетска инфраструктура

Објективно стање електроенергетске мреже и постројења на подручју Брода је на потребном нивоу, како у погледу напонских прилика, тако и у погледу континуитета испоруке електричне енергије. Електроенергетска мрежа обезбеђује квалитетно и стално напајање електричном енергијом. Градња нових 10 kV далековода углавном је везана за напајање новоизграђених ТС и израду међувеза постојећих објеката у циљу обезбеђења веће погонске сигурности и континуитета у испоруци електричне енергије купцима. Константно се улаже у реконструкцију постојећих и изградњу нових објеката. Континуирано се врше улагања у изградњу и санацију инфраструктуре електро мреже тако да се укупна ситуација везана за квалитет и континуитет испоруке електричне енергије потрошачима може оцијенити као веома задовољавајућа.

B.III.5.3. Телекомуникације

Објективно стање у области телекомуникација је на задовољавајућем нивоу.

B.III.5.4. Термоенергетика

Имајући у виду да се већина постојећих објеката загријава децентрализовано, путем индивидуалних извора топлоте, такав начин гријања се показује као веома неповољан у више аспеката – од повећаног утrophка енергената, преко негативног утицаја на животну средину, до захтјевног одржавања и руковања опремом.

B.III.5.5. Хидротехничка инфраструктура

На простору обухвата плана изражени су следећи видови хидротехнике инфраструктуре:

- Снабдијевање водом;
- Одвођење и третман отпадних вода;
- Одвођење површинских вода од падавина;
- Заштита од штетног дјеловања вода (заштита од плављења вањским и унутрашњим водама);
- Коришћења вода за остале потребе.

Снабдијевање водом: Тренутни капацитети воде задовољавају потребе градског и приградског становништва. Даљњим плановима развоја водоводног система, приступити реконструкцији и замјени дотрајалих цјевовода (замјена азбест-цементних цјевовода и цјевовода недовољних профила), проширење водоводне мјезе према руралним насељима, реконструкција дотрајалих водоводних арматура, санацију резервоарског простора, као и реконструкцију постројења за припрему питке воде.

Одвођење и третман отпадних вода: У већем дијелу обухвата урбанситичког плана подручја Брода је изграђена канализација за одвођење отпадних вода (највећим дијелом по мјешовитом систему), профили цијеви Ø200 до 1200 mm. Још није изграђено постројење за пречишћавање отпадних вода. Исте се упуштају у ријеку Саву (без пречишћавања).

Одвођење површинских вода: Одводња површинских вода од падавина у ужем урбаном подручју је ријешена путем мјешовитог канализационог система, као и мрежом одговарајућих отворених канала. У наредним периодима је потребно раздвајати канализациони систем посебно за отпадне воде, посебно за оборинске. Такође је неопходна детаљна санација постојеће каналске одводне мреже, као и њено редовно одржавање.

Коришћење вода за остале потребе: За потребе рекреације и спорта изграђен је градски отворени базен за купање. Водоток ријеке Саве пружа могућности за коришћење вода за риболов, купање у лјетњем периоду, спортове на води (вожња чамаца, веслање и сл). Такођер може бити актуелна експлоатација ријечног материјала – пијеска и шљунка (неопходна је због одржавања пловности ријеке Саве).

B.III.6. Остварени урбани стандард

Сагледавајући урбани стандард обухвата Плана евидентно је:

- Брод и околина достигли су одређени развој, који је у будућности потребно усмјеравати, планирати, „каналисати“ ка принципима одрживог развоја, заштите животне средине и развоја квалитетног урбаног стандарда;
- негативни демографски трендови;
- нефункционална саобраћајна повезаност;
- недовољно урбано зеленило;
- незадовољавајућа уређеност центра;
- постојање и даље оронулих и разрушених објеката;
- не посједује значајније елементе који би омогућили искорак у правцу регионалне препознатљивости, конурентности/атрактивности;

B.III.7. Систем зелених површина

Анализа урбаног зеленила показала је постојање:

- зеленила стамбених блокова,
- јавних зелених површина;
- зеленило ограничене употребе
- зеленило специјалне намјене.

Иако урбано подручје градског насеља Брод посједује погодне еколошке и солидне просторне могућности за формирање квалитетне зелене матрице, Брод нема формиран повезан систем зелених површина, а садржај постојећих паркова и зеленила је оскудан.

Садашња слика система зелених површина у урбаном подручју, не оставља утисак уређености, ако се изузму мање припадајуће површине уз јавне објекте и дио у централном градском језгру.

В.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

В.IV.1. Културно – историјско наслеђе

У обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод, налазе се следећи објекти културно-историјског наслеђа:

- Културно-историјско наслеђе на листи националних споменика БиХ:
 - Мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду
(Измјена на 57. сједници одржаној 25-29.4.2013. (заједничка измјена за 551 одлуку) Измјена на 41. сједници одржаној 14.12.2020. (заједничка измјена за 860 одлуку)
- Културно-историјско наслеђе са Привремене листе петиција Комисије за очување националних споменика БиХ:
 - Црква Богородичног покрова.
- Културно-историјско наслеђе са Листе петиција:
 - зграда основног суда у Дервенти, одјељење у Броду.

У евиденцији Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и поступку за стављање у претходну заштиту, налази се и зграда библиотеке у Броду.

Такође, на територији обухвата Плана налазе се и:

- споменици и спомен обиљежја борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора 1941.-1945. Године;
- споменици и спомен-обиљежја учесницима Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске;
- спомен плоче погинулим борцима и цивилима одбрамбено-отаџбинског рата;
- спомен плоче на мјестима логора изграђених у знак сјећања на страдале Србе са подручја општина Брод, Модрича, Дервента и Оџак у одбрамбено отаџбинском рату, у периоду од мјесеца маја до октобра 1992.године.

В.IV.2. Природно наслеђе

У обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод:

- евидентирано је Натура 2000 станиште;
- предвиђа се Подручје управљања стаништем;
- предвиђа се Парк шума.

В.IV.3. Угрожена подручја

На дефинисаном урбаном подручју поједини градски дијелови угрожени су оплавама услед излијевања ријеке Саве, али и надирањем подземних вода.

В.IV.4. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

Од природних ресурса најзаступљеније је пољопривредно земљиште, са удјелом од 39,37%. Шумско земљиште и зелене површине заузима 13,94% површине обухвата плана.

Г. ПРОБЛЕМИ РАЗВОЈА И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА

Г.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Г.І.1. Простор

Г.І.1.1. Природни услови

Анализирајући морфометрију терена, нагиб и експозицију, закључује се подручје који покрива Урбанистички план градског насеља Брод одликује повољним природним условима, како за насељавање, тако и за пољопривреду.

Као проблематика, издваја се:

- промјене климатских карактеристика на глобалном нивоу;
- загађење ваздуха;
- деградација тла;
- коришћење, заштита вода и заштита од вода;
- промјене флоре и фауне итд.

Г.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

У домену (урбаног) развоја наводе се сљедећи проблеми:

- саобраћајна матрица-раздвајање града магистралним путем;
- ужи центар града је подијељен трасом напуштене жељезничке пруге;
- стихијска градња;
- слаба комунална опремљеност;
- неадекватно уређење и одржавање зелених површина;
- загађивачи средине.

Г.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Проблеми у вези правног и имовинског статуса земљишта дефинисани су законским и подзаконским областима у тој области.

У Републици Српској проблематику земљишта, тј. земљишне политике регулишу Закон о грађевинском земљишту и Закон о пољопривредном земљишту.

Према Закону о грађевинском земљишту, градско и остало грађевинско земљиште може бити у државном и приватном власништву.

Законом у грађевинском земљишту РС уређују се услови и начин стицања права на земљишту у градовима и насељима градског карактера и другим подручјима предвиђеним за стамбену и другу комплексну изградњу, вријеме престанка тих права, начин кориштења и управљања као и накнаде за кориштење овог земљишта. Градским грађевинским земљиштем у смислу овог закона сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је плановима за уређење простора и урбанистичким плановима намијењено за изградњу објеката у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу. (Службени гласник Републике Српске број: 40/13). Остало грађевинско земљиште у смислу овог закона је изграђено и неизграђено земљиште намијењено за изградњу објеката у складу са одредбама

Закон о уређењу простора и грађења, а које се налази ван зона градског грађевинског земљишта, односно, ван градова и насеља градског карактера.

Изградња градова и насеља градског карактера на градском грађевинском земљишту и осталом грађевинском земљишту обавља се у складу са спроведбеним плановима и сматра се општим интересом.

Градско грађевинско земљиште може бити у државном и приватном власништву.

Градским грађевинским земљиштем у приватној својини сматра се изграђено градско грађевинско земљиште и то земљиште испод објекта и земљиште које служи за редовну употребу објекта.

На градском грађевинском земљишту могу се стећи и права одређена законом.

Општина, односно, град управља и располаже градским грађевинским земљиштем у државној својини на начин и под условима предвиђеним законом и прописима донесеним на основу закона.

Градско грађевинско земљиште у приватном власништву је у промету.

Градским грађевинским земљиштем у приватној својини располажу власници само уз ограничења и под условима прописаним другим релевантним законима.

- Земљиште које је претежно изграђено и као такво чини просторно-функционалну целину у граду и насељу градског карактера;
- Земљиште обухваћено границама урбанистичког плана града, односно, насеља градског карактера које је предвиђено за проширење града, односно, насеља;
- Земљиште на другим подручјима предвиђеним за стамбену и другу изградњу (приградска насеља или друга већа насеља, рекреационо-туристички центри, подручја намијењена за изградњу кућа за одмор и опоравак и друге сличне намјене).

Као градско грађевинско земљиште може се одредити само земљиште за које је донесен спроведбени план или урбанистички план, према коме ће се изградња и уређење земљишта које је предвиђено средњорочним планом општине, у целини или већим дијелом извршити најкасније у року од пет година.

Земљиште се може одредити као градско грађевинско земљиште само ако је за то подручје донесен спроведбени план према коме ће се изградња и уређење земљишта која је предвиђена средњорочним планом општине, односно, града у целини или у претежном дијелу, извршити у року од пет година.

Прије доношења одлуке о утврђивању градског грађевинског земљишта које је претходно коришћено у пољопривредне сврхе, скупштина општине, односно, скупштина града ће прибавити сагласност надлежног Министарства.

Одлука о одређивању градског грађевинског земљишта садржи детаљан опис границе обухваћеног земљишта и податке о парцелама и власницима из катастра некретнина, односно,

податке из земљишне књиге или из катастра земљишта на подручју које нема катастар некретнина, односно земљишну књигу.

Саставни дио одлуке је копија катастарског плана у коју су уцртане све парцеле обухваћене том одлуком.

Одлука се доставља на provedбу надлежном суду који води земљишне књиге, односно, катастру.

Одлуком о одређивању градског грађевинског земљишта не мијења се облик својине на земљишту које се одређује као градско грађевинско земљиште.

Скупштина општине, односно, скупштина града може неизграђено грађевинско земљиште у државној својини додјељивати физичким и правним лицима на коришћење ради изградње трајних грађевина у складу са спроведбеним планским документом.

Скупштина општине, односно, скупштина града може изузети градско грађевинско земљиште у риватној својини у поступку експропријације.

Проблеми који се јављају у свим градовима и насељима, а који се тичу правног и имовинског статуса земљишта су:

- тежња да се планирањем у потпуности испоштују власништво и катастарске границе земљишта за које се израђују плански документи. На земљишту на којем то није могуће, јавља се потреба за препарцелацијом, што у коначној реализацији планова условљава рјешавање имовинско-правних односа, Често се дешавају и ситуације, у којима није могуће реализовати планско рјешење у вези земљишта, те се намеће проблем докомплетирања парцела (код спроведбених планова).
- такође је изражен проблем у вези реституције грађевинског земљишта. Приватизација, извршена у протеклом периду у одређеним сегментима је посредно утицала на грађење и донекле компликације у простору (у привредним комплексима који су приватизовани, подјелом у приватизацији - продајом појединачних објеката у процесу планирања отворио се проблем власништва инфраструктуре-саобраћајница, јавних комуникација и техничке инфраструктуре.
- такође, приватизацијом је власнику зграде, односно посебног дијела зграде, ступањем на снагу новог Закона о приватизацији и Закона о грађевинском земљишту, омогућено власништво на земљишту под зградом и на оној површини земљишта које је регулационим планом или планом парцелације утврђено, да служи за редовну употребу зграде.
- У вези правног и имовинског статуса земљишта, треба истаћи и проблеме у рјешавању имовинско-правних односа за локацију и изградњу неопходних садржаја у интересу свих грађана.

Закон о пољопривредном земљишту (СГ РС 93/06) забрањује промјену намјене обрадивог пољопривредног земљишта I, II, III, IV и V катастарске, односно бонитетне класе у непољопривредне сврхе, осим у одређеним случајевима (већи број изузетака). Овим законом се промовише заштита квалитетног пољопривредног земљишта, али проблем је што за

класификацију пољопривредног земљишта користи два различита система мјера (бонитетне и катастарске класе).

Проблеми у овом сегменту су:

- стихијска градња;
- проблеми проистакли из приватизације у урбанистичком смислу;
- уситњеност пољопривредног земљишта;
- законска регулатива;
- непостојање формираних грађевинских парцела у државном власништву.

Г.1.1.4. Остварена организација простора

Проблеми организације простора обухвата урбанистичког плана су:

- раздвајања града магистралним путем;
- незаокружен саобраћајни концепт;
- ужи центар града подјељен трасом напуштене жељезничке пруге;
- суфицит стамбеног простора;
- бесправна градња;
- загађивачи животне средине;
- недостатак заштите објеката културно-историјског наслеђа;
- непостојање третмана за пречишћавање отпадних вода
- неадекватна уређеност центра;
- и даље је евидентно постојање оронулих и разрушених објеката.

Г.1.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Проблеми развоја и уређења простора са становишта животне средине су детаљно и у великој мјери елаборирани као дио анализе и оцјене постојећег стања, те као такви представљају основ дефинисању циљева и планског концепта. Животна средина унутар обухвата Урбанистичког плана Брод је изложена утицају различитих фактора који могу довести до њеног онечишћења, а који се најчешће манифестују као загађења околине отпадним водама из домаћинства и индустрије, емисијама полутаната из извора који обезбјеђују топлотну енергију, емисијама полутаната из процеса експлоатације минералних сировина, те као загађења настала од активности на изградњи инфраструктуре, стамбених и пословних објеката и кориштења земљишта, односно хемијских средстава у сврху пољопривредне производње.

На основу анализе стања по компонентама у области животне средине, најизраженији проблеми су недовољно изграђен канализациони систем, као и испуштање отпадних вода у рецепијенте без претходног пречишћавања чиме се угрожавају екосистеми у површинским и подземним водама, те квалитет вода за водоснабдијевање становништва. Квалитетно рјешавање начина водоснабдијевања и заштита изворишта воде за пиће представљају важно питање планског развоја.

Инфраструктура за управљање отпадом у простору није довољно развијена, а искориштавање

рециклабилних компоненти је заступљено у веома ограниченој мјери. Покривеност становништва одвозом отпада је значајна али недовољна, а стварање одређених количина чврстог отпада различитих категорија потребно је безбједно одложити и збринути.

Мониторинг квалитета основних компонената у животној средини није заступљен у мјери која би била довољна за дефинисање одговарајућих активности у сврху заштите и унапређења околине.

Нерегулисани ријечни токови, непланска сјеча шума и деградација зелених површина доприноси израженом дејству негативних утицаја изазваних природним и антропогени факторима. Проблеми у животној средини настају и као посљедица недовољно развијене свијести становништва о значају заштите животне средине и важности њеног унапређења (непоштивање природног ресурса, као основе за одржив просторни развој, те кршење законски уређених мјера заштите животне средине и др.).

Основни проблеми очувања квалитета и заштите земљишта, површинских и подземних вода, ваздуха, буке и отпада на подручју општине Брод су:

- појаве непланског претварања пољопривредног земљишта у грађевинско и трајни губитак квалитетних пољопривредних површина,
- непостојање континуираног и системског мониторинга земљишта,
- дивље депоније,
- повећање површина захваћених амброзијом као коровском биљком,
- недовољна покривеност подручја са комуналном инфраструктуром,
- испуштање отпадних вода, без претходног третмана, узрокује загађење земљишта и значајно доприноси деградацији његовог квалитета,
- повећано коришћење хемијских средстава у пољопривредној производњи која испирањем земљишта доспјевају у површинске токове,
- нелегално бацање отпада директно у ријеке или уз њихове обале,
- кориштење неадекватних енергената и индивидуалним ложиштима (већином угаљ лошег квалитета и дрво),
- смањивањем површина под зеленилом у односу на површине које су под објектима,
- присутан велики број појединачних ложишта,
- недовољна звучна изолација угоститељских објеката,
- недовољна покривеност становништва услугама сакупљања и одвоза отпада, што узрокује појаву дивљих депонија,
- непостојање рециклажног дворишта гдје би грађани могли да довезу одвојено прикупљене врсте комуналног отпада,
- непостојање сепаратног система одводње атмосферских и комуналних вода овог подручја,
- стална деградација квалитета водотока на овом подручју због испуштања индустријских вода у водотоке без њиховог предходног третмана,
- непостојање мониторинга квалитета површинских и подземних вода као основа за праћење стања и тренда загађења вода,

- појаве нарушавања јавне хигијене могу имати негативне посљедице на здравље становништва,
- неријешено питање финансирања приоритетних проблема и обавеза у области заштите и унапређења жиотне средине,
- недостатак институције која има координативну функцију у области заштите животне средине,
- непотпуно нормативно регулисање проблематике заштита жиотне средине (заштита ваздуха, заштита вода, отпадне материје, заштита од алергена и сл.),
- недостатак квалитетних програма едукације становништва ради подизања нивоа еколошке свијести;
- угроженост становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невремном, градом и техничко – технолошким акцидентима:
 - најчешћи узроци пожара: несавјесно понашање појединаца, неисправност електричних инсталација, паљење корова и неправилно руковање запаљивим материјалима;
 - степен пожарне угрожености искључиво зависи од густине изграђености објеката у појединим зонама;
 - недовољан број уређених црпилишта за захватање воде из постојећих водотокова;
 - лоше организовано осматрање подручја;
 - недовољно развијене активности на превентивној заштити од пожара;
 - постојање објекта старије градње, са лошим статичким и конструктивним карактеристикама;
 - индустријски капацитети смјештени у насељеним просторима, што у случају акцедентних ситуација угрожава велики број становника и њихову имовину;
 - постојање објеката у којима су могући технички акциденти већих размјера;
 - непостојање планова заштите у случају техничко – технолошких акцидената;
 - неадекватна технолошка дисциплина и примјена техничких мјера и мјера заштите од стране запосленог особља;
 - неадекватна опремљеност средствима заштите у случају појаве акцедентних ситуација;
 - могући хидрометеоролошки ризици: град, олујни вјетар, висок сњег и наноси, суша, веома високе температуре.

Г.1.1.6. Земљишна политика

Проблеми везани за земљишну политику, углавном се одражавају у концептуалном смислу при изради докумената просторног уређења, посебно спроведбених планских докумената. Распоред и намјене у простора планирају се као интерполиране површине у постојећем градском ткиву. Од планера се очекује да се у потпуности испоштује власништво над земљиштем, а уважавајући комплексност самог рјешавања имовинско-правних односа; дуготрајност, високе трошкове рјешавања, као и спремност власника на компромис, односно на сарадњу у рјешавању.

Специфичност земљишне политике представља, у складу са тржишном економијом, и вриједност грађевинског земљишта, посебно на атрактивним локацијама; тако да власници земљишта, конкретни корисници и познати инвеститори, у процесима израде планске документације; а путем програмских задатака, знатно утичу на планска рјешења (у фази јавног увида, т.ј. током израде планске документације достављањем примједби, што може резултирати и поновљеним јавним увидом и сл.).

Г.І.І.7. Процес промјене намјене земљишта

Процес промјене намјене земљишта повлачи за собом одређене проблеме:

- смањење површина конвертованог земљишта (пољопривредно или шумско земљиште);
- конвертовано грађевинско земљиште су најчешће бесправни индивидуални објекти са неодговарајућом инфраструктуром;
- асимилација грађевинског земљишта у већ постојећу матрицу је најчешће проблематична, како са аспекта континуитета физичке структуре, функција и спроведбене планске документације.

Г.І.І.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој

У досадашњем развоју подручје обухваћено урбанистичким планом, је већим дијелом покривено планском документацијом у складу са којом се и претежно развијао. Проблем представља бесправна (непланска) изградња за коју се везују и други проблеми у простору (најчешће недовољни попречни профили саобраћајница, без тротоара, без пратећег зеленила, неадекватног застора и сл.).

Г.І.І.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

Проблеми контактних зона манифестују се :

- недовољном саобраћајном и инфраструктурном повезаношћу,
- несагледавањем контактних зона као потенцијалних зона за ширење постојећих и планираних намјена у досадашњем планирању,
- несагледавање потенцијала контактних зона у смислу допуне потенцијала који се форсирају у обухвату урбанистичког плана (примјер, рибњак у Цијековцу/Горњим Мочилима може да представља допуну укупне туристичке понуде Брода).

Г.І.І.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Најчешћи проблеми у вези земљишта у функцији заштите су:

- неодговарајућа заштита изворишта и велика могућност загађења,
- бесправна изградња у заштићеним зонама изворишта, ријека и других водотока,
- недостатак употребних дозвола за изграђене објекте,
- мјестимичне дивље депоније различитих врста отпада; уз саобраћајне и инфраструктурне коридоре:

- бесправна изградња у заштићеним зонама саобраћајница, далековада.
- неодржавање канала за одводњу и сл.

Г.І.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

Као могући проблеми у овом домену издвајају се:

- неадекватно уређење гробалја – опремљеност недостајућим гробљанским грађевинама и елементима гробљанског уређења;
- постојање мањих депонија уз различите коридоре;
- мањак зелених површина

Г.І.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

Зоне се издвајају по природним или створеним ресурсима. Валоризацијом стања 18 зона (цјелина) утврђени су одређени проблеми у развоју и уређењу простора, као што су: старија градња објеката и нижи стандард градње, затим, изражена непланска градња и нерационална потрошња ресурса земљишта таквом изградњом, недовољна комунална опремљеност земљишта, енергетска неефикасност објеката, недостатак паркинг простора, поплужаних и зелених површина и дјечјих игралишта, и др.

Г.І.2. Становништво

Кључни проблеми обухвата Плана у демографском смислу су:

- опадање броја становника на територији Општине Брод у периодима 1991 - 2013 - 2023. година;
- негативан природни прираштај за подручје обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод (изузев 2023., гдје је евидентиран позитиван природни прираштај и износи 1), као и цјелокупне Општине Брод⁴⁰;
- негативан миграциони салдо;
- има карактеристике „старог становништва“;
- већи удио економски неактивног становништва;
- образовна структура указује на доминантност лица са завршеном средњом школом и ниским учешћем становништва са вишим нивоом образовања.

Г.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Г.ІІ.1. Природни ресурси

⁴⁰ „Подаци пописа становништва из 2013. године као и процјењени број становника за посматрани петогодишњи период показује неповољна демографска кретања на подручју општине Брод, која су највећим дијелом проузрокована негативним природним прираштајем и миграцијама млађег становништва у веће урбане средине или друге државе.“ Стратегија развоја општине Брод за период 2022-2028. године, 2024. година (стр 12.)

Основни проблеми који се вежу за област пољопривреде су:

- смањење површина под пољопривредним земљиштем;
- пољопривредно земљиште по власничкој структури се углавном налази у приватном власништву са израженом уситњеношћу парцела што представља ограничење за пољопривредну, тржишно оријентисану производњу;
- несређени и неразјашњени имовинско-правни односи;
- низак ниво специјализације производње (производња за властите потребе);
- недовољна технолошка опремљеност;
- неадекватна пољопривредна политика;
- недовољна подстицајна средства.

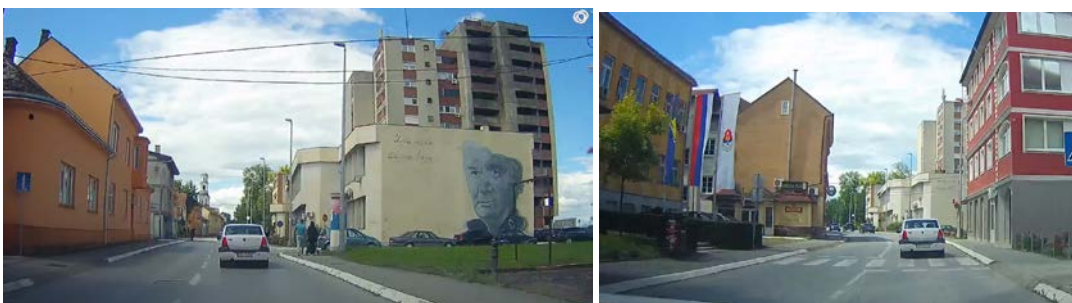
Уопштено гледајући, проблеми у области шумарства су:

- исцјепканост посједа, које је претежно у приватној својини;
- угроженост шума штетним абиотичким и биотичким факторима, недовољне активности и финансије на заштити, њези и подизању шума у оквиру природних добара.

Г.И.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој

Организациони и просторни ресурси у обухвату и околини урбанистичког плана градског насеља Брод нису довољно искориштени за развој овог подручја – стратешки и географски положај не само обухвата већ цијеле Општине - близина Европске уније, гранични прелаз, значајани водни ресурси-ријека Сава, близина густо насељених подручја (Добој, Бања Лука, Славонски Брод), близина жељезничке мреже (БиХ, Хрватска) итд.

Изграђени фондови и функције највећим дијелом лоцирани су у сјеверном дијелу обухвата, с тим да су централне функције и вишепородично становање лоцирани у блоковима уз ријеку Саву. Објекти породичног становања су највише лоцирану унутар блока (зоне) 10, док је индустрија лоцирана највећим дијелом унутар блокова 18 и 17.

Слике бр. 31 и 32.: Поглед на централни дио обухвата Плана
(Извор: Носиоц израде, мај, 2025. године)

Просторно-обликовни идентитет централног језгра битно одређују наслијеђене просторне структуре које у односу на актуелну тражњу за централним просторима захтјевају ангажман инвестиција потребних да се реализује процес њихове реконструкције и ремоделације. Постоје значајни потенцијали за интервенције у простору. Разматрање градње и реконструкције у централном дијелу обухвата Плана треба да иде ка правцу очувања и наглашавања културно-

историјских и амбијенталних вриједности, а све са циљем истицања и формулисања културно-социјалног идентитета овог подручја.

Као проблеми у организацији простора, истичу се:

- раздвајање града магистралним путем (три дијела);
- незаокружен саобраћајни концепт;
- неадекватна и недовољна повезаност унутар града и шире,
- ужи центар града подијељен трасом напуштене жељезничке пруге;
- у одређено мјери одсуство инфраструктурног континуитета,
- нејасни и нерјешени имовинско-правни послови на нивоу општине
- недовољна изграђеност и капацитет објеката и третман отпадних вода
- дисперзија становања,
- суфицит стамбеног простора,
- незадовољавајући услови и покривеност јавним садржајима,
- недовољна заступљеност зелених површина
- локација индустрије и привреде и њена лоша повезаност,
- бесправна градња,
- лоше штићење водотока,
- недовољна дефинисаност природних ресурса и начин њиховог коришћења,
- загађивачи средине,
- неорганизовано штићење културно-историјских и природних вриједности.

Г.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Г.ІІІ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Идентификовани проблеми у погледу становања су сљедећи:

- објекти су већином старије градње (1971-1990),
- смањен стандард становања у вишепородичним објектима како по питању корисне површине по члану домаћинства, тако и по питању пратећих елемената који осигуравају квалитет становања (паркинг простори, поплочане и зелене површине по становнику, дјечја игралишта и сл.)
- лоше и импровизоване интервенције у простору којим се нарушавају постојећи односи физичких структура;
- енергетска неефикасност објеката;
- комунална опремљеност насеља;
- суфицит стамбеног фонда који се не може прерасподијелити
- изражена непланска градња породичних објеката, која је у послеријатном периоду имала свој врхунац те нерационална потрошња ресурса земљишта оваквом изградњом
- дисперзија становања.

Г.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Указује се потреба за формирањем центара.

Г.ІІІ.3. Привреда

Регистровани проблеми у овом домену су:

- просјечна бруто плата у општини је испод просјека за Републику Српску;
- неискориштеност потенцијала;
- неповољна демографска слика општине;
- недовољна новчана средстав за развој туризма;
- неискориштене природне и културно-историјске вриједности у смислу развоја туризма;
- Општини недостају смјештајни капацитети и стратешки орјентисана туристичка понуда, као и богатија ванпансионска понуда;
- слаба повезаност туристичке понуде Брода са сусједним општинама;
- непостојање адекватне туристичке инфраструктуре и супраструктуре;
- незадовољавајући обим инвестиција итд.

Г.ІІІ.4. Непривреда

Г.ІІІ.4.1. Образовање и наука

Предшколско образовање

На основу анализе стања, оптимални капацитет објекта једне организационе јединице и установе је на задовољавајућем нивоу. Но, површина радних соба у предшколској установи „Бели анђео“ не задовољава нормативе прописане „Правилником о стандардима и нормативима за област предшколског васпитања и образовања у републици Српској.

У планском периоду оставља се могућност адаптације, реконструкције или изградње новог објекта у складу са нормативима који третирају ову област.

Основно образовање

Посматрајући бруто грађевинску површину ЈУ ОШ „Свети Сава“ по ученику, закључује се да је на задовољавајућем нивоу. У овире овог школског објекта има затворена дворана и отворено игралиште.

Средњошколско образовање

У области средњошколског образовања, евидентирани су сљедећи проблеми:

- неадекватна опремљеност и услови унутар објекта средњошколског центра (оштећења, застарјеле инсталације топлотне мреже, дострајала унутрашња столарија, стара расвјетна тијела...)
- неадекватна опремљеност и услови вањског дијела објекта физкултурне сале (дотрајала фасада и столарија-лоша енергетска ефикасност, звучна изолација и сигурност).

Г.ІІІ.4.2. Култура

У домену културе, издвајају се сљедећи проблеми:

- непостојање Културног центра, галеријског и музејског простора;
- незадовољавајући ниво опремљености постојећих објеката културе.

Г.ІІІ.4.3. Здравство

ЈУ Дом здравља градског насеља Брод је здравствена установа примарне здравствене заштите становника са површином која задовољава за сада потребе становништва.

Г.ІІІ.4.4. Ветеринарска дјелатност

Тренутно нема потребе за изградњом нове ветеринарске станице у градском насељу Брод.

Г.ІІІ.4.5. Социјална и дјечија заштита

У овом домену потребно је редовно одржавати објекте, те евентуалну адаптацију, реконструкцију, грађење, доградњу, надоградњу или санацију прилагодити законима и нормативима који третирају ову област.

Г.ІІІ.4.6. Комуналне дјелатности

Одржавање гробља је на релативно задовољавајућем нивоу. Утврђена је потреба за проширењем Градског гробља.

Истиче се потреба за изградњом нове аутобуске станице.

Г.ІІІ.4.7. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Садржаји и објекти јавне управе и администрације су углавном сконцентрисани у градском насељу Брод, док су у осталим насељима мање присутни.

Проблеми који се везују за овај домен су:

- Незадовољавајући квалитет опремања;
- Лоша енергетска ефикасност објеката.

Г.ІІІ.4.8. Спорт

Актуелно стање спорта у општини Брод се може сматрати задовољавајућим, али нема развојну компоненту и адекватан систем организације. Спорт у Републици Српској, па тако и у Броду се у великој мјери своди на одржавање постојећег стања, које не даје адекватне резултате.

Конкретно, у обухвату Урбанистичког плана има довољно површина свих категорија спортских садржаја/објеката, међутим анализа просторног распореда указује да у неким насељима и њиховим гравитационим зонама нема довољне заступљености спортских објеката.

Г.ІІІ.4.9. Вјерски објекти

Потребно је радити на одржавању вјерских објеката.

Г.ІІІ.4.10. Остале друштвене службе и дјелтности

Подршка и јачање удружења ове области.

Г.ІІІ.5. Инфраструктура

Г.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Неки од недостатака идентификовани у подручју обухвата Урбанистичког плана градског насеља Брод су:

- повремено нагомилавање возила у зони граничног прелаза, који је формиран на магистралном путу М -І 103, испред моста на Сави, у ужем центру града, што негативно утичу на одвијање саобраћаја у широј зони.
- Непостојање обилазнице како би се већина транзитног саобраћаја издвојила из општинског центра.
- Позиција граничног прелаза у многостежења отежава одвијање саобраћаја унутар урбаног подручја Брода, а посебно у вријеме великих гужви, када се гужве са граничног прелаза преливају и на градску уличну мрежу, преко раскрснице магистралног пута М – ІІ 500 и Улице Петра Петровића Његоша.
- Концепт развоја градске уличне мреже, као и мреже бициклических и пјешачких стаза је недовршен, односно мрежи недостају поједини елементи, како би се употпунила и омогућила несметано и функционално одвијање свих видова саобраћаја.
- Недовршене пјешачке и бициклическе стазе уз ријеку Саву
- Пјешачки саобраћај није адекватно планиран и уређен, што представља велики проблем на овом подручју.
- проблем у вези паркирања аутомобила, у виду непрописно и небезбједно паркирних путничких возила.

Г.ІІІ.5.2. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура (СН и НН водови) на подручју општине обнављају се у складу са средњерочним и дугорочним плановима надлажне Електродистрибуције.

Г.ІІІ.5.3. Телекомуникације

С обзиром да су телекомуникације веома прилагодљиве у давању својих услуга, може се са сигурношћу тврдити да ће обимом и врстама услуга пратити потребе, како резиденцијалних, тако и бизнис корисника.

Нови телекомуникациони системи у Европи и свијету, захтјевају од компанија које се баве пружањем услуга у телекомуникацијама да имају што бржи и поузданији пренос сигнала. Тренутно се као најквалитетнији медиј за пренос сигнала користи оптички каблови који, уз пренос говорних информација, омогућава брзи пренос података те разне друге мултимедијалне услуге.

Потребе и захтјеви становништва и привреде за пружањем основних и напредних телекомуникационих услуга, условили су убразани развој телекомуникационог тржишта, како у свијету, тако и код нас. Настанак нових сервиса (на бази преноса података, тона и слике - triple play, VoD, IPTV, multimedijalne usluge) и осавремењавање постојећих (класични говорни сервиси) омогућен је развојем технологије и увођењем нових концепата у телекомуникациону мрежу (децентрализација мреже, MSAN платформе, IP технологије). Основа за потпуну имплементацију ових сервиса је FTTX (Fiber to the home) сценарио који је предвиђен за ово подручје.

На простору општине јављају се проблем недостатак међумјесних веза оптичким каблом.

Г.III.5.4. Термоенергетика

Проблеми развоја у овом сектору су:

- Непостојање система даљинског гријања, а тиме и немогућност коришћења свих предности таквог система, а то су јефтинија топлотна енергија, смањена емисија, поузданост испоруке топлотне енергије, могућност употребе алтернативних горива и сл.
- Већина постојећих објеката је без адекватне термоизолације што проузрокује велике топлотне губитке,
- Модернизација постојећих система захтјева висока финансијска улагања,
- Недостатак субвенција за побољшање енергетских карактеристика загријаваних објеката (термоизолација објеката, замјена прозора и сл.),
- Непостојање система снабдијевања природним гасом.

Г.III.5.5. Хидротехничка инфраструктура

Хидротехничка инфраструктура на подручју обухвата (и окружењу) Урбанистичког плана Брод, по појединим сегментима није изграђена у довољној мјери за квалитетно функционисање простора:

- Водоводна мрежа је на појединим дијеловима застарјела са знатним губицима, малим профилома, што се негативно одражава на квалитет у водоснабдијевању. Потребно је исту реконструисати.
- На канализацију је потребно прикључити све кориснике. Непостојање постројења за пречишћавање отпадних вода додатно усложњава ову проблематику.
- Изграђену инфраструктуру за заштиту од великих вода ријеке Саве, као и одвођење површинских и отпадних вода из брањеног подручја је потребно редовно одржавати

како би иста квалитетно могла одговорити својој планираној намјени: редовно одржавање заштитног насипа, одржавање унутрашње каналске мреже. Одржавање у исправном стању пумпних станица Ивањско поље I и Ивањско поље II.

Г.III.6. Остварени урбани стандард

У циљу постизања урбаног стандарда, у обухвату Урбанистичког плана, уочени су проблеми:

- демографске карактеристике;
- стамбени суфицит;
- инфраструктура за скупљање, одовђење и диспозицију фекалних и атмосферских вода је недовољно изграђена;
- проблем пречишћавања отпадних вода;
- постојање девастираног фонда стамбених објеката;
- недостатак одређених објеката друштвене јавне инфраструктуре.

Г.III.7. Систем зелених површина

У домену урбаног зеленила (зелених површина), идентификовани су следећи проблеми:

- недовољно парковских површина са минималном површином од 1ha;
- неодговарајуће уређење и заштита зелених површина;
- изостанак класичног хортикултурног уређења блоковог зеленила;
- непостојање адекватног пејзажног уређења гробља/мезарја;
- уситњеност, фрагментација и неповезаност;
- повезујуће зеленило (дрвореди) позиционирани су доминантно у централном дијелу обухвата;
- уређење парковских мобилијара за дјецу.

Г.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Г.IV.1. Културно – историјско наслеђе

Главни проблем, када је у питању заштита културно-историјског наслеђа, представља чињеница да нису извршена комплексна истраживања и званична валоризација историјског наслеђа, те самим тим, нису прописане мјере заштите, осим оних прописаних за објекте на листи националних споменика.

Генералан проблем заштите објеката културно-историјског наслеђа у Броду, Републици Српској и шире у региону, представља недовољна промоција важности и вриједности културних добара и самим тим, осјећај за културну баштину у локалној заједници, што директно утиче на неадекватно коришћење баштине као привредног ресурса и непостојање стимулативних мјера за улагање у обнову објекта.

Г.IV.2. Природно наслеђе

Основни проблеми који се намећу у погледу природних добара на подручју општине Брод:

- одсуство проблематике предјела у законској и планској регулативи и непостојање свјести о значају и вриједностима предјела;
- неспровођење и непознавање важећих прописа од стране становништва и локалне самоуправе, стручних установа и институција и недостатак програма за едукацију и еколошко васпитање локалног становништва;
- недовољна примјена адекватних економских и финансијских инструмената за заштиту природе и управљање заштићеним подручјима;
- фрагментација и деградација предјела услед урбанизације /непласнка градња/, изградње инфраструктурних система, хидроакумулација, туристичко-рекреативних центара итд.;
- непостојање јасног институционалног оквира за одрживо управљање природним вриједностима, биолошком и геолошком разноликошћу на простору града и
- недовољни и неаранжирани подаци о биолошкој и предивној разноликости предметног подручја, те њихова доступност истраживачима, планерима и јавности.

Г.IV.3. Угрожена подручја

Већ поменуто, као проблем, издаваја се потенцијална угроженост становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, пожарима и земљотресима.

Г.IV.4. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

Најзначајније природне ресурсе као развојне потенцијале у обухвату Урбанистичког плана представљају земљишта (пољопривредно, шумско) те се као најзначајнији проблем јавља непостојање активног планског управљања у протеклом периоду.

Д. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Д.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Д.І.1. Простор

Д.І.1.1. Природни услови

Основни циљ је планираним активностима не нарушити природне одлике и карактеристике рељефа, тла, климе, воде, односно максимално их чувати за будућа поколења.

Фокусирање је на максималну заштиту све угроженије животне средине, темељену на принципима одрживог развоја и принципима зацртаним у европским и свјетским повељама и документима.

Д.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Циљеви развоја овог подручја су:

- компактна форма града;
- ефикасно коришћењем земљишта;
- заштита квалитета средине и квалитета живљења;
- омогућити капитална улагања на подручју обухвата;
- мање коришћење аутомобила, боља приступачност;
- планирање и изградња бициклистичких стаза;
- подизање нових зелених површина;
- очување идентитета и његовање специфичности које ово подручје посједује;
- подизање стандарда и квалитета становања, коришћење и опремање простора;
- уређење система паркирања;
- очување локалне културе и локаних специфичности.

Д.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Законом о грађевинском земљишту Републике Српске дефинише се да јединице локалне самоуправе стара о уређивању градског грађевинског земљишта у складу са Законом.

Градским грађевинским земљиштем сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је одговарајућим плановима намијењено за изградњу објеката у складу са Законом о уређењу простора и грађењу (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/18, 84/19), а раније је одређено законом и другим прописима, односно, које буде такво одређено одлуком скупштине општине, односно града. Осталим грађевинским земљиштем, сматра се изграђено и неизграђено земљиште намјењено за изградњу објеката у складу са одребама Закона о уређењу простора и грађењу простора (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/18, 84/19), а које се налази ван зоне градског грађевинског земљишта, односно ван градова и насеља градског карактера, а одређено је одлуком скупштине општине, односно града.

Овим планом дефинишу се сљедећи циљеви:

- рационално коришћење земљиште као ријетког и ограниченог ресурса;
- стварање електронске базе података о земљишту;

- јачање улоге локалне самоуправе у управљању земљиштем;
- разјашњавање својинске ситуације земљишта;
- комплетирање катастарске евиденције;
- убрзавање издавања грађевинских дозвола;
- омогућавање партнерства између јавног и приватног сектора.

Д.1.1.4. Остварена организација простора

Основни циљеви су:

- један од основних циљева израде Урбанистичког плана је дефинисање реалних просторних могућности за раст и развој овог подручја;
- формирање организованог и рационалног простора грађевинског земљишта, уз обезбјеђење једнаких услова за становање, рад и рекреацију и равномјернију мрежу пратећих садржаја;
- заштита животне средине и културно-историјског наслеђа;
- обезбјеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја;
- дефинисање потребних објеката и мрежа техничке инфраструктуре;
- развој базирати на принципима одрживог развоја-грађани са свим својим различитостима, квалитетима, испуњавају своје потребе, а да при томе не угрожавају стање природних система или животне услове других људи, како у садашњем времену, тако и у будућности;
- формирање и усавршавање урбане структуре „града“ кроз дефинисање регулације и услова изградње и реконструкције за поједине зоне;
- стварање оптималних просторних услова за несметани развој привредних капацитета и њихово укључивање у међународне економске токове.

Д.1.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Савремени концепт заштите животне средине захтијева континуирано праћење степена аерозагађења, хидрозагађења, педозагађења, биљног покривача, фауне, хигијенског стања средине, здравственог стања људи, буке, вибрација, штетних зрачења и других појава и показатеља стања животне средине. Општи критеријуми за заштиту животне средине полазе од међународно утврђених еколошких принципа који се могу свести на следеће:

- Најбоља политика заштите животне средине заснована је на превентивним мјерама, што подразумијева благовремено спријечавање еколошки негативних утицаја на животну средину, умјесто уклањања њихових посљедица;
- У процесу доношења одлука о изградњи привредних и инфраструктурних објеката мора се анализирати и јасно утврдити утицај њихове изградње и рада на квалитет животне средине.

Заштита животне средине постићи ће се остваривањем више општих и појединачних циљева, који се односе на:

- Заштиту необновљивих ресурса;

- Штедњу енергије и кориштење најчистијих могућих технологија;
- Смањење отпада и његова рециклажа;
- Флексибилност процеса одлучивања да би се омогућила већа подршка локалним заједницама;
- Разматрање тла као пуноправног ресурса;
- Заштита вода од загађења (свеобухватно каналисање и пречишћавање отпадних вода из насеља и индустријских погона, заштита подземних и геотермалних вода);
- Заштиту земљишта од загађења (заштитом пољопривредног и грађевинског земљишта у насељима и његовој граничној зони, заштиту земљишта од загађења аероседимената, од депоновања отпадака, на мјестима која нису за то предвиђена);
- Заштиту ваздуха од загађења (обезбјеђивањем јединственог система топлификације, контролисање аерозагађења од саобраћаја, као и поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, активацијом већ предвиђених постројења, односно система и уређаја за пречишћавање у оквиру индустријских процеса, кориштењем алтернативних горива);
- Заштиту од буке (адекватним планирањем саобраћајница, саобраћајних токова и контролисања саобраћајне буке, као и различитим мјерама заштите. Планиране мјере заштите огледају се у правилном лоцирању извора буке у односу на пријемник, смањење стварања буке, правилно пројектовање заштитних зона, спречавање њеног ширења у околину),
- Рационално кориштење електричне енергије и изградњу енергетски ефикасних објеката,
- Заштиту вегетације (заштиту од сјече, различитих болести и елементарних непогода, као и угрожавања пејзажних вриједности вегетације).

С обзиром на идентификоване проблеме који нарушавају квалитет животне средине предметног подручја, заштита животне средине Брода мјеста мора бити интегрисана у планове будућег развоја, тј. конкретно за услове избора и одобравања локације за поједине активности, неопходно је дефинисати стратегију унапређења и заштите животне средине преко следећих активности:

- Санација еколошких "црних тачака" (дивље депоније) као услова за даљи развој еколошки прихватљиве индустрије, пољопривреде и туризма, заснованих на принципима одрживости. Кроз анализу стања, оцјену и мјере заштите животне средине дати су одређени приједлози који се директно односе на санирање постојећег стања најугроженијих тачака.
- Заштита свих изворишта за водоснабдевање питком водом, заштита свих водотока на подручју Брода, заштита природних добара и шумских површина као природне основе за развој и заштиту животне средине.
- Планирани нови инвестициони објекти морају задовољити ниво квалитета средине према одговарајућим стандардима и прописаним нормама. При издавању урбанистичке документације и техничких услова за све инвестиционе објекте – потенцијалне загађиваче, морају се обезбједити све потребне сагласности и урадити анализе утицаја на животну средину. Инвестиционо технички програми морају да садрже техничко-технолошко рјешење за минимизирање емисије загађујућих материја у животну средину, а према важећим нормама и стандардима.

Основне потребе и циљеви научно-технолошког развоја и заштите животне средине треба да буду:

- Развој и унапређење квалитета животне средине у наредном периоду мора да се заснива на увођењу савремених технологија са малим остатком отпада.
- Строго поштивање прописаних норми и нивоа дозвољеног загађења, као и ефикасан систем контрола, као и санкције према загађивачима.
- Будући развој технологије не смије загађивати квалитет животне средине, па је неопходна еколошка оптимизација постојећих рјешења. Контрола развојних програма треба да се врши од стране научних и стручних организација како би се стимулисала рјешења која елиминишу даље негативне утицаје на животну средину.

Према Закону о управљању отпадом надлежни органи дужни су изградити планове за управљање отпадом који ће обухватити:

- Врсту, количину и поријекло отпада који се производи и који се треба третирати или отклонити;
- Циљеве управљања отпадом;
- Условe који се тичу техничко-технолошке опремљености уређаја унутар простора на којем се налазе;
- Расположив и подесан третман и мјеста одлагања и уређаје унутар одређеног подручја;
- Специјално уређење система за третман или одлагање отпада за више насеља;
- Специјални систем управљања за поједине врсте отпада, као што је опасни отпад, течни отпад, амбалажни отпад итд.;
- Стратешки програм са разрађеним приоритетима у управљању отпадом и дјелатности које требају предузети;
- Листу предложених мјера које се требају предузети;
- Процјену трошкова за извршавање задатака у управљању отпадом.

Јединице локалне самоуправе доносе локалне планове управљања отпадом, који морају бити у сагласности са Стратегијом управљања отпадом и које усвајају скупштине локалне самоуправе.

У области заштите становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невремном, градом и техничко – технолошким акцидентима, дефинишу се сљедећи циљеви:

- реализација превентивно – техничких мјера заштите од поплава: праћење стања водостаја, изградња водозаштитних објеката односно насипа, одржавање постојећих заштитних објеката, чишћење канала;
- благовремена реализација мјера прописаних Планом активности у припреми и спровођењу мјера заштите и спасавања од поплава;
- интервентне мјере у случају поплава односе се на организацију заштите и спасавања становништва у зони плављења, а по потреби и њихове евакуације и ставрања услова за привремено одвијање живота на измјештеној сигурној локацији;
- ангажовање људства и механизације за организовање превоза чамцима;

- изградња привремених насипа као и преусмјеравање отицања воде из угрожених подручја;
- мјере за ублажавање и отклањање посљедица базирају се на санирању посљедица, санацији терена, дезинфекцији површина, бунара и објеката у плављеној зони;
- обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидрантске мреже;
- обезбједити техничку исправност уређаја и примјену превентивних мјера заштите од пожара;
- у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара;
- донијети одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спашавања људи и материјалних добара;
- обезбједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара;
- превентивне мјере у случају земљотреса: примјена прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите;
- ширити систем противградне заштите;
- одржавати материјално техничке и људске капацитете за интервентну помоћ и за брзо отклањање посљедица елементарних непогода у саставу територијалне ватрогасне јединице и предузећа Комуналне услуге;
- модернизација и реконструкција постојећих индустријских капацитета;
- провођење превентивних мјера и примјена прописа приликом транспорта, скалдишта и употребе опасних и лако запаљивих материја.

У области заштите од ратних дејстава:

- одредити склоништа допунске заштите, првенствено у објектима предузећа, као и у адекватним природним објектима;
- израдити планове за склањање људи и материјалних добара.

Д.1.1.6. Земљишна политика

Земљишна политика (очување, заштита и коришћење пољопривредног земљишта, управљање грађевинским земљиштем и др.) Земљишна политика представља политику чија је сврха управљање земљиштем као ресурсем од интереса за државу и локалну самоуправу. Има изразито мултидисциплинарни карактер (садржи економску, социјалну, административно - правну, еколошку димензију).

Основни циљеви земљишне политике на подручју урбанистичког плана Брода су:

- рационално коришћење грађевинског земљишта,
- подстицање урбане обнове и погушћавања насеља,
- заштита квалитетног пољопривредног земљишта,
- промовисање инвестирања кроз ефикасно прибављање локација.

Инструменти земљишне политике (нарочито урбане земљишне политике) у планском периоду од 20 година требају бити сљедећи:

- планерски – урбанистичка и грађевинска регулатива (урбанистички и регулациони планови, планови парцелације, прописи о грађењу), забрана или рестрикција изградње на одређеној локацији;
- порески (фискални) - поред класичних пореза потребно је увести и друге порезе или општинске таксе, као што је порез или такса на повећану вриједност земљишта; на неизграђено земљиште; на промјену намјене земљишта, на комерцијално земљиште (за пословање и станове за издавање и продају). Могућа су и посебна изузећа од плаћања пореза или таксе;
- тржишни - слободно тржиште промета земљиштем, продаја земљишта, постојање приватних, јавних и мјешовитих предузимачких компанија, могућност прединвестирања;
- у земљиште, укључујући и приватни капитал кроз конкретне програме и пројекте;
- финансијски-постојање различитих банкарских и других финансијских институција, као што су кредитне задруге, штедионице, инвестициони фондови, институционални инвеститори и могућност кредитирања производње грађевинског земљишта и изградње, као и развијено секундарно тржиште капитала и хартија од вредности и плаћање помоћу дионича ;
- административни - експропријација, ограничавање права држања празног земљишта, обавеза уређења земљишта тј. парцелација, заштита природних и културних објеката.

Ово захтјева дефинисање и доношење одговарајуће правне регулативе за спровођење планова која се односи на следеће инструменте:

- аквизицију земљишта, коју јавне власти спроводе не само за имплементацију стамбених пројеката, већ и за развој економских активности и имплементацију развојних пројеката;
- експропријацију (само за обезбјеђење јавног интереса);
- (ре)парцелацију земљишта (спречавање парцелације - цјепања катастарских парцела у рубним зонама грађевинског земљишта које нису покривене плановима);
- развој локалне инфраструктуре, као и евентуално, могућност склапања уговора између локалне управе и власника земљишта о обавезној имплементацији плана.

Кључна ствар за ефикасно функционисање земљишне политике представља одређивање својине на земљишту. Локалне власти морају да имају следеће одговорности:

- стицање и располагање јавном својином - земљиштем, управљање земљиштем у локалној својини (куповање, продавање, издавање у закуп и др.);
- детаљније регулисање локалним прописима појединих законских рјешења, како би била прилагођена локалним условима;
- прикупљање јавних прихода (пореза и др.), у циљу финансијског оспособљавања за куповину земљишта, инвестирање у опремање земљишта, грађење и на тај начин капитализацију локалне имовине;
- комплетирање надлежности и одговорности за регулисање коришћења земљишта, "производњу" (уређење и опремање) грађевинског земљишта- локација, организовање и развијање јавних услуга, производњу станова и одговорност за општи привредни и социјални развој. Локална агенција за обезбјеђење земљишта у смислу локација

(Дирекција за грађевинско земљиште) треба да буде надлежна за координацију свих послова.

Велики значај за земљишну политику имају процеси које се односе на имовинска права и то:

- повраћај земљишта бившим власницима (реституција);
- реформа права закупа;
- комасација и репарцелација земљишта.

Код реформе права закупа потребно је регулисати различите аспекте закупа, концесионарства због инфраструктурног развоја и различитих видова лизинга у зависности од функција (становање, комерцијалне дјелатности, индустријске и друге).

Генерално, земљишна политика мора располагати одређеним инструментима као што су:

- економски инструменти (пореска и кредитна политика, формирање финансијских институција као што су развојне банке, хипотекарне банке, приватни фондови, развој тржишта хартија од вриједности и капитала итд.);
- организациони инструменти (формирање агенције за производњу земљишта – локација, промовисање партнерства јавног и приватног сектора);
- правни инструменти (доношење локалних прописа за прилагођавање законских рјешења локалним условима).

Д.1.1.7. Процес промјене намјене земљишта

Основни циљеви су:

- земљиште користити у складу са прописаном намјеном на рационалан начин;
- приликом изградње максимално користити микроклиматске и створене услове на терену;
- свака врста намјене површина има потребу опремања инфраструктуром сагласно врсти активности и интензитету.

Д.1.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Планска рјешења је потребно усклађивати са важећом (усвојеном) просторно планском документацијом која покрива ово подручје.

Д.1.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

У планском периоду потребно је искористити предности околног подручја али и близине Европске уније, те већих урбаних центара ра свеукупни развој овог подручја.

Д.1.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Приликом планирања активности (градња) у простору потребно је да се поштују заштитни појасеви.

Д.1.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

У области комуналне инфраструктуре дефинишу се следећи циљеви:

- унапређење и осавременавање постојећих површина и објеката;
- побољшање хигијене јавних простора
- побољшање комуналне опремљености;
- уређење и проширење гробаља итд.

Д.1.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

Основни циљеви просторног развоја у односу на зоне су:

- подстаћи и повезати цјелокупан развој обухвата Плана;
- обезбједити трајно очување равнотеже насеља, односно зона у оквиру обухвата Плана;
- унапређење еколошких квалитета обухвата и непосредног окружења;
- очување идентитета;
- стварање погодне климе за привредни развој;
- одрживи социјални развој по мјери локалне заједнице;
- обезбјеђење квалитетније доступности централном дијелу обухвата;
- унапређење квалитета физичке структуре;
- унапређење нивоа инфраструктурне опремљености
- створити равноправне и уједначене услове за живот у свим утврђеним зонама.

Д.1.2. Становништво

Основни циљеви у области демографије су:

- подизање стопе наталитета и елиминисање негативног природног прираштаја на нивоу обухвата Плана;
- повратак репродуктивног дијела становништва, првенствено из иностранства;
- смањење емиграција ка већим урбаним центрима у Републици Српској и иностранству;
- задржавање млађих контингената становништва;
- доношење популационе политике;
- јачање ширења здравствене, социјалне и друге заштите становништва;
- системом образовања обухватити све генерације;
- заштита и помоћ старијим грађанима путем усклађених програма помоћи и по потреби збрињавање;
- брже развијати привредне и друге активности ради стварања нових радних мјеста.

Д.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ**Д.ІІ.1. Природни ресурси**

Општи циљеви у области заштите и коришћења пољопривредног земљишта у планском периоду су сљедећи:

- чување површина пољопривредног земљишта у долинама ријека, које су посебно угрожене развојем насеља, привреде, саобраћајне инфраструктуре и др.
- уређење и култивисање пољопривредног земљишта примјеном савремених агротехничких мјера;
- вршити сталну контролу плодности пољопривредног земљишта (сваке пете године) и смањивање на прописане стандарде штетних материја употребом пестицида и минералних ђубрива,
- подстицање процеса укрупњавања, специјализације и интензификације породичних пољопривредних газдинства.
- стварање услова за опстанак, обнову и развој породичних пољопривредних газдинства на просторима која су захваћена процесима депопулације.
- повећање пољопривредне производње у свим областима, које би створило услове за успјешније очување и побољшање пољопривредног земљишта.
- обнова и развој задругарства или других облика организовања простора обухвата урбанистичког плана Брод.
- увођење органске пољопривредне производње,
- законски регулисати бесправну изградњу на пољопривредном земљишту;
- при изградњи грађевинских објеката и саобраћајница, неопходно је водити рачуна о правилном депоновању хумуса као природног ресурса непроцјењиве вриједности. У том контексту је при изради документације нижег реда неопходно планирати мање локације погодне за депоновње хумуса.

Општи и посебни циљеви у области шума и шумског земљишта су:

- одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
- одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
- одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
- заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
- контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;
- забрана смањења површина под шумом (крчење);
- забрана сјече, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
- газдовање шумама у складу са Законом о шумама и шумско-привредном основом;
- заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
- заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измијењених и угрожених састојина и екосистема;

- трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обезбиди трајност продукције;
- све активности на коришћењу шума и шумског земљишта морају бити у функцији заштите природних вриједности.
- успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;
- увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству.

Д.ИИ.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)

Основни циљеви су:

- унапређење постојећег стамбеног фонда (посебно колективно становање);
- изградња и побољшање услова јавних служби;
- заштита објеката културно-историјског наслеђа;
- унапређење саобраћајне повезаности како унутар обухвата, тако и са околним насељеним мејстима и центрима;
- рационално и контролисано коришћење грађевинског земљишта;
- ревитализација и модернизација постојећих и изградња нових привредних капацитета;
- обезбеђење континуитета планирања;

Д.ИИ.3. Простор као потенцијал за развој

Подручје урбанистичког плана има одређене природне и створене потенцијале који се у будућности могу у знатно већој мјери и интензитету користити. Активирањем, проширивањем и интензивирањем коришћења тих потенцијала може се очекивати и знатно бржи економски развој. У том смислу, све активности морају се базирати на принципима одрживог развоја, унапређењу природне средине и одрживом коришћењу природних ресурса.

Циљеви у овом домену су:

- дефинисање реалних просторних могућности за арст и развој града;
- успостављање хармоничног развоја града према природном и створеном окружењу;
- оптимално коришћење простора урбаног подручја;
- формирање и усавршавање урбане структуре «града» кроз дефинисање регулације и услова изградње и реконструкције за поједине зоне (цјелине);
- стварање оптималних просторних услова за несметани развој привредних капацитета и њихово укључивање у међународне економске токове;
- чинити град безбједним од елементарних и других катастрофа у будућем развоју кроз планирање мјера заштите у физичким и просторним структурама.

Д.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Д.ИИИ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Циљеви и задаци у домену становања су:

- стално унапређивање квалитета стамбеног фонда;
- оптимално коришћење простора обухвата УП-а за складан функционални и просторни размјештај објеката и максимална заштита природних и културних вриједности животне средине;
- створити равноправне и уједначене услове за живот у свим утврђеним зонама;
- мјерама економске и урбанистичке политике пожељно је усмјерити миграције становништва како би се на простору насељеног мјеста Брод (урбаног подручја општине Брод) населило максимално 60% становништва цијеле општине;
- уз реализацију стамбене изградње потребно је обезбиједити јединствено истраживање, планирање и пројектовање
- уређење јасне стамбене политике за угрожене категорије становништва у складу са европским стандардима;
- развој нових подручја за становање у контексту планирања осталих функција на подручју Плана;
- повећати стандард становања у вишепородичним објектима по питању корисне површине по члану домаћинства;
- подржати изградњу стамбених групација за младе, перспективне људе као и за одређене рањиве категорије становништва;
- повећати укупни комфор становања у смислу обезбјеђења пратећих садржаја за квалитетно становање, као што су снабдјевачки, услужни и културни садржаји, потребне површине отвореног простора јавних, поплочаних и зелених површина, дјечијих игралишта, зона мирујућег саобраћаја;
- постизање оптималних густина и квалитета становања у свим зонама, у циљу формирања квалитетне урбане матрице и заштите ресурса шумског и пољопривредног земљишта
- Стварање мјешовитих зона становања, пратећих садржаја и рада у складу са новим тенденцијама планирања градова у смислу остваривања компактне, атрактивне и разноврсне урбане матрице.

Д.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Основни циљеви су:

- формирање центара;
- изградња недостајућих служби на цијелом обухвату плана са посебним акцентом на централни дио;
- побољшање приступачности јавних службама;
- побољшање инфраструктурне опремљености на цијелом обухвату Плана.

Д.ІІІ.3. Привреда

Циљеви у овом домену су:

- континуиран, стабилан и одрживи развој привреде

- активирање привредних дјелатности заснованих на знању, подршка иновацијама и усвајању нових технолошких рјешења и развој производа;
- подршка развоју привредних зона;
- подршка развоју слободних зона;
- стварање привредног амбијента који ће привући домаће и стране инвеститоре;
- повећање броја запослених;
- образовати туристичке раднике у складу са туристичким трендовима и успоставити кадровску основу.;
- доступност финансијских фондова и усмјеравање ка туризму
- Увођење нових технологија Директна страна улагања
- модернизација политике запошљавања подршком развоју предузетништва и стварању амбијента који подстиче МСП;
- подстицај превасходно регионалној али и међународној сарадњи у различитим областима – превасходно туризма;
- унапређење сарадње приватног и јавног сектора, јачање мјесних заједница ради подршке локалном развоју уз успостављање партнерстава свих актера;
- усклађивање привредног развоја са принципима одрживог развоја;
- формирање нових простора за развој привредних дјелатности: проширење постојећих и планирање нових;
- едукација произвођача уљарица и провођење мјера за контролу квалитета земљишта и адекватну припрему за сјетву ове врсте житарица;
- за област лова, у планском периоду потребно је :изградити ловно-узгојне објекте:објекти за складиштење хране, објекти за понуду хране (хранилишта), солила, појилам волијере (прихватилишта) и изградити ловно-техничке објекте:објекте за осматрање и праћење дивљачи-чеке, смјештајне објекте (ловачки дом), стрелиште.

Специфични циљеви су:

- развој привредних зона (производне и пословне);
- развој слободне зоне;
- развој туризма на принципима одрживог развоја.

Д.ІІІ.4. Непривреда

Оперативни циљеви за област јавних служби, дефинисани у документу „Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године“ („Службени гласник Републике Српске“, бр. 15/15) су:

- изградња недостајућих јавних служби, као и одржавање постојећих уз прихватање иновација заснованих на научноистраживачком раду, патентима и преузетим искуствима;
- комплетна евиденција јавних служби и њихова рационализација зарад оптималног планирања, управљања, коришћења и организације;
- равномјеран и одговарајући просторни распоред објеката јавних служби зарад смањења диспропорција,

- расположивост и доступност јавних служби подразумевају омогућавање сваком становнику да користи услуге јавних служби;
- подизање свијести о значају и промоција јавних служби зарад већег квалитета живота становништва, економске ефикасности, здравља људи кроз бављење спортом и здраве животне средине, увођење иновације кроз образовање, научне, здравствене и културне институције, очувања традиције кроз институције културе и културне манифестације.

У ESPON-овом⁴¹ завршном извјештају пројекта *SeGi (Services of General Interest)* наводе се четири карактеристике које јавне службе треба да посједују: квалитет, расположивост, приступачност и приуштивост. Интересантно је да се у овом пројекту, у коме сарађује 29 држава чланица ЕУ, као јавне службе од општег интереса дефинишу образовање и здравство, али не и култура и спорт који спадају у сегмент разоноде. Имајући у виду индиректан значај културе и спорта за развој, благостање и здравље, не треба одступити од становишта да култура и спорт јесу јавне службе, и то баш од друштвеног и општег интереса.

Д.III.4.1. Образовање и наука

Предшколско образовање

Ослањајући се на „Стратегију развоја предшколског, основног и средњег образовања Републике Српске за период 2022-2030. године“⁴² издвајају се следећи циљеви са приоритетима:

- повећање обухвата дјеце предшколским васпитањем и образовањем:
 - повећање доступности предшколских програма за дјецу гдје не постоји организовано предшколско васпитање и образовање;
 - организовање програма у години пред полазак у школу;
 - подизање свијести родитеља и остале јавности о важности и значају раног учења;
 - укључивање дјеце са сметњама у развоју у предшколске програме;
 - укључивање дјеце из породица којима је утврђен статус корисника права на новчану помоћ, дјечији и матерински додатак, као и дјеце припадника мањинских етничких заједница у организовано предшколско васпитање и образовање;
- иновирани програм предшколског васпитања и образовања;
 - осавременавање Програма предшколског васпитања и образовања и исхода учења.

Према истом документу, као стратешки фокус, између осталог, издвојен је – „стварање инфраструктуре за повећање обухвата дјеце предшколским васпитањем и образовањем“. Како је проценат обухвата дјеце предшколским васпитањем и образовањем око 28% (Република Српска), иситиче се даља потреба са наставком активности усмјереним на

⁴¹ Европска мрежа опсерваторија просторног развоја обухвата већину европских држава. Сакупља податке о просторном развоју и обрађује их преко тематских студија, критеријума и индикатора за планирање просторног развоја европских држава и региона.

⁴² „Стратегију развоја предшколског, основног и средњег образовања Републике Српске за период 2022-2030. године, Бања Лука, 2021. година

повећање обухвата дјецe предшколским васпитањем и образовањем у цијелој Републици Српској.

Такође, потребно је ускладити област предшколског образовања (објекте) са важећим законима, нормативима и стандардима који тертирају ову област.

Основно и средње образовање

Ослањајући се на „Стратегију развоја предшколског, основног и средњег образовања Републике Српске за период 2022-2030. године“ издвајају се сљедећи циљеви са приоритетима:

- иновирани програм предшколског васпитања и образовања и наставни планови и програми за ученике основних и средњих школа, те иновирани уџбеници:
 - развијање наставних планова и програма за основно васпитање и образовање за све наставне предмете с фокусом на исходе учења;
 - развијање наставних планова и програма за средње опште и стручно и техничко образовање у складу са стандардима занимања и потребама тржишта рада;
 - издавање нових уџбеника са дигитализованим садржајима у складу са стандардима квалитета уџбеника;
- помјерање фокуса система васпитања и образовања са поучавања на учење учења;
 - примјена активних облика учења/наставе и примјена облика учења/наставе и примјена дидактичкометодичке парадигме савремене наставе;
 - унапређење процеса праћења развоја, учења и напредовања ученика;
 - усклађивање правне регулативе са потребама и циљевима наставе усмјерена на ученика и учење;
- обезбијеђени програми стручног усавршавања васпитно –образовних радника
 - развијање стандарда рада васпитнообразовних радника и директора;
 - успостављање система вредновања квалитета рада и напредовања васпитно-образовних радника и директора;
 - успостављање процедуре акредитације програма стручног усавршавања;
- Усклађивање образовања са потребама тржишта рада:
 - континуирана сарадња са пословном заједницом;
 - усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада;
 - унапређење практичне наставе;
 - успостављање система каријерног вођења и савјетовања ученика.

За простор обухвата, издвајају се:

- поштујући нормативе извршити адаптацију, реконструкцију, доградњу или изградњу објеката, по потреби у планском периоду;
- поштујући нормативе, обезбиједити услове оптималне за одвијање наставе за рад само у једној смјени;

- опремање и оспособљавање свих школских објеката за несметано извођење наставног плана и програма.

Д.ІІІ.4.2. Култура

Ослањајући се на „Стратегију развоја културе Републике Српске 2023-2030⁴³“, издвајају се сљедећи циљеви:

- одговорна и транспарентна културна политика која јача културни систем на домаћој и њено присуство на међународној сцени;
- развој људских ресурса у свим доменима културе (унутар сваког социокултурног циклуса, од културног наслеђа до савременог умјетничког стваралаштва);
- развој сарадње са ресурсима образовања и привреде поводом развоја културних потреба грађана и доприноса привредном развоју Републике Српске (предузетништво и културни туризам);
- развој просторне, организационе (институционалне) и техничко-технолошке инфраструктуре за културне дјелатности;

Конкретно, за простор обухвата издвајају се сљедећи циљеви:

- јачање улоге сектора културе и информисања, уз одговарајућу просторну и организациону подршку, повећање понуде...;
- реконструисати и опремати постојеће објекте;
- планирати нове површине за музејски и галеријски простор, те нови мултифункционални културни центар,;
- инкорпорирати садржаје културе у друге функције као што су туризам, пословање, трговина, угоститељство.

Д.ІІІ.4.3. Здравство

Према, „Стратегији примарне здравствене заштите“⁴⁴ основни, стратешки циљ је развој примарне здравствене заштите у којој ће централно мјесто имати модел породичне медицине и која ће се базирати на пружању доступних, ефикасних, квалитетних и исплативих услуга, интервенција и програма.

Према истом документу, стратешки циљ ће бити остварен кроз реализацију специфичних циљева, а између осталог, то су:

- јачање планирања и организације у примарној здравственој заштити;
- успостављање неопхоних управљачких меахнизма;
- ширење модела породичне медицине;
- успостављање ефикасног система пружања услуга;
- развој и имплементација информационог система;
- јачање учешћа локалне заједнице у обезбјеђивању примарне здравствене заштите итд.

За простор обухвата плана, издвајају се сљедећи циљеви:

43 Стратегија развоја културе Републике Српске 2017-2022., Република Српска, Влада, Бања Лука, 2023

44 Стратегија примарне здравствене заштите, Министарство задрвља социјалне заштите Републике Српске

- остварити репрезентативност комплекса дома здравља и осталих објеката намијењених за ову функцију;
- обезбиједити потребан број апотека.

Д.ІІІ.4.4. Ветеринарска дјелатност

Услове и начин обављања ветеринарске дјелатности, ускладити са важећом закономском регулативом која тертира ову област.

Д.ІІІ.4.5. Социјална и дјечија заштита

Циљеви у овом домену су:

- јачање сектора социјалне заштите;
- адаптацију, реконструкцију, грађење, доградњу, надоградњу или санацију објеката социјалне заштите вршити у складу са важећим законским и подзаконским актима који третирају ову област;
- унапређивање социјалног развоја, израдом и реализацијом пројеката у области науке, културе, образовања, спорта и рекреације и сл;

Д.ІІІ.4.6. Комуналне дјелатности

Циљеви у овој области су:

- унапређење и осавремењавање постојећих површина и објеката;
- рекултивацији, односно уређењу свих простора који се непрописно и нехигијенски користе у датој намјени-дивље депоније, пијачне трговине на „импровизованим“ тезгама на прометним мјестима и око самих пијаца;
- уређење и опремање тржнице/пијаце;
- изградња нових гробаља и уређење постојећих вршити у складу са важећом законским и подзаконским актима који третирају ову област;
- водити рачуна о хигијени јавних површина.

Д.ІІІ.4.7. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Циљеви из овог домена друштвене инфраструктуре су:

- остварити репрезентативност ових објеката;
- остварити оптималну просторну дисперзију;
- сачувати све објекте административних функција и дефинисати по потреби и нове, као подршка развоју;
- адаптацију, реконструкцију, доградњу, изградњу усклађивати са нормативима који важе за ову област;
- побољшати енергетску ефикасност објеката;

Д.ІІІ.4.8. Спорт

Ослањајући се се на тренутно стање спорта али и на „Стратегију развоја општине Брод за период 2022-2028“⁴⁵, дефинишу се сљедећи циљеви:

- систематски, континуирано и у складу са важећим стандардима улагати у постојећу спортску и рекреативну инфраструктуру, те спортске садржаје, с циљем стварања услова за укључивање што већег броја становника у спортске активности, прије свега, дјеце и омладине;
- обезбједити сигурност, безбједност и квалитетне услове за игру дјеце и бављење спортом;
- унапређење спортских садржаја;
- равномјерна дистрибуција спортских објеката;
- искористити природне потенцијале за разноврсне облике рекреативних активности.

Д.ІІІ.4.9. Вјерски објекти

Основни циљеви су:

- вјерски објекти, треба да опстану упркос негативним демографским токовима и буду реконструисани у свему према условима заштите градитељског наслеђа;
- остварити оптималну просторну дисперзију и матрицу вјерских објеката у складу са потребама свих конфесија;
- остварити репрезентативност комплекса и објеката намијењених за ову функцију;
- сачувати све локалитете и у складу са могућностима дефинисати нове локације;
- планирати комбиновање функција вјерских објеката са културним садржајима и комплексима зелених површина;
- треба да прихвате додатне садржаје у непосредном окружењу (близина подручја туристичког значаја).

Д.ІІІ.4.10. Остале друштвене службе и дјелатности

Циљеви у овом домену су:

- удруживање грађана потребно је подржати од стране Града/МЗ ради унапређења постојећег стања у областима од значаја;
- адаптацију, реконструкцију, доградњу, изградњу усклађивати са нормативима.

Д.ІІІ.5. Инфраструктура

Д.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

⁴⁵ „Стратегија развоја општине Брод за период 2022-2028“, нацрт, 2024. године

Циљеви који се намећу у погледу саобраћајне инфраструктуре су:

- реконструкција постојећих саобраћајница;
- изградња нових саобраћајница како би се обезбједили алтернативни правце кретања;
- формирати нову уличну мрежу која ће пратити планирану намјену простора и размјештај активности и становања;
- предвидјети раздвајање бицикличког, пјешачког и колског саобраћаја;
- уредити постојеће бицикличке стазе и изградити нове;
- изградња аутобуске и жељезничке станице на новој локацији;
- изградња обилазнице како би се растеретио централни дио града;
- линије јавног превоза треба да буду усаглашене са распоредом становништва, односно линијама жеља путника, дужини пјешачења до станице и стајалишта (5 - 10 минута тј. максимално 1.000 m за изванградско подручје);
- обезбједити задовољавајући ниво економичности транспорта и безбједности саобраћаја
- изградити пројектну и техничке документације хоризонталне, верикалне сигнализације и опреме пута;
- да развој локалне мреже прати развој намјене површина и друштвено-економски развој града.

Рјешења треба да буду у рационалним границама коштања и морају одговорити условима које прописују савремени стандарди, у циљу заштите животне средине.

Д.III.5.2. Енергетска инфраструктура

Основни циљ овог планског документа је прилагођавање постојећих и изградња нових електроенергетских капацитета у циљу обезбјеђења и сигурности напајања постојећих и нових корисника дистрибутивне мреже на подручју општине Брод.

Кад је у питању област електроенергетска инфраструктуре, за потпунији увид, потребно је узети у обзир шире подручје и изван обухвата плана.

У складу са наведеним, а у циљу приближавања напојних дистрибутивних ТС, те средњенапонске мреже потрошачима на потребно је планирати:

- реконструкцију и новоизградњу сеоских СН водова и НН мрежа, са повећањем броја трафо-станица;
- смањења губитака и побољшања напонских прилика код крајњих корисника дистрибутивне мреже;
- изградњу кабловских водова у урбаном дијелу града и обезбјеђењу двостраног напајања трансформаторских станица, што ће допринијети квалитетнијем снабдијевању урбаног подручја;
- реконструкцију, модернизацију постојећих ТС и изградњу нових трафо – станица 10/0,4 kV у урбаном подручју;
- смањење губитака у електроенергетским дистрибутивним мрежама подизањем напонског нивоа и реконструкцијом СН и НН мрежа којом би се обухватило и повећање капацитета дионица које представљају слабе тачке система.

Д.ІІІ.5.3. Телекомуникациона инфраструктура

Основни циљ овог планског документа је прилагођење постојећих и увођење нових телекомуникационих система и сервиса у циљу побољшања квалитета телекомуникационих услуга на подручју општине Брод.

Узимајући то у обзир, потребно је планирати:

- осавремењивање телекомуникационих система и инфраструктуре електронских медија кроз модернизацију постојеће и изградњу нове савремене инфраструктурне мреже и објеката;
- дигитализација телефонских централа;
- увођење нових сервиса и услуга (сервиси које нуди NGN – Next Generation Networks – мреже следећих генерација);
- повезивање оптичким каблом са сусједним општинама;
- полагати ПЕХД цијеви у приступне мреже како би се касније омогућила једноставнија и јефтинија градња оптичких мрежа (удувавање оптичких каблова у цјев) као и експлоатација изграђених мрежа бакарном парицом;
- постепен прелазак са бакарне на оптичку кабловску инфраструктуру и то у сљедећим фазама:
 - оптичко влакно до сервисног подручја (FTTSA) за 500-2000 корисника;
 - оптичко влакно до кабинета (FTTCab) за 200-300 корисника;
 - оптичко влакно до плочника (FTTC);
 - оптичко влакно до зграде (FTBB);
 - оптичко влакно до куће или канцеларије (FTNH, FTTO);
- Омогућење коришћења широкопојасних сервиса и то у фазама:
 - хибридна рјешења оптика-бакар за увођење широкопојасности;
 - широкопојасне технологије на оптичком каблу у локалној петљи.

За побољшање квалитета радио и ТВ сигнала и даље ће се радити на изградњи радио-мреже на републичком, регионалном и општинском нивоу. Тиме ће се осигурати потпуно функционално коришћење радиодифузног система у редовним и ванредним условима.

Међутим, основни циљ је да се, поред увођења нових технологија у РТВ-мрежу, иста прошири и обухвати што веће подручје.

При планирању, пројектовању и извођењу телефонских инсталација потребно је створити могућност проширења капацитета, како у телефонским кабловима, тако и у кабловима за кабловску телевизију, кабловима за информациони систем и сл.

За квалитетније покривање предметног подручја сигналом мобилне телефоније потребно је планирати постављање додатних базних станица, а све према мјерењима која изврше овлаштени радиопланери.

При одређивању локација за постављање нових базних станица потребно је узети у обзир могућност да се максимално користе постојећи високи објекти, односно, да се користе већ постојећи стубови (нпр. да се постојећи појединачни стубови користе за више оператера).

За обезбјеђење што квалитетнијег пријема РТВ сигнала у предметном обухвату потребно је проширити постојећу мрежу кабловске телевизије.

Д.ІІІ.5.4. Термоенергетика

У области снабдијевања топлотном енергијом су дефинисани слиједећи циљеви:

- Изградња нових, енергетски ефикасних постројења,
- Смањење цијене топлотне енергије произведене у енергетски ефикаснијим потројењима,
- Контрола смањене емисије,
- Повећање сигурности за потрошаче,
- Побољшање квалитета ваздуха,
- Стварање могућности за употребу алтернативних горива, на основу конкурентности цијена, поузданости снабдијевања горивом, те еколошког значаја,
- Дефинисање траса и локација главне мјерно регулационе станице,
- Изградња дистрибутивног гасовода.

Д.ІІІ.5.5. Хидротехничка инфраструктура

Изузетне особине воде и њен егзистенцијални значај за живот човјека, развој људске цивилизације и живи свијет уопште, формирали су веома специфичан однос појединаца и људских друштава према овом јединственом ресурсу. У свим цивилизацијама воде се третирају као друштвено и јавно добро.

Међутим, адекватно сагледавање развоја дјелатности на водама и у вези њих, које ће обезбиједити друштвени и економски развој, а при томе неће угрозити животну средину, изузетно је тежак и деликатан задатак. Посебно се уочава проблем обезбјеђења довољне количине воде захтијеваног квалитета за све заинтересоване кориснике.

Вода, као неопходна животна потреба (пиће, справљање хране, хигијена и сл), мора се обезбиједити свим становницима на подручју општине. Развој водоснабдијевања у Броду, мора се кретати ка обезбјеђењу испоруке довољних количина воде корисницима и ка повећању квалитета испоручене воде. Водовод Брода је потребно увезати са водоводним системима околних насеља која нису у обухвату плана (проширење централног водоводног система на подручје цијеле општине).

Развој водоводних система, мора бити праћен развојем канализационих система и одговарајућим третманом (пречишћавањем) отпадних вода и адекватном заштитом квалитета вода. Ради стварања услова за коришћење вода и очување еколошких система у водама и око њих, неопходно је реализовати мјере заштите квалитета вода. Основни облик заштите квалитета вода састоји се од провођења техничко-технолошких мјера на отпадним водама и концентрисаним изворима загађивања (предтретман, прикупљање и пречишћавање отпадних вода), контроле расутих извора загађивања и мјера на потенцијалним и посредним изворима загађивања.

У складу са иницијативом Директиве Европске Уније о водама, морају да се пречистите отпадне воде насеља већих од 2000 еквивалентних становника најмање секундарним (биолошким) третманом, док се у одређеним осјетљивим зонама као што су изворишта подземних вода, сливови акумулација за водоснабдијевање мора примјенити терцијарни третман.

У свјетлу горе изнесеног, сви корисници вода треба да се према води односе у духу познате изреке: "Према води се треба односити не као да смо је наслиједили од својих предака, већ као да смо је позајмили од својих потомака".

Снабдијевање водом: Основни стратешки циљ је да грађани и привреда градског насеља Брода и осталих насеља на подручју општине, буду снабђивени довољним количинама санитарно исправне воде са централног водоводног система. Квалитетно и поуздано снабдијевање хигијенски исправном водом за пиће, насеља како у обухвату Урбанистичког плана, тако и на осталим просторима општине Брод, захтијева радове на повећавању капацитета изворишта, транспортних и дистрибуционих цјевовода, повећању квалитета воде, ширење водовodne мреже на остала насеља која немају ријешено централно снабдијевање водом из јавног водовода, повећању резервоарског простора, формирању потребних висинских зона, и смањењу губитака. Задовољење ових потреба потребно је остварити кроз ефикасно управљање и надзор те квалитетно одржавање свих објеката водоводног система. Не треба занемарити и запоставити смањење губитака у систему, јер је то велика унутрашња резерва, којом се могу постићи захтијевани циљеви, самим тим остварити потребе за водом. Такођер је јако важно успостављање и провођење прописаних мјера санитарне заштите изворишта и осталих објеката водоводног система.

Канализација: Основни стратешки циљ из ове области је унапријеђен систем одводње и пречишћавања отпадних вода. Потребно је изградити и пустити у функцију канализациони систем за цијело насеље, унапријеђење надзора и контроле изграђене канализационе мреже, те подизање еколошке свијести корисника канализационог система. Отпадне воде са простора обухвата урбанистичког плана треба системом водонепропусних колектора прикупити и одвести до постројења за пречишћавање, па тек онда упустити у крајњи реципијент, уз обавезу постизања доброг статуса вода. Како би се то испунило и постигао добар статус вода, као и прописана категоризација и класификација водотока, неопходно је и високоприоритетно извршити конципирање система диспонирања отпадних вода са дефинисањем етапности градње.

Заштита од вода и одвођење површинских вода (одбрана од поплава): Основни стратешки циљ је унапређен систем одводње површинских вода и заштита од поплава и то:

- Унапријеђење система заштите од поплава подразумијева одржавање постојећих објеката за заштиту од поплава (заштитних насипа, унутрашњих одводних канала, пумпних станица), те изградња евентуалнио потребних нових објеката одбране од поплава.
- Унапријеђење система прихвата и одводње површинских вода у брањеном подручју Брода, подразумијева санацију постојећих одводних канала, те изградњу нових дијелова система за одводњу површинских вода на подручју града.

Коришћење вода за остале потребе: Близина ријеке Саве пружа низ могућности за коришћење вода за остале потребе: пловност, експлоатација пијеска и шљунка, риболов, рекреација и сл.

Поред коришћења вода за рекреацију из водотока, потребно је повећати коришћење воде за рекреацију и спорт у базенима и рекреационим центрима.

Обале уз водотоке се требају оплемењити тако да задрже све одлике мјеста на којима се човјек на најљпши начин дружи са водом. То подразумијева обезбјеђивање лагодног приступа водотоцима, озелењавање и хортукултурно оплемењавање простора, уређење посебних зона за одмор и рекреацију са санитарним чворовима и рјешењем проблема отпадних вода,

изградњу приступа на погодним мјестима за риблов, уредно одржавање тих површина и сл. На просторима планираним за коришћење земљишта у пољоривредне сврхе, повећати коришћење воде за наводњавање (захватањем подземне воде из бунара или оближњих водотока, али без коришћења воде из градске водоводне мреже).

Један од циљева који се јављају ако приоритет, а и као планска обавеза преузета из докумената вишег реда је оживљавање ријечног саобраћаја, односно изградња луке са Марином.

Д.ІІІ.6. Остварени урбани стандард

Повећање урбаног стандарда, представља циљ којем се тежи, како би се обезбједили оптимални услови за живот и рад становника Брода. Циљ је стварање урбаног подручја по мјери човјека, уважавајући одрживи развој.

У том смислу тежиће се ка:

- подизању стандарда и квалитета становања;
- адекватном опремању простора;
- стварању оптималне величине отворених и затворених простора за област друштвених дјелатности;
- развој свих врста инфраструктуре итд.

Д.ІІІ.7. Систем зелених површина

У планском периоду, издвајају се следећи циљеви:

- одржавање, пројектовање, изградња и уређење, заштиту зелених површина радити према важећој законској регулативи;
- задржавање и очување постојећих зелених површина уз редовно одржавање и правовремену замјену остарјелих, обољелих или оштећених садница;
- Реконструисати паркове у стилу у којем је подигнут;
- Јавне зелене површине које су дефинисане чланом 47. „Одлуке о комуналном реду“ (Службени гласник Општине Брод бр.3/13,10/15,9/17), не смију се мијењати без пројекта који мора обавезно садржавати и снимак постојећег стања зеленила и свих инсталација;
- Пројектовати, изграђивати, реконструисати и вршити радове на одржавању зелених површина, као и дрвореда, могу само стручни привредни субјекти регистровани за вршење ових послова;
- у дијеловима обухвата гдје је предвиђено проширење пословне дјелатности, односно формирање већих паркинг простора, у циљу смањења негативног ефекта топлотног острва предвиђено је формирање дрвореда унутар ових површина. У случају дворедог паркирања дрвореди треба да се поставе у бетонске перфорације по централној оси паркинга, са решеткама и корсетима од ливеног гвожђа;
- У случају једноредог паркирања, дрворедна стабла се саде у зелене траке;
- Прописује се обавеза формирања зеленог појаса са високим дендрофондом на парцелама зона планираних за изградњу пословних, складишних и производних објеката, а на мјестима гдје предметна зона граничи са јавним просторима и стамбеном зоном;

- У зони гдје се планира изградња стамбено - пословних објеката предвиђено је формирање и припадајућих зелених насада који треба да заједно са објектима чине јединствену цјелину;
- У оквиру пројекта за спољно уређење ових локација обавезна је израда пројекта за пејзажно уређење као и њихова реализација;
- Планом се даје обавеза задовољења минималних услова прописаних Законом о уређењу простора и грађењу (Сл.гл РС бр.40/13), којим је дефинисан минимални проценат зеленила у износу од 20% у оквиру грађевинске парцеле планираног објекта;
- На предметном обухвату у оквиру јавног земљишта, омогућити неометано и континуално кретање инвалидних лица;
- Сугестија за остало земљиште је да се приликом пројектовања обезбиједи услови за несметано кретање и коришћење простора хендикепираних, старих лица, мајки са дјецом;
- Детаљно уређење зелених површина у оквиру Плана је потребно спровести кроз израду техничке документације вањског уређења, чије је саставни дио и пејзажно уређење, при чему ће бити прецизно одабране биљне врсте као и технички елементи садње истих;
- стварање умреженог система зеленила;
- зеленилом смањити прегријавање објеката у лјетним мјесецима и стварање топлотних острва;
- бирати садни материјал на аутохтоној вегетацији оплемењеној високодекоративним врстама;
- уз саобраћајнице (гдје просторне могућности дозвољавају) планирати дрвореде;
- дрвореде обнављати врстом дрвећа која доминира у дрвореду уколико се показала адекватном у датим условима;
- између планираних објеката планирати зелене површине.

Д.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Д.ІV.1. Културно – историјско наслеђе

Културно – историјско наслеђе је темељ очувања културног и националног идентитета, те културног и одрживог развоја Брода.

Основни циљеви у погледу очувања културно – историјског наслеђа су:

- утврђивање систематске евиденције свих објеката културно – историјског наслеђа;
- прикупљање података о уништеним археолошким локалитетима и отуђеном покретном археолошком материјалу;
- предлагање и провођење мјера техничке и физичке заштите свих објеката културно – историјског наслеђа (првенствено утврђивањем заштитних зона);
- спријечити даљу деградацију постојећих простора и физичке структуре;
- афирмација културно – историјског наслеђа, кроз рехабилитацију и презентацију;
- одрживо коришћење културно – историјског наслеђа;
- интегрисање културног наслеђа у шире регионалне и европске културне токове;
- створити начине за економску експлоатацију, у виду туристичких производа, подручја са богатим културним наслеђем;

- развијати начине њиховог коришћења путем едукације и развијања информативног система;
- обезбјеђења мониторинга укупног културно – историјског наслеђа;
- активација локалне заједнице - корисника простора, промовисањем значаја културно-историјског наслеђа, односно подизање свијести и разумијевање шире јавности о његовој важности за идентитет и друштвену заједницу.

Д.ІV.2. Природно наслеђе

Уважавањем начела заштите природе, примјеном принципа одрживог коришћења и непосредном примјеном међународних конвенција и стратегија, дефинисани су основни циљеви заштите и уређења природних добара:

- утврђивање и примјена законодавно-нормативно планерских, урбанистичких, биолошких и техничких мјера заштите и унапређења и услова пречишћења евидентираних природних добара;
- заштита и очување природних добара и задржавање свих природних вриједности (квалитет ваздуха и вода, биљног покривача, фауне, до глобалне заштите предјела и подручја) у циљу одрживог развоја;
- усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма, основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне равнотеже;
- очување и његовање естетских обиљежја пејзажа, односно аутентичности и љепоте предивног лика мање измјењених амбијената, али и осталих дијелова подручја, кроз низ активности у домену уређења, планирања и заштите простора;
- потреба да се пејзажне, биолошке и друге вриједности и природни ресурси подручја учине доступним људима на одрживо коришћење, имајући првенствено у виду добробит локалне заједнице, као и ради уживања у природи, физичког и душевног одмора, бављења науком, образовањем и спортом али уз активно укључење људи у процес заштите и промоције природних и културних вриједности подручја;
- одржање екосистемске разноврсности и заштита природних и агроекосистема од инвазивних врста биљака и животиња, као и од других врста, сорти и раса које уносе непожељне промјене у природни и агробiodиверзитет;
- повезивање културно-историјског и природног наслеђа у предивне цјелине које ће се искористити за развој и унапређење туристичке понуде.

Д.ІV.3. Угрожена подручја

Као циљеви у овој области, издавају се:

- Одржавање водозаштитних објеката;
- Праћење стања водостаја;
- Обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара;
- Изградња и одржавање хидранске мреже;
- Ширити систем противградне заштите итд.

Основни циљ у сфери заштите од елементарних непогода, техничких опасности и ратних дејстава је повећана заштита људи и материјалних добара предузимањем прије свега превентивних мјера.

Д.ІV.4. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

Најзначајније природне ресурсе као развојне потенцијале у обухвату Урбанистичког плана неопходно је интегрално планирати у складу са принципима одрживог развоја приликом чега ће се акценат дати на рационалном располагању свим необновљивим ресурсима.

Е. ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА

Е.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Е.І.1. Простор

Е.І.1.1. Природни услови

У планском периоду истиче се потреба:

- заштите и очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина;
- одржавање, њега и развијање природе и пејзажа са еколошког стајалишта према друштвеним потребама.
- избјегавање или усмјеравање кориштења и техничких захвата који прекорачују еколошку подношљивост итд.

Е.І.1.2. Концепција урбаног развоја и организације простора

У планском периоду тежиће се ка ефикасном коришћењу земљишта, бољој приступачности, одрживој економији, бољим условима становања и окружења, те очувању локалне културе и локалних специфичности.

Просторна организација урбаног подручја заснива се на просторном распореду садржаја основних функција града, усклађивања са природним карактеристикама средине, те могућностима друштвено – економског развоја до 2045. године. Основне функције насеља/града су становање, рад, рекреација и саобраћај.

Рад обједињује примарну и секундарну производњу, као и терцијарне и кварталне дјелатности. Концептом урбаног подручја потребно је задржати постојеће површине намјењене за привредне дјелатности као и планирање нових:

- лука и робно транспортни центар;
- пословне субјекте из подручја терцијарних дјелатности (пословање);
- пословне зоне;
- производне зоне;
- складиште гаса;
- слободна зона.

Рекреација која употпуњује функцију становања и рада, као пратећа функција представља виталну компоненту насеља.

Овим концептом рекреација се интерполира у ситем постојећег и планираних зелених површина зеленила

- зеленило стамбених блокова;
- јавно зеленило;
- зеленило ограничене употребе;
- зеленило специјалне намјене.

У зони спорта и рекреације, односно у сфери физичке културе, потребно је обезбиједити све садржаје за ниво насеља до 10 000 становника, а имајући у виду пројектовани број становника од 8157, у 2045. години.

Инсистирало се да се зоне спорта и рекреације лоцирају дијелом и уз ријечни ток, те тиме узрочно посљедичним дјеловањем, отвори град и градске садржаје ка ријеци, односно љепоте и благодети ријеке увуку у град (активирање градске плаже и ријечне аде). На локалитету рекреативне зоне уз Саву, планира се градска плажа. Обале се морају оплеменили тако да задрже све одлике мјеста на којима се човјек на најљепши начин дружи са ријеком и водом. То подразумева објективирање лагодног приступа водотоку, озелењавање и хортукултурно оплеменавање простора, уређење посебних зона за одмор и рекреацију са санитарним чворовима и рјешењем проблема отпадних вода, изградњу приступа на погодним мјестима за риблов, уредно одржавање тих површина) .

За ријечну аду, планира се да се задржи у природном стању и природној динамици, уз могућност изградње привремених објеката у функцији спорта и рекреације (и угоститељство у сврху спорта и рекреације), уз сагласност надлежних институција и поштујући законску регулативу. Препорука је да се максимално задржи и заштити постојећа аутохтона вегетација, и да се шума обнавља врстама које припадају данашњој вегетацији.

С обзиром да градски центар представља постојеће урбано језгро, које је организационо и обликовно већ уклопљено, са простором око Трга цара Душана и улице Светог Саве, концептом овог Плана је предвиђено да се центар развија у функцији градског, општинског и регионалног, т.ј. ширег значаја. Планирано је и проширење Трга Цара Душана.

E.I.1.3. Правни и имовински статус земљишта

У планском периоду потребно је градњу ускладити са важећом просторно планском документацијом и законским актима који територирају ову област.

E.I.1.4. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Урбанизација и свака привредна експанзија остварају велики утицај на животну средину, због чега је неопходно спровести низ конкретних мјера заштите. Поред прописа у области заштите животне средине који се примјењују на националном нивоу, потребно је донијети одлуке које су у складу са постојећим законима, а које се односе на очување и унапређење животне средине (очување природних и културно-историјских вриједности, успостављање заштитних зона, очување и унапређење зелених површина и др.).

Важећим Законом о заштити животне средине и Правилником о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу, дефинисани су погони и постројења који су у обавези прибавити еколошку дозволу којом се налажу мјере за спречавање загађења и заштиту животне средине и граничне вриједности емисија загађујућих материја у околину.

Мјере заштите животне средине приоритетно подразумијевају сљедеће:

- забрану и ограничење изградње објеката који су потенцијални извори загађења у зонама становања, друштвених, туристичко-рекреативних, јавних и других центара активности;
- поштовање микроклиматских карактеристика простора у процесу одређивања локација за индустријске објекте;
- прилагођавање техничких и производних процеса у индустрији европским стандардима и условима заштите животне средине;
- уградњу, употребу и одржавање инсталација и уређаја за пречишћавање загађених отпадних гасова и вода у складу са прописаним ограничењима и вриједностима параметара квалитета;
- формирање заштитних појасева око индустријских објеката и објеката инфраструктуре у складу са потенцијалним утицајима извора загађења;
- употребу пестицида, хербицида и вјештачких ђубрива у складу са важећим пољопривредним стандардима и заштитом животне средине;
- успостављање одрживог, организованог и ефикасног система управљања чврстим отпадом који подразумијева опслуживање свих корисника на урбаном подручју;
- провођење финансијских мјера заштите животне средине и одговарајуће финансијске политике у смислу издвајања новчаних накнада за загађивање околине и емисију штетних материја у животну средину;
- успостављање мониторинга и катастра загађивача у животној средини укључујући утврђивање мјерних пунктова и услова праћења;
- развој привреде темељен на уважавању принципа управљања квалитетом (стандарди ISO 9000) и управљања заштитом животне средине (ISO 14 000), са циљем што рационалније производње здравствено безбједних и високо квалитетних производа;
- остваривање доприноса подизању нивоа свијести грађана у локалној заједници.

Спровођење општих и других мјера заштите створиће услове за унапређење постојећег стања и спречавање даље деградације у животној средини.

Концепција заштите становништва од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава, базира се на сљедећим поставкама:

- изградња водозащитних објеката односно насипа;
- у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара;
- превентивне мјере у случају земљотреса: примјена прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите;
- модернизација и реконструкција постојећих индустријских капацитета;
- одредити склоништа допунске заштите, првенствено у објектима предузећа, као и у адекватним природним објектима;
- ширити систем противградне заштите итд.

Е.1.1.5. Земљишна политика

У домену земљишне политике, у планском периоду тежи се ка рационалном коришћењу грађевинског земљишта, подстицању урбане обнове и погушћавању насеља.

Е.І.1.6. Процес промјене намјене земљишта

Земљиште у планском периоду потребно је користити према утврђеној намјени и у складу са важећим прописима који третирају предметне области.

Е.І.1.7. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Приликом планирања намјене простора примјењивана су превасходно рјешења заснована на рјешењима просторно-планске документације вишег реда, уз уважавање спроведбених докумената донијетих у претходном периоду.

Е.І.1.8. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

Сам положај обухвата Плана, са близином Европске уније, тј. граничним прелазом као и ријеке Саве је нешто што даје посебан печат развоју овог простора. У будућем периоду потребно је радити на коришћењу оваког положаја за подстицање свеукупног развоја.

Е.І.1.9. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

У планском периоду тежило се побољшању комуналне опремљености кроз:

- проширење Градског гробља;
- модернизација постојећих система централног снабдјевања топлотном енергијом итд.

Е.І.2. Становништво

Пројектовани број становника за крај планског периода се узима оквирно 8157 са просјечном величином домаћинства од 2,5 члана. Детаљнији приказ, дат је у књизи преднацрта, тј. нацрта и приједлога Плана.

Е.ІІ.РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Е.ІІ.1. Природни ресурси

Спровођење мјера заштите земљишта, као изузетно важног природног ресурса, потребно је усмјерити на:

- Обезбјеђење адекватног надзора и контроле хемијских средстава, која се користе у заштити пољопривредних производа, те њихову примјену према упутствима стручних лица.
- Обезбјеђење мониторинга квалитета земљишта, кроз редовну контролу параметара који су индикатори загађења земљишта
- Обезбјеђење рационалног кориштења расположивог земљишта и очување пољопривредног земљишта, само за пољопривредне сврхе, тј. за производњу хране.

- Донијети нормативне и програмске документе ради сузбијања амброзије – коровске биљке која је узрочник емисије алергена који значајно угрожава здравље становништва.
- Санирање дивљих депонија на подручју обухвата Плана;
- Теренско идентификовање земљишта која се не користе и доношење програма његовог уређивања и рекултивисања.
- Примјену савремених агротехничких мјера свугдје, гдје је то могуће, проширивањем пољопривредних површина, повећати интензитет њиховог кориштења.
- Примјеном поступка третмана комуналних и индустријских отпадних вода, од стране појединих субјеката-загађивача, смањити ниво загађења земљишта.

Концепција развоја шумарства је:

- повећање квалитета шума;
- примјењивати технике гајења које одговарају конкретним састојинама и стаништима;
- подржати старе занате, као и традиционална коришћења земљишта у смислу подршке сектору туризма;
- у сарадњи са сектором пољопривреде потребно је усагласити заједничку земљишну политику;
- подржати у значајнијој мјери научно – истраживачки рад у области шумарства, струковна удруживања и лиценцирања, увођење информационих технологија као средства планирања, евиденције и контроле у сектору, нарочито ГИС подршку.

Мјере заштите пољопривредног земљишта су детаљно описане у Основи Републике, а прописане су Законом о пољопривредном земљишту и могу се дефинисати као:

1. стратешке мјере:

- заштита земљишта 1, 2, 3 и 4 бонитетне класе,
- мониторинг земљишта,
- разминиравање минираних земљишта,
- поправка плодности земљишта,
- калцификација,
- одводњавање,
- наводњавање,
- укрупњавање посједа,
- рекултивација.

2. дугорочне мјере:

- изградња и проширење система за заштиту од вањских (поплавних и сливних),
- изградња система за заштиту од унутрашњих вода (одводњавање хидроморфних земљишта),
- примјена мјера заштите од ерозије,
- примјена конзервационих (противерозивних мјера),
- организовати кампању за заштиту земљишта од ерозије у циљу подизања свијести о проблему заштите земљишта,
- израда програма за претварање ораничних површина на инклинираним теренима у травњаке, воћњаке, шуме и сл. а све у циљу заштите од ерозије,

- перманентно ажурирати карту актуелне ерозије, те радити на изради карата ризика од ерозије при узгоју појединих ратарских усјева на нагибу...
3. краткорочне мјере:
- постепено увођење земљишног информационог система,
 - израдити детаљнију карту ЗП/НК по добављању орто-фото снимака у размјери 1:5000,
 - успостављање мониторинга земљишта (постављена основа реализацијом Основе Републике),
 - примјена мјера за повећање плодности пољопривредног земљишта на основу резултата контроле плодности земљишта (континуирано се ради),
 - потребно увезати у систем Мониторинга земљишта – Основа Републике-Основа Града),
 - рекултивација деградираних површина.
4. превентивне мјере,
5. административне мјере.

Е.ИИ.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој

Урбанистичким планом дефинисане су површине грађевинског земљишта намјењеног за изградњу породичних и вишепородичних објеката, привредних објеката, објекта друштвених дјелатности итд.

Планира се сврсисходније и рационалније стварање планских претпоставки за равномјеран економски, друштвени и просторни развој урбаног подручја градског насеља Брод, те повећање квалитета живота и могућности економског развоја на подручју обухвата Плана.

Е.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Е.ИИИ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Концепција развоја простора у обухвату Урбанистичког плана градског насеља Брод заснована је на стварању функционалног и одрживог амбијента, који је у складу са природним и створеним ресурсима, уз максимално поштовање постојећих физичких структура у свим областима. Развој предметног простора подразумијева и његово уређење, односно функционалну расподелу простора по намјени, рационално коришћење земљишта, заштиту и унапређење животне средине, оптималну урбану комуналну и инфраструктурну опрему и др.

У основним градским функцијама (становање, рад, рекреација и саобраћај) урбано подручје општине Брод условљено је природним елементима, саобраћајним коридорима те физичком структуром.

Рекреација, која употпуњује функцију становања као пратећа функција, представља виталну компоненту града. Овим концептом интерполирана је у систем постојећег урбаног зеленила, које се провлачи кроз урбано подручје и које се преко зелених коридора повезује са шумским масивом ободног подручја. На овом пољу предвиђено је формирање спортско-рекреативних површина у зони уз ријеку Саву.

Природне вриједности и културно-историјско наслеђе чине значајан елемент просторног концепта града и треба их сачувати и унаприједити и са аспекта туристичке понуде.

Утицај на просторну организацију, композицију и обликовање града ријеке Саве, која својим обалама пружа простор вриједан са аспекта пејзажа, воде и зеленила, погодан за просторе намијењене за садржаје рекреације, није велик и довољно искоришћен с обзиром на то да ријека Сава већим дијелом тангира сјеверни дио обухвата Урбанистичког плана.

Обухват Урбанистичког плана Брода је компактног облика и простире се у правцу сјевер – југ око 4 km, а исток – запад око 6 km.

Оваквим обухватом ствара се компактна урбана матрица ужег обухвата (урбаног подручја), који је приоритетан при уређењу, интерполацији, попуњавању и погушћавању урбаног ткива и која је позиционирана у сјеверном дијелу обухвата Плана.

Површина овако дефинисаног ужег урбаног подручја износи око 368 ha, што представља око 26% површине урбаног подручја.

Површина ширег урбаног подручја износи 1017 ha, односно, око 74% површине урбаног подручја.

До 2045. године предвиђена је изградња нових станова тако да се омогући стамбени смјештај за 3250 домаћинстава, према демографској пројекцији, просјечне БГП 80m², у вишепородичним зградама 60% новог стамбеног простора, односно 40% станова у породичним објектима.

Програмске просјечне величине у изградњи станова за 2045. год.:

• величина домаћинства	2,5
• КП по члану домаћинства	25m ² /члану
• однос КП и БГП	0,8
• просјечан стан КП (са 25 m ² /члану)	67,5m ²
• просјечан стан БГП	84m ²

Становање ће се развијати претежно на постојећим и већ планираним површинама како би се контролисао раст града и сачувало неизграђено земљиште. Локације које су планиране за нову стамбену изградњу различитог типа налазе се, како у компактно изграђеном ткиву, тако и на периферији града.

Извјесно је да ће бити потребне нове локације, али не за масову стамбену изградњу, већ да би се задовољиле потребе за становањем у насељима нижих густина. Како се становништво Брода неће значајније увећавати, развој нових стамбених подручја биће првенствено заснован на постепеном порасту стандарда становништва.

Са друге стране, кад је у питању реконструкција, треба очекивати да ће стабилизацијом тржишта земљишта и увођењем јасних урбанистичких правила постепено расти интерес за замјену руинираног фонда који је годинама био запуштан. У том смислу, овим планом омогућена је значајна реконструкција дуж најважнијих градских улица и у подручјима која улазе у састав Централне зоне. Предвиђена је трансформација блокова нижих густина и са слабијим фондом, у блокове нове изградње виших густина.

Даља изградња станова у формираним блоковима нових насеља биће архитектонски контролисана, што значи да ће бити преиспитивани програмски капацитети, инфраструктура, паркирање, зеленило и сл. како се не би нарушили претходно постигнути стандард.

Овим планом се предвиђа и увођење једне сасвим нове стамбене категорије -социјалног становања, која треба да покрије потребе многих група особа које су се нашле или ће се наћи у неповољном социјалном и економском положају.

Рјешавање се и проблеми бесправне градње, нехигијенских насеља и сиромашних подручја града.

Стамбене зоне

Становање и регулација становања чине основ здравог живота у граду. Развој становања заснива се на очувању и унапређењу постојећег квалитетног стамбеног ткива, замени и трансформацији дотрајалог фонда, као и изградњи новог стамбеног фонда.

Становање у најопштијем смислу дефинисано је као индивидуално, колективно и колективно са пословањем.

У стамбеним зонама планирано је да већински буде заступљено индивидуално становање, у складу са претежном намјеном у стању. Локације које су планиране за нову градњу налазе се како у компакто изграђеном централном дијелу тако и у околним дијеловима предметног обухвата.

За очекивати је и реконструкцију (или рушење) руинираних објеката који су годинама били запуштени.

Идивидуално становање је планирано у слободностојећим објектима и објектима у низу.

Постојећи стамбени објекти доброг бонитета се задржавају. Ови објекти зависно од потреба власника могу се реконструисати дјелимично у пословне просторе, намјене компатибилне са становањем, надзиђивати уколико то конструктивни систем дозвољава или минимално доградити до дефинисаних грађевинских линија под условом да не производе негативне посљедице на објекте у окружењу. Нови стамбени објекти се планирају као замјенски за објекте лошег бонитета који се руше и на неизграђеном грађевинском земљишту.

Просјечна спратност индивидуалног становања П+1, П+1+Пк.

Површине за становање (индивидуално становање, колективно становање, колективно становање са пословањем) заузимају 402,41ha или 19,25% укупне површине урбаног подручја. У односу на постојеће стање планирано је повећање површина за становање.

Стамбено-пословне зоне

Треба нагласити да и стамбене зоне садрже значајан проценат пословних дјелатности (до 30%) који је неопходан и компатибилан савременом становању, што резултује знатно већим коначним удјелом пословања у оквиру стамбене намјене.

Стамбено-пословне зоне планиране су непосредно уз зоне централних активности. У овим зонама планирана је изградња претежно вишепородичних објеката. Овај вид становања је много прихватљивији са становишта рационалног коришћења грађевинског земљишта и много мањих трошкова опремања грађевинског земљишта. То су већином објекти намијењени за колективно становање на првом, другом, трећем спрату и пословним просторима компатибилним са становањем у приземљу.

Приликом детаљније разраде предлаже се да пословни садржаји буду компатибилни амбијенту централног градског подручја. Становање у овим зонама може бити колективно са компатибилним пословањем, али може бити и породично/индивидуално становање са пословним дјелатностима. Проценат пословања у односу на становање, на нивоу блока, је често већи од 50%.

Планирана је спратност стамбених и стамбено-пословних вишепородичних објеката од П+1 до П+11 (у складу са важећим спроведбеним документима и затеченим стањем на терену).

Е.III.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

У планском периоду, планирано је јачање градског центра, као и околних гравитирајућих подручја кроз дефинисано грађевинско земљиште, привредни развој и планиране објекте друштвеног стандарда.

Насељено мјесто Брод и даље ће бити највише насељен и изграђен простор— становање, друштвене дјелатности, привредне дјелатности-простор сјеверно од Рафинерије нафте, ка ријеци Сави.

Осим што су представљене планиране површине за породично и вишепородично становање, дате су и оне које су намјењене јавном зеленилу, рекреативним зонама али и комуналним и привредним дјелатностима.

Е.III.3. Привреда

У планском периоду Босна и Херцеговина и Република Српска ће пролазити кроз фазе прикључења Европској Унији и добиће приступ средствима путем структурног фонда IPA, што Општина Брод треба да искористи.

Према Просторном Плану Републике Српске подручје које се третира овим Планом налази се на сјеверној осовини развоја – од Бијељине ка западу, уз коридор Саве и паралелно са коридором X, што му уз географска обиљежја и геосаобраћајни положај пружа оптималне услове за економски развој.

Свеукупно, економски потенцијал овог простора чине:

- географско-саобраћајни положај;
- природни ресурси;
- изграђени привредни капацитети.

У планском периоду, приоритети развоја привреде су усмјерени ка:

- Металском сектору;
- Трговини;
- Пољопривреди;
- Туризму /транзитни туризам, заснован на одличном геопрометном положају и близини граничног прелаза, итд.
- Туризму/ријека Сава-риболовни, наутички туризам, активирање садржаја градске плаже у насељу Скеле;

Просторно, на територији обухвата планира се развој привреде:

- на појединачним парцелама (самостални објекти или као стамбено-пословни);
- кроз привредне зоне-пословне, производне, слободне и пословне зоне;
- површине за пословне субјекте из подручја терцијарних дјелатности (пословање)
- складиште гаса;
- лука и робно транспортни центар.

Такође, планира се и изградња спортско-рекреативно-туристичког комплекса у блоку 3, на обали Саве.

Е.III.4. Непривреда

У области друштвених дјелатности у планском периоду планира се завршетак организације и консолидације објеката јавних сужби, те стварање бољих услова за њихов рад у смислу адаптације, изградње, реконструкције или санације истих.

Све планиране активности у области друштвене инфраструктуре вршити у складу са важећим законским и подзаконским актима који третирају одеђену област (школство, здравство...).

У области предшколског образовања, планира се:

- проширење постојећих објеката/доградња или адаптација матичне установе/;
- изградња игралишта са справама и риквизитима у Организационој јединици;
- унапређење енергетске ефикасности објеката образовања.

У области основног и средњег образовања, планира се:

- поштујући нормативе, обезбиједити услове оптималне за одвијање наставе за рад само у једној смјени;
- поштујући нормативе извршити адаптацију, реконструкцију, доградњу или изградњу објеката, по потреби у планском периоду;
- ЈУ средњошколски центар „Никола Тесла“ Брод: санација комплетног унутрашњег простора, реконструкција фасаде и вањске столарије на фискултурној дворани;
- Ограђивање прењег дворишта ОШ „Свети сава“;
- унапређење енергетске ефикасности објеката образовања.

У области културе планира се:

- санација Културног центра (дома) на локацији некадашњег Радничког дома, преко пута хотела (оставља се могућност и друге локације);
- унапређење енергетске ефикасности објеката културе;
- изградња објеката за потребе музеја и галерије;
- изградња културно-пословне зоне;

У области здравства, социјалне и дјечије заштите:

- адаптацију, реконструкцију, грађење, доградњу, надоградњу или санацију вршити према законским и подзаконским актима који третирају предметну област;
- изградња и опремање зграде за ЈУ Центар за социјални рад;
- унапређење енергетске ефикасности објеката здравства, социјалне и дјечије заштите;

Област ветеринарске дјелатности

Тренутно нема потребе за изградњом нове ветеринарске станице у градском насељу Брод. Уколико се укаже потреба за проширењем, потребно је спроводити у складу са важећом законском регулативом која третира ову област.

У области управе, финансијских и сличних дјелатности (администрација), планира се:

- изградња гаража за Општину;
- унапређење енергетске ефикасности (јавних) објеката;
- планирање зоне администрације (зона граничног прелаза);
- обезбјеђење примјене прописа заштите од пожара у погледу обезбјеђења потребних количина воде за гашење пожара, несметаног прилаза ватрогасних возила свим објектима у циљу гашења пожара, спашавања лица и имовине угрожених пожаром и досљедну примјену важеће законе и подзаконске акте који се односе на предметну проблематику;

У области спорта, планира се:

- обезбједити сигурност, безбједност и квалитетне услове за бављење спортом;
- израда подлоге на игралишту у насељу Скеле (пored СШЦ Никола Тесла);
- завршетак објекта кајак клуба;
- санација тениских терена и уређење свлачионица;
- постављање подлоге за игралиште, умјетне траве;
- реновирање градске куглане;
- изградња игралишта у МЗ Карађорђево;
- изградња теретана на отвореном у парку код старе економске школе;
- унапређење енергетске ефикасности објеката спорта;
- завршетак бициклистичких стаза.

У области религије планира се:

- одржавање вјерских објеката;
- по потреби, изградња нових са пратећим садржајима и паркинг просторима, што тренутно није случај;

У области комуналне дјелатности, планирано је:

- проширење Градског гробља;
- заштита, обезбјеђење средстава за редовно одржавање, проширивање Градског гробља;
- изградња нове аутобуске станице;
- уређење, опрема и одржавање Градске пијаце;

Е.III.5. Инфраструктура

Е.III.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Неки од приоритетних планова у области саобраћајне инфраструктуре, су:

- Изградња жељезничке и аутобуске станице;
- Изградња робно транспортног центра;
- Изградња луке;
- Изградња кружног тока;
- Изградња обилазнице дуж улице Бродског батаљона;
- Изградња нових саобраћајница;
- Изградња тротоара у урбаном дијелу обухвата;
- Унапређење уличне мреже;
- Изградња бициклистичких стаза.

Е.III.5.2. Енергетска инфраструктура

Полазни елементи

Као полазни програмски елементи за планирање електроенергетских капацитета за плански период у обухвату плана узимају се:

- намјене површина,
- планиран укупан број становника и домаћинстава.

Планирано вршно оптерећење

На основу планских показатеља (наведених у претходним поглављима), подлога за димензионисање електроенергетских мрежа, зацртаног циља пораста потрошње на крају планског раздобља, на подручју Брода се очекује и благи пораст просјечног вршног оптерећења и пораст укупне потрошње.

Обезбјеђење енергије

Да би се обезбједила ел. енергија за очекивано вршно оптерећење и очекивану потрошњу ел. енергије, на подручју општине Брод у складу са динамиком изградње, планирано је проширење постојећих и изградња нових електроенергетских постројења.

Е.III.5.3. Телекомуникациона инфраструктура

С обзиром да се претпоставља пораст становника и да је на предметном обухвату предвиђена изградња нових стамбених, пословно-стамбених и пословних објеката, као и изградња пратећих садржаја, то се изградња инфраструктуре из области телекомуникација намеће као неминовност.

Према планираним параметрима - подацима, потребно је одредити капацитете инфраструктуре и телекомуникационих уређаја, тј. на основу свега одредиће се и поједини елементи телекомуникационе инфраструктуре.

Уважавајући раније наведено, на подручју обухвата предвиђа се:

- Постављање додатних MSAN-ова;
- Проширење капацитета телефонских централа;
- Извођење ТТ мреже у зависности од динамике изградње;

- Развој кичме дигиталне инфраструктуре која ће подржати захтјеве за новим сервисима, оријентисаним на пренос података и других услуга,
- Креирање нових сервиса;
- Бржа понуду нових сервиса и сервиса додатних вриједности;
- Изградња нових приступних мрежа које подржавају нове широкопојасне сервисе;
- Осигурање принципа универзалног сервиса према постављеној регулативи;
- Даљи развој услуга мобилне телефоније;
- Обезбједити мобилни приступ Интернету увођењем нових технологија обезбједити понуду нових сервиса;
- У приступне мреже одмах поред бакарних уводити и оптичке каблове;
- Да се уреди и убрза приступ информацијама код претраживања и анализе података;
- Да се омогући приступ и коришћење информација које се односе на саобраћај, привреду и енергетику.

Е.III.5.4. Термоенергетика

Имајући у виду велику потребу за топлотном енергијом при загријавању грађевинских објеката у овој области могуће је остварити велике уштеде енергије, те се у склопу тога предвиђа:

- модернизација постојећих система централног снабдјевања топлотном енергијом,
- унапређење термичких карактеристика омотача постојећих објеката и њихово приближавање захтјевима који се постављају за нове објекте,
- повећање удјела кориштења обновљивих извора топлоте (дрвни отпад, геотермална енергија, енергија сунца и сл.),
- смањење емисија продуката сагоријевања.

Е.III.5.5. Хидротехничка инфраструктура

Хидротехничка инфраструктура

У цијелом простору обухвата урбанистичког плана је планирана хидротехничка инфраструктура за задовољавање потреба корисника простора.

Снабдијевање водом

Да би се обезбједило квалитетно снабдијевање водом из водоводног система Брода, потребно је урадити реконструкцију и замјену постојећих дотрајалих цјевовода, као и цјевовода који не одговарају величином пречника. Такођер је потребно ширење водоводне мреже у складу са планираним изградњама (проширењима) појединих дијелова насеља.

Одвођење и третман отпадних вода

Отпадне воде је потребно постојећим и планираним канализационим колекторима довести до централног постројења за пречишћавање (третман) отпадних вода. Постојећи мјешовити колектори би се требало на погодним мјестима растеретити од сувишних оборинских вода.

Планира се пречишћавање градских отпадних вода са урбаног подручја Брода на заједничком централном постројењу прије упуштања у реципијент (латерални кана, односно ријеку Саву. Потребно је резервисати (и сачувати простор) за изградњу централног градског постројења за пречишћавање отпадних вода као и коридоре главних канализационих колектора.

Одвођење и третман површинских вода

Канализацију оборинске воде је потребно водити посебним каналима и упуштати у природне локалне реципијенте. На дијеловима терена гдје су изражена већа загађења (паркинзи за теретна возила, платои бензинских пумпи, саобраћајнице са великим интензитетом саобраћаја, сервиси, аутопраонице и сл.) сакупљене воде од падавина ће бити потребно претходно "третирати" на одговарајућим сепараторима уља и слично прије прикључивања на главне одводне колекторе односно прије коначног упуштања у реципијенте.

Заштита од штетног дјеловања вода

Потребно је уредити водотоке и канале кроз насеље на такав начин да могу пропустити повећане количине вода од падавина, те вршити њихово редовно одржавање (чићење наноса, сувишног растиња и сл). Пумпне станице требају увијек бити у приправности да ступе у дејство када се укаже потреба за препумпавање унутрашњих воде преко заштитног насипа у ријеку Саву.

Регулисање водотока

Највећи дио радова на регулисању водотока на подручју Брода је урађен у ранијем периоду. За нормално функционисање простора, неопходно је вршити редовно одржавање свих објекта који су у функцији заштите од вода: одржавање Савског насипа, одржавање (редовно чишћење) мреже унутрашњих одводних канала, одржавање пумпних станица (Ивањско поље I и Ивањско поље II), као и друге неопходне активности.

Водотоке на подручју насеља регулисати по принципу урбане регулације, стварајући пријатне променадне стазе дуж обала. Ни правно, ни урбанистички није допуштена пракса да се приватни посједи спуштају све до саме ријеке, онемогућавајући основну функцију града – да људи слободно комуницирају дуж обала.

Коришћење вода за остале потребе

Коришћење воде за потребе рекреације и туризма на ријеци Сави, која је у непосредној, може да буде значајан развојни потенцијал Брода. Рекреација обухвата све активности на води и обалама које служе одмору и рекреацији: купање, пливање, риболов, веслање, једрење, клизање на леду и краће боравке поред воде попут логоровања, те друге облике краткотрајног доласка и борава током викенда, празника и сл.

Поред коришћења вода за рекреацију на водотоцима, потребно је повећати коришћење воде за рекреацију и спорт у базенима и рекреационим центрима (изградња отворених и затворених базена, „aqua“ паркова, „wellness“ центара и сл).

Уређење обала водотока за потребе рекреације, подразумијева: уређење намјенских приступа ријеци, уређење обала са естетским критеријима, уређења простора да се људи могу да смјесте и крећу дуж обалне линије (свакодневна рекреација), хортикултурно уређење и сл.

Закључна разматрања за област хидротехника

За простор урбаног подручја Брода, везано за област хидротехнике, као приоритет се намеће даље побољшање у квалитету снабдијевања водом и обезбјеђење довољних количина санитарно исправне воде за пиће (заштиту од пожара и остале потребе) за цијело подручје урбаног дијела Брода, тако и подручје цијеле општине.

Изградња канализационе мреже и одговарајућег постројења за пречишћавање отпадних вода, требало је да се реализује паралелно са изградњом водоводне мреже, односно са изградњом насеља (што у већини случајева није реализовано). Стога се намеће потреба посветити далеко више пажње рјешавању ове проблематике.

Коришћење вода за остале потребе (рекреација, туризам, наводњавање земљишта и сл.) се такође намеће као важна чињеница у cjелокупном развоју простора насеља.

Заштита квалитета вода водотока на подручју Брода ће се моћи правилно спроводити само ако се рационално користе и третирају отпадне воде и ако се отпад одлаже на санитарну депонију.

Е.III.6. Остварени урбани стандард

У планском периоду, очекује се сљедеће:

- стварање оптималне величине стамбене површине;
- одржавање слободних јавних површина;
- оптималне величине зелених површина;
- оптималне величине отворених и затворених простора у области здравства, школства, установа културе, спорта и рекреације, трговини, услугама итд.
- оптимално рјешење мирујућег саобраћаја итд.

Е.III.7. Систем зелених површина

Основна концепција развоја урбаног зеленила се заснива на сљедећем:

- задржавање и очување постојећих зелених површина;
- изградња новог парка-зелене површине код градске пијаце;
- уређење зеленила рекреативна зона и спорстких терени;
- формирање зеленила-рекреативне зоне уз ријеку Саву и у центру;
- у подручјима привреде, индустрије и саобраћаја формирање нових појасева у функцији вјетрозаштите, заштите од емисија и интегралне заштите;
- заштита и одржавање просторно – пејзажних објеката;
- стварање умреженог система зеленила формирањем дрворедних праваца који ће чинити јединствену цјелину са постојећим, те формирање нових или ревитализација постојећих зелених површина у стамбеним зонама;

- парковске површине планирати са шеталиштима, трим стазама, дјечијим игралиштима итд;
- уз постојеће и планиране саобраћајнице (гдје год просторне могућности дозвољавају) планирати зелене траке са дрворедима, пјешачке и бициклистичке стазе;
- израдити катастар зеленила;
- дефинисати стандарде и нормативе, уз укључивање у одлуке градског нивоа;
- повећање квантитета и квалитета постојећих категорија зелених површина и њихово повезивање у јединствену мрежу зелених простора Општине;
- приоритет дати адекватном избору садног материјала. Предност дати аутохтоним и прилагођеним интродукованим врстама;
- флористичку структуру паркова прилагодити условима станишта, респектујући конфигурацију терена;
- обогатити биодиверзитет генотиповима који имају важан функционални значај (санитарни, хигијенски, декоративни и историјски);
- у виду заштитног зеленила примјенити генотипове отпорне према конвенционалним полутантима;
- истаћи едукативну функцију постојећих зелених површина, посебно у двориштима школских објеката;
- просторе који су неуређени, а намијењени за подизање нових зелених површина уредити на основу пројеката пејзажног уређења;
- у циљу ефикаснијег коришћења потенцијала зеленила, потребно је постојеће дрвореде попунити, уједначити и повезати са ванградским зеленилом.

Е.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Е.IV.1. Културно – историјско и природно наслеђе

Потребно је да се утврде услови и мјере заштите и унапређење културно- историјског наслеђа Брода и околине, а све у складу са важећим прописима и законима:

- Закон о културним добрима Републике Српске (Сл. гласник Републике Српске 11/95);
- Закон о измјенама и допунама Закона о културним добрима Републике Српске (Сл. гласник бр. 103/08);
- Закон о заштити природе (Сл. гласник Републике Српске бр. 49/24);
- Закон о заштити животне средине (Сл. гласник Републике Српске бр. 71/12, 79/15 и 70/20);
- Закон о измјенама Закона о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (Сл. гласник Републике Српске 64/08);
- Закон о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика установљене у складу са Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (Службени гласник Републике Српске 70/06).

Потребно је обезбједити спровођење мјера које су дефинисане унутар Одлуке за проглашење националним спомеником мјесто Хусеин-бегове џамије са харемом у Броду-Комисија за очување националних споменика, сједница одржана од 1 до 7 јула 2003. године.

Концепција развоја, када је у питању културно – историјска баштина подразумјева:

- интегрисање умјетничког, историјског и културног наслеђа у друштвени и економски контекст подручја, додјељујућу му активну и компатибилну улогу;
- постојећи споменички фонд посматрати у контексту споменичког фонда региона и у контексту споменичког фонда епохе у којој су настала;
- очување непокретних културних добара неодвојиво је од очувања биолошке, геолошке и предјоне разноврсности и та је интегративност основ заштите која се заокружује процесом планирања;
- околни природни и градитељски ресурси заједно са амбијентом подручја (културно – историјско наслеђе, крајолик овог краја) Плана указују на могућност развоја туризма (компатибилан са околним природним и антропогеним ресурсима), а све у складу са заштитом и поштовањем вриједности;
- сва добра обиљежити и нагласити информационим таблама, информишићу и оријентишићу посјетиоца;
- очување нематеријалне културне баштине (рукотворине, обичаји, обреди, дијалект, топонимика, зајендица, фолклор...), те потврђивање њеног значаја за идентитет популације и подручја;
- укључивање нематеријалне културне баштине у туристички развој овог подручја;
- ако се на простору објеката културно-историјског наслеђа или у њиховој тангентној зони, планира изградња нових објеката или друге интервенције, потребно је Заводу за заштиту културно-историјског и природног наслеђа доставити приједлог плана

просторне организације како би се могле анализирати визуре, хоризонтални и вертикални габарити који могу значајно утицати на наведене објекте и умањити њихову вриједност, а у складу са вежећим Законом о културним добрима;

- уколико се предвиђају интервенције на културним добрима или у њиховој тангентној зони, које могу имати утицај на изглед и својства добра, прије предузимања радова потребно је, у складу са одредбама Закона о културним добрима, обратити се Заводу за заштиту културно – историјског и природног наслеђа посебним захтјевима ради прописивања детаљних мјера заштите, издавања сагласности на пројектну документацију и увида у изведене радове (члан 29.,30., 45.. Закон о културним добрима, Службени гласник Републике Српске 11/95); обавеза је извођача радова, у складу са чланом 82. Закона о културним добрима, да уколико у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, одмах без одлагања прекине радове и обавјести завод и да предузме мјере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на мјесту и у положају у коме је откривен;
- стварање одговарајућег информационог система о споменицима као непосредном предмету заштите и обезбјеђење система сталног праћења свих категорија непокретног наслеђа;
- уређење природних вриједности и њихово превођење у виши степен уређености;
- ревитализација постојећих зелених површина које припадају јавним, образовним установама и туристичко – угоститељским објектима, као и стварање нових репрезентативних површина, у те сврхе;
- реновирање старе зграде суда;

Е.IV.2. Природно наслеђе

Овим Планом, а ослањајући се на „Измјене и опуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године“, планира се стављање под заштиту:

- подручје Лијешће у категорији Подручје управљања стаништем и
- подручје Зборишта у категорији Парк шуме.

Евидентирано је Натура 2000 станиште под називом „Ријека Сава“ које обухвата приобаље ријеке Саве и које је потенцијално подручје Еколошке мреже Републике Српске

Концепт очувања и унапређења природног наслеђа подразумева:

- очување постојећих природних вриједности и њихово превођење у виши степен уређености;
- ревитализацију постојећих зелених површина које припадају јавним, образовним установама и туристичко угоститељским објектима, као и стварање нових репрезентативних површина, у те сврхе;
- природне вриједности, као и важне биоценозе од посебног значаја, ставити под одређен степен заштите (флора и фауна);
- уређење и коришћење подручја која су препозната и описана као природне вриједности, осим у зонама тоталне заштите;

- укључивање природних добара у планове развоја градског насеља и општине Брод (прије свега туризам – еко туризам, излетнички, екскурзиони, дјечији и омладински, културно-манifestациони и транзитни).

Е.IV.3. Угрожена подучја

У сврху рекултивације, уређења и повећања квалитета угрожених подучја потребно је утврдити услове и мјере рекултивације, заштите и унапређења свих угрожених подручја у обухвату подручја Урбанистичког плана градског насеља Брод, а све у складу са важећим прописима и законима.

Е.IV.4. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

У сврху очувања природних ресурса као развојних потенцијала у обухвату Урбанистичког плана неопходно је дефинисати услове и мјере које ће омогућити интегрално планирање и управљање у складу са принципима одрживог развоја, а све у складу са важећим прописима и законима.

Ж. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ